

STADSPROGRAMMA ANTWERPEN 2018

KIES PARTIJ VOOR EEN STAD OP MENSENMAAT

**VEROVER
DE STAD**

PVDA

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

INHOUD

INLEIDING: PARTIJ VOOR EEN STAD OP MENSENMAAT	3
Geen gerommel in de marge, maar een stedelijke revolutie.....	3
De neoliberalen hebben de stad gekaapt.....	6
Wij willen integrale wijken	10
De Grote Bevraging: unieke stadsdialogoog met negenduizend Antwerpenaren	11
THEMA'S	
1. Stad zonder armoede	15
2. Woonstad	25
3. Klimaatneutrale stad.....	33
4. Mobiele stad.....	39
5. Diverse stad	47
6. Veilige stad.....	55
7. Stad zonder graaiers	61
8. Groene en leefbare stad	69
9. Gezonde stad	75
10. Werkende stad.....	81
11. Stadsontwikkeling.....	87
12. Democratische stad.....	95
13. Stadsdistricten	101
14. Financieel gezonde stad.....	105
15. Slimme stad	113
16. Onderwijzende stad	121
17. Culturele stad	129
18. Sportieve stad.....	135
19. Stad met een hart voor sociaal werk.....	139
20. Solidaire stad	145
21. Jonge stad	149
22. Vrouwvriendelijke stad	155
23. Senioren in de sinjorenstad.....	161
24. Kindvriendelijke stad	167
25. Regenboogstad	173
26. Toegankelijke stad	179

INLEIDING

PARTIJ VOOR EEN STAD OP MENSENMAAT

GEEN GEROMMEL IN DE MARGE, MAAR EEN STEDELIJKE REVOLUTIE

Bij de gemeenteraadsverkiezingen in oktober 2012 was de PVDA dé grote verrassing. Authentiek links werd de op drie na grootste partij van de stad en kwam meteen met vier gemeenteraadsleden in de raad. Wij waren de *New Kids in Town*, de nieuwkomers op 't stadhuis. We moesten alles zelf uitzoeken, alles zelf leren en vooral zien dat we niet in de verstikkende ons-kent-onscultuur van de traditionele partijen zouden vallen. Na vijf jaar sociale oppositie op 't Schoon Verdiep riep de pers ons uit tot 'oppositiekampioen'.

Belangrijker voor ons is dat we niet alleen oppositiekampioen zijn op 't Schoon Verdiep, maar vooral ook in de wijken, onder het volk. De locomotief is niet het langste stuk van de trein. De locomotief is dát stuk dat de rest op gang trekt. Van inertie en stilstaan naar vooruitgaan. Zo is het ook met de PVDA: samen met heel veel Antwerpenaren, actiecomités, burgerinitiatieven, vakbonden, jongeren... zetten wij dingen mee in gang die tot nog toe stilstonden.

Antwerpen is een stad aan de stroom en het zijn de golven die de stroom maken. Wij hebben die sociale golven een megafoon gegeven en alle sociale ideeën versterkt die leven en broeien in de stad. Na zeven jaar actie hebben we ervoor gezorgd dat niemand in de stad nog wordt afgesloten van water. Door actie van onderuit hebben we er mee voor gezorgd dat de loodproblematiek in Hoboken op de agenda bleef en dat er strenger wordt gecontroleerd. We hebben mee actie gevoerd voor het behoud van het Ferrarisbos en er mee voor gezorgd dat twee derde van het historische bos uiteindelijk toch niet gekapt wordt.

Bij de PVDA noemen we dat: straat-raad-straat. Met een luisterend oor pikken we problemen op in de wijken (straat). Die brengen we dan op de gemeenteraad, waar we ook een oplossing voorstellen (raad). Dat debat koppelen we dan opnieuw terug naar de wijk (straat). En ondertussen mobiliseren we mensen om niet af te wachten, maar zélf de dingen te veranderen. Kleine dingen en grote dingen.

We hebben er mee voor gezorgd dat de Sinterklaasstoet in Berchem niet geprivatiseerd werd. Dat betaalbaar zwemmen ook in de nieuwe Sportoase Groot Schijn mogelijk zal zijn. Dat de geschrapte haltes van bus 23 en 650 op de Luchtbal toch bediend blijven. Dat de liften in de Silvertopblokken na een maandenlang defect toch hersteld werden. We hebben de strijd tegen de sociale dumping op de Antwerpse stadswerven naar 't Schoon Verdiep gebracht, dokwerkers gemobiliseerd toen het ging over de toekomst van het aanwervingslokaal in de haven en scheepsherstellers op het stadhuis gebracht met de discussies over het frauduleuze failliet van Antwerp Ship Repair. We hebben van bij het begin consequent de strijd gevoerd tegen de vermarkting van het sociaal werk en actief de sociaal werkers gesteund in hun verzet tegen de plannen om de daklozenopvang uit te besteden aan multinational G4S. Wij geloven in de kracht van mensen.

Ook op het Schoon Verdiep hebben wij met onze nieuwe fractie niet stilgezeten. We hebben ons in een aantal dossiers vastgebeten. En zaken aan de kaak gesteld die anders wellicht nooit het daglicht hadden gezien. Dat het Havenbedrijf zomaar eventjes 52 miljoen euro aan havenboetes wilde kwijtschelden aan de twee grootste containermultinationals ter wereld, bijvoorbeeld. De besparingsplannen en het personeelstekort bij De Lijn, de arrogantie van de directie van Essers bij de dreigende kap van het Ferrarisbos, de sluiting

van het Arena-zwembad, het gesjoemel met vastgoed, het gebrek aan transparantie van de mandaten en verloningen van de Antwerpse schepenen en gemeenteraadsleden. ‘Potjes open,’ zo zeggen wij. Want voor ons moet het bestuur transparant zijn.

GEEN GEROMMEL IN DE NEOLIBERALE MARGE

In onze stad is een zeer zorgwekkende cultuur van verwevenheid ontstaan. Verwevenheid tussen vastgoedbaronnen, financiële holdings, speculanten en partijpolitieke *kingmakers*. Een cultuur die stedelijke ruimte en publieke diensten verpatst, een cultuur die het zonlicht niet kan verdragen. Een ons-kent-onscultuur die pijn doet aan de ogen.

Wij willen geen gerommel in de neoliberale marge, wij willen een stedelijke revolutie. Wij kiezen partij voor een stad op mensenmaat, een stad die niet te koop is aan de hoogsteieder, maar die zich organiseert en werkt voor de noden van haar inwoners. Wij kiezen partij voor een stad die niet palavert over betaalbaar wonen, maar er ook echt een punt van maakt. Dat is iets helemaal anders dan de nieuwe appartementen van Land Invest Group aan het Kattendijkdok: 300 000, 400 000 of 500 000 euro per appartement. Dat is geen betaalbaar wonen. Dat is duur wonen.

Wij kiezen partij voor een stad waar armoede geen kans meer krijgt, een stad die echt een einde maakt aan de schandvlek dat één op de vier kinderen moet opgroeien in armoede. Wij kiezen partij voor een stad waar iedereen meetelt, zonder tweederangsburgers, zonder angst, zonder racisme en zonder verdeeldheid.

Wij kiezen partij voor een klimaatneutrale stad die gaat voor een duurzame toekomst. Waarbij het klimaat niet gezien wordt als een probleem voor de haven, maar waarbij de mogelijkheden van de haven als een oplossing gezien worden voor de leefbaarheid. Wij kiezen partij voor een stad die het verkeer uit de knoop haalt en resoluut kiest voor verkeersveiligheid voor voetgangers en fietsers, en voor openbaar vervoer, ook naar het werk.

Wij willen geen komma's veranderen, wij willen de stad veranderen. Wij zijn niet bezig met de postjes en de macht verdelen. Wij zijn niet bezig over wie met wie, en wie niet met wie. Wij zijn bezig met onze stadsvisie. Om ons stadsprogramma te maken, hebben wij de Grote Bevraging georganiseerd bij 8785 Antwerpenaren, in een van de grootste enquêtes die ooit in de stad werden georganiseerd. Wij toetsen ons programma, we betrekken de mensen: dat is ons DNA. Er is geen enkele partij die dat doet zoals wij.

STEDEN OP MENSENMAAT VERSUS STEDEN OP CENTENMAAT

Het is hoog tijd dat er in dit land een globaal stedelijk beleid komt, waarbij elke stad haar eigen troeven kan uitspelen. Een coherent beleid met een globale kijk op investeringen en ontwikkeling.

Een totaalvisie met overal dezelfde gemeentebelasting en dezelfde belasting op drijfkracht en met een herfinanciering van de steden. Geen beleid dat steden tegen elkaar uitspeelt in een absurde en geldverspillende concurrentieslag.

Het is hoog tijd dat een stad opnieuw beschouwd wordt als een stad, en niet als een marketingtool. Een stad is een plaats waar mensen samen wonen, samen leven, samen werken, zich samen ontspannen. Het woord gemeente komt niet toevallig van ‘gemeenschappelijkheid’. In het Frans is een gemeente ‘*une commune*’ en niet ‘*un supermarché*’. Een stadsbestuur moet zorgen dat alle stadsbewoners goed kunnen wonen, goed kunnen leven, zich goed kunnen verplaatsen en ontspannen. De noden van de stadsbewoners moeten centraal staan, dáár moet een stadsbestuur voor zorgen.

De neoliberalen hebben de stad gekaapt. Zij waarderen de stad op, maar hun stad is van beton. Het is hoog tijd dat we de mensen wat meer waarderen. Alle Antwerpenaren hebben recht op de stad, niet alleen die met een dikke portefeuille, maar iedereen. En daarvoor heb je een visie nodig, een totaal andere visie: een publieke visie.

Wij willen opnieuw integrale wijken. Dat zijn wijken waar wonen betaalbaar is, met goede scholen in de buurt, waar je niet dertig kilometer moet rijden om je kind naar school te brengen. En met wijkgezondheidscentra, naar het voorbeeld van Geneeskunde voor het Volk. Het zijn wijken waar weer plaats is voor postkantoren, bibliotheken, jeugthuizen, groen en speelgelegenheid.

We moeten het niet onder stoelen of banken steken: er zijn twee visies op de stad die lijnrecht tegenover elkaar staan. Een commerciële visie die vertrekt van beton en privé. En een publieke visie die vertrekt van de mensen en van een rechtvaardige fiscaliteit. Dát is de echte inzet van de verkiezingen. Wat is de beste stadsvisie voor de eenentwintigste eeuw: een stad op centenmaat of een stad op mensenmaat?

Wij kiezen alvast partij. Partij voor een stad op mensenmaat.

Peter Mertens

WERKTEN MEE AAN DIT PROGRAMMA: Lise, Stefaan, Simon, Jan, Tamara, Pol, Kristof, Sabine, Luk, Els, Ilse, Jan, Nadine, Luc, Leen, Erik, Michel, Jos, Jo, Wiebe, Tom, Wim, Marcel, Arthur, Koen, Jef, Zohra, Joris, Sarah, Luc, Mohamed, Jan, Alain, Tim, Rody, Hamza, Janneke, Dirk, Anne, Pieterjan, Koen, Ward, Lien, Wouter, Mie, Swa, An, Karel, Jef, Ben, Tom, David, Tino, Kevin, Marcela, Jeroen, Hélène, Ingrid, Robrecht, Lebuïn, Christophe, Kristof, Veronique, Mario, Pol, Jan, Relinde, Maartje, Nele, Maggy, Joany, Philippe, Hugo, Sim en Peter.

DE NEOLIBERALEN HEBBEN DE STAD GEKAAPT

De mens, de *homo sapiens*, heeft meer dan 150 000 jaar samengeleefd in groepen van jagers-verzamelaars, in een primitieve economie. Door de ontwikkeling van nieuwe technieken kwam daar nauwelijks 10 000 jaar geleden verandering in. De rondtrekkende mens vestigde zich, en akkerbouw en veeteelt haalden de bovenhand. De techniek ontwikkelde zich razendsnel: irrigatiekanalen, bemesting, dieren als trekkracht, voertuigen met wielen, zeilboten, koper, brons, glas, zonnekalenders, schrift, het numerieke stelsel... De bevolking nam snel toe en de mens kon voortaan meer produceren dan louter een reserve voor mislukte oogsten en slechte seizoenen. Dat surplus werd opgeslagen en bijgehouden door een aparte groep mensen die zich het surplus gingen toe-eigenen. De samenleving splitste zich op in klassen. Het was ook in die periode, zo'n vijfduizend jaar geleden, dat de eerste steden ontstonden. De stad is altijd een plaats geweest van klassenverschillen. De tegenstelling tussen bezitters en bezitlozen heeft alle steden doorkruist. Van de oude steden aan de Nijl, de Gele Rivier en de Mekong, over slavensteden als Athene en Rome, tot de feodale steden Brugge en Antwerpen.

In de 'gouden' zestiende eeuw werden de rijken in Antwerpen rijker én de armen armer. Armoede en rijkdom zorgden voor polarisatie. Wat goed is voor de ene groep, is niet noodzakelijk goed voor de andere groep. De rijken reserveerden het stadscentrum en de grote uitvalswegen voor zichzelf. En de armen kregen de goedkope huizen aan de rand van de stad. De verschillen in levensstandaard en levensverwachting waren pijnlijk groot, en de houding tegenover de armen werd grimmiger. In de Gouden Eeuw nam de Antwerpse stadsbevolking snel toe en alras kwamen grondspeculanten op de proppen. De speculatie begon de stadsinrichting te bepalen.

Arm en rijk: het botst. Ook vandaag. De stad staat niet buiten de samenleving, ze is geen neutrale plek. Werkzoekenden die opgejaagd worden, langdurig zieken die men onder de armoedegrens drijft, gepensioneerden die het almaar moeilijker krijgen... het zijn maatregelen van de federale regering, maar je voelt ze allemaal in de stad. Dat geldt ook voor de besparingen van de Vlaamse regering bij De Lijn – alles staat stil. Maar ook bij de sociale woningbouw, in het onderwijs, in de cultuur... Een stedelijk alternatief bieden kan maar binnen een breder kader, als je ook een maatschappelijk alternatief biedt, want een stad kan niet alle problemen oplossen.

STEDEN ZIJN LEVENDE ORGANISMEN, ZE ONTWIKKELEN EN WORDEN GROTER

Steden veranderen. Het zijn levende organismen: ze staan niet stil, ze ontwikkelen zich, ze worden groter. Wat eerst buiten de stad ligt, ligt na een volgende uitbreiding in de stad. Wie beseft vandaag dat het Kipdorp en het Klapdorp ooit nog buiten de stad lagen en pas in 1250 in de stad werden opgenomen? In 1410 wordt de dure, laatmiddeleeuwse stenen omwalling voltooid, een bouwwerk met negentien water- en landpoorten en zowat vijftig torens. Maar die omwalling wordt later een strop. Ze verhindert dat de stad in de vijftiende eeuw verder uitbreidt. De stad leeft en breidt uit. En dat is niet alleen in Antwerpen zo. Een eeuw geleden woonde tien procent van de wereldbevolking in steden, nu is dat al meer dan de helft. Je kan de dynamiek van een stad niet begrijpen als je alleen binnen de muren kijkt: een stad staat in voortdurende wisselwerking met de omgeving.

Wellicht veel meer dan de ons omringende landen heeft Vlaanderen een gespleten houding tegenover het fenomeen stad. Enerzijds is de stad bij ons al sinds de middeleeuwen een dominant gegeven, met het oude Brugge en de Gouden Eeuw in Antwerpen. Haast nergens vinden we in die tijd al zo'n verstedelijkingsgraad. Maar ondanks dat rijke grootstedelijke verleden, bleef Vlaanderen politiek lang ruraal. Pas in de jaren 1960 kwam de nieuwe industrialisering in Vlaanderen op gang. Die industrie werd ingeplant langs grote verkeersassen en industrieterreinen op het platteland. Weg van de stad, dat 'verdorven oord van socialisme'.

Er kwam een nieuwe arbeidersklasse die onder de kerktoren bleef wonen. Dat was politiek ook zo gewild. Het bewustzijn moest 'lokalistisch' blijven. Tegelijk trokken ook steeds meer arbeidersgezinnen met een behoorlijke job naar 'de buiten'. Het was een stadsvlucht van dat deel van de werkende klasse dat het zich kon permitteren.

DE STEDELIJKE CONCURRENTIE EN DE STADSMARKETING

In 1973 sloeg de economische crisis toe en kwam de massawerkloosheid weer op. Er ontstonden nieuwe grootstedelijke problemen: in de grote steden concentreerde zich de meeste armoede. In de jaren tachtig kreeg de grootstad het imago van een grijs getto, een plek vol misdaad, armoede, ellende en werkloosheid. Met een gepolitiseerd bestuur en een gebureaucratiseerde dienstverlening. Toegang tot voorzieningen was in die jaren dikwijls afhankelijk van politieke connecties en partijkaarten. Verandering in dat stedelijke beleid drong zich op.

Aanvankelijk kwam er een accent op geïntegreerde buurtontwikkeling, op armoedebestrijding en op het tegengaan van sociale ongelijkheid. Maar dat veranderde in het begin van de jaren 2000. De neoliberale golf bracht een heel andere visie op de stad met zich mee. Steden zouden voortaan welvaart bereiken door competitief succes. Om die droom waar te maken, moesten steden zich richten op concurrentie met andere steden. Over die neoliberale stadsvisie heerste een oorverdovende eensgezindheid bij alle partijen. De marktvisie op de stad was voortaan bon ton.

Deze marktvisie is een concurrentiële visie waarin de steden zich – ook internationaal – tegen elkaar uitspelen met grote projecten, *'flagship projects'*, en met campagnes waarin ze zich promoten als residentiële, commerciële en toeristische trekpleister. De stad verpatst haar ruimte en haar grond aan private ontwikkelaars die het stuur mogen overnemen. Zij zullen de steden doen bloeien! Zij zullen via prestigieuze ontwikkeling een nieuwe 'betere middenklasse' aantrekken, een groeiend leger van internationale studenten overhalen naar de stad te komen, en grote bedrijven en financiële dienstverleners naar bedrijfsparken weten te lokken. Er worden extra loketten opgericht: bedrijfsloketten en loketten voor hooggeschoolden. Zij krijgen de prioriteit, terwijl de gewone burger steeds minder dienstverlening krijgt.

Dat gaat gepaard met veel tromgeroffel, marketing en dure woorden. Het Antwerpse stadsbestuur spreekt over Business, Brains en Bezoekers. De drie koopkrachtige B's die de voorrang krijgen op de vierde B, de Bewoner. De logica is die van de *trickle down geography*: de rijkdom zal wel doorsijpelen. Als je investeert in rijke toeristen (een casino op het cruiseschip aan de Schelde!), grote sportevenementen (de Ronde van Vlaanderen!), zakenwijken en campussen, dan zou uiteindelijk iedereen daar beter van worden. Maar niets is minder waar! Het succes sijpelt niet door naar alle burgers, integendeel: het komt alleen de toplaag ten goede. Rijk wordt opnieuw rijker, arm wordt armer. En de allerarmsten worden verder naar de rand van de stad gedreven.

WAAROM STEDEN OP ELKAAR LIJKEN

De stad is ondertussen een product geworden om te verkopen aan investeerders, bedrijven en toeristen. Stadspromotie staat centraal: I Love New York, I Amsterdam, Atypisch Antwerpen, noem maar op. De competitie tussen steden wordt gevoed met dure citymarketing. Het ene prestigeproject volgt het andere op. Elke stad een eigen luchthaven, het liefst met businessvluchten, ook al is het land maar een erwt groot. Elke stad een nieuwe winkelstraat of een nieuw winkelcomplex, elke stad een nieuw stationsgebouw, elke stad een nieuwe politietoren. En in Antwerpen bouwen we de grootste. Patrick Janssens liet het MAS na als landmark, het Museum aan de Stroom. En dus moet Bart De Wever beter doen. Hij besliste dat er een nieuwe politietoren van 290 miljoen euro moet komen. Die kost vijf keer zo veel als het MAS. Om ter grootst, om ter best; meer prestige met publiek geld.

Precies door deze neoliberale concurrentievisie zijn alle grootsteden op elkaar gaan lijken. Dezelfde grootketens in dezelfde winkelstraten, dezelfde opgewaardeerde oude dokken en havenzones met trendy dure koffiebars en dezelfde vernieuwde museumdistricten. Hoe meer marktwerking, hoe minder verscheidenheid, hoe minder veelzijdigheid, hoe minder creativiteit en hoe meer uniformiteit.

En zo hebben de beleggers de stad opnieuw ontdekt. En maken ze opnieuw de dienst uit. Dat komt omdat er ontegenwoordig veel kapitaal op zoek is naar een bestemming. Beleggers en speculanten hebben miljarden opzij liggen. Zij willen dat geld niet op de bank zetten, want dat levert niets meer op. En aandelen vinden ze te riskant. Dus gaan ze voor vastgoed in de stad, als een 'goede belegging'. Financiële groepen kopen heel wat immobiëlen op omdat een belegging in de stad 'rendabel' is. De vette jaren voor projectontwikkelaars zijn terug van weggeweest. Prijzen raken overspannen en oververhit, en een groot deel van de bewoners wordt de stad uit geprijsd. Als we niet opletten, worden de historische grootstedelijke kernen uitgehouden tot poenerige woonreservaten zoals in Londen.

DE COMMERCIËLE BEDRIJFSLOGICA VERVANGT DE DIENSTVERLENING

In plaats van een beroep te doen op meer inspraak van de bevolking, op het publiek, om zo de gepoliteerde en gebureaucratiseerde stadsdiensten te verbeteren, gebeurde het omgekeerde. Er werd meer en meer een beroep gedaan op de privé, op publiek-private projecten en op het uitbesteden van opdrachten en van het stedelijk patrimonium. Zo gaf de stad veel sleutels tot verandering uit handen aan zogenaamde 'autonome bedrijven'. In die bedrijven wordt de greep van de privé groter en groter.

De stadsdiensten werden omgedoopt tot bedrijfseenheden en later tot bedrijven, met managers aan het roer. Er werden tactische en strategische doelstellingen geformuleerd. De publieke opdrachten werden uitgeschreven in *flows* en processen, en tot op de minuut getimed en in kaart gebracht. Dienstverlening, zorg en klantvriendelijkheid werden zo voor het stadspersoneel opeens een 'product'.

Deze bedrijfslogica vertrekt niet van behoeften van mensen, maar van cijfers en commerciële strategieën. Ze meet de minuten waarop een vraag aan een loket wordt afgewerkt, maar intussen wordt het loket onderbemand om te besparen op personeel. Ze telt de bezoekers van een wijkbibliotheek en sluit die vervolgens wegens te lage cijfers. Ze vervangt een vaste werkster in een school door een privépoetsfirma, omdat dat goedkoper is, maar daarbij vergeet men dat de werkster ook thee zette voor de kinderen, de vaat deed voor de leerkrachten en insprong bij school- en kerstfeestjes. Deze bedrijfslogica vervangt vaste, goed opgeleide medewerkers door sociale tewerkstelling, door vrijwilligers of door digitale dienstverlening. Zo groeit de tweedeling en de discriminatie in de dienstverlening, in de diensten, in de tewerkstelling en in de salarissen bij de overheid.

De sociale visie op de stad, de stad op mensenmaat, wil diensten toegankelijk maken voor iedereen, de sociaal zwaksten beschermen en collectieve voorzieningen uitbouwen die aan iedereen ten goede komen. De commerciële, liberale visie op de stad, de stad op centenmaat, werkt voor wie het kan betalen en vindt dat er voor de anderen alleen maar een minimale dienstverlening moet zijn.

DE STADSCONCURRENTIE VERGROOT ALLE TEGENSTELLINGEN

Het neoliberale beleid heeft alle tegenstellingen in de stad vergroot. Wijken werden opgewaardeerd, maar daarmee gingen ook de prijzen – in de eerste plaats de woningprijzen – de hoogte in. En zo vertrokken armere groepen uit de wijk. Men zegt wel dat men een goede sociale mix nastreeft, maar in de praktijk is er een verdringingsbeleid van mensen met een migratieachtergrond, met een lage opleiding en werklozen (en van andere zogenaamd 'sociaal onaangepasten', zoals illegalen, daklozen, druggebruikers...). Dat proces, waarbij de oorspronkelijke bewoners uit stadswijken plaats moeten maken voor iets-meer-verdieners, heet *gentrificatie*.

Ze vragen ons: 'Zijn jullie dan tegen het herwaarderen van wijken?' Natuurlijk niet. Het is goed dat er in de stad geïnvesteerd wordt. Het is goed dat wijken opgewaardeerd worden. Maar ze 'vergeten' de mensen. Dat is wat op het Zuid is gebeurd, en ook op het Eilandje. Dat dreigt ook te gebeuren aan de wijk Dam en in andere wijken.

De opwaardeerders van het Schoon Verdiep hebben een heilige schrik om in te grijpen in de privé. Zij durven de waanzinnige huurprijzen niet te blokkeren. En de nieuwe woningen kosten vaak 300 000 of 400 000 euro of meer. Veel te duur. Zo wordt wonen in die buurten voor heel wat mensen onbetaalbaar en worden Antwerpenaren uit de stad gedreven. De wijk is dan wel opgewaardeerd, maar niet meer voor dezelfde mensen.

Ten tweede bouwen ze vanop het Schoon Verdiep de sociale voorzieningen in de wijken af, stap na stap. Antwerpen had zes polyvalente en goede stadsziekenhuizen, midden in de buurten, toegankelijk voor de mensen. Die wil men op termijn vervangen door drie mastodontprojecten, ver weg en duur. Antwerpen had stedelijke scholen in alle wijken, een voorbeeld van volksonderwijs voor heel het land. Maar er is jarenlang niet in geïnvesteerd.

Ze sluiten verschillende wijkbibliotheken, lokale postkantoren verdwijnen, het buurtwerk wordt afgebouwd, megamarkten concurreren kruideniers en krantenwinkels weg en in sommige wijken is er zelfs geen was-serette of bancontact meer.

Maar het meest problematische is nog dat de stad haar eigen sociale sleutels weggeeft. Het Havenbedrijf werd verzelfstandigd en nadien maakte de Vlaamse regering er zelfs een naamloze vennootschap van. En de pottenkijkers van de oppositie werden uit het Havenbedrijf gesmeten. Het stedelijk onderwijs werd verzelfstandigd, de OCMW-ziekenhuizen werden verzelfstandigd, net als de sociale projecten in de woningbouw.

De stad geeft de sleutels weg aan de privé, aan apolitieke managers, en voortaan moet het allemaal gaan 'zoals in een bedrijf', met divisies die winst maken, met studenten die voortaan 'cliënten' heten en patiënten die nu 'consumenten' worden, en vooral: met prijzen die voortaan 'marktconform' zijn. 'Marktconforme prijzen', dat wil gewoon zeggen dat de exuberante prijzen van de privé nu overgepland worden naar de publieke diensten.

En dan verkoopt een stadsdienst als VESPA kleine appartementen voor 300 000 euro, dan valt een verblijf in een rusthuis van ZNA soms duurder uit dan in een privaat rusthuis, dan wordt een rugscan in een stadsziekenhuis duurder is dan in de privé, dan raken we steeds verder verwijderd van het gratis en kosteloos onderwijs. Dan wordt iedereen een nummer, met de grootste nummers bovenaan. In de plaats van het sociale weefsel van publieke voorzieningen, komt het koude netwerk van geld en prestigeprojecten. En waar de voorzieningen worden weggehaald, groeit de miserie en de tendens naar 'gewapend bestuur', zoals de Franse socioloog Loïc Wacquant het benoemt.

WIJ WILLEN INTEGRALE WIJKEN

Het recht op wonen, gezondheidszorg, onderwijs, werk, cultuur, inspraak en publieke ruimte, samen is dat het integrale 'recht op de stad'.

Wij willen het weefsel van geld en prestige weer vervangen zien door een sociaal weefsel. Wij verdedigen de stadsvernieuwing en -herwaardering vanuit een publieke logica. We pleiten voor een integrale hernieuwing. Dat wil zeggen dat er naast de ruimte, met groen en pleinen, vooral op de mensen ingezet wordt. Een integrale wijk is een wijk waar wonen betaalbaar is, waar gezondheidszorg toegankelijk en betaalbaar is, waar onderwijs toegankelijk, betaalbaar en degelijk is. Met voldoende publieke voorzieningen dicht bij de mensen: bibliotheken, zwembaden, kinderopvang, speelpleinen, sportinfrastructuur, cultuur, groenonderhoud... Waar buurtwerk is, waar nutsvoorzieningen zoals containerparken gratis blijven, waar het recht op betaalbare mobiliteit beschikbaar is en waar ook opnieuw post- en bankkantoren zijn.

Een integrale wijk betekent voor ons onder meer een wijk:

- met een goede school
- waar wonen betaalbaar is voor de brede bevolking (via een mix van betaalbare huurwoningen, betaalbare koopwoningen en goede sociale woningen)
- met toegang tot gas, water en elektriciteit voor iedereen (verbod op afsluitingen)
- met dokter, tandarts en apotheker (goede en goedkope eerstelijnszorg)
- met een postkantoor (met internettoegang), een kantoor van een openbare bank en bancontact
- met voldoende groene ruimte en speelgelegenheid
- met een laagdrempelig wijkhuis waar iedereen terecht kan voor hulp volgens het principe 'koffie en papieren'
- met ontmoetingscentra en jeugdhuizen
- met respect en diversiteit
- met een gratis containerpark en voldoende afvalophaling
- met wijkagenten die in de wijk zelf wonen en de mensen kennen
- met een wijkinfrastructuur: een wijkbibliotheek, eventueel een wasserette van de stad
- met openbaar vervoer, een publiek fietsdeelsysteem (Velo) en een publiek autodeelsysteem (Otto)
- met een middenstand: kapper, bakker, kruidenier...

DE GROTE BEVRAGING: UNIEKE STADSDIALOG MET NEGENDUIZEND ANTWERPENAREN

In september 2017 startte de PVDA haar campagne voor de Antwerpse gemeenteraadsverkiezingen met de grootste bevraging in Antwerpen ooit. Vijf maanden lang trokken honderden vrijwilligers van de linkse partij door het herfst- en winterweer de straat op om een veertigtal programmapunten voor te leggen.

Maar liefst 8785 Antwerpenaren namen de tijd om hun gedacht te geven over wat anders moet in de koe-kenstad. Zij kregen vragen over tien thema's: armoede, gezondheidszorg, wonen, mobiliteit, diversiteit, werk, duurzaamheid, jeugd, veiligheid en anticorruptie.

De deelnemers werd gevraagd de drie belangrijkste stedelijke thema's aan te geven en voor tien thema's uit vier voorstellen het beste te kiezen. Heel wat respondenten deden ook zelf nieuwe voorstellen. Verder moesten ze aangeven in welke mate ze akkoord gingen met twee stellingen over het stedelijke beleid. Gemiddeld besteedden de respondenten ongeveer twaalf minuten aan het invullen van de Grote Bevraging, goed voor samen 1800 uren.

Dat een politieke partij op zo'n grote schaal in interactie gaat met de bevolking is uniek. Een doorsnee verkiezingspeiling bevrageert 1000 mensen, vooral telefonisch of via het internet. Onze bevraging bereikte bijna 9000 mensen, vooral deur aan deur in de wijken. Het overgrote deel – 61 procent – vulde een papieren exemplaar in: bij een van de vele wijktochten van de partij of gewoon bij vrienden, kennissen of collega's. Goed 3400 mensen gaven online hun mening. Door dat grote aantal respondenten zijn de resultaten van onze Grote Bevraging dan ook heel relevant voor al wie Antwerpen een warm hart toedraagt.

Bij het opstellen van deze Grote Bevraging werden we geholpen door sociologen. Ook de resultaten zijn opgemaakt in samenwerking met mensen van de vakgroep Sociologie. De respondenten zijn gespreid over alle leeftijdscategorieën, verschillende opleidingsniveaus en de verschillende districten. Slechts een derde van de respondenten geeft aan zeker voor de PVDA te stemmen bij de volgende verkiezingen.

ARMOEDEBESTRIJDING IS DÉ TOPPRIORITEIT VOOR DE ANTWERPENAAR

De Grote Bevraging maakt het zonneklaar: armoede staat voor de Antwerpenaar met stip als hoogste prioriteit genoteerd. Goed 58 procent van de deelnemers zet armoede bij de top drie van de belangrijkste thema's. Dat is zo bij alle leeftijden en alle beroepsgroepen, en in alle districten. 'Antwerpenaren hebben een groot bakkes en een peperkoeken hartje', luidt het. De empathie van de Antwerpenaren is alvast groot en dat geldt ook voor wie niet zelf rechtstreeks met armoede te maken heeft. Iedereen wil dat het volgende stadsbestuur prioritair inzet op armoedebestrijding.

Na armoede volgen drie thema's die door meer dan dertig procent van de deelnemers in de top drie zijn geplaatst: veiligheid (45 procent), duurzaamheid (33 procent) en mobiliteit (32 procent). Gezondheidszorg volgt als vijfde (29 procent). Ook daar is maar weinig onderscheid tussen verschillende groepen van de bevolking.

Het valt op dat de Antwerpenaar in de eerste plaats prioriteit geeft aan sociale en ecologische thema's en daarnaast belang hecht aan een veilige leefomgeving. Niet toevallig thema's die het huidige stadsbestuur op hun beloop heeft gelaten.

ANTWERPENAR WIL ECHTE INSPRAAK EN GEEN VERMARKTING VAN DE ZORG

In de Grote Bevraging werden ook twee stellingen voorgelegd. Meer dan drie kwart van de respondenten (79 procent) gaat akkoord met de stelling ‘bij de beslissing van nieuwe projecten moet de stad echte inspraak organiseren’. Het zit de Antwerpenaar hoog dat het stadsbestuur projecten uitwerkt zonder enige inspraak van de buurt.

Meer dan twee derde van de sinjoren (71 procent) gaat akkoord met de stelling ‘geen commercialisering van buurtwerk, daklozenopvang en drugshulp’. De PVDA voerde de afgelopen jaren campagne tegen de commercialisering van de zorg, lijnrecht tegen het beleid van de stad in. Met de Grote Bevraging wilde de partij polsen naar het draagvlak van deze campagne. Dat draagvlak blijkt erg groot te zijn. De Antwerpenaren slikken de commercialisering van de zorg niet.

DE POPULAIRSTE VOORSTELLEN

Ook bij de keuze van de voorstellen per thema dragen uitgesproken sociale en ecologische maatregelen de goedkeuring van veel Antwerpenaren weg. Met voorop het ‘optrekken van de leeflonen tot de armoedegrens’ dat bij het thema armoede door 43 procent van de respondenten werd aangeduid. Daarna volgen ‘meer veilige fiets- en voetpaden’ (mobiele stad, 38 procent), ‘opnieuw investeren in stedelijk onderwijs en stadscrèches’ (investerende stad, 38 procent) en ‘betaalbare rusthuizen en serviceflats’ (zorgende stad, 37 procent). De top vijf wordt afgesloten met ‘een stedelijk gezondeluchtplan tegen vervuilende uitstoot en fijn stof’ (duurzame stad, 35 procent).

De gegevens van de Grote Bevraging werden in dit stadsprogramma verwerkt. Het is jouw programma.

GEEF **ARMOEDE** GEEN KANS

VEROVER
DE STAD

PVDA

antwerpen.pvda.be

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

1. STAD ZONDER ARMOEDE

STANDPUNT

Wat moet het komende stadsbestuur prioritair doen? De armoede aanpakken!

Zo luidde het duidelijke antwoord van de bijna 9000 Antwerpenaren in onze Grote Bevraging. Armoedebestrijding is het allerbelangrijkste. Maar armoede is ook de olifant in de kamer. De politiek zwijgt erover en voert een bestraffend beleid van ‘eigen schuld, dikke bult’. Wij niet, wij willen mensen versterken. Wij zetten volop in op wonen, op werk, op gezondheid, op onderwijs en op ontplooiing. Daar worden mensen sterker van, en de stad ook.

In alle stadswijken openen we laagdrempelige wijkhuizen waar mensen terecht kunnen. We herbevestigen de eindverantwoordelijkheid van het OCMW in het garanderen van de grondrechten. We zorgen ervoor dat de stedelijke dienstverlening bereikbaar, begrijpelijk en behulpzaam is. En dat rechten automatisch worden toegekend. We garanderen het recht op wonen, en zorgen ervoor dat ook mensen in een kwetsbare positie een job hebben. We garanderen de toegang tot water en energie als mensenrecht. Kortom: we bestrijden de armoede, niet de armen.

WAT WE WILLEN

EEN. EEN WIJKHUIS IN ELKE WIJK

- We richten wijkhuizen op in elke wijk, met maximaal 10 000 inwoners per wijkhuis. Een wijkhuis voorziet in een brede en laagdrempelige dienstverlening.
- Het wijkhuis helpt bij administratieve problemen via het concept ‘koffie en papieren’. Bij een kop koffie of thee krijgen mensen hulp om officiële papieren in orde te maken, om de energiefactuur uit te pluizen en om andere problemen op te lossen.
- In het wijkhuis voorzien we budgetbegeleiding, woonbegeleiding, arbeidsbegeleiding, begeleiding bij energie- en waterproblemen, hulp bij onderwijs en opvoeding en laagdrempelige medische hulp door verpleegkundigen.
- Met huisbezoeken en straathoekwerk gaan we de wijk in om mensen te bereiken die de weg naar het wijkhuis niet vinden.
- Met buurtwerkers bouwen onze wijkhuizen aan een sterke, warme en solidaire wijk. Ze organiseren ontmoetingsmomenten en -activiteiten zodat de mensen uit de wijk elkaar beter leren kennen.

TWEE. HET OCMW DRAAGT DE EINDVERANTWOORDELIJKHEID

- We herbevestigen de eindverantwoordelijkheid van het OCMW in het garanderen van een menswaardig bestaan voor iedereen die op het grondgebied verblijft. Het OCMW moet – ook in de nieuwe vorm – de regie opnemen in het lokaal sociaal beleid en moet het middenveld daarbij als partner betrekken.
- Iedereen met een hulpvraag moet bij het OCMW terecht kunnen voor hulp en begeleiding. Uitgangspunt daarbij is dat ieders sociale grondrechten gegarandeerd worden.
- Daarbij is een rechtenverkenning van belang: voor iedereen nagaan op welke rechten en sociale tegemoetkomingen hij of zij recht heeft.
- Het leefloon moet gegarandeerd zijn voor iedereen met een (gezins)inkomen beneden de Europese armoedegrens.

- De stad streeft ernaar het leefloon op te trekken tot boven de Europese armoedegrens via een aanvullende financiële steun.

DRIE. DE DRIE B'S IN DE DIENSTVERLENING: BEREIKBAAR - BEGRIJPELIJK - BEHULPZAAM

- We voeren voor de stedelijke dienstverlening het 3-B's-principe in: ze moet bereikbaar, begrijpelijk en behulpzaam zijn. Zo worden de drempels weggewerkt.
- We maken de dienstverlening *bereikbaar* qua afstand. Maar je moet ook kunnen binnenwandelen voor een afspraak, we werken dus niet alleen met digitale afspraken.
- We maken de dienstverlening *begrijpelijk*: geen moeilijke woorden en geen jargon, geen digitale doolhoven, maar hulp op maat, aangepast aan ieders behoefte. Met een tolk als dat nodig is.
- We maken de dienstverlening *behulpzaam*: ambtenaren en loketbedienden vertrekken niet vanuit regelgeving maar vanuit de hulpvraag, vanuit hoe ze kunnen helpen. Ook dat is maatwerk.
- Waar maatschappelijke begeleiding nodig is, moet er ruimte zijn voor een vertrouwensband met de hulpverlener en moet de continuïteit gegarandeerd worden.

VIJF. AUTOMATISCHE RECHTENTOEKENNING

- We organiseren het zo dat de verschillende rechten automatisch toegekend worden. Dat kan relatief gemakkelijk online.
- We passen het 'only-once-principe' toe: als je een papier eenmaal binnenbrengt, moet het ook gebruikt kunnen worden voor andere aanvragen. Dat maakt het leven voor iedereen eenvoudiger, ook voor de administratie.

VIJF. VAST WERK, OOK VOOR MENSEN IN EEN KWETSBARE POSITIE

- We willen dat het stadspersoneel representatief is voor de stadsbevolking: met ook laaggeschoolden, mensen met een beperking, jongeren, mensen met een migratieachtergrond...
- 'Artikel 60-tewerkstelling' willen we alleen als dat de best mogelijke werkgelegenheid is voor de werkloze. We werken hiervoor samen met organisaties zonder winstoogmerk die de nodige expertise bieden.
- We zorgen ervoor dat het OCMW investeert in goede en nabije arbeidsbegeleiding. Werk blijft de belangrijkste hefboom om uit armoede en sociaal isolement te raken.
- We organiseren het zo dat de stad zelf een representatief aantal werkplaatsen voorziet voor mensen met een beperking.

ZES. HET RECHT OP WONEN GARANDEREN VOOR ALLEN

- We zorgen voor woonbegeleiders in onze wijkhuizen. Zij helpen het recht op degelijke huisvesting te vrijwaren. Er is evenveel woonbegeleiding nodig als gezins- en bejaardenhulp.
- Verhuurders stimuleren we de maatschappelijke dienstverlening te informeren van zodra een huurder twee maanden huurachterstand heeft. Uithuiszetting kan alleen als er toegang tot een andere woning is.
- De dienst Huurinterventie en de Preventieve Woonbegeleiding bouwen we verder uit.
- We organiseren het hele jaar door een noodopvang voor dak- en thuislozen. Deze opvang is zonder voorwaarden en zonder drempel toegankelijk en biedt ook overdag onderdak.
- We richten een aparte dienst Housing First op, die volgens de internationale regels van Housing First kan werken. Wie bij de noodopvang aanklopt, moet binnen de drie maanden toegang krijgen tot een woning, via het Housing First-principe.

ZEVEN. ENERGIE EN WATER ZIJN MENSENRECHTEN

- Via de Lokale Adviescommissie (LAC) voor Water en Energie garanderen we de toegang tot stromend water en energie. Niemand wordt dus afgesloten. De toegang moet voorrang hebben op de schuldenaflossing. Budgetmeters zijn op dit punt geen oplossing.
- We rekenen geen herinneringskosten meer aan bij basisvoorzieningen zoals energie en water.
- We zetten meer in op collectieve oplossingen in plaats van op individuele hulp.
- We willen dat de Lokale Adviescommissie zich meer kan inzetten om mensen met betalingsachterstand te bereiken zodat ze kan helpen met haalbare afbetalingsplannen.
- We versterken het Energiefonds en het Fonds Jovel. Zo kunnen we beter tussenkomen om (een deel van) de schulden kwijt te schelden in gevallen waar volledige schuldaflossing onrealistisch is.

VISIE

ARMOEDE IN ANTWERPEN: DE OLIFANT IN DE KAMER

Najaar 2017 organiseerde de PVDA de grootste bevraging in Antwerpen ooit. Vijf maanden lang trokken vrijwilligers van de linkse partij door weer en wind de straat op om een veertigtal programmapunten voor te leggen aan bijna negenduizend mensen. Als opvallendste uitkomst uit die Grote Bevraging komt hoeveel belang sinjoren hechten aan de strijd tegen armoede. Het is voor hen het belangrijkste thema. Het staat met stip op de eerste plaats, bij alle leeftijden, bij alle beroepsgroepen en in alle districten.

‘Antwerpenaren hebben een groot bakkes en een peperkoeken hartje’, zo luidt het. Hun empathie is alvast groot, ook bij wie niet rechtstreeks zelf met armoede te maken heeft. Iedereen wil dat een volgende stadsbestuur prioritair inzet op armoedebestrijding. Voor de PVDA is dat het belangrijkste speerpunt.

Antwerpen is een rijke stad, waar het goed is om te leven. Maar het is ook een stad waar de tweedeling tussen arm en rijk groeit. De toplaag van de Antwerpenaren moet zich nooit zorgen maken over geld. En dus ook niet over voedsel, kledij, huisvesting, schoolkosten, rekeningen of vakantie. Maar het grootste deel van de bevolking maakt zich wel zorgen over inkomen en geld. Een derde moet dat zelfs dagelijks doen. Jawel, één op de drie Antwerpenaren heeft een te laag inkomen om de basiskosten voor voeding, kledij, huur, gas, elektriciteit, water, telefoon of school te dragen. Op het einde van het inkomen is er dan steevast een stukje maand over, en dat zorgt telkens opnieuw voor veel stress.

Een te laag inkomen zorgt voor allerlei problemen. Wie een woning van slechtere kwaliteit moet huren en slecht woont, wordt sneller ziek. Gezinnen met een te kleine woonruimte hebben meer stress. En dat kinderen niet rustig kunnen studeren, leidt tot meer schooluitval. Mensen in armoede hebben meer kans op chronische ziektes zoals suikerziekte of hartziekten. Arm zijn maakt ziek en ziek zijn maakt arm. En dan is er nog de kinderarmoede. In onze stad groeit één op de vier kinderen op in armoede. Een akelig cijfer.

In de late middeleeuwen drukten de hoogste standen de sociale problemen in de stad uit in morele termen: de slachtoffers kregen de ‘schuld’ voor hun problemen. Adel en de clerus lieten de mensen geloven dat iedereen verantwoordelijk was voor het eigen geluk of ongeluk en dat armoede zondig was, het gevolg van luiheid of van een onaangepaste levensstijl. Die moraliserende aanpak duikt vandaag weer op. Het stadsbestuur van nationalist, liberalen en christendemocraten legt de verantwoordelijkheid weer bij het individu. ‘Eigen schuld, dikke bult’, zo zeggen ze bij de N-VA. Wie het hoofd niet boven water kan houden, zou dat aan zichzelf te wijten hebben. Het gaat over de eigen verantwoordelijkheid van de armen, hoor je dan. En niemand wil de olifant in de kamer zien. Of beter: de olifant in de stad, namelijk het massale armoedeprobleem in Antwerpen.

Een dak boven je hoofd dat ruimte en rust biedt. Een baan die werkzekerheid biedt en een loon waar je mee rondkomt. Toegang tot een betaalbare gezondheidszorg en tot een onderwijs met kleinere klassen. Dat zijn allemaal essentiële elementen om mensen een toekomst te bieden. Daar zijn structurele maatregelen voor nodig. Natuurlijk, dat is een verantwoordelijkheid van de Vlaamse en de federale regering. Maar ook de stad heeft handvatten in de strijd tegen armoede. Haar sterkte is dat ze dicht bij de mensen staat. Of zou kunnen staan. Wonen, werk, gezondheid, onderwijs en ontplooiing: het zijn essentiële mensenrechten. Elk van die rechten vind je afzonderlijk terug in dit stadsprogramma. Maar specifiek voor mensen in een moeilijke sociale situatie is er veel mogelijk. Daarover hebben we het hier.

EEN. EEN WIJKHUIS IN ELKE WIJK

Al zijn er veel geëngageerde hulpverleners op het terrein, toch is de hulp vaak moeilijk toegankelijk. Mensen komen niet rond, stapelen schulden op, maar weten niet waar ze hulp kunnen vragen. En ze weten niet waar ze recht op hebben.

Voorkomen is beter dan genezen. Een toegankelijke hulp- en dienstverlening helpt vermijden dat mensen verder wegzakken in de problemen. Het terugverdieneffect ervan is groot. Je investeert in dienstverlening maar tegelijk zorg je voor een hoger inkomen bij de burgers van de stad.

In de dienstverlening toont een stad haar kwaliteit. Wij willen een brede, laagdrempelige dienstverlening dicht bij de mensen brengen. Met wijkhuizen in elke wijk en met maximaal 10 000 inwoners per wijkhuis. Zo'n wijkhuis is deels ook een buurthuis. Het ziet erop toe dat de sociale grondrechten van elke inwoner uit de wijk waargemaakt worden. Met het concept 'koffie en papieren' helpt het wijkhuis bij administratieve problemen. Bij een kop koffie of thee krijgen mensen hulp om officiële papieren in orde te maken, om de energiefactuur uit te pluizen en om andere problemen op te lossen. Dat is laagdrempelig. Via een 'rechtenverkenner' gaat het wijkhuis samen met de mensen na of ze wel alle sociale tegemoetkomingen krijgen waar ze recht op hebben. Want velen vragen hun rechten niet aan. In het wijkhuis voorzien we budgetbegeleiding, woonbegeleiding, arbeidsbegeleiding, begeleiding bij energie- en waterproblemen, hulp bij onderwijs en opvoeding, en laagdrempelige medische hulp met verpleegkundigen.

Vanuit zo'n wijkhuis gaan buurtwerkers met huisbezoeken en straathoekwerk de wijk in om mensen te bereiken die de weg naar het wijkhuis niet vinden. Zij kunnen ook specifieke noden van de wijk detecteren waar een wijkhuis dan verder in moet investeren.

Via het buurthuis en de buurtwerkers bouwt ons wijkhuis aan een sterke en warme, solidaire wijk. Het organiseert ontmoetingsmomenten en -activiteiten, zodat de mensen uit de wijk elkaar beter leren kennen. Op die manier pakt het de eenzaamheid van veel mensen aan en werkt het ook aan een betere veiligheid en aan de samenhang. Een win-winsituatie voor de mensen en voor de wijk.

TWEE. HET OCMW DRAAGT DE EINDVERANTWOORDELIJKHEID

De vroegere Commissies van Openbare Onderstand waren een 'armenzorg' voor wie uit de boot viel. Die armenhulp was een gunst en geen recht. Met de OCMW-wet van 1976 werd deze hulp een recht. De wet bevestigde het recht op maatschappelijke dienstverlening om 'eenieder in de mogelijkheid te stellen een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid.' Met deze wet kreeg het OCMW de opdracht deze dienstverlening te verzekeren. Het was de stap van armenzorg naar welzijnszorg, een belangrijke stap in de democratische ontwikkeling. Het was de erkenning van het feit dat de vrije markt met zijn grillen geen bestaanszekerheid kan bieden.

In 2015 werd de opdracht – de 'missie' – van het Antwerpse OCMW officieel gewijzigd. OCMW-raadslid Lise Vandecasteele (PVDA) trok aan de alarmbel en middenveldorganisaties protesteerden. Maar de N-VA hield voet bij stuk. Het OCMW van Antwerpen zal niet langer de sociale grondrechten 'duurzaam garanderen'

maar 'eraan bijdragen'. Dat lijkt een klein verschil, maar dat is het niet. In de nieuwe missie kiest het stadsbestuur volop voor een verdere individuele en sanctionerende aanpak. Het accent verschuift naar individuele verantwoordelijkheid, weg van een solidaire, collectieve verantwoordelijkheid. Is het niet absurd in een land met 600 000 werklozen alleen de individuele werkloze verantwoordelijk te stellen? Toch is het nieuwe stadsbeleid er vooral op gericht iemands gedrag te veranderen. Zoek maar beter werk! (Maar waar?) Zoek maar een goedkopere woning! (Maar waar?)

Onze samenleving heeft een laatste vangnet nodig voor mensen in sociale moeilijkheden, zodat iedereen die nood heeft aan hulp, gepaste dienstverlening krijgt. De maatschappelijk werkers van het OCMW ervaren een 'verzakelijking'. Ze krijgen minder ruimte voor menselijk contact en voor opvolging en moeten meer tijd investeren in administratie, zelfredzaamheidsmatrixen en screenings. Maar maatschappelijk werk is in de eerste plaats mensenwerk en geen computerwerk.

Wij willen dat de stad en het OCMW opnieuw hun eindverantwoordelijkheid opnemen om een menswaardig bestaan te garanderen voor elke stadsgenoot. Dat ze de regie in het lokaal sociaal beleid opnemen. En het middenveld daarbij betrekken als partner en niet als 'onderaannemer' of 'brandblusser'.

Het 'laatste vangnet', dat houdt ook in dat elke Antwerpenaar een inkomen heeft waar hij of zij menswaardig mee kan leven. Daarvoor moet een inkomen boven de armoedegrens gegarandeerd zijn. In de rubriek 'stad zonder armoede' is dat ook de populairste eis van onze Grote Bevraging. Vandaag ligt het leefloon voor bepaalde categorieën heel ver onder de armoedegrens. Het leefloon voor een alleenstaande bedraagt 892 euro terwijl de Europese armoedegrens voor een alleenstaande op 1115 euro staat. Het is een verschil van 223 euro. Voor een gezin met twee kinderen bedraagt het leefloon 1190 euro en staat de Europese armoedegrens op 2341 euro. Een verschil van maar liefst 1151 euro.

Wij willen de leeflonen optrekken tot aan het referentiebudget voor een menswaardig inkomen. Dat referentiebudget komt overeen met de Europese armoedegrens. Wij willen ook dat het leefloon onvoorwaardelijk is. En dat het rekening houdt met een veranderende realiteit. Zo moeten ook cohousing en samenhuizen kunnen, zonder dat je een derde van je leefloon verliest. Vandaag rekent het OCMW je bij cohousing meteen als samenwonende, ook al heb je geen relatie. Het gevolg is dat je leefloon zakt van 892 naar 595 euro.

De federale overheid bepaalt het bedrag van het leefloon. De minister belooft al lang het op te trekken, maar dat gebeurt niet. Nochtans berekende het Planbureau dat het financieel haalbaar is, doordat er ook een terugverdieneffect zal zijn. Dat zit zo: met een hoger leefloon stijgt de consumptie en worden er dus meer taksen betaald, zodat de overheid meer inkomsten heeft. Als signaal naar de federale regering kan de stad zelf een proefproject starten en het leefloon onvoorwaardelijk maken en optrekken. Dat is perfect mogelijk. Het zou onze stad jaarlijks ongeveer zestig miljoen euro kosten. Vergelijk dat met de 290 miljoen euro voor het nieuwe politiegebouw aan station Antwerpen-Berchem. En dan is het terugverdieneffect nog niet eens meegerekend. Omdat mensen in armoede vooral in hun eigen omgeving kopen, zal het de lokale middenstand ten goede komen. Ook bij de grote winkelketens zullen er extra jobs bij komen.

DRIE. DE DRIE B'S IN DE DIENSTVERLENING: BEREIKBAAR - BEGRIJPELIJK - BEHULPZAAM

Vandaag lopen mensen zich vast in de doolhoven en drempels van de dienstverlening van stad en OCMW. Wij pleiten voor de invoering van het 3-B's-principe voor de stedelijke dienstverlening: bereikbaar - begrijpelijk - behulpzaam.

- De dienstverlening moet *bereikbaar* zijn qua afstand. Maar je moet ook kunnen binnenwandelen voor een afspraak. We werken dus niet alleen met digitale afspraken. Vandaag zijn er wachtlijsten voor budgetbegeleiding en schuldbemiddeling. Hier moet de dienstverlening uitgebreid worden en met verschillende locaties toegankelijker gemaakt worden.

- De dienstverlening moet *begrijpelijk* zijn: geen moeilijke woorden en geen jargon, geen digitale doolhoven, maar hulp op maat. Met ook een tolk als dat nodig is.
- De dienstverlening moet *behulpzaam* zijn: ambtenaren en loketbedienden moeten niet vertrekken vanuit de regelgeving, maar vanuit de hulpvraag en hoe ze daarbij kunnen helpen. Ook dat is maatwerk. Wij willen een ‘rechtenverkener’ bij elk loket. De eerste vraag die de medewerkers moeten stellen is dan: ‘Welkom, zullen we samen nagaan of je al je rechten uitput en hoe we je sociale grondrechten kunnen garanderen?’

Bij maatschappelijke begeleiding moet er ruimte zijn voor een vertrouwensband met de hulpverlener. Daarvoor moet de continuïteit van de begeleiding garant staan. Het is niet goed dat mensen in moeilijkheden telkens opnieuw hun verhaal moeten doen. Begeleiding op maat en op het tempo van de mensen is nodig. Kort als het kan, lang als het nodig is, met een vaste persoon.

VIER. AUTOMATISCHE RECHTENTOEKENNING

Veel mensen die recht hebben op een uitkering doen daar geen beroep op. Het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin onderzocht deze onderbescherming. Conclusie: veertig procent van de rechthebbenden op een uitkering, vraagt die uitkering niet aan. Een van de redenen daarvoor is dat mensen vaak bij het OCMW aankloppen met het gevoel als profiteurs of fraudeurs bekeken te worden. Dat is het gevolg van het ‘eigen schuld, dikke bult’ van de rechtse partijen.

Wie mensen die uit de boot vallen, wantrouwt of natrap, verarmt de samenleving. De wil om echt hulp te bieden is cruciaal. Heel wat mensen ervaren het onthaal van het OCMW als weinig helpend. Je moet voortdurend aantonen dat je behoeftig bent, met een reeks attesten, papieren en bankuittreksels. Het lijkt wel het opgeheven schoolmeestervingertje van het rechtse beleid. Heb je wel genoeg inspanningen gedaan om werk te vinden? Kan je familie je niet helpen? Is je aanvraag geen sociale fraude? Men zet disproportioneel veel middelen en mensenkracht in op onderzoek naar fraude bij het OCMW, zelfs in samenwerking met commerciële firma’s. Let wel: de sociale fraude wordt op vijf procent geraamd terwijl veertig procent van de rechthebbenden geen hulp aanvraagt. De prioriteiten liggen dus manifest verkeerd.

Je belastingbrief is bijna helemaal ingevuld via de app Tax-on-web. Toch moet je allerlei papieren verzamelen om te bewijzen dat je recht hebt op bepaalde sociale tegemoetkomingen. De overheid heeft je gegevens en toch moet je ze telkens opnieuw bewijzen. Dat is onlogisch en vermoeiend. Het kan anders. Wij willen de verschillende rechten automatisch toegekend zien. Je kan mensen toch verwittigen als je vermoedt dat ze onder de armoedegrens leven en in aanmerking komen voor OCMW-steun!

Voor verschillende tegemoetkomingen moet je vaak steeds weer dezelfde papieren verzamelen. Ook dat kan eenvoudiger: als je een papier binnenbrengt, dan moet het ook gebruikt kunnen worden voor andere aanvragen. Dat is het only-once-principe. Het maakt het leven voor iedereen eenvoudiger, ook voor de administratie.

VIJF. VAST WERK, OOK VOOR MENSEN IN EEN KWETSBARE POSITIE

Het recht op arbeid draagt bij tot de bescherming tegen armoede. Bij werklozen loopt het armoederisico op tot 41 procent, tegenover 4,7 procent bij werkenden. ‘Eenieder heeft recht op arbeid, op vrije keuze van beroep, op rechtmatige en gunstige arbeidsvoorwaarden en op bescherming tegen werkloosheid.’ Zo staat het in artikel 23 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Het recht op arbeid is ook opgenomen in de Belgische Grondwet.

Dat iedereen toegang moet krijgen tot een job die beschermt tegen armoede, is de eerste uitdaging. Een job moet een degelijk loon opleveren zodat we geen ‘werkende armen’ hebben. Maar in ons land stijgt het

aantal werkende armen tot bijna één op de twintig jobs. Van de nieuwe jobs is meer dan de helft (52 procent) tijdelijk en is bijna de helft (47 procent) heel erg laagbetaald. Zo komen we er dus niet.

Ook hoe we de arbeid invullen is een uitdaging. De impact van de hoge werkdruk, de flexibiliteit, de onzekere contracten en ontslag op onze gezondheid en ons welbevinden is torenhoog. Gelukkig zijn we met velen en kunnen we de arbeidstaken verdelen. Zo kan ieder naar vermogen bijdragen in een doenbare job. 'Naar vermogen' is hier belangrijk. Mensen in een kwetsbare positie of met een beperking hebben aanpassingen en soms meer omkadering nodig in hun arbeidssituatie.

Hoe we in Antwerpen kunnen inzetten op jobs kan je lezen in hoofdstuk 10, *Werkende stad*. Hier hebben we het over mensen in een kwetsbare positie of met een beperking op de arbeidsmarkt. Mensen zonder diploma, mensen met een beperkte educatieve bagage, mensen met een mentale beperking of met een chronische ziekte. De meeste mensen willen bijdragen, maar vinden geen manier om dat te doen. Om het recht op arbeid voor iedereen te garanderen zijn specifieke maatregelen nodig. Dat vergt extra middelen, maar er is een groot terugverdieneffect op menselijk en financieel vlak.

Vandaag zet het stadsbestuur meer en meer in op vrijwilligers. Het vervangt betaalde jobs van het stadspersoneel door vrijwilligerswerk. Wij willen dat ongedaan maken. Zo komen er weer meer banen vrij voor mensen in een kwetsbare positie, ze krijgen vast werk en zijn beschermd tegen armoede.

Wij willen dat de stad een divers personeelsbeleid voert dat de realiteit in de samenleving weerspiegelt en voldoende aandacht heeft voor wie het moeilijk heeft op de arbeidsmarkt. Vandaag worden heel wat taken en diensten uitbesteed aan bedrijven die slechtere arbeidsvoorwaarden en een slechtere verloning hanteren. Wij willen dat het stadspersoneel representatief is voor de stadsbevolking, voor mensen met een beperking, voor laaggeschoolden, jongeren, mensen met een migratieachtergrond. Aansluitend kan de stad ervoor kiezen afstand te nemen van het diplomafetisjisme zodat sociale mobiliteit gemakkelijker wordt. Zo is de focus meer gericht op door ervaring verworven competenties (EVC's). Dat heeft niet alleen een impact op de meer kwetsbare doelgroep maar levert ook doorstroomkansen op.

'Artikel 60-tewerkstelling' willen we alleen als dat de best mogelijke werkgelegenheid is voor de betrokkene. Het blijft namelijk heel dikwijls een tijdelijke en laag verloonde tewerkstelling. We werken hier alleen samen met organisaties zonder winstoogmerk die de nodige expertise en omkadering bieden. Er moet hier doorgroeimogelijkheid zijn zodat mensen nadien niet opnieuw zonder werk vallen.

Het OCMW moet investeren in goede en nabije arbeidsbegeleiding, want werk blijft de belangrijkste hefboom om uit de armoede en het sociale isolement te raken. Arbeidsbegeleiders horen thuis in de sociale centra van het OCMW voor intensieve begeleiding waar daar nood aan is.

Sommige mensen kunnen om allerlei redenen niet (meer) functioneren in een normale job of op een beschermde werkplaats. Toch heeft iedereen recht op arbeid, om de zinvolle dagbesteding, het sociaal contact en de eigenwaarde. Voor deze mensen moet bijvoorbeeld arbeidszorg een mogelijkheid zijn. Daar werken mensen met fysieke of mentale problemen in een fietsherstelplaats, houtatelier of bakkerij. Arbeidszorg is een stabiele tewerkstelling en mag niet gezien worden als een opstap naar de arbeidsmarkt.

ZES. HET RECHT OP WONEN GARANDEREN VOOR ALLEN

Onze aanpak voor betaalbaar wonen in Antwerpen werken we uit in het tweede hoofdstuk van dit programma, *Woonstad*. Hier hebben we het kort over noodzakelijke maatregelen voor de bescherming van mensen in armoede. Zo willen we inzetten op laagdrempelige schuldhulpverlening en budgetbegeleiding in de wijkhuizen. We willen daar ook woonbegeleiders die helpen het recht op degelijke huisvesting te vrijwaren. Men schat dat er evenveel woonbegeleiding als gezins- en bejaardenhulp nodig is.

We willen ook preventiever werken. De verhuurders willen we stimuleren de maatschappelijke dienstverlening te informeren zodra iemand twee maanden huurachterstand heeft. Dat geldt zowel bij sociale huisvesting als op de private huurmarkt. Tegelijk willen we de dienst Huurinterventie en de Preventieve Woonbegeleiding verder uitbouwen, ondersteunen en promoten. De maatschappelijk werkers van deze diensten gaan ter plaatse om actief te helpen als huurders huurachterstal hebben. Zij bekijken samen met de huurder wat mogelijk is, en op welke tegemoetkomingen de huurder recht heeft. Daarnaast onderhandelen ze met de eigenaar om uithuiszettingen te voorkomen. Een uithuiszetting kan alleen als er toegang is tot een andere woning.

Wij willen het hele jaar door een noodopvang voor dak- en thuislozen, die zonder voorwaarden en zonder drempel toegankelijk is, en die ook overdag onderdak biedt. Wij willen een degelijke infrastructuur met kamers van maximaal vier personen en een aparte opvangplaats voor gezinnen met kinderen. Dat betekent dat de huidige capaciteit wordt uitgebreid.

Wie bij de noodopvang aanklopt, moet binnen drie maanden toegang krijgen tot een woning, via het Housing First-principe. Het basisidee van Housing First is: eerst een woonst aanbieden en vervolgens begeleiding opstarten op maat van de mens. Internationaal onderzoek wijst uit dat Housing First de efficiëntste en meest kosteneffectieve manier is om dakloosheid te bestrijden. 'Zwemmen leer je niet op het droge.' Er wordt een aparte dienst Housing First opgericht met professioneel personeel dat volgens de internationale regels van Housing First kan werken. Dat impliceert een toegang tot degelijke en duurzame huisvesting verspreid over de stad.

Wij willen een voldoende gedifferentieerd woonaanbod, omdat we begrijpen dat niet iedereen zich het gelukkigst voelt in een appartementje of reguliere woning. Zo zijn voor sommige doelgroepen *skæve huse* of hufterwoningen een keuze.

ZEVEN. ENERGIE EN WATER ZIJN MENSENRECHTEN

Onze Grondwet bepaalt dat iedereen recht heeft op een menswaardig bestaan. Zonder water of zonder energie is dat niet gegarandeerd. Water en energie zijn geen luxegoederen, maar levensnoodzakelijke rechten. Ze zijn ook onontbeerlijk voor onze gezondheid. Mensen ervan afsluiten is dan ook uit den boze.

Energie is een basisbehoefte. Iedereen heeft energie nodig voor verwarming, de bereiding en bewaring van voedsel, verlichting en voor tal van activiteiten die een essentieel bestanddeel zijn gaan uitmaken van communicatie, studie en informatie, sociaal leven, werk en ontspanning. Maar veel mensen worstelen met de druk van de energiefactuur op het gezinsbudget. Dat leidt tot onbetaalde rekeningen, inadequaat verwarmde woningen, ongezond koken en andere ernstige beperkingen. Hoge energiekosten van mensen in armoede hebben allerlei oorzaken: slechte toegang tot de goedkoopste tarieven, ondeugdelijke woning-isolatie, slechte verwarmingsinstallaties...

De hulp van de stad en het OCMW voor mensen in energiearmoede is ondermaats. Vandaag heeft het OCMW een Energiecel of Lokale Adviescommissie voor Energie. Mensen met schulden bij hun energieleverancier komen terecht bij de 'sociale leverancier', Infrac of Eandis. Die werken samen met de Energiecel van het OCMW. Zij maken met de klanten een afbetalingsplan en verplichten hen een budgetmeter te laten installeren als ze hun schuld niet meteen kunnen inlossen. Met zo'n budgetmeter kan je alleen elektriciteit of gas krijgen als je de meter eerst oplaadt. Het is een ontoereikende en averechtse maatregel. Het maakt mensen net meer energiearm.

Ook krijgen de mensen in betaalmoeilijkheden geen toegang tot het goedkoopste tarief op de markt. Want de 'sociale leverancier' rekent een duurder 'ontradingstarief' aan. Dat is onbegrijpelijk, maar het dient om te vermijden dat mensen bij hen 'blijven hangen'. Ze moeten de reguliere energiemarkt op van zodra de schulden afgelost zijn.

De budgetmeter is natuurlijk geen structurele oplossing en biedt maar twee uitwegen: geen energie meer of schulden maken op andere posten. Budgetmeters kosten de gemeenschap ook nog eens handenvol

geld. Wij willen dat omkeren door het recht op energie voorrang te geven op het schuld aflossen. En door meer in te zetten op collectieve oplossingen. De Energiecel moet zich inzetten om voor iedereen het recht op energie te realiseren. De cel maakt dan een haalbaar afbetalingsplan samen met de klant. Dat plan waarborgt een blijvende energievoorziening naar behoefte. Wij willen ook dat er bij basisvoorzieningen als energie en water geen herinneringskosten aangerekend worden.

Ook water is een basisbehoefte. Je poetst er je tanden mee, je spoelt er het toilet mee door, je drinkt het, je kookt ermee, je poetst ermee... Geen menswaardig bestaan zonder stromend water. De Algemene Vergadering van de Verenigde Naties erkende drinkbaar water en goede sanitaire voorzieningen als een mensenrecht.

In het jaar 2000 betaalde een gemiddeld gezin 100 euro per jaar voor stromend water. Vandaag is dat al 378 euro. Niet zozeer de waterprijs zelf is gestegen, maar wel de taksen voor de riolering en de waterzuivering. Dit stadsbestuur verhoogde de saneringsbijdrage in je waterfactuur met maar liefst 73 procent. Je leest er meer over in hoofdstuk 14, *Financieel gezonde stad*. Door de prijsstijging valt het steeds meer mensen moeilijk deze waterfactuur te betalen. In 2016 telde Vlaanderen ruim 50 000 gezinnen met afbetalingsplannen bij hun drinkwaterleverancier. Bij bijna vier op de tien gezinnen lukt het niet dat afbetalingsplan te volgen.

Ook hier is de hulp van het OCMW ondermaats. Mensen met moeilijkheden om hun waterfactuur te betalen, kunnen hulp vragen aan de Lokale Adviescommissie Water van het OCMW. Samen met de waterleverancier (Water-link in Antwerpen) wordt dan een afbetalingsplan opgesteld. Maar als mensen niet reageren op de brief van het OCMW of niet bereikbaar zijn via telefoon of via een huisbezoek tijdens de werkuren, wordt de watertoevoer afgesloten om hen 'te dwingen iets te laten weten'. Ook als ze het afbetalingsplan niet volgen, beslist het OCMW vaak de watertoevoer af te sluiten. Zo komt het dat Antwerpen koploper was van de waterafsluitingen in Vlaanderen.

Met de PVDA hameren we al jaren op deze spijker, met acties en moties in de OCMW-raad. Het kan niet dat je mensen een basisbehoefte als water ontzegt. Ook het middenveld reageerde. 'Draai de kraan niet dicht' was de slogan van de actie StopArmoede.nu in 2015. Zo dwongen we het OCMW begin januari 2018 een einde te maken aan deze waterafsluitingen. Er werd beloofd alleen nog af te sluiten in geval van fraude. Maar in de plaats wordt er wel gewerkt met wat heet een 'slimme watermeter'. Die registreert het verbruik vanop afstand en zo kan het water ook vanop afstand afgesloten worden. Er zou dan een gratis minimale levering van water zijn, maar vooralsnog is het onduidelijk hoeveel dat zal zijn. En een wettelijk kader ontbreekt. Deze watermeter kan ook werken als een budgetmeter: je krijgt alleen water als je de meter oplaadt.

De slimme watermeter is net zomin als de budgetmeter voor energie een oplossing voor mensen met betalingsmoeilijkheden. Bovendien kosten zulke watermeters héél wat geld en vormen ze een inbreuk op de privacy: men weet wanneer je doucht, hoe laat je thuis bent en wanneer niet. Met bovenop het risico van doorverkoop en gebruik van gegevens door derden.

De Lokale Adviescommissie Water moet de toegang tot stromend water garanderen. Dat moet voorrang hebben op de schuldaflossing. Met haalbare afbetalingsplannen, opgesteld samen met de klant. Met telkens een rechtenverkenning. En zonder slimme watermeters. Wij willen meer inzetten op huisbezoeken om mensen met betalingsachterstand te bereiken. Daarvoor is voldoende personeel nodig. De dienst controle en inspectie van het OCMW kan vandaag 's morgens vroeg tot vijftien huisbezoeken doen bij mensen van wie verdoken samenwonen wordt vermoed. Maar er is tijdens de kantooruren maar ruimte voor twee huisbezoeken bij mensen die de waterfactuur niet kunnen betalen.

De schuldenberg kan soms zo hoog oplopen dat volledige schuldaflossing onrealistisch is. Op zo'n moment is het aangewezen (een deel van) de schuld kwijt te schelden. Dat gebeurt nu al via een Energiefonds en het Fonds Jovel (voor water). Maar deze fondsen zijn ontoereikend. Wij willen ze uitbreiden, zodat mensen in nood er een beroep op kunnen doen om (een deel van) de energie- of waterschulden kwijt te schelden.

MAAK EEN PUNT VAN **BETAALBAAR** **WONEN**

VEROVER
DE STAD

antwerpen.pvda.be

PVDA

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

2. WOONSTAD

STANDPUNT

Een stad is een plaats waar mensen wonen en samenwonen. Wonen zou een basispijler van een stedelijk beleid moeten zijn. Maar dat is niet zo. Vandaag woedt een wooncrisis in Antwerpen. Het stadsbestuur steekt de kop in het zand en is vooral bezorgd om de winstmarges van projectontwikkelaars. Investeren in een goede woning betaalt zich nochtans dubbel en dik terug. Wij willen dat de stad radicaal van koers verandert en het heft in eigen handen neemt. Met een ambitieus A-plan voor betaalbaar wonen. Een stad met voldoende woningen van goede kwaliteit. Een stad die komaf maakt met de onveilige situaties, met de vochtproblemen en de gevolgen daarvan voor de gezondheid. Een stad met een stedelijke wooncoöperatie die zelf instaat voor de bouw en renovatie van betaalbare woningen.

WAT WE WILLEN

EEN. EEN HUURPRIJZENRASTER EN WOONKEURINGSLABEL OP DE HUURMARKT

- Wij willen dat de Vlaams regering een raster van huurprijzen opstelt en met dat raster de huurprijzen begrenst aan de hand van objectieve criteria, zoals de kwaliteit van de woning en het aantal kamers.
- In afwachting van een huurprijzenraster van de Vlaamse regering, stellen we als stad Antwerpen zelf een A-raster van huurprijzen beschikbaar. De stad promoot dit raster actief voor de verhuringen op haar grondgebied.
- We leggen een conformiteitsattest op voor elke huurwoning. Zoals elk voertuig op de weg, krijgt ook elk verhuurd pand controle op de kwaliteit. Er komen extra woontoezichters om het aantal controles gevoelig op te drijven.
- De stad beheert zelf een website met alle woningen die te huur zijn. Met kwaliteitslabel en met vermelding van de huurprijs.
- Woningen die niet voldoen, worden geregistreerd als ongeschikt of onbewoonbaar. De heffingen op ongeschikte of onbewoonbare woningen worden verhoogd, en effectief geïnd.

TWEE. NULTOLERANTIE VOOR LEEGSTAND

- Met permanente controles bestrijden we commerciële leegstand en woningleegstand. Zo komen we ook tot een correcte registratie.
- We verhogen het bedrag van de leegstandsheffing en verminderen het aantal vrijstellingen.
- Wooneenheden die langer dan drie jaar leegstaan, geven we in handen van de stedelijke wooncoöperatie of van sociale huisvesting.
- We actualiseren het leegstandsregister, we verhogen het aantal stedelijke medewerkers en ook burgers kunnen leegstand mee signaleren.

DRIE. EEN AMBITIEUS BELEID VOOR MODERNE SOCIALE HUISVESTING

- Met de sociale huisvestingsmaatschappijen zorgen we ervoor dat elk district minimaal 9 procent sociale huurwoningen heeft. Daarom bouwen we jaarlijks duizend à tweeduizend sociale huurwoningen.
- Bij nieuwbouwprojecten waarvan de stad partner is, leggen we een minimum van een derde sociale huurwoningen op.
- We beperken de structurele leegstand in de sociale huisvesting door een gefaseerde planning van de renovaties en voldoende financiering.
- We bevroren de huurprijzen van sociale woningen en plafonneren de gemeenschappelijke kosten (de huurlasten) op maximaal tien procent van de huurprijs.
- We versterken de woonzekerheid van de sociale huurders, in plaats van ze af te bouwen.

VIER. EEN ACTIEVE STEDELIJKE VASTGOEDPOLITIEK

- We verbieden de verdere verkoop van stadsgronden en stadsgebouwen.
- Concessies aan projectontwikkelaars worden alleen vergund via erfpacht. Zo blijven publieke gronden in publiek bezit.
- We richten een Antwerpse Wooncoöperatie op die zelf instaat voor de bouw, renovatie en isolatie van woningen.
- Bij nieuwbouwprojecten van de stedelijke wooncoöperatie voorzien we twee derde betaalbare woningen (naar het Weense SMART-model) en een derde sociale woningen.
- We laten het voorkeepsrecht van gronden in de eerste plaats gelden voor verwerving van gronden en gebouwen voor de huurmarkt.

VISIE

Wonen is onbetaalbaar geworden en een oplossing komt niet in zicht zolang we geen radicaal ander beleid zullen voeren. De vastgoedsector herontdekt de stad en mikt op het rijke segment van de bewoners. Daardoor is er in die prijsklasse een overaanbod. Dat trekt de gemiddelde huurprijzen dan weer omhoog.

Betaalbare gezinswoningen, aangepaste woningen voor verschillende soorten gezinnen, vernieuwing van oudere stadsdelen zonder de oorspronkelijke bewoners weg te jagen... dat staat allemaal niet in het opdrachtenboekje van dit stadsbestuur. De sociale woningbouw is het kind van de rekening, wachtlijsten worden alleen maar langer.

Alleenstaanden, starters, nieuwkomers, eenoudergezinnen, werkzoekenden, ouderen met een mager pensioen, grote gezinnen... ze zijn allemaal aangewezen op de onderkant van de woningmarkt. Gore woontoe-standen en huisjesmelkerij zijn terug van nooit helemaal weggeweest. Kortom, het aanbod voldoet gewoon niet aan een zeer groot gedeelte van de vraag naar gepaste woningen. De vrije markt lost het woningprobleem niet op. Integendeel.

Betaalbaar wonen, dat zou een prestigeproject moeten worden voor de hele stad. Daar hebben we een ambitieus plan voor betaalbaar wonen voor nodig. Een plan met vier pijlers: (1) de instelling van een wooncode op de private huurmarkt, met een objectieve huurprijsbepaling en een woonkeuringslabel; (2) een nultolerantie voor leegstand van woningen en gebouwen; (3) een ambitieus plan voor moderne sociale huisvesting; (4) een actieve stedelijke vastgoedpolitiek met een Stedelijke Wooncoöperatie. Zo moet het mogelijk zijn om in enkele jaren tijd dertigduizend nieuwe woningen te hebben: één derde extra sociale woningen, en twee derde extra betaalbare huur- en koopwoningen.

Elke geïnvesteerde euro in goed wonen is op twee à drie jaar terugverdiend, zo toont een Europese studie. Logisch. Want wie slecht woont, wordt door de ongezonde woonomstandigheden sneller ziek. Gezinnen die in een te kleine ruimte wonen, hebben meer stress. Omdat kinderen daar niet rustig kunnen studeren, is er ook meer schooluitval. En meer werkverzuim, omdat ziektes sneller worden doorgegeven. Allemaal kosten waar je als stad minder op moet uitgeven.

EEN. EEN HUURPRIJZENRASTER EN WOONKEURINGSLABEL OP DE HUURMARKT

Bijna de helft van de Antwerpenaren huurt een woning. De private huurmarkt is groot. Er zijn weinig regels en er is nog minder controle. Hier heerst de Far West van het kapitalisme. Gevolg: een derde van de huurders moet een te groot deel van het inkomen aan woonkosten besteden. 85 000 Antwerpenaren hebben financiële problemen omdat wonen te duur is.

In de rubriek 'woonstad' van onze Grote Bevraging kwam het bepalen van 'objectieve en maximale huurprijzen' als tweede eis uit de bus. Het is dan ook al te gek dat er vandaag geen enkele beperking bestaat op de huurprijs die een verhuurder kan vragen. Vijfhonderd euro voor een krot van een studio, dat kan vandaag. Het wordt nergens verboden. Wij willen dat de Vlaamse regering een raster van huurprijzen opstelt zodat huurprijzen bepaald kunnen worden op basis van objectieve criteria: de kwaliteit van de woning, het aantal kamers, het comfort, energiezuinigheid... We geven elk criterium een aantal punten en elk punt komt overeen met een vaste som. Zo kunnen we de huurprijs samenstellen. Respecteert de verhuurder het raster van de huurprijzen niet, dan moet de huurder het recht hebben zich tot een rechter te wenden om het te doen respecteren.

Akkoord, dat is een bevoegdheid van de Vlaamse regering. Maar moeten we daarop wachten? In voorbereiding van een Vlaams huurprijzenraster willen we dat het stadsbestuur een eigen A-raster van huurprijzen opstelt. We stellen dat A-raster beschikbaar en promoten het. Zo staat de private huurder sterker. Een derde van de Antwerpse woningen is van onvoldoende kwaliteit. Wij willen dat de stad ervoor zorgt dat alle verhuurde woningen op haar grondgebied voldoen aan de minimale kwaliteitseisen van de Vlaamse Wooncode. De Vlaamse Regering zou een conformiteitsattest, dat is een woonkeuringslabel, voor alle verhuurde woningen moeten opleggen. Zoals een auto wordt gekeurd, zo zou ook elk verhuurd pand gekeurd moeten worden. Het huidige stadsbestuur ziet zo'n label niet zitten: 'Dan staan 100 000 mensen op straat.' Als dat zo is, dan is het helemaal onverantwoord niet méér controles te doen. Dan zou de alarmbel moeten afgaan. Dan zou het stadsbestuur een Marshallplan voor het woonbeleid moeten afkondigen. Maar het blijft de kop in het zand steken.

Wij willen alle verhuurde woningen in de stad gecontroleerd zien. Daarom verhogen we het aantal woon-toezichters. We bemannen de dienst Woontoezicht met maatschappelijk werkers die de huurders van ongeschikte of onbewoonbare panden begeleiden om een nieuwe woning te vinden. Vaak vragen huurders zelf geen controle aan uit vrees dat de woning dan onbewoonbaar wordt verklaard en zij geen andere huurwoning kunnen betalen of vinden. Op een te krappe private huurmarkt mag het controle-initiatief niet bij de huurder liggen.

Eigenaars van woningen die niet in orde zijn met de normen van de Vlaamse Wooncode, verplichten we hun woning op eigen kosten in orde te maken. Doen zij dat niet, dan moeten zij hogere boetes krijgen en verplicht worden hun pand in handen te geven van de stedelijke wooncoöperatie. We laten de stad en het OCMW investeren in sociale tewerkstellingsprojecten om deze woningen bewoonbaar te maken. De Woonkantoren van de stad moeten meer nog dan vandaag de laagdrempelige plek bij uitstek worden waar elke Antwerpenaar terecht kan met woonvragen. Mijn woning is vochtig, kan er een controle komen? Welke premies krijg ik bij verbouwingen? Hoe schrijf ik me in bij de sociale huisvesting? Het Woonkantoor als de eerste plek in het district waar je kan binnenwandelen en advies krijgen.

We maken een woonsite van de stad, een website waarop huurwoningen worden aangeboden, we geven een 'groen label' aan alle woningen met een conformiteitsattest. Dat is goed voor iedereen: voor mensen op zoek naar een goede huurwoning, en ook voor alle goedmenende eigenaars. Deze woonsite toont ook de richthuurspijs, via het A-raster voor huurprijzen. Zo kan de stad het aanbod aan huurwoningen mee sturen. Hier staat de site 'Kotweb' model. Studentenkoten die voldoen aan de kwaliteitseisen opgelegd door de stad, krijgen er een label.

TWEE. NULTOLERANTIE VOOR LEEGSTAND

Op vijf jaar tijd verdubbelde de leegstand in de stad: van vijfhonderd leegstaande gebouwen of woningen in 2012 naar meer dan duizend in 2017. Ook de langdurige leegstand stijgt. Ondertussen zijn duizenden gezinnen op zoek naar een betaalbare woning.

Wij willen de heffing op leegstand verhogen. Het basisbedrag in Antwerpen bedraagt amper 2500 euro voor een volledige woning. In Mechelen is dat 3750 euro. Er zijn ook te veel vrijstellingen op die leegstandsheffing. We willen die beperken. Daarbij ontzien we mensen die niet de nodige middelen of expertise hebben om de nodige renovaties uit te voeren. Maar voor vastgoedbedrijven verdubbelen we de leegstandsheffing. Ook de heffing op onbebouwde gronden willen we verdubbelen. De opbrengst investeren we in projecten voor betaalbaar wonen

Bij structurele leegstand van langer dan drie jaar nemen we ingrijpende maatregelen. Het Antwerpse leegstandsregister telt meer dan vierhonderd zulke panden. De betrokken eigenaars kregen al enkele jaren de kans zich om in regel te stellen. De stad draagt deze wooneenheden in de eerste plaats over aan sociale huisvestingsmaatschappijen of aan het sociaal verhuurkantoor. Zo kunnen we het aanbod sociaal wonen of betaalbaar wonen op de huurmarkt vergroten.

Er is ook nog veel verborgen en ongeregistreerde leegstand. Wij willen we een actieve prospectie door stedelijke diensten naar leegstand. We richten ook een meldpunt op voor burgers. Want alleen bij een correcte registratie kan er sprake zijn van een correcte heffing.

DRIE. EEN AMBITIEUS BELEID VOOR MODERNE SOCIALE HUISVESTING

Wonen is een universeel basisrecht. De overheid heeft de plicht dat recht op wonen te garanderen. Er is schaarste op de woningmarkt en die jaagt de prijzen naar omhoog. Er moeten dringend meer woningen komen, wooneenheden die jonge werkende gezinnen in staat stellen op eigen benen te staan. Ook woningen voor de ouderen, die andere woonbehoeften hebben. En ook voor wie uit de economische boot valt en geen degelijke betaalbare woning kan vinden. De stad telt vandaag amper 22 546 sociale woningen, dat zijn er welgeteld achttien minder (!) dan zes jaar geleden. Ondertussen staan 28 000 Antwerpenaren op de wachtlijst voor een sociale woning: dubbel zo veel als zes jaar geleden. Maar op een wachtlijst kan je niet wonen.

De voorbije tien jaar zijn er in de stad 58 000 inwoners bijgekomen. De komende jaren komen daar nog eens 30 000 tot 40 000 sinjoren bij. Waar moeten die allemaal wonen? Zonder radicale ingreep wordt wonen nog onbetaalbaarder.

Het doel van sociale huisvesting is altijd geweest: betaalbare huurwoningen voor iedereen mogelijk maken. In 1961, toen voor het eerst inkomensgrenzen voor een sociale huurwoning vastgelegd werden, kwam nog 60 procent van de bevolking in aanmerking voor een sociale woning. Wij willen de sociale huisvesting veel ruimer uitbouwen. Dan kunnen we ook de inkomensgrenzen weer optrekken. Mensen met een modaal inkomen vinden dan weer een plaats in ons moderne socialehuisvestingsbeleid. Door hogere

inkomenscategorieën toe te laten, zullen op termijn ook de huurinkomsten voor de sociale huisvestingsmaatschappijen stijgen.

De Vlaamse regering laat 84 procent van de woonsubsidies naar eigenaars vloeien. Niet meer dan 14 procent gaat naar sociale huisvesting en maar 2 procent gaat naar de private huurmarkt. Zo'n scheefftrekking bestaat in geen enkel ander land. Wij willen hier een ommekeer en geven sociale huisvestingsmaatschappijen meer middelen voor de bouw en renovatie van sociale woningen.

De rechtse partijen laten alles over aan de private ontwikkelaars, de vriendjes van de vastgoedbeurzen en de disgenoten van 't Fornuis. Als de stad iets rond sociale huisvesting moet doen, dan is het minimaal, vinden ze. Want sociale woningen, dat is volgens de N-VA-minister van Wonen maar 'een tijdelijke noodoplossing'. Een tijdelijke noodoplossing. Voor arme sukkelaars. Die er het best zo snel mogelijk weer uit weg moeten, naar de private markt die nog heiliger is dan een heilige koe. En dus worden de regels verstrengd. Er komen tijdelijke contracten in plaats van woonzekerheid. Er komen nieuwe regels die sociale huurders verbieden een stukje eigendom te hebben. En als hun inkomen stijgt, zouden sociale huurders moeten verhuizen. Stadsbestuur en Vlaamse regering proberen van sociaal wonen een sociale lepra te maken. Nochtans zijn onderzoekers en specialisten, mensen uit het middenveld en organisaties zoals de Chiro ervan overtuigd dat we naar meer sociale woningen moeten. Ook in onze Grote Bevraging komt onder de rubriek 'woonstad' met stip als meest populaire eis naar voren: 'een ambitieus plan voor meer sociale woningen'. Volgens de Vlaamse regering moet elke gemeente minstens 9 procent sociale huisvesting voorzien. Dat is echt een minimumdrempel. Lager kan niet. De meeste grootsteden in Europa tellen meer dan 20 procent sociale huisvesting. Antwerpen haalt de 9-procentdrempel net. Maar die is zeer ongelijk verdeeld. Maar drie districten hebben meer dan 9 procent sociale huisvesting: Hoboken, Antwerpen en Berendrecht-Zandvliet-Lillo. We willen snel naar 9 procent sociale huisvesting in elk district, dus ook in Berchem, Borgerhout, Deurne, Ekeren, Merksem en Wilrijk. We bouwen elk jaar duizend à tweeduizend nieuwe sociale huurwoningen bij.

Daarnaast voorzien we minimaal een derde sociale woningen bij alle nieuwe grote private bouwprojecten waar de stad partner is (bijvoorbeeld door inbreng van grond). In de projecten van de stedelijke wooncoöperatie voorzien we een derde sociale woningen en twee derde betaalbare huur- en koopwoningen. We schakelen ook een versnelling hoger om leegstaande sociale woningen versneld te renoveren. Vandaag staat in onze stad één op de tien sociale woningen leeg. Dat bouwen we af naar een leegstand van maximaal één op de dertig. We gaan voor kortstondige leegstand tussen twee verhuurbewegingen. We stellen een masterplan op voor de renovatie van 1800 woningen in de komende legislatuur. We renoveren bij grote renovatieprojecten eerst de leegstaande woningen zodat bewoners die al tientallen jaren in een wijk wonen, daar ook kunnen blijven wonen. We maken vooral gebruik van 'zachte' renovaties met een beperkte impact op de huurders, zodat ze zo veel mogelijk in hun huis kunnen blijven wonen.

Ook voor veel sociale huurders neemt de huur een flinke hap uit het budget. De bijkomende gemeenschappelijke kosten – de huurlasten – maken de factuur dikwijls te zwaar. We bevriezen daarom de huidige huur van sociale woningen en plafonneren de huurlasten op 10 procent van de huurprijs.

VIER. EEN ACTIEVE STEDELIJKE VASTGOEDPOLITIEK

We verbieden de verkoop van stadsgronden en -gebouwen

Bouwen doe je niet in het luchtledige. Om het aanbod van betaalbaar wonen te kunnen uitbreiden, heeft een stad grond nodig. Vandaag verpatst Antwerpen veel eigen gronden: de wijk Neerland in Wilrijk, de schaatsbaan in Deurne, de Havanasite op Luchtbal... Die braderie moet stoppen. We stoppen met de uitverkoop van onze stad aan de projectontwikkelaars. Wij houden publieke gronden in publiek bezit. We hebben een overzicht nodig van alle stadsgronden en van de braakliggende gronden in eigendom van overheidsbedrijven.

Wij willen concessies aan projectontwikkelaars alleen nog vergunnen via erfpacht, zoals in Amsterdam en Wenen. Dat erfpachtsysteem heeft minstens vier voordelen: we kunnen de criteria bepalen van wat er gebouwd moet en mag worden; we beperken de speculatie; we werken prijsdempend en we verkrijgen inkomsten die we dan weer in andere projecten rond betaalbaar wonen kunnen investeren. Vier vliegen in één klap.

We halen inspiratie bij de Weense SMART-woningen

'We zouden op de woningmarkt een goed R4'tje moeten hebben,' verzucht architectuurprofessor André Loecx. Hij bedoelt: een toegankelijke, betaalbare en kwaliteitsvolle vorm van wonen die de grote meerderheid van de mensen zich kan permitteren. Zeker in Antwerpen hebben we dat nodig. Van de stadsbegroting 2018 gaat 260 miljoen euro naar het beleidsdomein woonstad. Maar amper 13 procent van dat bedrag gaat naar 'betaalbaar wonen'. Dat is niet op maat van de problemen of van de uitdagingen. Op de vraag van de PVDA-fractie daarover bleef het stil. Heel stil.

Nochtans kan Antwerpen inspiratie halen uit de SMART-woningen in Wenen. Daar wordt bewust gekozen voor compacte, goedkope huisvesting. De inrichting van die SMART-woningen is modulair: ze kan wijzigen als de gezinssituatie wijzigt. De oppervlakte van elke wooneenheid wordt op die manier optimaal benut. Er is een groot eigen terras voor alle wooneenheden; er zijn gezamenlijke voorzieningen zoals fietsenstalling, groene zones, een extra aparte leefruimte en keuken voor familiefestjes... De SMART-woningen hebben een minimale ecologische voetafdruk. Ze zijn bestemd voor eenoudergezinnen, ouderlingen en alleenstaanden. Kortom, voor de groepen met de hoogste woonneed.

Sociale duurzaamheid, moderne architectuur, ecologie en betaalbaarheid zijn de kernelementen van de SMART-woningen. Wenen heeft vijf types, respectievelijk van max. 40 m² met één slaapkamer, max. 55 m² met twee slaapkamers, max. 70 m² met drie slaapkamers, max. 85 m² met vier slaapkamers en max. 100 m² met vijf slaapkamers. De huur voor een SMART-woning met twee slaapkamers, hal, badkamer, woonruimte met keuken, toilet en terras bedraagt 412 euro per maand. De eigen inbreng van de huurders bedraagt maximaal 3300 euro. Die eigen inbreng wordt omgezet in een coöperatief aandeel van de wooncoöperatie. Na een periode van tien jaar kan het aandeel verkocht worden als de huurder het appartement verlaat. Behoudt de huurder het aandeel, dan kan hij of zij blijven huren aan het voordeeltarief, of het appartement aankopen aan kostprijs. Je betaalt dan alleen nog een maandelijks bedrag voor het onderhoud van het appartement.

We richten een Antwerpse Wooncoöperatie op

Projectontwikkelaars en bouwbedrijven focussen op de hogere inkomens en zorgen voor een spiraal van oververhitting van de prijzen. De stad moet daarop ingrijpen. Hoe? Door een stedelijke maatschappij op te richten die zelf woningen bouwt en beheert. Ze voert ook zelf renovatie- en isolatiewerken uit. Deze stedelijke maatschappij kan ook werken uitvoeren voor private eigenaars. Dan schiet ze de kosten voor en de eigenaar betaalt die daarna terug met het geld van de besparing op huur en energie.

Wij organiseren de stedelijke woonmaatschappij als een wooncoöperatie. Vandaar: Antwerpse Wooncoöperatie. Zowel de stad, de sociale huisvestingsmaatschappijen, als de huurders en eigenaars zijn coöperant. Zo betrekken we de bevolking bij het woonbeleid. De Antwerpse Wooncoöperatie moet democratisch en transparant werken. De vergaderingen ervan zijn integraal te volgen via livestream en de documenten zijn openbaar. In een publiek register worden alle contacten met private ondernemingen bijgehouden. De algemene vergadering verkiest de bestuursleden en kan ze ontslaan als gesjoemel wordt vastgesteld.

MAAK VAN ANTWERPEN EEN KLIMAAT- TOPPER

VEROVER
DE STAD

PVDA

antwerpen.pvda.be

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

3. KLIMAATNEUTRALE STAD

STANDPUNT

Beeld je eens in: een stad zonder schoorstenen. Een stad die niet bijdraagt aan de opwarming van de aarde. Een stad met propere lucht en met ruimte om te wonen, te leven en te werken. We zijn ervan overtuigd: in 2040 kunnen we in zo'n stad leven. Op voorwaarde dat we nu aan die droom beginnen te werken. Door als stad zelf duurzame energie op te wekken voor alle inwoners. Door in het havengebied de omslag te maken naar een circulaire industrie. Door samen de groene revolutie te maken, zonder iemand achter te laten. Zo zorgen we voor een klimaatneutrale stad op mensenmaat. Waar wachten we nog op?

WAT WE WILLEN

EEN. DE HAVEN ALS TROEF VOOR EEN KLIMAATNEUTRALE STAD

- Met een stadsverwarmingsnet koppelen we de industriële restwarmte uit de haven aan de warmtevraag van de stad en bedrijven. Bij de werken aan de overkapping van de Ring leggen we een ringweg van warm water aan.
- Om de pieken en dalen in de productie van hernieuwbare energie op te vangen, investeren we in power-to-gasinstallaties om met energieoverschotten waterstof aan te maken.
- We stimuleren de ontwikkeling van een circulaire petrochemie dat CO₂ met behulp van hernieuwbaar waterstof vastlegt in duurzame producten.
- Ook in andere bedrijfssectoren, zoals de metaalsector, trekken we de kaart van de circulaire economie. Dat is goed voor de werkgelegenheid en het milieu, en het bespaart veel energie.
- We willen de kerncentrale van Doel gesloten zien en vormen de site om tot een energiehub van de toekomst, met een zonnepark, een WKK-centrale en een power-to-gasinstallatie.
- We tekenen een concreet pad uit naar nulemissies van broeikasgassen door de industrie in 2040. Dat leggen we vast in de concessie-overeenkomsten met de bedrijven.
- We zorgen ervoor dat vrachtvervoer vooral via het spoor en het water verloopt. We brengen niet alleen de kostprijs, maar ook de milieubelasting in rekening bij de keuze van de vervoersmodus.
- We onderzoeken de aanleg van een transportband voor containers onder de Schelde om linker- en rechteroever met elkaar te verbinden.
- Roro-transport van geladen vrachtwagens per schip, wordt in de haven rechtstreeks op de trein gezet op weg naar de bestemming.

TWEE. ENERGIE AAN DE STROOM, EEN DOOR EN DOOR ANTWERPS ENERGIEBEDRIJF

- We richten een Antwerps gemeentelijk energiebedrijf op: Energie Aan de Stroom, of EAS. Een publiek energiebedrijf van ons allemaal. EAS investeert in energiebesparing en levert honderd procent hernieuwbare energie aan betaalbare prijzen.
- EAS ondersteunt in samenwerking met het Ecohuis burgers, verenigingen en bedrijven die zonnepanelen op hun dak willen leggen.

- EAS investeert in zonnepanelen op de magazijnen in de haven en op de daken van de stad en bouwt ook echte zonneparken.
- Wie de financiële middelen niet heeft om in zonnepanelen of isolatie te investeren, kan een beroep doen op de derde-betalersregeling van EAS.
- We verdubbelen het aantal windmolens in de Antwerpse haven van 52 tot een honderdtal, in eigendom van EAS om betaalbare prijzen te garanderen.
- EAS brengt de isolatiestatus van huizenblokken in kaart en biedt groepsrenovaties aan waar de nood het hoogst is, eventueel met een derde-betalerssysteem. Verhuurders worden aangesproken om hun eigendom te isoleren.
- We zetten een slim, digitaal gestuurd netwerk met de verschillende energiedragers op, in handen van EAS, om zo de wisselwerking tussen hernieuwbare energie en de Antwerpse industrie mogelijk te maken.
- De raad van bestuur van dit gemeentelijk energiebedrijf EAS bestaat voor minstens een derde uit gewone Antwerpenaren en voor een derde uit werknemers van het bedrijf. De verslagen ervan zijn publiek beschikbaar en de vergaderingen kunnen via livestream gevolgd worden.
- Wie de handtekeningen van 5000 Antwerpenaren verzamelt, kan een punt op de agenda van de raad van bestuur van EAS zetten.

DRIE. EEN STAD OP MAAT VAN HET KLIMAAT

- We zorgen voor een ruimtelijke ordening met integrale wijken waar alle diensten aanwezig zijn, zodat de energiezuinigste keuze ook de meest logische wordt.
- We bereiden de stad voor op de gevolgen van het veranderende klimaat. We zetten in op meer groene ruimte en open water om grote hoeveelheden neerslag te bufferen en de stad af te koelen.
- We gaan na of Antwerpen beleggingen heeft in fondsen die investeren in fossiele brandstoffen. Is dat het geval, dan trekken we het geld van de stad daaruit terug en investeren het in EAS.
- In de stad ondersteunen we waar we kunnen initiatieven die een circulaire economie met korte ketens stimuleren. Deelinitiatieven, repair cafés en lokale landbouwmarkten kunnen op ondersteuning rekenen.
- We onderzoeken het potentieel om na de overkapping van de Ring het door het verkeer uitgestoten CO₂ te capteren om er in algenreactoren biodiesel mee te produceren.

VISIE

Antwerpen krijgt steeds meer te maken met de uitdagingen die de opwarming van de aarde stelt. Sinds industriële in de negentiende eeuw kolen, olie en gas ontdekten als goedkope energiebron zijn ze fossiele brandstoffen in een steeds hoger tempo beginnen verbranden. De impact daarvan is rampzalig: temperaturen stijgen, weerpatronen veranderen en de zeespiegel stijgt. Klimaatverandering treft vandaag steeds meer mensen, ook in onze stad. Overal langs de Schelde zijn werken aan de gang om de effecten van de stijgende zeespiegel op te vangen. De stadsriolering kan de steeds heviger wordende regenbuien nu al amper aan. En de tempatuur stijgt door het snel opwarmende beton en asfalt dubbel zo in stedelijk gebied snel als daarbuiten.

Antwerpen heeft alles in handen om een voortrekkersrol te spelen in de strijd voor een duurzame toekomst. Met de op een na grootste haven en de grootste petrochemische cluster van Europa op ons grondgebied, liggen er veel kansen voor het grijpen. Nu klimaatactie ondernemen kan van Antwerpen een voortrekker maken op economisch, sociaal en ecologisch vlak. De PVDA wil de lat hoog leggen. Wij gaan voor een klimaatneutraal Antwerpen tegen 2040.

De grootste schepen ter wereld doen de haven van Antwerpen aan. De haven omvat de op één na grootste cluster van petrochemische bedrijven ter wereld. Ruim 200 miljoen ton goederen gingen in 2016 door de handen van de dokwerkers. Geen wonder dat het havengebied ook heel wat broeikasgassen uitstoot.

Zowat vier vijfde van de broeikasgasemissies in Antwerpen komt uit dit uitgestrekte gebied van dokken, schoorstenen en magazijnen. Een ambitieus stedelijk beleid begint dan ook met zijn oogkleppen af te nemen en niet alleen naar de bewoners van de stad te kijken. Onze haven is net zo goed een deel van Antwerpen als de Seefhoek of de Zoo. De meeste bedrijfsterreinen zijn zelfs eigendom van de stad. We nemen ze dan ook op in onze klimaatplannen.

Ook in de stad zelf is er natuurlijk werk aan de winkel. Daar heeft het stadsbestuur wel plannen voor opgesteld en nemen de stadsdiensten positieve initiatieven. Maar net als onder de vorige burgemeesters ontbreekt het aan ambitieuze doelstellingen en aan een coherent beleid. Waar steden als Kopenhagen klimaatneutraal willen worden tegen 2025, gaat onze stad voor amper 40 procent minder broeikasgassen tegen 2030, binnen het Burgemeestersconvenant. Resultaten blijven dan ook uit: de Antwerpse uitstoot stagneerde in de eerste jaren onder De Wever. We lopen decennia achter op de voortrekkers van de klimaatstrijd.

Het stadsbestuur kiest voor een tweesporenbeleid met weinig effect. Het geeft het goede voorbeeld met de stadsdiensten en rekest verder op stevige inspanningen van de bevolking. Industrie en dienstensector krijgen ondersteuning voor energiebesparing, maar worden verder nauwelijks op hun verantwoordelijkheid gewezen.

Het klimaatbeleid plukt vandaag het laaghangend fruit, de eenvoudige maatregelen, maar zonder toekomstvisie. Als we hier geen verandering in brengen, wordt Antwerpen pas klimaatneutraal tegen het jaar 2700. Een klimaatneutrale stad kijkt vooruit. Ze onderneemt meer dan een goedbedoelde maatregel hier of daar. Ze werkt met een toekomstplan om de emissies jaar na jaar af te bouwen. En met een wind- en zonnepan om meer hernieuwbare energie op te wekken. Met een warmte- en isolatieplan om de verwarming van gebouwen te verduurzamen. Met een mobiliteitsplan en een ruimteplan om duurzame keuzes gemakkelijker te maken, want de beste energie is de energie die we niet gebruiken. Met zulke toekomstplannen wordt de stad een actor in plaats van een toeschouwer.

Een klimaatneutrale stad rekest op haar inwoners om de verandering mee in gang te zetten. Maar ze plaatst daar ook een eigen engagement tegenover: de groene revolutie maken we samen. We kiezen niet voor een beleid van nieuwe groene taksen en heffingen, maar zorgen dat iedereen mee kan met de groene golf. We zorgen voor plannen waardoor de inspanningen van burgers zin krijgen en geen druppel op een hete plaat blijven. Zodat inspanningen samen renderen, in plaats van elk op zichzelf te staan.

De doelstelling van een klimaatneutraal Antwerpen in 2040 verandert alles. Het gaat over op een nieuwe manier omgaan met mobiliteit, energie, werken en wonen. Ja, die klimaatneutrale stad zal er anders uitzien dan het Antwerpen van vandaag. Onze inspanningen zullen niet alleen renderen voor een leefbare planeet, onze stad wordt er ook gewoon beter van: gezonder, rustiger, groener en socialer.

EEN. DE HAVEN ALS TROEF VOOR EEN KLIMAATNEUTRALE STAD

De uitstoot van broeikasgassen in het havengebied gaat de laatste jaren opnieuw stevig naar omhoog. De bedrijven investeren er weliswaar in 'quick wins', gemakkelijke oplossingen, maar laten zich verder verlammen door hun concurrentielogica. Tussen 2000 en 2015 steeg de CO₂-uitstoot van het Antwerpse grootbedrijf dan ook met 8 procent, tijdens de eerste twee jaar van het nieuwe stadsbestuur namen de emissies zelfs met een vijfde toe. De spectaculaire toename van het energieverbruik deed alle inspanningen van de voorgaande jaren volledig teniet.

Het Antwerpse havengebied hoeft nochtans helemaal niet in de weg te staan van een klimaatneutrale stad. Onze haven en haar installaties zijn net onze grootste troef. De haven kan de duurzame kachel van de stad worden die alle woningen en kantoren verwarmt zonder dat één molecule CO₂ wordt uitgestoten, want iedere dag wordt in het havengebied tweemaal zo veel restwarmte geloosd als alle Antwerpenaren samen

verbruiken. Die verspilling roepen we eindelijk een halt toe. We ontwikkelen een stedelijk warmtenet dat de industrie met de stad verbindt.

Wind en zon houden geen rekening met de vraag naar energie, terwijl continue levering van stroom net van cruciaal belang is voor de havenbedrijven. We hebben dus oplossingen nodig om de pieken en dalen op te vangen. Dat kan door stroomoverschotten om te zetten naar waterstof. *Power-to-gas* heet die technologie. Je kan waterstof opslaan en bij stroomtekort weer gebruiken om elektriciteit te maken. Waterstof is ook een basisgrondstof voor de Antwerpse industrie. De haven wordt op die manier een enorme batterij die de grillige stroom van zon en wind betrouwbaar maakt.

Waterstof is ook de opstap naar een circulaire petrochemie. Je kan er CO₂ mee omvormen tot methaan en methanol, basisgrondstoffen voor de petrochemische industrie waar hoogwaardige producten mee gemaakt kunnen worden. De haven als een enorme stofzuiger voor broeikasgassen, zeg maar.

TWEE. ENERGIE AAN DE STROOM, EEN DOOR EN DOOR ANTWERPS ENERGIEBEDRIJF

We richten een Antwerps gemeentelijk energiebedrijf op: Energie Aan de Stroom of EAS. Een publiek energiebedrijf van ons allemaal met twee doelen voor ogen: een goede dienstverlening met betaalbare energieprijzen voor de Antwerpenaar aan de ene kant, en de productie van 100 procent hernieuwbare energie, bij voorkeur op Antwerps grondgebied, aan de andere kant. Zo kunnen we de verstikkende winstlogica uitschakelen die de energiesector vandaag zo verlamt en volop gaan voor duurzame energie. Kopenhagen, Stuttgart en München doen het ons al voor. Hun stadsenergiebedrijven produceren duurzame stroom aan betaalbare prijzen. En ook bij ons is dat mogelijk: Ebem, een energiebedrijf dat volledig in handen is van de gemeente Merksplas, investeert volop in hernieuwbare energie.

EAS kijkt de kat niet uit de boom, maar ondersteunt Antwerpenaren, verenigingen, coöperaties en bedrijven die in hernieuwbare energie willen investeren. Wie de middelen niet heeft om een batterij zonnepanelen aan te schaffen, helpt EAS een handje via een derde-betalerssysteem waarbij EAS de kosten van de installatie voorschiet. Daardoor daalt de energiefactuur van de eigenaar, maar toch blijft die hetzelfde bedrag doorbetalen. Het verschil gaat naar de afbetaling van de investering. Als die volledig vergoed is, daalt de factuur naar het echte, lagere niveau en kan de eigenaar genieten van gratis hernieuwbare energie. Zo verlaten de centen die we voor stroom betalen de stad niet voor olie of gas uit de andere kant van de wereld, maar worden ze opnieuw geïnvesteerd in de Antwerpse samenleving.

EAS investeert ook zelf in hernieuwbare energie. In zonnepanelen op de gebouwen van de stadsdiensten, op de immense magazijnen in de haven en op de uitgestrekte daken van de stad. Door de magazijnen in de haven met zonnepanelen te bedekken, kunnen we bijna alle Antwerpse gezinnen van zonnestroom voorzien.

EAS werkt verder aan een windplan. Het stadsbedrijf investeert in de verdere uitbreiding van het windmolenpark in de haven. De 52 windmolens die tegen eind 2018 in de haven geplaatst worden, kunnen stroom produceren voor 106 000 gezinnen. Dat aantal kunnen we verdubbelen. Het energiebedrijf kiest ervoor om die investeringen zelf te doen en besteedt ze niet uit aan privépartners. Zo worden betaalbare prijzen verzekerd en stromen de opbrengsten terug naar de Antwerpenaar.

Het Antwerpse energiebedrijf rolt ook een stedelijk warmtenet uit als nieuwe energiedrager die de restwarmte uit de haven verbindt met de warmtevraag in de stad. EAS werkt aan de omvorming van ons energienet, zodat het de distributie van stroom uit de nieuwe duurzame bronnen aankan. En EAS geeft niet alleen om energieopwekking, maar ook om energiebesparing bij de stadsdiensten, burgers, verenigingen en bedrijven.

Door de verschillende dragers van energie, de energienetten zelf en de energiebesparing in één publiek bedrijf samen te bundelen, openen we de weg naar een efficiënt groen energiebeleid. Want integratie is de sleutel om de soms grillige productie van groene energie te kunnen stroomlijnen, dat leren de groene steden in Duitsland en Denemarken ons. Een andere sleutel is de inspraak van de bevolking, die eindelijk zeggenschap krijgt over haar eigen energie. Met EAS zijn we niet tevreden met 13 procent hernieuwbare elektriciteit in Antwerpen. We gaan resoluut helemaal voor hernieuwbare energie.

DRIE. EEN STAD OP MAAT VAN HET KLIMAAT

Antwerpen klimaatneutraal maken tegen 2040 draait om meer dan duurzame energie en een omschakeling in de industrie. Het gaat ook over anders omgaan met mobiliteit en met wonen. Het gaat over heel bewust omgaan met de publieke ruimte. Klimaatbeleid is geen eiland op zich: het loopt als een groene draad door alle beleidsdomeinen heen.

We maken van Antwerpen een stad waar de keuzes voor de fiets en het openbaar vervoer gewoon het meest voor de hand liggen. Het huidige stadsbestuur maakt die keuze niet. Met als resultaat dat de emissies door vervoer blijven stijgen en we samen stilstaan. Wij willen wél knopen doorhakken. De gezondheid van de Antwerpenaar, een goede doorstroming en een leefbaar klimaat komen op de eerste plaats. Ons mobiliteitsplan maakt daarom de shift van de auto naar openbaar vervoer, fiets en wandelen.

In de ruimtelijke planning van onze stad verleggen we de prioriteiten. In een klimaatneutrale stad krijgen de winsten van projectontwikkelaars geen voorrang. We richten de stad zo in dat de energiezuinigste keuzes ook de meest logische worden. Dat wil zeggen dat in elke buurt basisvoorzieningen aanwezig zijn: winkels, diensten en medische centra, maar ook cultuurcentra, ontmoetingsplaatsen, en open en groene ruimte. We voorzien voldoende overdekte parkeerplaatsen voor fietsen. Zo wordt de auto vanzelf overbodig.

We maken de stad ook klaar voor de gevolgen van een veranderend klimaat. We zetten in op meer groene ruimte en open water, om grote hoeveelheden neerslag te bufferen en de stad af te koelen. Betonnen woestijnen als Spoor Oost behoren tot het verleden. Bomenrijen in straten worden gekoesterd in plaats van gekapt en we zorgen voor meer begroeide bodem, die het water van zware stortbuien kan doorlaten en vasthouden. Zo maken we de stad niet alleen klaar voor het veranderende klimaat, we maken van Antwerpen ook een plaats waar het gezond en aangenaam wonen is.

HAAL HET VERKEER UIT DE KNOOP

VEROVER
DE STAD

PVDA

antwerpen.pvda.be

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

4. MOBIELE STAD

STANDPUNT

De stad weer in beweging brengen op zo'n manier dat iedereen meekan: dat is de mobiliteitsuitdaging. Een performant openbaar vervoer kan de ruggengraat van een duurzame mobiliteit worden. De fiets laten we uitgroeien tot een gezond en veilig alternatief voor de auto. En als je toch eens een auto nodig hebt, kies je het best voor een auto die zo weinig mogelijk vervuult. Een slimme ruimtelijke ordening zorgt ervoor dat veel verplaatsingen gewoon niet meer hoeven. Op die manier trekken we het verkeer weer vlot en zorgen we voor propere lucht in de stad.

WAT WE WILLEN

EEN. EEN PERFORMANT OPENBAAR VERVOER ALS RUGGENGRAAT

- We dringen aan op investeringen bij De Lijn: in voertuigen, infrastructuur en personeel. Zo verbeteren we de kwaliteit van de dienstverlening en de werkomstandigheden, en houden we De Lijn in openbare handen.
- We maken het openbaar vervoer in Antwerpen kosteloos zodat veel meer mensen overstappen van de auto naar de tram en de bus.
- We verhogen het aanbod op de lijnen. Ideaal rijdt er in de spitsuren elke vijf minuten een tram of bus. In de daluren wordt dat elke tien minuten en 's nachts om het half uur.
- We zorgen ervoor dat de bestaande premetrotunnels maximaal gebruikt worden, onder andere door de haltes Drink en Carnot te openen.
- We leggen ook enkele nieuwe premetrolijnen aan als snelle hoofdassen door de stad. Dan kan je zonder auto in enkele minuten naar de andere kant van de stad trammen.
- We maken alle voertuigen van De Lijn toegankelijk voor mensen met een beperking of voor wie een kinderwagen bijheeft. De oude PCC-trams doen we cadeau aan transportmusea in binnen- en buitenland.
- We verbeteren de doorstroming van trams en bussen door een 'groene golf' voor het openbaar vervoer en de fiets in te stellen.
- We investeren hoogdringend in functionerende signalisatieborden met *realtime* informatie, zowel aan de haltes als in tram en bus.
- Iedere Antwerpenaar heeft recht op een halte van tram of bus dicht bij de voordeur. We laten buslijn 31 opnieuw rijden.
- We vervangen de vervuilende Antwerpse bussen door bussen op waterstof, die ook lokaal geproduceerd worden.
- Voor een vlotte verplaatsing tussen de verschillende districten voorzien we mobiliteitsknooppunten waar trein, tram en bus goed op elkaar zijn afgestemd: station Antwerpen-Zuid, Antwerpen-Berchem, Antwerpen-Luchtbal en het nieuwe station Antwerpen-Schijnpoort.
- De ringtram, die kan rijden op de bestaande singelsporen, verbindt deze knooppunten en zorgt voor een snelle verbinding van Hoboken tot Merksem.
- We onderzoeken de aanleg van een tweede ringweg van ondergronds openbaar vervoer verder buiten de singel, om de groei van Antwerpen in de komende jaren voor te zijn.
- We maken van de overzet tussen linkeroever en rechteroever een echte veerdienst naar Amsterdams model, die minstens om het kwartier vaart, met een laatste vaart om 21 u.

TWEE. EEN STAD MET VEEL RUIMTE VOOR FIETSERS EN VOETGANGERS

- We tekenen autoluwe en tramvrije hoofdassen voor fietsers uit, die de stad doorkruisen, met een netwerk van ringwegen en dwarsverbindingen.
- Voor deze hoofdassen voeren we een groene golf in voor fietsers en het openbaar vervoer. Het ideale tempo wordt aangegeven met ledlichten naast het fietspad.
- In samenspraak met bewoners, scholen en middenveldorganisaties zorgen we voor vertakkingen vanaf deze hoofdassen naar de verschillende wijken.
- In woonwijken wordt de fiets de norm en de auto de gast. We richten de straten zo in dat de zone 30 goed wordt nageleefd.
- Straten zonder afgescheiden fietspad vormen we om tot zone 30.
- Risicokruispunten maken we veiliger door de verkeerslichten zo af te stellen dat ze conflictvrij worden. Dan kunnen fietsers een kruispunt ook in één keer oversteken.
- Waar zijstraten fietspaden kruisen, brengen we voorrangstrepen aan.
- In elke buurt voorzien we toegankelijke overdekte fietsparkings.
- We breiden het Velo-fietsdeelsysteem uit met bakfietsen.
- We verminderen het aantal kasseistroken, zeker op belangrijke fietsassen, en we leggen geen nieuwe straten met kasseien aan.

DRIE. BETER WOON-WERKVERKEER – DE INVALSWEGEN VAN EN NAAR DE STAD

- We leggen een *lightrail* aan op de bestaande spoorbeddingen tot in Zandvliet, die zowel op linker- als op rechteroever en aan beide oevers van het Kanaaldok langs de verschillende bedrijven en terminals rijdt.
- De waterbus trekken we verder door naar het noorden en we voorzien ook een waterbus tussen de verschillende dokken.
- De *lightrail* en de waterbus worden zo ingericht dat fietsen meekunnen om de laatste kilometers af te leggen. We trekken de waterbus ook door naar het zuiden, tot in Temse, en vragen De Lijn deze waterbus in beheer te nemen.
- Een bijkomende waterbus op het Albertkanaal zorgt voor een nieuwe, filevrije invalsweg van Wijnegem tot diep in de Antwerpse haven.
- We dringen bij de NMBS aan op een betere bediening van de lijn Puurs-Antwerpen voor pendelaars uit de Rupelstreek.
- We voorzien een terminal voor internationaal busvervoer buiten de Ring, met een shuttledienst die ervoor zorgt dat je snel in het stadscentrum staat.
- We willen de modernisering van het station Antwerpen-Zuid, zodat het kan uitgroeien tot een grootstedelijke toegangspoort.
- Wie met de auto naar de stad komt, moet die gratis kunnen achterlaten in randparkings met een snelle en frequente verbinding van het openbaar vervoer naar het stadscentrum.
- We maken werk van de ontbrekende schakels in de fietsostrades naar de stad.

VIER. GEZONDE MOBILITEIT BEGINT BIJ EEN SLIMME RUIMTELIJKE ORDENING

- We maken van Antwerpen een stad waar de keuzes voor de fiets en het openbaar vervoer gewoon het meest voor de hand liggen. Dat wil zeggen dat in elke buurt basisvoorzieningen aanwezig zijn en dat integrale wijken worden gevormd.

VIJF. WE SCHEIDEN LOKAAL EN DOORGAAND VERKEER

- We investeren prioritair in duurzame transportmiddelen om het auto- en vrachtverkeer terug te dringen. Investerings in weginfrastructuur komen op de tweede plaats.
- We maken de Liefkenshoektunnel tolvrij en we leggen de A102 aan om het doorgaand vrachtverkeer van de Antwerpse Ring te halen.
- We blijven achter de plannen van Ringland staan: scheiding van het lokaal en het doorgaand verkeer in de bestaande bedding van de Ring en een volledige overkapping.
- Door te investeren in bus, tram en fiets, maken we de auto stilaan overbodig. Wie toch een auto nodig heeft, kan rekenen op het stedelijk autodeelsysteem Otto met waterstofwagens in wijkparkings.
- Om de parkeerdruk te verlagen stellen we de parkings van warenhuizen, bedrijven en stadsdiensten 's nachts en in het weekend open voor buurtbewoners.
- De vlotste en duurzaamste verplaatsing is er een die je niet hoeft te maken. Daarom zorgen we ervoor dat je in elke wijk kan wonen, leren, ontspannen, winkelen en werken.
- Bij de ontwikkeling van nieuwe woonzones wordt eerst voorzien in openbaar vervoer en fietspaden, nog voor de werkzaamheden starten.

ZES. HET VRACHTVERKEER VAN DE WEG

- We realiseren een tweede spoorontsluiting van de haven. Vrachtvervoer over spoor moet opgetrokken worden van 8 procent nu naar minstens 40 procent, zoals dat in de Duitse havens het geval is.
- We voeren venstertijden in voor het vrachtvervoer, zodat dit vervoer zo weinig mogelijk met school- en woon-werkverkeer in contact komt.
- We voorzien in elke buurt centrale afhaalpunten voor pakjesdiensten. Zo lopen onze straten niet vol met bestelwagens van de verschillende bezorgers.

VISIE

In onze Grote Bevraging bij bijna negenduizend inwoners van de koekenstad komt 'mobiliteit' als vierde prioriteit uit de bus. Niet verwonderlijk, want vandaag staat Antwerpen stil. Vanop de Ring tot diep in de binnenstad zit het verkeer muurvast. Fietsers en voetgangers wagen zich elke dag opnieuw in een heksenketel, terwijl de luchtvervuiling mensen ziek maakt.

Nochtans is mobiliteit voor iedereen een basisrecht. Hoe kan je namelijk werken of je ontspannen of mensen ontmoeten als je je niet kunt verplaatsen? Zonder mobiliteit geen participatie.

Het stadsbestuur heeft geen samenhangende visie op de stedelijk mobiliteit, met als gevolg dat de auto meer en meer plaats inneemt. Wij vertrekken van een coherent toekomstbeeld met een degelijk openbaar vervoer als ruggengraat van het verkeer, en met veel ruimte voor fietsers en voetgangers. Op die manier kunnen we ons veilig verplaatsen en weer propere lucht inademen.

Mobiliteit begint bij een slimme ruimtelijke ordening. Willen we van Antwerpen een stad maken waar de keuzes voor de fiets en het openbaar vervoer voor de hand liggen, dan moeten in elke buurt basisvoorzieningen aanwezig zijn. Winkels, diensten en medische centra, maar ook cultuurcentra, ontmoetingsplaatsen en open en groene ruimte: samen vormen ze een integrale wijk. Buurtbewoners moeten zo niet voortdurend de stad doorkruisen, maar vinden het nodige dicht bij huis. Nabijheid wordt zo het begin van mobiliteit en de auto wordt dan vanzelf overbodig.

Met het oog op de tienduizenden nieuwe Antwerpenaren die er in de komende jaren bijkomen, zorgen we ervoor dat er al openbaar vervoer en fietsinfrastructuur is in buurten waar nieuwe woningen zullen worden gebouwd.

Maar er zijn ook snelle remedies nodig. Om het verkeer hier en nu veiliger en vlotter te maken. Om de stad toegankelijk te maken voor wie er woont, werkt, leert of komt ontspannen. Goed samenwerken met de burgemeenten, de Vlaamse Overheid, De Lijn en de NMBS is daarbij cruciaal. Net als het betrekken van bewoners, werknemers, bezoekers en studenten. Stedelijke mobiliteit stopt niet aan de gemeentegrenzen.

We streven naar een trendbreuk en willen dat in 2030 het overgrote deel van het vervoer en de verplaatsingen in de Antwerpse regio gebeurt te voet, met de fiets of met het openbaar vervoer. Dat is een noodzaak om de stad gezond te maken. Heel wat mensen zijn bereid om de auto te laten staan voor de fiets of het openbaar vervoer. Maar dan moet er ook een efficiënt, betaalbaar en goed georganiseerd alternatief voor de auto zijn. En dan gaat het niet over punten en komma's, maar over een nieuwe aanpak van de Antwerpse mobiliteit. Dan gaat het over structurele investeringen in bus en tram, in fiets- en voetgangersinfrastructuur, in nieuwe manieren om ons te verplaatsen.

EEN. EEN PERFORMANT OPENBAAR VERVOER ALS RUGGENGRAAT

Onder de rubriek 'mobiele stad' kwam in onze Grote Bevraging 'gratis bus- en tramverkeer' als tweede eis naar voren. Vandaag hebben 56 Europese steden een vorm van kosteloos openbaar vervoer. De tickets afschaffen leidde overal tot een spectaculaire groei van het aantal reizigers met de bus of de tram. Tegenover de weggevallen ticketinkomsten staan dan de weggevallen kosten voor automaten, controleurs en ontwaardingstoestellen. Gratis openbaar vervoer kan een sleutelmaatregel zijn om mobiliteit duurzamer en laagdrempeliger te maken.

Ook wie niet goed te been is, moet vlot de tram of bus kunnen nemen. Het kan niet dat wie afhankelijk is van een rolstoel of rollator, of wie met een kinderwagen op stap is, trams moet laten passeren omdat de opstap gewoon te hoog is.

De Lijn beschikt over een uitgebreide infrastructuur en over capabel en toegewijd personeel, maar begaat blunder na blunder, het gaat van de ene besparingsgolf naar de andere. De Vlaamse Regering, waarin dezelfde partijen zetelen als in het Antwerpse stadsbestuur, dwingt ons openbaar vervoer in de richting van de privatisering. Materiaal wordt verwaarloosd. Door een tekort aan chauffeurs worden dagelijks tientallen ritten afgeschaft. Net toen in de stad de grootste wegenwerken sinds mensenheugenis van start gingen, besloot De Lijn doodleuk het tramaanbod terug te schroeven. Openbaar vervoer als georganiseerde stilstand?

We zetten de zaken recht met nieuwe investeringen. We waken erover dat De Lijn de beloftes voor extra personeel waarmaakt, zodat er een einde komt aan de afgeschafte ritten en aan overvolle en vuile voertuigen. Het invoeren van een 'groene golf' (bij de verkeerslichtsignalisatie) voor fietsers en het openbaar vervoer kan zorgen voor een vlotte doorstroming van trams en bussen. Bij vertraging moet de reiziger daar *realtime* informatie over krijgen via de signalisatieborden aan de haltes en in de voertuigen. De premetrostations Drink en Carnot openen we onmiddellijk, zodat we de bestaande tunnels beter gebruiken.

De weginfrastructuur vergroten trekt telkens weer nog meer wagens aan. Maar we vergeten vaak dat dit ook geldt voor het openbaar vervoer. Daarom nemen we met de stad Antwerpen De Lijn op sleeptouw om de armslag ervan te vergroten en bouwen zo het sterke openbaar vervoer van morgen stelselmatig uit. Ons uitgangspunt daarbij is de basismobiliteit: voor iedereen een halte op wandelafstand van de voordeur en van de bestemming. Ook evenementenlocaties zoals het Sportpaleis en winkel-wandelzones linken we stevig aan het net van het openbaar vervoer, zodat mensen van buiten het centrum niet met de auto hoeven te komen. Op die manier overtuigen we de mensen om het openbaar vervoer te gebruiken, naar én binnen de stad.

In het openbaar vervoer van morgen zijn tram, bus en trein op elkaar afgestemd in mobiliteitsknooppunten. Een ringtram op de singelsporen verbindt die knooppunten met elkaar en zorgt zo voor vlot vervoer tussen de districten. Zo kunnen we veel autoverplaatsingen over de Ring vermijden. De tram bedient de hoofdas-

sen en gaat waar mogelijk ondergronds als premetro om snellere verplaatsingen mogelijk te maken. Zo wordt de tram niet gehinderd door het andere verkeer en creëren we boven de grond ruimte voor fiets en groen. De bus vult dat netwerk aan om tot een fijnmazig aanbod te komen. We onderzoeken of ook in de rand een ondergrondse ring van openbaar vervoer aangelegd kan worden, van Hoboken tot Merksem.

TWEE. EEN STAD MET VEEL RUIMTE VOOR FIETSERS EN VOETGANGERS

De laatste vijf jaar verdubbelde het aantal fietsers in Antwerpen. Daarmee tonen de bewoners, werknemers, bezoekers en studenten de juiste weg. Het is aan de stad om die trend te versterken en in goede banen te leiden, want er komen meer en meer fietsers naar Antwerpen, in alle vormen en maten. Maar fietsers en voetgangers blijven bejegend worden als tweederangsgebruikers van de straat.

De voorbije jaren werd een netwerk van fietsostrades naar de stad uitgebouwd. Er ontbreken nog enkele cruciale schakels, maar vooral het fietsnetwerk in en naar de Antwerpse haven blijft ontoereikend. Daardoor gebeuren er nog veel te veel ongevallen met fietsers in het havengebied. Chemiearbeiders brachten de knelpunten voor fietsers in de haven in beeld en pleiten vanuit eigen fietservaring voor een aantal tamelijk eenvoudige maatregelen om de veiligheid te verbeteren. Daar maken we snel werk van.

Ook in de stad laat de fietsveiligheid nog erg te wensen over. ‘Veilige fiets- en voetpaden’ kwam onder de rubriek ‘mobiele stad’ als belangrijkste eis uit onze Grote Bevraging. Gevaarlijke kruispunten waar fietsers werden doodgereden, werden jarenlang gewoon niet aangepakt. Pas na heel veel protest kwam het stadsbestuur met maatregelen op de proppen.

Fietshoofdstad Kopenhagen toont hoe je van de fiets een veilig en efficiënt vervoermiddel maakt in de stad. De Wereldgezondheidsorganisatie berekende dat, mochten alle Europese steden het fietsmodel van Kopenhagen kopiëren, elk jaar 10 000 levens gespaard kunnen worden. Wij willen dat Antwerpen dit model volgt. Daarvoor zijn grote fietsassen nodig die de verschillende delen van de stad met elkaar verbinden. Ze zijn het best autoluw en tramvrij, met een afgescheiden fietspad en een groene inrichting. In de eerste plaats bekijken we hoe we drie echte fietsringen kunnen ontwikkelen. De fietspaden op de Leien en de singel kunnen, als enkele knelpunten aangepakt worden, zo’n snelle ringverbinding vormen. En buiten de singel is het mogelijk een fietssnelweg aan te leggen die van Hoboken via Wilrijk, Berchem en Deurne tot Merksem en Ekeren reikt.

Daarnaast is er, vooral in de binnenstad, nood aan straalsgewijze verbindingen van en naar het centrum van de stad om deze ringen aan elkaar te koppelen. Op die hoofdassen passen we een groene golf toe voor de verkeerslichten, op het tempo van de fiets en het openbaar vervoer. Ledlichten aan de kant van het fietspad geven de juiste snelheid aan. Afhankelijk van het uur van de dag rij je zo zonder een voet op de grond te zetten van je werk naar huis of omgekeerd.

Vanuit de grote fietsassen maken we veilige aftakkingen naar de wijken van de stad. Deze trajecten ontwikkelen we samen met de bewoners, de scholen en de middenveldorganisaties. In de woonwijken bepalen fietsers en wandelaars de maat. Straten waar geen afgescheiden fietspad ligt, worden omgevormd tot zone 30. Auto’s worden bezoekers, de zone 30 wordt duidelijker aangegeven en door de inrichting van de straten gemakkelijker gehandhaafd.

Waar fietsers, voetgangers en gemotoriseerd verkeer elkaar kruisen, vermijden we zo veel mogelijk contact. Verkeerslichten moeten eenduidige informatie geven: groen betekent veilig oversteken. Waar dat vandaag niet het geval is, wordt een conflictvrij kruispunt gecreëerd. Daarbij krijgen alle voetgangers en fietsers samen groen terwijl het gemotoriseerd vervoer in alle richtingen rood licht heeft. Zo kunnen fietsers ook in één keer een kruispunt oversteken, in plaats van in twee of drie keer.

Om van Antwerpen een fietsstad te maken, moet fietsen ook eenvoudig en aangenaam zijn. We bouwen het succes van de Velo-deelfietsen verder uit met bakfietsen. Zo kan iedereen zonder de wagen naar de winkel of de crèche. We zorgen ook voor fietsparkings in elke buurt, zodat fietsers hun fiets kwijt kunnen na de rit. We voorzien fietsenstallingen zowel in woonwijken als bij werk-, winkel- en recreatiegebieden. We vervangen kasseistroken zo veel mogelijk en leggen er geen nieuwe aan. Maar ook kleine dingen, zoals *railings* en voetbankjes aan verkeerslichten, maken het verschil.

DRIE. BETER WOON-WERKVERKEER – DE INVALSWEGEN VAN EN NAAR DE STAD

We verbinden de haven met het openbaarvervoersnet van de stad. Vandaag rijdt in dat uitgestrekte gebied geen enkele bus of tram, waardoor meer dan 80 procent van de werknemers er met de auto naartoe moet. In samenspraak met de vakbonden zorgen we voor een nieuwe *lightrail* en waterbussen zodat ook werknemers uit de haven op een duurzame manier naar hun werk kunnen gaan.

VIER. GEZONDE MOBILITEIT BEGINT BIJ EEN SLIMME RUIMTELIJKE ORDENING

We maken van Antwerpen een stad waar de keuzes voor de fiets en het openbaar vervoer gewoon het meest voor de hand liggen. Dat wil zeggen dat in elke buurt basisvoorzieningen aanwezig zijn. Winkels, diensten en medische centra, maar ook cultuurcentra, ontmoetingsplaatsen en open, groene ruimte: samen vormen ze een integrale wijk. Buurtbewoners moeten zo niet de ganse dag de stad doorkruisen, maar vinden het nodige dicht bij huis. Nabijheid wordt zo het begin van mobiliteit en de auto wordt vanzelf overbodig.

VIJF. WE SCHEIDEN LOKAAL EN DOORGAAND VERKEER

Dat we willen dat koning auto troonsafstand doet in Antwerpen, hoeft niet te betekenen dat de auto een paria wordt. Grootouders bezoeken, vrienden helpen verhuizen... soms is een auto gewoon handig. En met minder auto's wordt het vanzelf aangenamer rijden als je toch eens de auto neemt.

We kiezen ervoor het resterende autoverkeer zo duurzaam mogelijk te maken. In navolging van het Velo-fietsdelen ontwikkelen we Otto, een publiek autodeelsysteem dat voornamelijk gebruikmaakt van waterstof. Zo hoef je zelf geen auto te bezitten als je er maar af en toe een nodig hebt. Zoals de stad Utrecht kan ook Antwerpen gunstige voorwaarden voor een betaalbaar model onderhandelen via een openbare aanbesteding. De tankinfrastructuur in de buurtparkings waar deze wagens te vinden zijn, kan ook door privé-eigenaars gebruikt worden, waardoor we de drempel voor de aankoop van een wagen op waterstof verlagen.

Hoe minder auto's in de stad, hoe lager de parkeerdruk. We zetten waar mogelijk in op buurtparkings, zodat er heel wat publieke ruimte vrijkomt in straten die nu wordt ingenomen door stilstaande wagens. We gaan onderhandelingen aan om de parkings van bedrijven, warenhuizen en stadsdiensten 's avonds en 's nachts open te stellen voor buurtbewoners, zodat ook op korte termijn parkeren minder een probleem wordt.

We verbeteren het verkeer op de Antwerpse Ring door het verkeer in de bestaande bedding te herorganiseren: we scheiden stadsverkeer en doorgaand verkeer. Daarom staan we achter de plannen van Ringland. Dat is de beste en veruit goedkoopste oplossing, ze vermindert het aantal weefbewegingen en dekt het doorgaand verkeer voor eens en altijd af.

De Vlaamse regering, het stadsbestuur van Antwerpen en de actiegroepen stRaten-Generaal, Ademloos en Ringland sloten op 15 maart 2017 het 'Toekomstverbond'. Dat is een moeizaam verworven maar niet-

temin ambitieus en vernieuwend compromis over de mobiliteit en de leefbaarheid in en om Antwerpen. Het Toekomstverbond omvat vier investeringsassen: een Oosterweel-light, het radicaal haventracé, een 'modal shift' naar 50/50 en een overkapping van de Ring. In dit compromis volgt Oosterweel-light dezelfde route als het BAM-tracé, maar leidt veel minder verkeer de stad in. Het doorgaand verkeer wordt rond de stad gevoerd via het radicaal haventracé. Zo kan de Ring opnieuw een bestemmingsweg worden voor wie in Antwerpen moet zijn. Zo worden de knooppunten kleiner, de tunnels smaller en de aansluitingen compatibel met Ringland, de overkapping van de hele Ring.

ZES. HET VRACHTVERKEER VAN DE WEG

Al drie jaar is de dertien kilometer lange Liefkenshoekspoor tunnel of Antigoontunnel gebruiksklaar. Deze tunnel wint almaar aan belang, want het containerverkeer verloopt meer en meer via het Deurganckdok op Linkeroever. Maar in de Antwerpse haven gebeurt amper 8 procent van het vrachtverkeer via het spoor, al heeft onze haven het dichtste spoornet van Europa. In de Duitse havens gebeurt 40 procent of meer van het vrachtverkeer via het spoor. De tweede spoorontsluiting is een voorwaarde om hier de allerbelangrijkste modale shift, die van het vrachtverkeer, te kunnen realiseren. Al vier jaar liggen de plannen van Infrabel en Tuc Rail klaar om een geboorde tunnel aan te leggen, eventueel tot in Lier, maar gebundeld aan de A102. Zo zijn deze tweede spoorontsluiting en het radicaal haventracé met elkaar verbonden.

Via de Liefkenshoektunnel en de nieuw aan te leggen A102 leiden we het doorgaand vrachtverkeer rond Antwerpen, zodat het niet over de Ring passeert. Vrachtwagens met een bestemming binnen de stad zouden specifieke routes moeten krijgen, waar zo weinig mogelijk kwetsbare weggebruikers op de weg zijn. Daarnaast kunnen we ook werken met tijdsvensters die aangeven wanneer vrachtwagens de stad binnen kunnen.

De e-commerce is ook in Antwerpen sterk gegroeid. Vandaag besteld, morgen geleverd is het credo van de sector. De impact op onze mobiliteit is navenant. Bestelwagens slibben onze wegen dicht. Vaak zijn ze ook halfleeg. Daarom promoten we centrale afhaalpunten en lockers. Nog altijd dicht bij huis, maar zonder de thuisleveringen.

ZORG DAT ELKE ANTWERPENAAR MEETELT

VEROVER
DE STAD

PVDA

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

5. DIVERSE STAD

STANDPUNT

Antwerpen is van oudsher een havenstad, gericht op de wereld. Haar rijke geschiedenis werd altijd al gekenmerkt door migratie. De superdiversiteit van vandaag zorgt voor sterke troeven, als we erin slagen iedereen gelijke rechten en kansen te bieden. Dat is vandaag niet het geval. Het risico op armoede, werkloosheid, laaggeschooldheid of slechte huisvesting is vandaag veel groter als je een ander kleurtje hebt of als je naam een andere afkomst laat vermoeden. Racisme is geen excuus voor eigen falen, maar een trieste realiteit. Met de PVDA willen we de concurrentie tussen mensen die het moeilijk hebben uitschakelen. Door voor genoeg sociale voorzieningen te zorgen. En door het racisme uit te schakelen.

WAT WE WILLEN

EEN. EEN OPEN STAD WAAR IEDEREEN MEETELT

- We zorgen ervoor dat er in de stad genoeg sociale voorzieningen zijn, zodat er geen concurrentie wordt georganiseerd tussen mensen die het moeilijk hebben.
- We investeren in culturele ontmoetingsplaatsen in wijken, in het buurtwerk en buurthuizen. Daar kunnen buurtbewoners elkaar op een laagdrempelige manier ontmoeten.
- Het personeel van de stadsdiensten en van het stedelijk onderwijs wordt een afspiegeling van de diversiteit in de stad door streefcijfers (quota) vast te leggen.
- We maken een plan om de schooluitval van jongeren uit de migratie en jongeren uit financieel zwakke gezinnen drastisch aan te pakken.
- We rollen het Borgerhoutse initiatief 'Plein Patrons' uit over de hele stad, waarbij jongeren uit de wijk een opleiding krijgen en verantwoordelijk worden voor het goed samenleven op hun eigen plein. Zo verminderen de conflicten en voelen de jongeren zich gerespecteerd.
- Niet-Belgen betrekken we bij de Antwerpse politiek. Met ondersteunings- en informatiecampagnes zorgen we ervoor dat ze actief hun gemeentelijk stemrecht gebruiken.
- Pestbelastingen zoals de 'imago-taks' en de 'vreemdelingentaks', die etnische minderheden viseren, schaffen we onmiddellijk af.

TWEE. EEN STAD WAAR RACISME GEEN KANS KRIJGT

- We stellen een actieplan tegen het racisme op. Met concrete doelstellingen en een jaarlijkse evaluatie.
- We tolereren geen racisme of discriminatie bij de politie en andere stadsdiensten. Hun oversten geven het voorbeeld. We voeren een formeel verbod in op racistische, stigmatiserende of discriminerende uitspraken van burgemeester en schepenen.
- We versterken Atlas, het stedelijk agentschap voor inburgering en integratie, in plaats van het af te slanken. Binnen Atlas starten we een gelijkheidsdienst op, met als missie discriminatie te voorkomen, op te sporen en aan te pakken.
- We installeren in ieder districtshuis laagdrempelige meldpunten tegen racisme en discriminatie.
- We voeren proactieve praktijktesten in om discriminatie op te sporen, in de eerste plaats op de woon- en de arbeidsmarkt.

- Antwerpen sluit zich eindelijk aan bij ECCAR, de Europese coalitie van steden tegen racisme. De Verenigde Naties riepen dat netwerk in het leven om steden ervaringen in racismebestrijding te laten uitwisselen.

DRIE. DE GEMEENSCHAPPEN ACTIEF BETREKKEN

- We schaffen het hoofddoekenverbod af, zowel in de stadsdiensten als op school.
- We verdedigen een actief intercultureel beleid, met in de publieke ruimte een overlegde plaats voor verschillende religieuze en geloofsgebonden tradities en feesten.
- We organiseren de dialoog en we betrekken de verschillende gemeenschappen bij de stedelijke organisatie van religieuze feesten en tradities.
- We betrekken ook de ‘bruggenbouwers’ in onze stad. Dat zijn die mensen die zich dagelijks inzetten om het samenleven tussen de gemeenschappen vooruit te helpen. Zij kennen de gevoeligheden in de stad en willen dat de samenleving als geheel erop vooruitgaat.

VIER. MENSWAARDIGE OPVANG VAN VLUCHTELINGEN

- We voorzien een passend woningaanbod voor vluchtelingen die asiel aanvragen.
- De Lokale Antwerpse Politie doet geen huiszoekingen bij burgers die mensen zonder papieren onderdak bieden.
- Dringende medische hulpverlening is een recht.

VISIE

Antwerpen is van oudsher een havenstad, gebouwd op de zandruggen in de Scheldebocht. Een havenstad, gericht op de wereld. Migratie heeft de rijke geschiedenis van de stad altijd al gekenmerkt. In de aanloop van de ‘gouden’ zestiende eeuw verdubbelde de Antwerpse bevolking op heel korte tijd. Dat kwam bijna volledig door immigratie. Het gebeurde in nauwelijks twee generaties tijd, zonder vreemdelingenhaat en zonder noemenswaardige problemen. In 1567, middenin de Gouden Eeuw, beschreef de Italiaanse koopman en geschiedschrijver Lodovico Guicciardini Antwerpen als ‘een vrolijke smeltkroes’ van culturen. Het viel veel Europeanen op dat in de Scheldestad een ‘grote tolerantie’ heerste tegenover ‘andere gezindten’.

Ook in de negentiende eeuw groeide de stad snel. De haven zocht ongeschoolde havenarbeid en vanuit het platteland stroomden mensen toe. Antwerpen werd ook een van de belangrijkste havens waarlangs Europese landverhuizers hun overtocht maakten naar ‘het beloofde land’ aan de andere kant van de oceaan. Ze kwamen van overal: Russen, Galiciërs, Hongaren, Polen, Italianen... En velen bleven ‘hangen’ in ‘t stad. Dat kan je zien in het prachtige Red Star Line Museum. Ook veel Joden emigreerden toen via Antwerpen, wegens het antisemitisme in hun land van herkomst. Migratie en culturele diversiteit zijn van alle tijden, ook in Antwerpen.

Vandaag hebben bijna vier op de tien Antwerpenaren een andere origine. De helft van hen zijn ‘nieuwe Belgen’, de andere helft heeft niet de Belgische nationaliteit. Dertien procent van de Antwerpenaren heeft een Marokkaanse migratieachtergrond, vijf procent een Turkse. Als je de nationaliteit van de ingeschreven nieuwkomers bekijkt, vormen Nederlanders en Marokkanen de grootste groepen. Naast Turken, Polen en Joegoslaven wonen ook heel wat Portugezen, Fransen, Britten en Spanjaarden in onze Scheldestad.

EEN. EEN OPEN STAD WAAR IEDEREEN MEETELT

Antwerpen is een havenstad, waar van oudsher mensen uit alle windstreken elkaar ontmoetten en handelden. In de geglobaliseerde wereld van de eenentwintigste eeuw is Antwerpen uitgegroeid tot een super-

diverse stad, een smeltkroes van nationaliteiten waar de minderheden stilaan de meerderheid vormen. Net zoals in de zestiende en in de negentiende eeuw verandert de stad snel. Snelle veranderingen betekenen ook dat iedereen even moet wennen.

Die superdiversiteit houdt grote troeven in, als we erin slagen iedereen gelijke rechten en kansen te bieden. Dan moeten er voldoende sociale voorzieningen zijn – denk maar aan huisvesting. Zodat er geen concurrentie wordt georganiseerd tussen mensen die maar met moeite toegang krijgen tot schaarse sociale voorzieningen. Maar net dat gebeurt, met de besparingen in de stadsdiensten, in het OCMW en in het culturele aanbod. Het stadsbestuur houdt de schaarste in stand, zagezegd om geen armen aan te trekken. Zo organiseert het de concurrentie tussen de talrijke bewoners die recht hebben op sociale voorzieningen.

Het tekort aan werk, dienstverlening en sociale voorzieningen is een van de voornaamste aanleidingen van spanningen tussen werkende mensen. Om superdiversiteit te doen slagen, moeten we afstappen van het blinde besparingsbeleid en net meer investeren. Het stadsbestuur doet het tegendeel. Het blijft maar besparen. En het wijst de ene bevolkingsgroep na de andere met de vinger. Berbers zouden ‘gesloten gemeenschappen’ vormen, racisme zou als ‘excuus’ worden gebruikt voor persoonlijk falen en de combinatie van moslims, Marokkanen, Borgerhout en ramadan doet de burgemeester alleen maar denken aan ‘ongeregeldheden’. De traditionele partijen reageren op de superdiversiteit met een verdelend wij-zij-discours, dat de opdeling in verschillende groepen versterkt. Zo worden de inwoners van onze stad verdeeld en bevolkingsgroepen gestigmatiseerd. En de problemen die er zijn, worden niet aangepakt.

Het meerjarenplan van het rechtse stadsbestuur telt 1600 bladzijden. Het plan vermeldt gedetailleerd aan welke doelstellingen wordt gewerkt en hoeveel budget daarvoor is voorzien. Maar het woord ‘racisme’ komt in dit vuistdikke document niet één keer voor. Bijgevolg zijn er ook geen doelstellingen of actieplannen om dat racisme aan te pakken. Het racisme wordt gewoon ontkend. Het bestaat niet. Promotiefilmpjes zoals *Moving Antwerp* of de ‘Graag traag’-campagne portretteren een kunstmatig ‘witte’ stad. ‘Racisme is relatief,’ lacht Liesbeth Homans het probleem weg.

Het is tijd voor een omslag. We laten de stad uitstralen dat we trots zijn op onze diversiteit. Promotiemateriaal toont de stadsbewoners in alle kleuren en vormen, affiches met alleen witte Antwerpenaren behoren tot het verleden. We ondersteunen evenementen die de diversiteit in de verf zetten. Iedereen mag weten dat we trots zijn op elke inwoner van de stad.

Om de ontmoeting tussen de culturen, nationaliteiten en etnische groepen te bevorderen, investeren we meer in culturele ontmoetingsplaatsen in wijken, in buurtwerk en in buurthuizen. Geen privatisering van het buurtwerk dus, zoals het stadsbestuur dat op het Kiel en in Deurne Noord probeerde. Buurthuizen zijn bij uitstek plaatsen waar mensen elkaar ontmoeten, zichzelf sterker maken, hun netwerk versterken en dus beter kunnen deelnemen aan de samenleving.

We nemen ook zelf onze verantwoordelijkheid en voeren ambitieuze streefcijfers in voor de samenstelling van het stads- en onderwijzend personeel, ook bij de hoogste salarisschalen – daar heeft amper 6 procent van de personeelsleden een migratieachtergrond. Zo tonen we dat de stad iedereen naar waarde schat. De rekruteringscampagne van de politie, waarmee ze meer mensen met een migratieachtergrond probeert aan te trekken, volgen we van dichtbij op.

Terwijl 13 procent van de jongens van Belgische afkomst de school verlaat zonder diploma, loopt dat cijfer op tot 45 procent voor jongens van Noord-Afrikaanse of Turkse afkomst. Bij de meisjes is dat 7 procent tegenover 42 procent. Iedereen met een beetje rechtvaardigheidsgevoel voelt dat dit niet kan. We maken een plan om de schooluitval van jongeren uit de migratie en van jongeren uit financieel zwakke gezinnen doortastend aan te pakken.

In Borgerhout deed het progressieve districtsbestuur het helemaal anders. PVDA-schepen voor Jeugd Zohra Othman zette de poort van het districtshuis open voor de jongeren uit de buurt. In het districtshuis worden veel activiteiten voor kinderen georganiseerd. Bij het aantreden van de schepen bereikte de jeugddienst maar vijfhonderd jongeren per jaar met zijn vrijetijdsaanbod. Tot het besluit viel de activiteiten ook naar de pleintjes te brengen: gratis, zonder inschrijven, zonder drempels. De deelname aan sport en spel vertienvoudigde.

Als kinderen op een plein spelen, kan dat wel eens zorgen voor conflicten met buurtbewoners of met organisatoren van evenementen. Dat moest gedaan zijn. In samenwerking met enkele jeugdverenigingen werd het project *Plein Patrons* opgestart. Vrijwilligers uit jeugdbewegingen kregen een opleiding om de jongeren op een plein te begeleiden. De sterkte van het project is dat het Plein Patrons opleidt die verbonden zijn met hun plein, die er opgegroeid zijn. De Plein Patrons kennen de kinderen en jongeren die op dat plein komen spelen, en hun ouders. Ze weten hoe ze de jongeren moeten aanpakken. Zo komt het dat het aantal conflicten verminderde en dat de jongeren zich verantwoordelijk voelen. Dat gaat natuurlijk in tegen een beleid dat politie afstuurt op conflicten en dat camera's hangt om iedereen te controleren. Ons project gaat uit van de sterkte van een buurt.

In een stad waar iedereen meetelt, heeft ook iedereen zijn of haar zeg. We informeren niet-Belgen daarom actief om zich te registreren voor de gemeenteraadsverkiezingen, waar zij kiesrecht hebben. Vandaag zijn nog veel te weinig mensen daarvan op de hoogte.

Na een mislukte poging in 2013 voerde het stadsbestuur in 2015 toch de 'vreemdelingentaks' in. Vijftig euro vraagt de stad per gezinlid om het bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister te verlengen, vernieuwen of vervangen. Alle ondernemingen en organisaties met een uitbatingvergunning zoals nachtwinkels, club-vzw's en videotheken, moeten een jaarlijkse 'imago-taks' van 1500 euro betalen. Dankzij acties van onderuit, met de steun van de PVDA, werden club-vzw's en videotheken uit dat belastingreglement gehaald. Wij willen niet dat Antwerpen pestbelastingen invoert die bepaalde etnische of religieuze minderheden viseert, net zomin als we pestbelastingen willen voor het geheel van de Antwerpse bevolking.

TWEE. EEN STAD WAAR RACISME GEEN KANS KRIJGT

Racisme verdeelt mensen en zet ze tegen elkaar op. Racisme maakt het onmogelijk om samen de echte verantwoordelijken van onrecht en ongelijkheid aan te pakken. Wij stellen een jaarlijks actieplan op om racisme te bestrijden. We voorzien in antiracistische vorming van het stedelijk en onderwijzend personeel en in trainingen over hoe omgaan met racisme.

In 2014 getuigden zeven agenten van allochtone origine in de krant over het woekerende racisme bij een deel van de Antwerpse politie. De getuigenissen waren alarmerend. In de herfst van 2015 kwam het schandaal van de bende van Mega Toby en Sproetje aan het licht. Een groep agenten werd verdacht van afpersing van sans-papiers, van diefstal in bende, van zware slagen en verwondingen, en van diefstal met wapenvertoon. Dat zijn zeer ernstige feiten die jaren hebben aangesleept. In maart 2017 volgden de voortdurende racistische uitspraken van bepaalde leden van de Antwerpse politie op WhatsApp. 'Er schort echt iets aan de democratische cultuur in het Antwerpse politiekorps,' reageerde Jos Vander Velpen, de voorzitter van de Liga voor Mensenrechten. Als er systematisch gesproken wordt over 'baardapen', over 'uitroeien', over 'verbranden', dan is dat onversneden racisme. Het gaat niet alleen over een aantal racistische alfa-mannetjes. Het gaat over een breed verspreid wereldbeeld bij bepaalde delen van het politiekorps. En het gaat over een sfeer van onaantastbaarheid.

Wij horen in deze stad veel gespierde taal. We zien de militarisering. We horen over een *War on Drugs* met veel middelen, veel voluntarisme en een harde aanpak. Maar waar is de *War on Racism*? Waar is het voluntarisme? Waar zijn de middelen? Waar zijn de gespierde uitspraken? Waar is de zerotolerantie? Waar is de doortastendheid? Die doortastende aanpak tegen racistisch en gewelddadig gedrag is ook in het belang van de politiemensen die wel correct hun werk doen. We voeren een beleid van nultolerantie voor

discriminatie en racisme door agenten, zowel tegenover collega's als tegenover de bevolking. We nemen maatregelen tegen het wijdverspreide etnisch profileren en tegen controles op basis van huidskleur of afkomst, die de spanningen tussen jongeren en de politie doen toenemen.

De bevoegdheid van Atlas, het stedelijk agentschap voor inburgering en integratie, breiden we uit naar de strijd tegen racisme. Het recent ontslagen personeel van Atlas werven we weer aan. We vragen meer middelen en voorzien meer inspraak van het personeel. Binnen Atlas richten we een stedelijke gelijkheidsdienst op om discriminatie structureel te bestrijden. Discriminatie voorkomen, opsporen en aanpakken, dat wordt de missie van de gelijkheidsinspecteurs. De proactieve praktijktesten waarmee discriminatie op de woon- en arbeidsmarkt, in het onderwijs, de gezondheidszorg en het uitgaansleven zwart op wit kan worden aangetoond, worden een belangrijk instrument in hun handen. Het agentschap adviseert het stadsbestuur ook voor een beleid dat discriminatie voorkomt en aanpakt.

In elk district openen we een meldpunt discriminatie om de drempel voor het indienen van een klacht zo laag mogelijk te maken. Vandaag durven mensen geen klacht indienen; die drempel moet écht lager. We hebben een veilig meldpunt nodig: voor mensen zonder papieren, voor kwetsbare mensen, voor alle burgers in deze stad. Een meldpunt met garantie op anonimiteit. We hebben een heel eenvoudige procedure nodig, want nu is die vaak heel moeilijk: je moet bewijzen voorleggen, er wordt een doktersattest gevraagd, er wordt gevraagd zelf getuigen te zoeken... Dat is allemaal erg moeilijk. Nochtans is snelle registratie van klachten cruciaal om discriminatie te bestrijden.

De meldpunten werken nauw samen met de stedelijke gelijkheidsdienst, die gepaste straffen oplegt aan wie discrimineert.

DRIE. DE GEMEENSCHAPPEN ACTIEF BETREKKEN

We bestrijden alle vormen van discriminatie. We willen het hoofddoekenverbod op school en in de stadsdiensten afschaffen. Dat verbod vormt een discriminatie voor de tewerkstelling in de stadsdiensten en in het onderwijs. We verlangen dat de stad respect opbrengt voor ieders persoonlijke overtuiging. Neutraliteit betekent dat elke stadsambtenaar een neutrale houding aanneemt tegenover degene die een beroep doet op de stadsdiensten.

We verdedigen een actief intercultureel beleid, waar in de publieke ruimte een overlegde plaats is voor verschillende religieuze en geloofsgebonden tradities en feesten. Dat betekent dat er dialoog is, en dat de verschillende gemeenschappen betrokken worden bij de stedelijke organisatie van religieuze feesten en tradities. Zo worden bijvoorbeeld op de Turnhoutsebaan vaandels uitgehangen voor alle feestperiodes. Zowel voor de kerstperiode als voor de ramadan. Op die manier gebruikt het district de sterkte van diversiteit om op een positieve manier het samenleven te stimuleren. Dat heet *'branding'*. De plaatselijke middenstand profiteert er mee van.

We willen dat de stad de verschillende gemeenschappen betreft, en ook de 'bruggenbouwers' in onze stad betreft. Talloze Antwerpenaren zetten zich dagelijks in om het samenleven tussen de gemeenschappen vooruit te helpen. Het zijn experts in diversiteit, zij kennen de gevoeligheden die leven in de stad, en zij willen vooral dat de samenleving als geheel erop vooruitgaat. Vandaag krijgen we voorbeeld na voorbeeld van hoe het niet moet. Toen het stadsbestuur in 2014 de slachttaks voor het Offerfeest optrok van 25 naar 40 euro, werd de gemeenschap niet betrokken. Zo werd de slachttaks een nieuwe pesttaks. Nadien werd de facto een verbod op onverdoofd slachten ingevoerd, zonder de Joodse en Islamitische gemeenschappen te betrekken. Wij zijn tegen dit verbod. Het verbod werd ingevoerd zonder overleg. Het verbod is bovendien selectief (het gaat alleen om schapen) en het lost niets op (men gaat het vlees gewoon in het buitenland kopen). Het verbod lijkt mee te deinen op een erg rechtse stroming die de (terechte) discussie over dierenwelzijn misbruikt, om bepaalde etnische minderheden te stigmatiseren.

Wij zijn van oordeel dat de tijdsgeest, de zorg voor het dierenwelzijn en de technische vooruitgang in de toekomst kan leiden tot een consensus over een veralgemening van het verdoofd slachten. Maar gewoonten, en zeker religieuze gebruiken en tradities, veranderen en aanpassen aan de tijdsgeest en de technische evolutie, vereist op de eerste plaats een draagvlak in de betrokken gemeenschappen. Dat draagvlak creëren vraagt tijd, dialoog en overleg. Dat bereik je niet met het conflictmodel, dat nu door het Schoon Verdiep gehanteerd wordt.

VIER. MENSWAARDIGE OPVANG VAN VLUCHTELINGEN

Vluchten doe je niet voor je plezier. Je wordt ertoe gedwongen om te kunnen overleven. Door de globalisering, de economische crisis en de oorlogen – waarvoor het Westen vaak mee de verantwoordelijkheid draagt – moeten vandaag miljoenen mensen in de wereld op de vlucht slaan. *Our backyard can't take much more*, reageert het stadsbestuur. De stad vangt 1700 vluchtelingen op. Dat is niet meer dan 0,3 procent van de inwoners.

Wij kiezen ervoor te blijven voorzien in menswaardige opvang van vluchtelingen. Wie de hel heeft moeten ontvluchten, kan op onze hulp rekenen om in een veilige omgeving een leven op te bouwen. In februari 2018 diende de PVDA een motie in om van Antwerpen een 'huiszoekingsvrije gemeente' te maken, naar het voorbeeld van tientallen andere gemeenten. Dat houdt in dat de burgemeester het engagement opneemt de politie niet te laten binnenvallen in huizen waar mensen zonder papieren opvang krijgen. Alleen Groen steunde deze motie.

Dringende medische hulp is een mensenrecht en is dan ook wettelijk verplicht. De rechtse meerderheid in Antwerpenaren lijkt te zoeken naar manieren om die plicht te ontlopen. Ze hecht te veel belang aan huisbezoeken voor een sociaal onderzoek, ook al is de behoefte al duidelijk. En het OCMW-bestuur schakelde een controlearts in die nagaat of medische hulp wel écht nodig is, ook al heeft de huisarts daar al over geoordeeld. Wij blijven herhalen: iedereen heeft recht op dringende medische hulp, ook wie geen papieren heeft. Het OCMW-bestuur heeft op allerlei manieren geprobeerd dat recht te ondergraven. In 2013 moest dokter Dirk Van Duppen (PVDA) erop aandringen elke HIV-patiënt zonder papieren te helpen met aidsremmers. Datzelfde jaar moest ook het recht op medische hulp voor zwangere vrouwen zonder papieren op de OCMW-raad bevochten worden. Wij willen de gezondheid van de mensen prioritair maken, dat is ook beter voor de volksgezondheid.

HERWAARDEER DE WIJKAGENT

VEROVER
DE STAD

antwerpen.pvda.be

PVDA

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

6. VEILIGE STAD

STANDPUNT

Veilig wonen, kunnen buitenspelen, veilig naar de winkel kunnen gaan en een praatje kunnen slaan met de buren: dat is een basisrecht zoals het recht op onderwijs of werk. Veiligheid is geen rechts thema. Integendeel, het recht op fysieke integriteit is een recht dat vooropstaat bij consequent links. Wie wil optreden tegen geweld en criminaliteit, moet de criminaliteit effectief bestraffen en tegelijk inzetten op een voorkomingsbeleid.

Criminaliteit en geweld zijn vaak het werk van bendes en internationale netwerken die monsterwinsten nastreven via wapenhandel, mensenhandel, diamanthandel, drugshandel... Tegenover de georganiseerde misdaad is zerotolerantie nodig. Geweld moet ook effectief bestraft worden. Tegelijk is een beter preventiebeleid nodig dat inzet op sociale rechtvaardigheid, sterke buurten en wijkagenten.

WAT WE WILLEN

Vooraf: veiligheid is meer dan de afwezigheid van criminaliteit. Veiligheid komt dus op meerdere plaatsen in ons programma terug: veilig verkeer (zie hoofdstuk 4, *Mobiele stad*), veiligheid in kwaliteitswoningen, denk aan de gasontploffing op de Paardenmarkt in januari 2018 (zie hoofdstuk 2, *Woonstad*), veiligheid op het werk (zie hoofdstuk 10, *Werkende stad*), een veilige leefomgeving zonder fijn stof en geluidsoverlast (zie hoofdstuk 8, *Groene en leefbare stad*).

EEN. LAAGDREMPELIGE WIJKKANTOREN EN MEER WIJKAGENTEN

- We gaan voor laagdrempelige politiekantoren die ook 's nachts open zijn.
- We herwaarden de rol van de wijkagent.
- We organiseren inspraak op wijkniveau, voor inwoners en verenigingen, om de prioriteiten op vlak van preventie en veiligheid in de wijk te bepalen.

TWEE. DE MISDAAD EFFECTIEF BESTRAFFEN

- Nultolerantie voor georganiseerde misdaad. We geven prioriteit aan het bestrijden van de maffia, de generaals van de drugs- en mensenhandel en aan de grote oplichterij en fraude.
- We bestraffen fysiek geweld en fysieke criminaliteit ook effectief. Straffen heeft een afschrikkende rol. Dat betekent niet dat er om ter langst en om ter hardst gestraft moet worden. Het betekent wel dat straffen effectief uitgevoerd worden.

DRIE. BETER VOORKOMEN DAN GENEZEN

- We verbeteren de leefbaarheid in wijken, we zorgen voor meer hulp, preventie en sociale controle door buurtwerkers, straathoekwerkers, jeugdanimatoren en gemeenschapswachten.
- We zetten in op dialoog en communicatie in plaats van op GAS-boetes. Bij echte problemen schakelen we justitie in.
- We ijveren ervoor om de vredegerichten in Ekeren, Borgerhout en Berchem te heropenen.

VIER. HET SLACHTOFFER STAAT CENTRAAL

- We waarderen het werk van de dienst slachtofferhulp en bouwen de dienst verder uit.
- Bij kleine buurtcriminaliteit gaan we vooral voor herstelgerichte straffen, zodat daders beseffen wat ze hebben aangericht bij slachtoffers.

VIJF. INVESTEREN IN SOCIALE RECHTVAARDIGHEID EN ZEKERHEID

- We ijveren voor de herfinanciering van het onderwijs, het recht op werk en de versterking van de sociale zekerheid als basis voor sociale gerechtigheid.
- We rekenen af met de dubbele moraal die meedogenloze concurrentie, oorlog, racisme en een egoïstisch ik-model promoot, maar tegelijk over veiligheid bezig is.

ZES. TERREURREKRUTERING AANPAKKEN

- De strijd tegen het jihadi-terrorisme start met de boycot van Saoedi-Arabië. We stoppen daarom alle relaties van het stadsbestuur en het havenbestuur met Saoedi-Arabië.
- We concentreren ons op de rekruteringslijnen en communicatielijnen van de ronselaars voor het jihadi-terrorisme.
- We betrekken families en scholen in de strijd tegen terroristisch jihadisme.

ZEVEN. RESPECT VOOR DE DEMOCRATISCHE EN SOCIALE RECHTEN

- We stoppen met het beleid van ‘straf de armen’ (algemeen alcoholverbod, bedelverbod...).
- We stoppen met de permanente militarisering van de samenleving en met de aankoop van oorlogswapens en oorlogsmunitie voor de lokale politie.
- We verkiezen wijkgerichte politie, dicht bij de mensen, boven het peperdure camerasysteem en de centraal gestuurde controlekamerpolitie met centrale interventie-eenheden.

VISIE

Alle Antwerpenaren moeten zich veilig kunnen voelen in hun wijk en stad. In de Grote Bevraging van de PVDA in het najaar van 2017 bij 8785 Antwerpenaren kwam het thema ‘veiligheid’ als het op één na belangrijkste thema uit de bus, na ‘armoede’.

EEN. LAAGDREMPELIGE WIJKKANTOREN EN MEER WIJKAGENTEN

Het stadsbestuur besliste de politiediensten te centraliseren in een groot mastergebouw op de Luchtbal. In 2020 zal de politie verhuizen naar een nieuwe, peperdure politietoren aan Post X in Berchem. Kostprijs: 290 miljoen euro. Dat is vijf keer zo veel als het MAS, het Museum aan de Stroom. Bart De Wever en zijn rechtse stadsbestuur hebben een hightechvisie op politiewerk, een beetje zoals in computergames. In die visie stuurt een centrale telecommandokamer politie-eenheden aan. Die eenheden rijden rond en hebben nog amper voet aan de grond of voeling met de wijken.

In onze Grote Bevraging schuift een grote groep Antwerpenaren de punten ‘de wijkagent opwaarderen’ en ‘laagdrempelige wijkkantoren van de politie zonder afspraak, die ook ’s nachts open zijn’ naar voren. Maar het rechtse stadsbestuur sloot vier wijkkantoren. En ook de nachtopening werd afgeschaft. Aangiftes kan je nog alleen doen per computer of op afspraak.

De PVDA voerde actie om de wijkkantoren van de politie open te houden. In Deurne tekenden 2500 mensen de petitie tegen de sluiting van het politiekantoor in de Lakborslei. Bereikbare wijkagenten, dicht bij de mensen: dat is cruciaal om overlast en criminaliteit tegen te gaan. Interventiewerking kan niet wat wijkagenten kunnen. Zij kennen hun pappenheimers, zij kennen de problemen in de wijk en kunnen preventief werken, problemen vroeg opmerken en er iets aan doen voor ze ontsporen in criminaliteit. En andersom: als de bevolking de agenten kent, is er meer controle op de agenten en komt het veel moeilijker tot misstanden zoals met de bende van Mega Toby en Sproetje. Wij willen dat het stedelijke veiligheidsplan besproken wordt in wijkvergaderingen waar de korpschef en de burgemeester hun prioriteiten komen voorstellen. Wij willen dat de stem van inwoners, verenigingen en belanghebbenden gehoord wordt wanneer men de prioriteiten voor preventie en veiligheid in hun wijk bepaalt.

TWEE. DE MISDAAD EFFECTIEF BESTRAFFEN

Om paal en perk te stellen aan geweld en criminaliteit, moet criminaliteit effectief bestraft worden. Tegelijk moet er ingezet worden op preventie, op het voorkomen van criminaliteit. Hoe je het ook draait of keert: hoe groter de ongelijkheid in de samenleving, hoe groter de criminaliteit. In samenlevingen met meer gelijkheid is er minder geweld en misdaad.

De winstjacht gaat gepaard met bruut geweld. Er is economisch geweld en fiscale fraude. Er is witteboordencriminaliteit die onbestraft blijft. Er is het terrorisme. Er zijn de gewapende overvallen en gijzelingen, het geweld van mensenhandelaars, van grote drugskartels, van trafikanten in bloeddiamanten, van fraudeurs en economische misdadigers, pooiers en andere afpersers, *car-* en *homejackers* en georganiseerde bandieten.

Duidelijk is alvast dat de prioriteit moet gaan naar de strijd tegen de grote georganiseerde criminaliteit: de maffia, de generaals van de drugs- en mensenhandel, de grote oplichterij en fraude. Het zijn die generaals van de criminaliteit die overal in de wijken luitenantjes werven.

Fysiek geweld en fysieke criminaliteit moeten effectief bestraft worden. Bestrafing heeft een afschrikkende rol. Niet dat er om ter langst en om ter hardst gestraft moet worden, maar straffen moeten wel effectief uitgevoerd worden. Het kan toch niet dat daders van ernstige fysieke of seksuele gewelddaden nog lange tijd vrij rond blijven lopen. Evenmin kan het zijn dat mensenhandelaars, grote drugsbaronnen of economische misdadigers en fraudeurs uit de bankenwereld, de diamantwereld of de industriële wereld op vrije voeten blijven. Er moet een einde komen aan de straffeloosheid van deze organisatoren van de criminaliteit.

DRIE. BETER VOORKOMEN DAN GENEZEN

Veiligheid is geen uitsluitend politionele bevoegdheid. Veel mensen zetten zich beroepshalve of als vrijwilliger in voor een veilige samenleving: conciërges, buurtwerkers, stadswachters, wijkregisseurs... In een aantal buurten zijn die vertrouwenspersonen vaak de enigen die aanspreekbaar zijn. Die rol hoort er in elke wijk te zijn en verdient herwaardering. Maar het stadsbestuur bouwt die rol af. Zonder enige evaluatie trok het de middelen voor straathoekwerk in. Straathoekwerk werd vervangen door politiewerk. Zo moet het niet.

Wij willen meer straathoekwerkers en jeugdanimatoren. Dat zijn opvoeders die contact hebben met burens en bewoners. Zij kunnen preventief werken in samenspraak met de school, spijbelgedrag tegengaan, huisvestingsproblemen signaleren enzovoort. Natuurlijk is er een band tussen de leefbaarheid van een buurt en het veiligheidsgevoel. Leegstand, verkrotting, vervuiling en verloedering, gebrek aan openbare ruimte en aan groen vergroten de onveiligheid. Wie de meer dan vijftig stadswijken veiliger wil maken, moet dan ook investeren in het concept van de integrale wijk (zie de inleiding van dit programma). Want voorkomen is veel beter dan genezen.

We zetten in op dialoog en communicatie in plaats van op GAS-boetes. Bij GAS-boetes is de lokale overheid én rechter én partij. Wie een GAS-boete wil betwisten, moet zelf naar de politierechtbank stappen en daar

de kosten van dragen. Zelfs de hoogste parketmagistraten vinden de GAS-wet een inbreuk op de scheiding der machten en zij vinden de toepassing op jongeren meer dan bedenkelijk. GAS-boetes zijn ook asociaal. Deftige kringen moeten niet vrezen voor een GAS-boete, 'hangjongeren' in volksbuurten wel. Boetes uitdelen lost de problemen in de wijken niet op. Niemand stelt nog de vraag *waarom* die vuilnisbak al op straat staat of *waarom* jongeren op straat slenteren en een stomme uithalen. Men wil iedereen in de pas doen lopen, niet door problemen op te lossen maar door te bestraffen. Nooit een boete dus? Toch wel. Als andere middelen niets uithalen kan uiteraard een boete volgen.

In Antwerpen werden de vrederechten van Borgerhout, Ekeren en Berchem gesloten. Burgers moeten nu helemaal naar het Vlinderpaleis gaan, het justitiepaleis op het Zuid. Dat verhoogt de drempel, terwijl een vrederecht net dicht bij de mensen moet staan. Kwetsbare mensen maken vaak gebruik van het vrederecht. Er moeten voldoende middelen naar juridische basisdienstverlening gaan. Justitie mag niet alleen voorbehouden zijn aan wie het zich kan permitteren. Wij willen dat Antwerpen er bij de federale overheid en bij de minister van Justitie op aandringt om de gesloten vrederechten opnieuw te openen.

VIER. HET SLACHTOFFER STAAT CENTRAAL

Slachtoffers van misdaden blijven vaak verweesd achter. Ze blijven zitten met angst en vragen. Waarom ik? Ben ik ergens schuldig aan? Zal mijn schade vergoed worden? Wat bezielt de dader? Hier verdient al het goede werk van de dienst slachtofferhulp waardering. Wij ijveren ervoor dat dit nog verder wordt uitgebouwd.

Bij kleinere buurtcriminaliteit zijn herstelgerichte straffen belangrijk. Daders van buurtcriminaliteit moeten geconfronteerd worden met hun slachtoffer, zodat ze kunnen beseffen wat ze aangericht hebben. Ze moeten ook de schade vergoeden, financieel of door taakstraffen. Internationale ervaring leert dat zo'n herstelgericht strafbeleid veruit de hoogste efficiëntie haalt.

VIJF. INVESTEREN IN SOCIALE RECHTVAARDIGHEID EN ZEKERHEID

Almaar meer wordt veiligheid herleid tot repressie. Toch is sociale preventie de belangrijkste manier om criminaliteit te voorkomen. Het komt erop aan om het recht op arbeid en het recht op wonen te garanderen, net als een sluitende sociale zekerheid. Dan kan een gevoel van sociale geborgenheid ontstaan en een gevoel van onbezorgde verwachting voor de dag van morgen. Dan wordt het voor criminelen moeilijk om een netwerk van luitenantjes en dealertjes te rekruteren onder uitgesloten die geen uitweg meer zien of niets anders geleerd hebben dan het snelle geldgewin.

Een brede collectieve basis van sociale rechtvaardigheid en zekerheid maakt ook andere normen en waarden mogelijk. Zo kan er eindelijk een einde komen aan de dubbele moraal die zerotolerantie predikt en massale opsluiting als het over de ene vorm van geweld gaat, maar intussen oorlogsgeweld, bankiersgeweld en tv-geweld ongemoeid laat. Pas als de samenleving niet meer draait rond het hoogste ik-rendement, rond de oorlog van allen tegen allen en de oorlog *tout court*, kunnen waarden als samenwerking en sociale bescherming, solidariteit en respect de bovenhand halen.

Het onderwijs herfinancieren, werk bieden aan jongeren, vechten tegen de uitsluiting van grote groepen mensen: het is allemaal noodzakelijk in de strijd voor een veilige samenleving. Er zijn partijen die roepen over veiligheid, maar intussen een neoliberal uitsluitingsbeleid voeren. Dat is niet alleen contraproductief, het is ook hypocriet.

ZES. TERREURREKRUTERING AANPAKKEN

In mei 2015 raakte bekend dat Saoedische miljarden naar Antwerpen zouden komen voor de bouw van een recyclagefabriek. 'Dat zet Antwerpen nog beter op de kaart,' vertelde burgemeester De Wever trots. Bij het

project was ook Saleh Kamel betrokken, een Saoedische topbankier en financier van de terreurgroep Al Qaeda. De PVDA voerde actie tegen de investering. Met succes, het project werd afgevoerd. Maar de dubbele moraal is gebleven. De partijen van het stadsbestuur beweren wel de rekrutering van jihadi-terroristen te bestrijden, maar intussen bakken ze zoete broodjes met de financier van dat terrorisme: Saoedi-Arabië. Elke strijd tegen het jihadi-terrorisme start met de boycot van Saoedi-Arabië.

Om de terreurrekrutering aan te pakken, concentreren we onze inspanningen op de rekruteringslijnen, op de mensen die de propaganda organiseren en op hun communicatiekanalen. 'Families en scholen betrekken bij de aanpak van radicalisering onder de jongeren': dat is het voorstel dat het meest werd aangevinkt bij het thema 'veiligheid' in onze Grote Bevraging bij 8785 Antwerpenaren. Inderdaad, het beleid moet focussen en niet hele gemeenschappen verdenken. We kunnen de vijver waarin de jihadisten vissen alleen maar droogleggen als we iedereen daarbij betrekken en als alle mensen op het terrein zich samen inzetten voor een gemeenschappelijke strijd tegen de ideeën van de ronselaars. De gezinnen maken deel uit van de oplossing, ze zijn niet de oorzaak van het probleem. We mogen niet toelaten dat ouders zich in de steek gelaten voelen of met de vinger gewezen worden. Integendeel: we moeten hen helpen en steunen. Dat geldt ook voor de scholen. Er moeten pedagogische programma's komen waar de scholen mee aan de slag kunnen.

ZEVEN: RESPECT VOOR DE DEMOCRATISCHE EN SOCIALE RECHTEN

Een goed veiligheidsbeleid toont respect voor de democratische en sociale rechten en holt ze niet uit. Het onveiligheidsgevoel mag niet als excuus dienen om het recht op vrije meningsuiting, op privacy en organisatie te kortwieken. Zoals in heel Europa zien we ook in Antwerpen heel zorgwekkende tendensen.

Het beleid stuurt aan op de militarisering van de samenleving. Maand na maand koopt het stadsbestuur geavanceerd, duur wapentuig aan, ook oorlogswapens. Zo kocht de Antwerpse politie oorlogswapens die Whisper.300-oorlogsmunitie kunnen afvuren. In de gemeenteraad zei Peter Mertens daarover: 'Een schot met zo'n jachtwapen kan een eland van 475 kilogram doden vanop een afstand van 900 meter. Dat is toch moeilijk te gebruiken in een stedelijke omgeving. Maar vooral: waar is de wettelijke basis voor dat oorlogsmateriaal? Hiervoor is er geen machtiging met geldigheidsduur en draagwijdte voor gebruik. Evenmin is er een advies van de federale wapencommissie.' Toch gaat de aankoop door.

Ook de militairen in het straatbeeld roepen vragen op. Wettelijk kan het leger alleen ingezet worden als er sprake is van een 'ernstige en nakende dreiging' en als de 'lokale en federale middelen zijn uitgeput'. Het is zeer de vraag of de huidige situatie daaraan voldoet. Als we met twintig para's de diamantbuurt kunnen bewaken, waarom zou dat dan niet kunnen met de 2400 agenten van de Antwerpse politie? Daar antwoordt niemand op. De inzet van het leger is een uitzonderingsmaatregel die ondertussen al drie jaar duurt.

Dezelfde tendens zien we bij het camerabeleid. Het aantal camera's in de stad stijgt van 100 naar 300. Het doel is naar 500 te gaan, alsof er geen strenge regels zijn voor gemeenten die camera's plaatsen. Die regels schrijven voor dat het gemeentebestuur de noodzaak en proportionaliteit van de camera's moet aantonen, dat de gemeenteraad zich daarover moet uitspreken, dat de beelden alleen gedurende korte tijd bewaard mogen worden, dat de Privacycommissie wordt ingelicht en dat de gefilmde het recht hebben de beelden te zien. Maar het stadsbestuur beargumenteert de 'noodzaak' en 'proportionaliteit' nooit.

ZET ALLE TOPLONEN OP DIEET

VEROVER
DE STAD

antwerpen.pvda.be

PVDA

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

7. STAD ZONDER GRAAIERS

STANDPUNT

De stad is een publiek gegeven, gefinancierd met publieke middelen. Die middelen zijn kostbaar, er moet goed mee omgesprongen worden. Zelfbedieners, zakkenvullers en speculanten horen niet thuis in stedelijke besturen. We maken het stadsbestuur weer transparant en helder, we richten een Bureau voor Transparantie en Goed Bestuur op. We communiceren alle beslissingen volgens het *offentlighetsprincip* of openbaarheidsprincipe en we maken het inkomen en vermogen van alle stedelijke bestuurders bekend. Daar is niets geheims aan. We roepen onverantwoorde toplonen van stedelijke bedrijven een halt toe. We vervangen de ingewikkelde intercommunale structuren door nieuwe stadsregionale nutsbedrijven, op maat van de stad en de mensen: burgerbedrijven 3.0. We stoppen belangenvermenging en sluiten de draaideur tussen openbare en private mandaten door een verplichte afkoelingsperiode. Kortom: we vervangen de graaipolitiek door een politiek die vertrekt vanuit een engagement voor de samenleving en voor de publieke zaak in de stad.

WAT WE WILLEN

EEN. EEN BUREAU VOOR TRANSPARANTIE EN GOED BESTUUR

- We richten een Bureau voor Transparantie en Goed Bestuur op. Dat bureau controleert het beheer van publieke fondsen van de stad, pakt de corruptie aan en sluit belangenconflicten uit.
- Het bureau controleert ook of externe firma's die een contract hebben met de stad niet met sociale dumping werken en of ze filialen hebben in belastingparadijzen. Dat wordt voortaan onmogelijk.
- Elke ambtenaar en stadsbewoner kan via een 'ethische brievenbus' een klacht over misbruik of corruptie indienen. De klokkenluiders krijgen bescherming.

TWEE. TRANSPARANTIE VIA HET OFFENTLIGHETSPRINCIP

- We voeren het *offentlighetsprincip* of openbaarheidsprincipe in zoals dat in Zweden bestaat. Daar is het wettelijk verplicht alle beslissingen, wetgevingsprocessen en officiële communicatie openbaar te maken.
- Via dat openbaarheidsprincipe maken we ook het vermogen en de verloning van politici openbaar, net zoals in Zweden.

DRIE. ONVERANTWOORDE TOPLONEN EEN HALT TOEROEPEN

- We maken de vergoedingen van de topambtenaren van de Antwerpse gemeentebedrijven publiek via het openbaarheidsprincipe. De verloning wordt ook gemotiveerd.
- We plafonneren de verloning van de stadssecretaris op 110 000 euro bruto. We kennen in Antwerpen geen uitzonderingen meer toe. Dat betekent dat geen enkel stedelijk personeelslid meer mag verdienen dan de stadssecretaris.

VIER. NIEUWE STADSREGIONALE BEDRIJVEN, OF BURGERBEDRIJVEN 3.0

- We doeken de reeks nv's en schimmige beleggingsvennootschappen rond de openbare nutsbedrijven op en starten het debat over nieuwe burgerbedrijven.
- We vervangen de ingewikkelde intercommunale structuren door stadsregionale nutsbedrijven op maat van de stad en de mensen.
- We organiseren intergemeentelijke samenwerkingen die publiek zijn, transparant en democratisch, en die streng gecontroleerd worden; en we investeren in sociale, duurzame en nuttige dienstverlening.
- We organiseren de nieuwe stadsregionale bedrijven transparant en democratisch, als burgerbedrijven 3.0. Ze zijn van en voor de bevolking en staan onder rechtstreekse democratische controle. Met verkozen raden van bestuur, met vertegenwoordigers van gebruikersorganisaties en van het middenveld en met rechtstreeks verkozen burgers.

VIJF. OPPOSITIE TOELATEN IN GEMEENTELIJKE BEDRIJVEN

- We laten niet alleen gemeenteraadsleden van de meerderheid toe in gemeentelijke bedrijven, maar ook van de oppositie, om het debat mogelijk te maken en geen potjes toegedekt te houden.

ZES. AFKOELINGSPERIODE TUSSEN OPENBAAR EN PRIVAAT MANDAAT

- We voeren een afkoelingsperiode in tussen elk openbaar en privaat mandaat, in beide richtingen.

VISIE

EEN. EEN BUREAU VOOR TRANSPARANTIE EN GOED BESTUUR

In Antwerpen is een zorgwekkende cultuur ontstaan van verwevenheid tussen vastgoedbaronnen, financiële holdings, speculanten en partijpolitieke kingmakers. Een cultuur die stedelijke ruimte en publieke diensten verpatst, een cultuur die het zonlicht niet kan verdragen.

Links moet zich buiten die verwevenheid houden. En er ook iets aan doen. Dat is al meer dan anderhalf jaar de essentie van de voorstellen van de PVDA, sinds de publicatie van het boek *Graailand*.

Het stadsbestuur heeft AG Stadsplanning afgeschaft om 'rechtstreeks' met de projectontwikkelaars te kunnen onderhandelen. Dat gebeurt achter de schermen, ver weg van het publiek en ver weg van de gemeenteraad. In VIP-boxen, in achterkamers of in restaurants zoals 't Fornois. Schepen van Stadsontwikkeling Rob Van de Velde toonde zich zelfs fier dat hij 'soms een bocht afsnijdt om de stad maximaal te ontwikkelen'. Adviezen van de stedenbouwkundige ambtenaar worden genegeerd. In ruil voor een fuifzaal of de aanleg van openbaar domein mag de projectontwikkelaar grotere volumes bouwen. Buurtbewoners of actiegroepen die niet akkoord gaan met bouwprojecten, worden als lastige pottenkijkers bejegend. De dossiers Harmoniepark, Tivoli, Tolhuis, Slachthuissite... telkens opnieuw worden mensen opzijgezet als klagers, manipulators of politieke onderzeeërs. Inspraak en transparantie? Geen sprake van.

Transparantie komt niet vanzelf. Daarom richten we een Bureau voor Transparantie en Goed Bestuur op, naar het voorbeeld van Barcelona. Het Barcelonese *Oficina para la Transparencia y las Buenas Prácticas* telt 56 personeelsleden die ervoor zorgen dat het beheer van publieke fondsen volledig wettelijk gebeurt.

Een 'ethische brievenbus', *buzón ético* in het Spaans, staat ter beschikking van ambtenaren en inwoners die misbruik en corruptie willen aanklagen. Het bureau licht de contracten van de stad door om te kijken of er onregelmatigheden zijn, om te controleren of er niet met sociale dumping gewerkt wordt en om te zien of er geen contracten zijn afgesloten met firma's die filialen hebben in belastingparadijzen.

Wij willen een bureau dat het beheer van publieke fondsen van de stad controleert, dat corruptie hard aanpakt en belangenconflicten uitsluit, dat de klokkenluiders beschermt en waar de stadsambtenaren en burgers terecht kunnen voor klachten. Want transparantie heeft controle nodig.

Waarom is dat belangrijk? Omdat de stad een publiek gegeven is. Omdat de stad met publieke middelen gefinancierd wordt. Omdat de stad de plaats is waar mensen samen leven, wonen, werken, zich bewegen en ontspannen, en de behoeften van de mensen bijgevolg centraal moeten staan. En dat is iets helemaal anders dan de belangen van vastgoedbaronnen, financiële holdings en speculanten.

Het Bureau voor Transparantie en Goed Bestuur heeft de opdracht alles op tafel te leggen: de contacten met bouwpromotoren, de rol van Ogeo en de Luikse PS in de Antwerpse vastgoedsector, de afspraken met G4S aangaande de eerste deal over de daklozenopvang, de afspraken met Land Invest Group en met Optima, de contacten van de schepen van Jeugd met de Franse multinational Babilou over de 'markt van de kinderopvang', de contacten van het Zorgbedrijf met de holding Ackermans & van Haaren over investeringen in de zorgcentra op de 'vergrijzingsmarkt', de opstapeling van mandaten voor schepen Koen Kennis, de precieze rol van de duurbetaalde vergaderingen bij Intermixt...

TWEE. TRANSPARANTIE VIA HET OFFENTLIJHEITSPRINCIP

In de nasleep van het Publifin- en Publipartschandaal, waar decadente vergoedingen werden betaald in intercommunale maatschappijen en dubieuze beleggingen werden aangegaan, is snel duidelijk geworden hoe welig ook in Antwerpen de intercommunale zelfbediening tiert.

Schepen Koen Kennis is Antwerps cumulkampioen met 42 mandaten, waarvan 17 bezoldigd. Die brengen zijn nettoloon op meer dan 7200 euro per maand. Voor één vergadering bij de intercommunale Intermixt ontvangt de schepen 3000 euro bruto. Voor de meeste Antwerpenaren is dat een maandloon. De PVDA was de eerste partij om daarover te interpellieren. Ze eiste een speciale themacommissie om klaarheid te brengen:

- over alle intercommunales waarin de stad participeert, maar ook en vooral over de bijbehorende 'ondergeschikte ondernemingen', hun raden van bestuur, de betaalde vergoedingen en de beleggingen ervan;
- over alle autonome gemeentebedrijven, hun raden van bestuur en vooral de vergoedingen die er uitgekeerd worden;
- over de mandaten en inkomens van alle Antwerpse schepenen.

Uiteindelijk besloot het Antwerpse stadsbestuur onder druk om de jaarlijkse lijst van vergoedingen van de burgemeester, schepenen en raadsleden toch voor te leggen. Alleen: dat gebeurt niet openbaar, maar in een bruine enveloppe aan de voorzitters van de fracties. De mandaten zijn bekend, maar niemand mag ze weten. Bovendien zwijgt men in alle talen over de mogelijke belangenconflicten tussen private posten bij holdings en de Antwerpse dossiers waarin diezelfde holdings een rol spelen. Dat is de transparantie van de stad: een bruine-enveloppentransparantie die beperkt blijft tot zeven mensen.

In onze Grote Bevraging bij bijna negenduizend Antwerpenaren kwam bij het thema 'stad zonder graaiers' de eis 'verplichte bekendmaking van alle inkomsten van politici' als tweede uit de bus. Verplichte bekendmaking, dat is iets anders dan een bruine enveloppe voor een paar mensen. Verplichte bekendmaking, dat is zoals het in Zweden gebeurt. Daar verplicht de wet alle beslissingen, officiële communicatie en wetgevingsprocessen openbaar te maken. Het vermogen en de verloning van politici zijn er openbaar. De Zweden zijn trots op hun *offentlighetsprincip*, hun openbaarheidsprincipe. Ze hebben er terecht aan vastgehouden, ook bij hun toetreding tot de Europese Unie. Dat willen wij ook zo in Antwerpen.

DRIE. ONVERANTWOORDE TOPLONEN EEN HALT TOEROEPEN

Het Gemeentedecreet bepaalt dat een ambtenaar van de stad niet meer mag verdienen dan de burgemeester of de stadssecretaris. In Antwerpen lag dat bedrag in 2013 op 111 662 euro bruto. Toch kregen een aantal ambtenaren een pak meer uitgekeerd. Zo ontving de CEO van het Antwerpse ziekenhuisnetwerk ZNA (de vroegere OCMW-ziekenhuizen) in 2016 een jaarsalaris van 450 000 euro bruto, vier keer het toegelaten maximum. ‘Dat is twintigste-eeuwse politiek op het niveau van het casinokapitalisme. Iedereen moet inleveren, bejaardenverzorgsters en verpleegkundigen zitten door de stijgende werkdruk op hun tandvlees en dan laat men salarissen van 450 000 euro bruto toe voor CEO’s van stedelijke bedrijven. Dat is anderhalve keer meer dan wat de premier van ons land verdient. Dat is toch onmogelijk te verantwoorden’, zo reageerde de PVDA.

In februari 2013, het nieuwe stadsbestuur was toen pas geïnstalleerd, vroeg Peter Mertens in zijn eerste interpellatie op de Antwerpse gemeenteraad duidelijkheid over de toplonen. Burgemeester De Wever beloofde toen om – ‘tien jaar na de Visacrisis’ – het probleem van de absurd grote salarissen aan te pakken. Er werd een audit besteld bij het externe bureau Hay Group, en een en ander werd geherstructureerd, er kwamen nieuwe loonpiramides... maar aan de overdreven toplonen veranderde niets fundamenteels.

Integendeel. De Wever en zijn N-VA hebben er alles aan gedaan die situaties goed te praten en wettelijk te maken. In het Gemeentedecreet staat dat geen enkel personeelslid van de stad of van een autonoom gemeentebedrijf meer mag verdienen dan de stadssecretaris. Maar de partij van De Wever gebruikte twee ‘truken van de foor’ om de Antwerpse mistoestanden te legaliseren: men liet het Gemeentedecreet aanpassen en men verhoogde het salaris van de stadssecretaris met 50 procent.

Eerste ‘truc van de foor’: op 25 mei 2016 hebben N-VA, Open Vld en CD&V in het Vlaams Parlement het Gemeentedecreet aangepast om voortaan ‘uitzonderingen’ toe te staan. In plaats van het vastgelegde loonplafond te respecteren heeft de Vlaamse regering toen de deur op een kier gezet voor nieuwe graai-vergoedingen. Beschamend was ook dat sp.a en Groen toen niet tegen die wetswijziging hebben gestemd.

Tweede ‘truc van de foor’: 50 procent opslag voor de stadssecretaris; van 111 662 euro bruto in 2016 naar 174 724 euro bruto in 2017. Logica: als het salaris van de stadssecretaris met 50 procent naar boven gaat, dan kunnen ook alle andere topambtenaren 50 procent meer verdienen. Voorbeeld: de CEO van het Zorgbedrijf krijgt elk jaar 220 000 euro op zijn rekening. In 2016 was dat dus nog het dubbele van het toegelaten bedrag. Door het optrekken van het salaris van de stadssecretaris naar 175 000 euro bruto, lijkt het toploon van de CEO plots heel wat ‘plausibeler’.

Wij willen dat de vergoedingen van de topambtenaren van de Antwerpse gemeentebedrijven publiek gemaakt worden via het openbaarheidsprincipe. Wij willen dat hun salaris ook gemotiveerd wordt. We willen dat het salaris van de stadssecretaris op 110 000 euro bruto geplafonneerd wordt. We willen geen uitzonderingen meer op het Gemeentedecreet, wij willen dat in Antwerpen geen enkel personeelslid méér verdient dan de stadssecretaris. In de Grote Bevraging kwam bij de rubriek ‘stad zonder graaiers’ de eis ‘vermindering van de toplonen van CEO’s in gemeentelijke bedrijven’ op de derde plaats.

VIER. NIEUWE STADSREGIONALE BEDRIJVEN, OF BURGERBEDRIJVEN 3.0

De intercommunales van weleer – maatschappijen van openbaar nut, nutsvoorzieningen die zorgden voor water, stroom, verwarming en afvalophaling – zijn verworpen tot bureaucratische holdings die helemaal vervreemd zijn van de bevolking en waar zaakjes achter de schermen geregeld worden in een sfeer van ons kent ons en wie doet ons wat.

Zo zijn er maar liefst zes organen betrokken bij de drinkwatervoorziening in Antwerpen: Water-link, Pidpa, Rio-link, AquaFlanders, Induss nv en Codam. Dat laat toe dat er verschillende keren langs de kassa gepasseerd wordt en dat er amper controle is op de raden van bestuur en op de beslissingen van al die organen. In Induss nv zitten voormalige CEO's van BASF, van Fortis, van Noriant en van DEME mee aan tafel. Ze beslisten om met geld van de burger te investeren in Vietnamese havens. Dat is decadent. Nutsvoorzieningen zijn geen beleggingsclub. En met belastinggeld moet niet gespeculeerd worden.

Laten we dat soort nv's en schimmige beleggingsvennootschappen maar opdoeken en het debat starten over nieuwe burgerbedrijven. Burgerbedrijven 3.0, aangepast aan deze eenentwintigste eeuw. Stadsregionale bedrijven en intergemeentelijke samenwerkingen die publiek zijn, transparant en democratisch, en die streng gecontroleerd worden; en we investeren in sociale, duurzame en nuttige dienstverlening.

In plaats van te privatiseren, stellen we voor om de ingewikkelde intercommunale structuren te vervangen door stadsregionale nutsbedrijven op maat van de stad en de mensen. Wij willen weer een volwaardige publieke dienstverlening: voor betaalbare huisvesting, afvalophaling, kinderopvang, onderwijs, watervoorziening en de productie en levering van 100 procent groene, betaalbare stroom. Daarom moeten we het vermarkten van de zorg en de energie en het verrommelen van onze democratie stoppen. Focus op wat echt belangrijk is! Wat voor de hele samenleving van cruciaal belang is, moet je niet verpatsen aan de vrije markt.

In onze visie moeten nieuwe stadsregionale bedrijven transparant en democratisch werken, als burgerbedrijven 3.0 van en voor de bevolking, onder rechtstreekse democratische controle. Met een raad van bestuur die niet alleen is samengesteld uit beroeps politici, gepensioneerde kabinetschefs en geroutineerde dealmakers van de machtspartijen. Wij pleiten voor verkozen raden van bestuur, met gemeenteraadsleden, met vertegenwoordigers van gebruikersorganisaties en van het middenveld en met rechtstreeks verkozen burgers. Zodat alle engagement in de samenleving kan renderen voor die stadsregionale bedrijven: betrokken burgers, specialisten in ethisch beleggen, dossiervreters uit het middenveld, mensen met een passie voor de stad en voor de publieke dienstverlening.

VIJF. OPPOSITIE TOELATEN IN GEMEENTELIJKE BEDRIJVEN

Wij pleiten voor verkozen leden voor de raden van bestuur van de nieuwe burgerbedrijven 3.0: met mensen van gebruikersorganisaties en het middenveld en gemeenteraadsleden, niet alleen van de meerderheid, maar ook van de oppositie. Om het debat mogelijk te maken en geen potjes toegedekt te houden.

Vandaag blijven die potjes juist wel toegedekt. Raden van bestuur werken meer en meer volgens het private *corporate governance*. Met verplichte geheimhouding en geforceerde eensgezindheid. Zo werd de PVDA uit de raad van bestuur van het Havenbedrijf gezet toen Peter Mertens weigerde zich neer te leggen bij de geheimhouding rond een aantal bestuursbeslissingen. De PVDA bracht uit dat het havenbestuur de monsterboetes aan containergiganten PSA en DP-World met 52 miljoen euro wilde verminderen. 52 miljoen, dat is een gigantisch bedrag dat zomaar cadeau gedaan werd aan de allergrootste multinationals. De twee bedrijven hadden hun tonnageverplichtingen niet nagekomen en liepen zo boetes op van 67 miljoen euro. Bedrijven die actief zijn in de Antwerpse haven moeten contractueel jaarlijks een bepaald quotum aan containers verhandelen. Maar de raad van bestuur van het Havenbedrijf keurde een boetevermindering van 52 miljoen euro goed en Peter Mertens bekritiseerde die beslissing openlijk. Dat werd hem niet in dank afgenomen. Toen de Vlaamse regering besloot om – met de steun van sp.a en Groen – van het Autonoom Gemeentelijk Havenbedrijf voortaan een nv van publiek recht te maken, zag de haventop de kans schoon om pottenkijkers voortaan uit de raad van bestuur te weren. De oppositiepartijen werden uit het Havenbedrijf geflikkerd, met uitzondering van de sp.a die daarover een deal sloot met de N-VA. De oppositiestemmen in de raad van bestuur werden vervangen door Hein Deprez (oprichter en hoofdaandeelhouder van Univeg), Martine Reynaers (gedelegeerd bestuurder van Reynaers Aluminium), Roger Roels (voormalig voorzitter van Alfaport, de koepel van Antwerpse havenwerkgevers) en Stéphane Verbeeck (bedrijfsleider

van projectontwikkelaar Gands). Zij behoren bijna allemaal tot de allerrijkste families van het land. In de haven zal voortaan de tonnenmaat centraal staan in plaats van de mensenmaat. De PVDA blijft consequent transparantie en openheid eisen zodat ook oppositiepartijen toegelaten worden in de raden van bestuur van de gemeentelijke bedrijven.

ZES. AFKOELINGSPERIODE TUSSEN OPENBAAR EN PRIVAAT MANDAAT

‘Politici mogen niet zetelen in de raden van bestuur van multinationals’: die claim werd in de rubriek ‘stad zonder graaiers’ het meest aangevinkt in onze Grote Bevraging bij bijna negenduizend Antwerpenaren. Het impliceert dat er ook een afkoelingsperiode moet zijn om elke belangenvermenging te verhinderen.

In september 2016 stapte schepen van Cultuur en Economie Philip Heylen (CD&V) op en vertrok hij naar de privésector. Hij werd ‘business development manager’ bij de holding Ackermans & van Haaren. Maar hij blijft nog gemeenteraadslid. De holding Ackermans & van Haaren heeft publiek-private samenwerkingen lopen met de stad. Dochterondernemingen DEME en DEC staan mee in voor de sanering van het bedrijventerrein Blue Gate. Kostprijs van dit project: 58 miljoen. De holding wil ook inbreken in het Antwerpse Zorgbedrijf. Zo kan er mogelijk belangenvermenging ontstaan als je de publieke belangen moet verdedigen als gemeenteraadslid of schepen en tegelijk de private belangen van een holding als bestuurder ervan.

De PVDA is de enige partij die daarover in de gemeenteraad vragen stelde. De vraag naar wat het stadsbestuur vond van een afkoelingsperiode tussen een openbaar mandaat en een topfunctie in de privésector, bleef onbeantwoord. Laat het duidelijk zijn: wij willen dat er een afkoelingsperiode komt.

KOM OP VOOR PROPERE LUCHT

VEROVER
DE STAD

antwerpen.pvda.be

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

8. GROENE EN LEEFBARE STAD

STANDPUNT

Wie denkt bij een stad aan groen, rust en schone lucht? Het is niet omdat we het vandaag anders gewoon zijn, dat zo'n stad niet mogelijk zou zijn. Antwerpen transformeren naar een plek waar het gezond en aangenaam leven is, vraagt wel om visie en daadkracht. Een coherente aanpak van de verschillende bronnen van luchtvervuiling. Het in elkaar passen van de verschillende vormen van groen en natuur om elke buurt aangenamer te maken. En een beleid dat afval zo veel mogelijk voorkomt, hergebruikt en recycleert. Dan ligt een leefbare stad binnen handbereik.

WAT WE WILLEN

EEN. MEER PROPERE LUCHT, MINDER LAWAAI

- We stellen een geïntegreerd propereluchtplan op dat de vier grote bronnen van luchtvervuiling aanpakt: de industrie, het verkeer op de Ring, de lokale uitstoot van auto's en de huisverwarming.
- Het nieuwe stedelijke energiebedrijf Energie Aan de Stroom zorgt voor de omschakeling naar hernieuwbare energie, weg van vervuilende centrales.
- Door de omschakeling te maken naar een circulaire petrochemie reduceren we de industriële uitstoot van vervuilende stoffen en gassen drastisch.
- We volgen de uitstoot van lood en andere schadelijke stoffen op de voet en dwingen waar nodig bijkomende maatregelen af.
- We verplaatsen vrachtvervoer zo veel mogelijk van vrachtwagens naar het spoor en het water.
- Door in het openbaar vervoer en de fietsinfrastructuur te investeren, realiseren we de verschuiving van de auto naar duurzame vervoersmodi.
- Wie toch een auto nodig heeft, kan rekenen op het stedelijke autodeelsysteem Otto, dat volledig op waterstof rijdt en dus geen uitstoot heeft.
- We leggen een warmtenet aan dat de huizen van de stad verwarmt met de restwarmte uit de havenzone. Aangesloten huizen stoten in één klap geen vuile stoffen meer uit voor de verwarming en voor warm water.
- We behouden de lage-emissiezone, maar geven stadsbewoners met een euro 3-dieselwagen tot 2020 de tijd om hun auto te vervangen.
- Wie een vervuilende wagen van de hand doet, kan rekenen op financiële steun voor een abonnement van De Lijn of van het Velo-deelfietsstelsel, voor taxicheques of autodelen.
- We ijveren voor de sluiting van de kerncentrale in Doel.
- We actualiseren het lokale nucleaire rampenplan en zorgen ervoor dat het inge oefend wordt.

TWEE. GROEN EN OPEN RUIMTE IN ELKE BUURT

- We zorgen ervoor dat bos- en parkzones als groene vingers diep in het stadswefsel binnendringen, doorkruist door een netwerk van fiets- en wandelpaden.
- We kopen ongebruikte terreinen op om er openbare groene ruimte te creëren. Iedereen heeft recht op groen in de buurt, waar je kan picknicken, sporten en spelen.
- We vergroenen het straatbeeld door gevelbegroeiing, groenslingers en tegeltuintjes te stimuleren en

door voor elk plein na te gaan of het groener kan. We houden daarbij rekening met mensen met een beperking.

- Ook de aanleg van groendaken en van stadslandbouw op daken en balkons ondersteunen we.
- In samenwerking met Natuurpunt maken we een nieuw bomenplan voor meer bomen en voor het behoud van oude bomen.
- De stad neemt meer vast personeel in dienst voor het onderhoud van het toenemende stadsgroen op pleinen, in parken en straten.
- We heropenen de educatieve kinderboerderij in Wilrijk en houden het beheer ervan in handen van de stad. We investeren weer in bos- en zeeklassen om jonge Antwerpenaren in contact te brengen met natuur en landbouw.
- We faciliteren ecologisch co-tuinieren op braakliggende gronden in de stad.
- We maken een budget vrij waarmee de stad of natuurverenigingen natuurgebied kunnen aankopen om het te behouden en beheren.
- We maken werk van de implementatie van het bovenlokaal Groenplan door er extra personeel en budget voor vrij te maken.
- We ondersteunen de voorstellen van GruunRant om van de Oude Landen in Ekeren tot aan de Hobokense polder de bestaande natuurgebieden en openbare en private groene zones te verbinden tot een groot stadsrandbos. We maken gebruik van de overkapping van de Ring om meer groene verbindingen aan te leggen tot ver in de stad en om in de berging van regenwater te voorzien.
- We werken verder aan het weer openleggen van stromende waterlopen in de stad, met aangename wandelmogelijkheid langs de oevers.
- We stellen een stadsecoloog aan, die een globale visie op de stedelijke ecologie uitwerkt en deze visie over de verschillende beleidsterreinen heen in de praktijk brengt.

DRIE. AF VAN HET AFVAL

- We openen stedelijke herstelateliers voor herstel van elektrische toestellen, meubels en kleren, of voor demontage ervan om bruikbare reservestukken of herbruikbare grondstoffen over te houden.
- We ondersteunen repair cafés, ruil- en geefmarkten en tweedehandswinkels.
- We richten de Bouwbank op als een stedelijke dienst voor ondersteuning bij de sloop en renovatie van gebouwen. De Bouwbank dient ook als stock voor gebruikte bouwmaterialen.
- We stappen met Antwerpen in de 'Statiegeldalliantie' en zetten zo druk op de Vlaamse regering om statiegeld in te voeren op blikjes en plastic flessen, zoals dat vandaag al voor glazen flessen bestaat.
- We voorzien per wijk een compostpunt, waar je onder begeleiding van ervaren vrijwilligers organisch materiaal kan composteren en de compost kan ophalen voor gebruik in de stadstuinbouw.
- We maken het ophalen van grof huisvuil weer gratis. We voeren bewustmakingscampagnes over het correct sorteren van afval.
- Alle afvalfracties, ook grof huisvuil en steenpuin, laten we gratis binnenbrengen in het containerpark. We voorzien in voldoende geschoold personeel dat kan vermijden dat bruikbare zaken als afval verbrand worden.
- We bergen de plannen voor een nieuwe verbrandingsoven op en ijveren voor de sluiting van de Isvag-oven in Wilrijk.

VISIE

EEN. MEER PROPERE LUCHT, MINDER LAWAAI

Veel Antwerpenaren maken zich zorgen over de luchtkwaliteit in de stad. Een betere luchtkwaliteit is in onze Grote Bevraging de meest aangeduide eis in de rubriek 'duurzame stad'. En terecht. Tien jaar geleden

al stelden de dokters van Geneeskunde voor het Volk in Deurne vast dat veel te veel kinderen door de luchtvervuiling moeten puffen tegen astma. Daar is sindsdien heel wat nieuw onderzoek naar gedaan. Maar tegenover al dat onderzoek staan te weinig ambitieuze maatregelen.

Antwerpen wordt geconfronteerd met allerlei bronnen van luchtvervuiling die elkaar versterken. De hoge schoorstenen van de grote industrie zadelen de stad op met een achtergrondvervuiling van zwaveloxiden, stikstofoxiden en fijn stof. Om die emissies terug te dringen, willen we met het stedelijk energiebedrijf Energie Aan de Stroom (EAS) werken aan de overschakeling naar duurzame energiebronnen. Maar ook voor het zo schadelijke lood blijft waakzaamheid geboden. In 2016 zijn bij kinderen verhoogde loodwaarden in het bloed gevonden. Er zijn door veel acties en politieke strijd al grote inspanningen geleverd om de wijken rond Umicore in Hoboken te saneren. Samen met de dokters van Geneeskunde voor het Volk volgen we de situatie op de voet en dwingen we waar nodig bijkomende maatregelen af.

Ook het vracht- en autoverkeer op de drukste snelweg van Vlaanderen, de Antwerpse Ring, zorgt voor veel luchtvervuiling. De meeste scholen en ziekenhuizen, maar ook parken en woonblokken liggen in de gevarezone rond de Ring. Het komt erop aan het wegverkeer zo veel mogelijk af te bouwen. Vrachtvervoer verleggen we zo veel mogelijk naar het spoor en het water. Voor het personenvervoer werken we aan een fijnmazig net van openbaar vervoer zodat de auto overbodig wordt om je naar de stad of de haven te verplaatsen. Om de impact van het resterende verkeer, dat voor het grootste deel niet in Antwerpen moet zijn, te verkleinen, maken we een prioriteit van de volledige overkapping van de Antwerpse Ring. Zo zorgen we in één klap voor propere lucht en minder lawaai.

Verder vervuult ook het lokale autoverkeer de lucht. Het effect daarvan is vooral erg in de *street canyons*, smalle straten met weinig luchtcirculatie. De oplossing ligt in de shift van de auto naar de fiets en het openbaar vervoer. De huidige 70/30-verhouding van autoverkeer ten opzichte van andere vervoersmodi willen we omkeren naar een 30/70-verhouding. Zo halen we 40 procent van de auto's van de weg. Wie toch eens een wagen nodig heeft, zal kunnen rekenen op de emissievrije wagens van het nieuwe stedelijke autodeelsysteem Otto.

De lage-emissiezone, die sinds 2017 van kracht is binnen de Singel en op Linkeroever, is een goede maatregel voor de luchtkwaliteit. Maar ze is op een asociale manier en zonder enige compensatie ingevoerd. Daar is de minst vermogende Antwerpenaar het slachtoffer van. We maken daarom een uitzondering voor euro 3-dieselwagens en laten die nog tot 2020 de stad binnen. En mensen die hun euro 3-wagen van de hand doen, kunnen rekenen op financiële ondersteuning voor een abonnement van De Lijn, van fietsdeelsysteem Velo, taxicheques of autodelen.

Ook de uitstoot van branders en stookketels voor verwarming en sanitair water pakken we aan. Daarvoor rollen we met het stedelijk energiebedrijf EAS een stedelijk warmtenet uit. Zo kunnen we onze huizen verwarmen met de restwarmte uit de haven. Zoals in Kopenhagen, de stad zonder schoorstenen, waar 97 procent van de inwoners warm water aan huis geleverd krijgt. Een enorme winst voor de luchtkwaliteit en voor het klimaat. Door isolerende renovaties te ondersteunen, zorgen we ervoor dat de overblijvende boilers minder moeten draaien.

Wat vandaag ontbreekt is een coherente visie. Het stadsbestuur voerde een lage-emissiezone in maar tegelijk ging de frequentie van de trams naar omlaag, steeg de ticketprijs voor het openbaar vervoer en werd waardevol stadsgroen gekapt. Om de luchtkwaliteit in Antwerpen grondig te verbeteren, hebben we coördinatie nodig zodat de uitstoot van alle grote bronnen van vervuiling drastisch vermindert. We stellen daarom een propereluchtplan op, met concrete streefdoelen, met metingen en concrete maatregelen.

De verouderde kerncentrale in Doel vormt een bedreiging voor de bewoners van Antwerpen. Doel ligt op een boogscheut van de Antwerpse haven. De gevolgen van een nucleaire ramp stoppen niet aan de gemeentegrenzen. Als stad moeten we onze verantwoordelijkheid nemen. Daarom gaan we in ons kli-

maatplan ook voor de omvorming van de site in Doel tot een energiehub van de toekomst, waar de opslag van hernieuwbare energie centraal staat. Als eerste stap houden we hier vast aan de wettelijk vastgelegde kernuitstap: ten laatste tegen 2025. Verlenging van de levensduur van de Belgische kernreactoren wijzen we af. De scheurtjesreactor Doel 3 is te gevaarlijk en moet onmiddellijk gesloten worden. We informeren de Antwerpenaren over de risico's van de verouderde kernreactoren Doel 1 en Doel 2. We actualiseren het lokale nucleaire rampenplan en oefenen het in.

TWEE. GROEN EN OPEN RUIMTE IN ELKE BUURT

Tot in de middeleeuwen was er heel wat gemeenschappelijke grond in en rond Antwerpen. Op die collectieve gronden – ‘commons’ – zoals de Dries in het noorden van de stad of de Cattelberg nabij Borgerhout, kon men sprokkelhout verzamelen, water halen of vee laten grazen. Maar toen Antwerpen in de gouden zestiende eeuw uit haar voegen barstte, won kwantiteit het van kwaliteit. Een groot deel van de open ruimte binnen de stadsmuren ging verloren, en de publieke ruimte werd geprivatiseerd. De stad verkocht haar gronden aan bouwspeculanten. Groenruimte werd een voorrecht van een beperkte groep goeude inwoners.

Gemeenschappelijke openbare ruimte privatiseren: het gebeurt vandaag nog altijd. Stadsruimte die vrijkomt wordt maar al te dikwijls zonder enige inspraak toevertrouwd aan bouwpromotoren en projectontwikkelaars. Die poten er grote woon- en kantoorruimten neer met veel te weinig open en groene ruimte. Terreinen met veel potentieel, zoals Spoor Oost, bouwt men om tot parkings in plaats van er nieuwe groenzones van te maken. Rustige zones als de Middenvijver worden dan weer ingericht als festivalterrein, pal naast waardevol natuurgebied. Oude bomen in het Wilrijkse Ferrarisbos en in de Charlottalei worden onder luid protest gekapt. Groene longen als het Noordkasteel sneuvelen om plaats te maken voor nog meer weginfrastructuur. Stadsruimte wordt zo een voorrecht voor rijkere wijken en in de buurt van nieuwe groene zones stijgen de grond- en woningprijzen zienderogen.

Nochtans, groen is rustgevend, tempert het geraas van het verkeer, vangt luchtvervuiling op en zorgt voor koelte in de zomer. Bomen en planten zijn essentieel in een gezonde leefomgeving. Ze zouden een basisrecht moeten zijn voor elke stadsbewoner.

Willen we een voor iedereen leefbare stedelijke omgeving, dan hebben we een globale visie nodig. Een visie met een evenwicht tussen private, bebouwde ruimte en gemeenschappelijke open en groene ruimte. We werken daarbij op drie niveaus, waar een stadsecoloog een geïntegreerd beleid voor uitwerkt.

Het eerste niveau is dat van de grote groene zones in en rond de stad: het Noordkasteel, het Rivierenhof, het Middelheimpark... Die vormen de groene vingers die we zo ver mogelijk tot in de stad doortrekken en met elkaar verbinden. Door de overkapping van de Ring wordt het mogelijk buurten met groene ruimte aan elkaar te linken en groene verbindingen te creëren tussen de verschillende grote groene zones.

Ook wijken verder weg van de grote groene vingers hebben recht op groen. Daarom voeren we op dit tweede niveau met de stad een actief aankoop- of omruilbeleid voor braakliggende terreinen en leegstaande of oninteressante panden. Die vormen we om tot nieuwe publieke open ruimte, parken om te sporten, te picknicken, te spelen of te barbecueën.

Ons derde niveau is het straatbeeld vergroenen tussen de parken en groene zones in. Tegeltuinen en gevelbegroeiing, groene daken of ecologische stadstuinjes zorgen voor groenere straten en voor meer contact met de natuur. We houden daarbij rekening met mensen met een beperking. Een ambitieus bomenplan behoudt de natuurrijdommen die we hebben en voorziet in de aanplant van nieuwe bomen in de straten.

Zo zorgen we voor propere lucht in een aangename stad en wapenen we ons ook tegen de gevolgen van het opwarmende klimaat. Groen en begroeiing zorgen namelijk voor afkoeling. Dat is nodig want boven het

asfalt en beton lopen in de zomer de temperaturen sneller op. Een begroeide bodem kan ook regenwater doorlaten en even vasthouden zodat onze rioleringen minder water te slikken krijgen bij stortbuien.

DRIE. AF VAN HET AFVAL

In het derde hoofdstuk van dit programma, *Klimaatneutrale stad*, hebben we heel wat voorstellen uitgewerkt om de circulaire economie in onze stad te ontwikkelen. In een circulaire economie bestaat er geen afval. Reststromen worden er als grondstof gebruikt om nieuwe producten te maken. Zo reduceren we de afvalberg en de impact op het klimaat.

Om afval te vermijden, richten we stedelijke herstelateliers op waar we gebruiksvorwerpen, kledingstukken en meubels laten herstellen om ze te hergebruiken. Is herstel onmogelijk, dan is er nog de optie van demontage om zo veel mogelijk bruikbaar materiaal te recupereren. We ondersteunen initiatieven als ruilen en tweedehandswinkels waar afgedankte spullen een tweede leven krijgen.

Wat onbruikbaar is, moet zo goed mogelijk gerecycleerd worden. Het grootste deel van ons afval komt uit de bouw en sloop van gebouwen. Daar is dan ook nog veel vooruitgang te halen. Oordeelkundig slopen en gerecupereerde materialen opslaan in de stock van een stedelijke Bouwbank: langs die weg maken we de productie van veel nieuw materiaal onnodig en kunnen gebruikte dakpannen en bakstenen hergebruikt worden.

Het stadsbestuur heeft de grofhuisvuilophaling afgeschaft en het binnenbrengen van steenpuin en grof huisvuil betalend gemaakt in de hoop de afvalstroom zo in te perken. Het gevolg is dat van heel wat andere gesorteerde fracties veel kleinere volumes worden binnengebracht. Na jaren vooruitgang door sensibiliseringscampagnes hebben we er opnieuw het raden naar wat er gebeurt met gevaarlijke fracties als KGA of asbest. Wie de moeite doet om goed te sorteren, mag beloond worden door afval kosteloos binnen te brengen. Ervaren begeleiding van geschoolde medewerkers van de containerparken helpt om de afvalstromen meer hoogwaardig in te zamelen en de restfractie te reduceren. Door statiegeld in te voeren op blikjes en plastic flessen, zoals dat vandaag voor glazen flessen al bestaat, kan de hoeveelheid zwerfvuil drastisch verminderd worden.

Door te investeren in een circulaire productie, herstel en hergebruik van producten en recyclage, verminderen we de hoeveelheid restafval jaar na jaar. Het is dan ook absurd om de verbrandingsoven in Wilrijk te vervangen door een nieuw exemplaar dat nog grotere volumes restafval kan verbranden. In plaats van 175 miljoen euro te investeren in een prestigeproject dat zo snel mogelijk overbodig zou moeten worden, kunnen we beter inzetten op alle terreinen die de hoeveelheid afval verminderen.

GEEF ELKE WIJK EEN SOCIALE GROEPSPRAKTIJK

VEROVER
DE STAD

antwerpen.pvda.be

PVDA

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

9. GEZONDE STAD

STANDPUNT

Geen sector steunt meer op mensenwerk dan de gezondheidszorg. Elke dag geven duizenden het beste van zichzelf om wie ziek is te helpen. Het geeft een goed gevoel samen te mogen bouwen aan een goede gezondheid voor zo veel mogelijk mensen. Toegankelijke gezondheidszorg is een basisrecht. Toch moeten nog altijd te veel mensen een bezoek aan de dokter uitstellen om financiële redenen, wachtlijsten zijn vaak lang en de dienstverlening in buurtziekenhuizen wordt verder afgebouwd. Voor Antwerpen willen wij beter. We stimuleren wijkgezondheidscentra en investeren in toegankelijke ziekenhuizen en geestelijke gezondheidszorg.

WAT WE WILLEN

EEN. ZONDER GELD NAAR DE HUISARTS, IN ELKE WIJK VAN DE STAD

- We gaan voor de uitbouw van wijkgezondheidscentra: medische huizen waar je zonder geld naar de huisarts kunt, zoals bij Geneeskunde voor het Volk. Het is onze ambitie dat tegen 2024 minstens 10 procent van de Antwerpenaren in zo'n praktijk ingeschreven is. Daarvoor hebben we meer ondersteuning nodig.

TWEE. TOEGANKELIJKE EN KWALITEITSVOLLE ZIEKENHUIZEN, TE STARTEN MET ZNA

- Voor alle artsen in de ZNA-ziekenhuizen schaffen we de ereloonsupplementen af.
- Daarnaast voeren we verplichte conventionering in. Bij ZNA willen we dat de specialisten zich houden aan de afgesproken tarieven.
- We beperken de grote bedragen die patiënten moeten voorleggen voor consultaties en onderzoeken. Met een derde-betalerssysteem laten we het ziekenhuis de betaling van artsen rechtstreeks met de ziekenfondsen regelen.
- We investeren op de eerste plaats in voldoende bezetting van verzorgend personeel. Dat is een kwestie van herverdeling van de middelen. We draaien de besparingen terug en we snoeien in de toplopen van de CEO en andere directiefuncties.

DRIE. NAAR EEN OVERKOEPELEND NETWERK VAN ALLE ZIEKENHUIZEN

- We maken een spreidingsplan voor de verschillende campussen op, zodat basisziekenhuiszorg bereikbaar blijft voor elke Antwerpenaar.
- Bij fusies laten we de gunstigste sociale afspraken gelden voor het geheel. We willen niet dat bij fusies verworvenheden worden afgebroken, noch voor de patiënt, noch voor het personeel.

- We bestrijden de commercialisering van het ziekenhuislandschap. Bij instellingen met privé-investeerders, zoals het Forensisch Psychiatrisch Centrum Antwerpen, staat winst voorop. Dat is geen gezonde omgeving voor personeel en patiënten.

VIER. PRIORITEIT AAN ONZE MENTALE GEZONDHEID

- We zetten vooral in op het wegwerken van de wachtlijsten voor betaalbare psychotherapie. We investeren in de centra voor geestelijke gezondheidszorg. Daar wordt op basis van je inkomen bepaald wat je voor de psycholoog betaalt.
- We zoeken naar manieren om de drempel naar de psycholoog verder te verlagen. In stedelijke werkingen zoals het OCMW, maar ook in verenigingen, zorgen we voor een aanbod van psychologen die ook preventief kunnen werken. We geven extra aandacht aan kwetsbare doelgroepen, bijvoorbeeld door ervaringsdeskundigen en brugfiguren in te zetten.
- Om het taboe te doorbreken en het aanbod bekend te maken willen we een sensibiliseringscampagne op stadsniveau over mentale gezondheid.
- Het samenwerkingsverband voor de geestelijke gezondheidszorg SaRA gebruiken we om meer onderlinge samenwerking aan te moedigen.

VIJF. EEN TANDENPLAN VOOR ANTWERPEN

- We laten de stad het probleem van groeiende wachtlijsten bij de tandarts in kaart brengen. We stellen informatie ter beschikking over waar men terecht kan.
- In de ziekenhuizen van ZNA organiseren we een aanbod voor jaarlijkse tandcontrole door geconventioneerde tandartsen die zich aan de RIZIV-tarieven houden.

ZES. NIEMAND MAG UIT DE BOOT VALLEN

- We willen garanderen dat mensen in kwetsbare situaties verzorging vinden door ondersteuning te bieden aan diensten als Dokters van de Wereld die werken in 'de 0,5 lijn'. Ze zijn er voor mensen die geen toegang vinden tot de kanalen van onze zorg.
- Ook mensen zonder ziekteverzekering hebben recht op een goede verzorging. We willen dat artsen en zieken gemakkelijker kunnen werken met 'Dringende Medische Hulp', een procedure die nu te moeizaam verloopt. We zorgen ervoor dat ze begeleiding krijgen naar een vaste huisarts volgens een spreidingsplan dat de instroom van deze patiënten breed over huisartsen verdeelt.
- Bij wie het moeilijk heeft, zijn de gezondheidsproblemen vaak veel ruimer dan alleen het strikt medische. We gaan daarom voor een netwerk van Sociale Steunpunten Gezondheid. We beginnen met de wijken Kiel en Antwerpen-Noord. Die hadden zo'n steunpunt tot het stadsbestuur het afschafte. Vervolgens breiden we de steunpunten uit naar de andere wijken en districten.

ZEVEN. VOORKOMEN IS BETER DAN GENEZEN

- De Huizen van het Kind zijn een prima initiatief om laagdrempelig vanaf de geboorte de gezondheidszorg te stimuleren. We investeren erin om de mogelijkheden van elk Huis te benutten.
- We breiden ook de Prenatale Steunpunten uit over heel de stad en we leveren er een aanbod rond seksuele gezondheid dat breder gaat dan zwangerschap.
- Vanaf zo jong mogelijke leeftijd bieden we gezondheidspreventie en -opvoeding aan. Op school stellen we warme en gezonde maaltijden beschikbaar, plus een gezond tussendoortje.
- De problematiek van fijn stof en luchtvervuiling in de stad verdient een grondige aanpak (zie hoofdstuk 8 van dit programma, *Groene en leefbare stad*).

VISIE

Ons land heeft een uitstekende gezondheidszorg opgebouwd die gefinancierd wordt door de solidaire bijdragen aan de sociale zekerheid. Maar de toegankelijkheid tot onze gezondheidszorg daalt en de besparingen op alle beleidsniveaus zorgen voor een gebrek aan middelen bij veel zorginstellingen en voor een verminderd aanbod op verschillende terreinen. Toch zijn de noden hoog, de sociale behoeften stijgen en de vergrijzing doet de zorgvraag toenemen. In Antwerpen laat die evolutie zich meer dan elders voelen. Nochtans heeft het bestuur hier door het schaalvoordeel meer mogelijkheden dan elders.

De Antwerpse Gezondheidsenquête geeft ons driejaarlijks een overzicht van hoe gezond onze stad is. Zo krijgen we een kijk op de grootte van de problemen. In 2016 antwoordde 9 procent van de Antwerpenaren dat ze één of meer vormen van medische zorg hebben uitgesteld om financiële redenen. Dat is een kleine verbetering tegenover de 10 procent van 2013. Maar achter die cijfers schuilt een grote ongelijkheid. Want bij personen met een lage socio-economische status stijgt het cijfer tot 18 procent.

EEN. ZONDER GELD NAAR DE HUISARTS, IN ELKE WIJK VAN DE STAD

Het Netwerk tegen Armoede liet een enquête uitvoeren bij armoedeorganisaties. Daaruit komt naar voren dat deze armoedeorganisaties wijkgezondheidscentra als een van de prioriteiten zien voor een stadsbestuur om de ongelijkheid tussen rijk en arm in de zorg weg te werken.

Het model van de wijkgezondheidscentra – dat zijn multidisciplinaire medische huizen waar patiënten niet moeten betalen voor de huisarts – wint aan populariteit. De liberale minister Maggie De Block kreeg een storm van protest over zich toen ze de opening van nieuwe centra liet opschorten. Onder die druk moest ze haar maatregel weer intrekken.

Ook Antwerpen blijft achter. In Gent bestrijken de wijkgezondheidscentra het hele grondgebied van de stad. Een op de vijf Gentenaars wordt er verzorgd. In Antwerpen blijven vele wijken zonder zo'n centrum. Wij willen per wijk lokale spelers rond de tafel brengen om te zien wat mogelijk is. Wij willen bij de start van een nieuw centrum ondersteuning bieden.

Die nieuwe wijkgezondheidscentra zijn ook nodig om het dreigende huisartsentekort in de stad op te vangen. Met 0,92 huisartsen per duizend inwoners haalt Antwerpen maar net de nationale minimumnorm van 0,9 per duizend inwoners. De norm laat dan nog buiten beschouwing dat meer artsen dan vroeger deeltijds werken. Nu al zitten veel wijken van de stad onder de norm. In Deurne-Noord, Oud-Berchem en Hoboken-Noord zijn er volgens de Buurtmonitor al meer dan vijf huisartsen te weinig.

TWEE. TOEGANKELIJKE EN KWALITEITSVOLLE ZIEKENHUIZEN, TE STARTEN MET ZNA

De ZNA-ziekenhuizen van de stad bepalen mee het Antwerps ziekenhuislandschap. Deze vroegere OCMW-ziekenhuizen zouden voortrekkers moeten zijn van de sociale geneeskunde. Maar het tegendeel is het geval sinds ze vijftien jaar geleden verzelfstandigd werden. Het bestuursakkoord met het huidige stadsbestuur bepaalt dat ZNA moet werken 'binnen de competitieve gezondheidszorg'. De gevolgen voor de patiënt? Hogere kosten. Wie de gezondheidszorg beschouwt als een competitief en winstmakend gegeven, kan niet anders dan de prijzen omhoogduwen om 'marktconform' te gaan werken. Vandaar dat de kosten voor de patiënt stijgen. Meer en meer ZNA-specialisten zijn niet geconventioneerd en mogen dus vragen wat ze willen. Beeldvorming bijvoorbeeld is in ZNA-ziekenhuizen vaak duurder dan in de andere Antwerpse ziekenhuizen. De ereloonsupplementen voor eenpersoonskamers werden opgetrokken van 100 naar 200

procent. Volgens de CM-ziekenhuisbarometer van 2013 waren de ZNA-ziekenhuizen toen al de duurste van Antwerpen voor de ligdagprijs in een eenpersoonkamer. Patiënten die het financieel moeilijk hebben, raken daardoor in de problemen. Zwaaiend met niet-betaalde facturen plaatsen de ziekenhuizen allerlei tussenschotten en vragen voorschotten en waarborgen. Zo wordt de drempel zo hoog dat veel mensen er niet meer terechtkunnen.

Terwijl personeel en patiënten klagen over de gevolgen van de besparingen, pakt de directie uit met positieve financiële cijfers. Onder dit stadsbestuur werden in de ZNA-ziekenhuizen al 500 jobs geschrapt. De zondagpoets is afgeschaft. Onthaalpersoneel wordt vervangen door geïnformatiseerde kiosken. De 'responsabilisering' verplicht elke specialist van ZNA in te staan voor de eigen kosten. Op die manier worden specialisten gedwongen op financiële basis de afweging te maken wel of niet een technicus aan te nemen voor een operatie, wel of niet een psycholoog in te schakelen voor de begeleiding van patiënten enzovoort. Op de verpleegafdelingen is de bezetting dikwijls onvoldoende. Door de werkdruk hebben verpleegkundigen het gevoel dat ze hun werk niet meer goed kunnen doen en patiënten voelen zich niet goed verzorgd.

De PVDA kreeg dan ook veel instemming bij het protest tegen de torenhoge salarissen van de top en de CEO van ZNA. 450 000 euro bruto, dat is wat de CEO in 2016 verdiende. Schandelijk. Het was tot voor kort ook onwettelijk. Het Gemeentedecreet bepaalde dat geen enkele werknemer van de stad en van haar autonome bedrijven meer mag verdienen dan de burgemeester of de stadssecretaris. In Antwerpen lag dat bedrag in 2012 op 111 662 euro bruto. Het loon van de CEO was dus vier keer hoger dan het toegelaten maximum. Alleen hebben de rechtse bestuurspartijen het salaris van de stadssecretaris fors verhoogd en het Gemeentedecreet gewijzigd, waardoor afwijkingen op de regel mogelijk werden.

DRIE. NAAR EEN OVERKOEPELEND NETWERK VAN ALLE ZIEKENHUIZEN

De commercialisering leidt ook tot de afbouw van de lokale buurtziekenhuizen. Het plan van ZNA is: één grote campus Cadix aan het Eilandje. Het Stuivenbergziekenhuis en het Erasmusziekenhuis in Borgerhout zouden grotendeels naar daar verhuizen. De personeelsbezetting staat onder druk, de kosten voor de patiënt stijgen.

ZNA en het ziekenhuisnetwerk van GasthuisZusters Antwerpen (GZA) gaan intensiever samenwerken. Op zich is dat positief. GZA Sint-Augustinus en ZNA Middelheim bevinden zich op minder dan twee kilometer van elkaar. Samenwerking dringt zich dan ook op. Concurrentie leidt vaak tot verspilling van middelen. Dat kan verholpen worden door betere samenwerking. Jammer genoeg dreigt de concurrentie dan weer verscherpt te worden doordat UZA en Klina apart gaan samenwerken. Wij willen alle spelers rond de tafel brengen en streven naar één gezamenlijke koepel voor de hele stad.

VIER. PRIORITEIT AAN ONZE MENTALE GEZONDHEID

Een gezamenlijke, eengemaakte aanpak is ook nodig voor de geestelijke gezondheidszorg in onze stad. Hier is de versnippering nog groter dan bij de algemene ziekenhuizen. Er moet een analyse gebeuren van de behoeften in de stad om vervolgens het aanbod te sturen, want de noden stijgen. De Antwerpse gezondheidsenquête geeft de cijfers. In 2016 gaf 47 procent van de Antwerpenaren aan last te hebben van stress. Zes jaar voordien, in 2010, was dat 31 procent. Nog in 2016 gaf 17 procent aan psychologische problemen te hebben, in 2010 was dat 10 procent.

Wij willen die spectaculaire toename aanpakken en verbeteren daarom de toegang tot psychologen en mentale zorg. Het is ernstig dat het steeds moeilijker wordt om op tijd hulp te krijgen bij de psychologen van de centra voor geestelijke gezondheidszorg VAGGA en Andante. Nochtans zijn er genoeg psychologen die graag in een van die centra willen werken. Wij voorzien voor deze centra dan ook meer middelen om de zorg verder uit te breiden.

VIJF. EEN TANDENPLAN VOOR ANTWERPEN

Jaarlijkse tandcontrole door de tandarts is meer dan wenselijk. De Antwerpse Gezondheidsenquête wijst uit dat die controle vaak uitblijft. Ongeveer 25 procent van de respondenten heeft het afgelopen jaar geen tandarts geraadpleegd. Dat is 4 procent meer dan in 2010. De oorzaak is niet ver te zoeken: de prijs stijgt en het duurt langer voor je een afspraak bij de tandarts hebt. Wij gaan ervoor dat ZNA op haar campussen voldoende kwalitatieve tandzorg aanbiedt, met geconventioneerde tandartsen.

ZES. NIEMAND MAG UIT DE BOOT VALLEN

We maken van armoede een aandachtspunt, zowel voor de zorg als voor de preventie. Arm maakt ziek. In de Antwerpse Gezondheidsenquête omschrijft 11,4 procent van de personen met een lage socio-economische status de eigen algemene gezondheidstoestand als slecht. Bij de andere deelnemers is dat gemiddeld 2,6 procent. Het OCMW lijkt zich hier van de armen af te keren. De toegang tot dringende medische hulp wordt bemoeilijkt, merken artsen. Meer aanvragen worden geweigerd. Zo wees onderzoek uit dat aanvragen voor dringende medische hulp bij kwetsbare zwangere vrouwen in meer dan de helft van de gevallen door de behandelende arts geweigerd werden. In juni 2014 nam het OCMW een adviserende arts in dienst om het oordeel van collega's artsen in twijfel te trekken als die dringende medische hulp toekennen. Het wordt ook administratief moeilijker gemaakt een aanvraag te doen. Je moet niet alleen een adres geven, maar ook een identiteitsdocument met foto. Je moet ook een hele lijst documenten meebrengen, wat voor veel mensen in armoede niet gemakkelijk is.

In het Sociaal Steunpunt Gezondheid in het Kiel en in Antwerpen-Noord konden tot voor kort kansarme buurtbewoners terecht voor extra zorg. De hulpverleners daar vormden een grote ondersteuning voor de artsen van de buurt. Gezondheidsproblemen bij patiënten in armoede gaan vaak veel breder dan het strikt medische alleen: huisvesting, financiële problemen, opvoedingsproblemen... Het stadsbestuur heeft deze steunpunten gesloten. Wij willen deze steunpunten net uitbreiden over de hele stad, met sociaal verpleegkundigen die veel laagdrempelig werk verrichten. Hun interventies geven vaak meer gezondheidseffecten dan welke therapie ook.

Het OCMW is er niet om armen af te schrikken, maar om ze te helpen, in de eerste plaats bij de toegang tot een goede zorg. Iedereen heeft recht op de beste gezondheid, ongeacht de nationaliteit of de dikte van de portemonnee.

ZEVEN. VOORKOMEN IS BETER DAN GENEZEN

Het recht op gezondheid is veel breder dan alleen een recht op geneeskundige verzorging. Het luik van de preventie is al even belangrijk. Preventie, in de ruime betekenis, vertrekt van een goede sociale zekerheid, een gezond leefmilieu, een goede woning, een sluitende bescherming op het werk... Wij willen een goed stadsbeleid op al die terreinen. Dat is de beste preventieve gezondheidszorg. De PVDA wil extra aandacht voor een degelijke job voor iedereen, voldoende gezonde en betaalbare woningen, een goede luchtkwaliteit, meer publiek groen en speelpleintjes, toegang tot sport voor iedereen en ten slotte gezonde voeding voor de kinderen in onze scholen.

Door in te zetten op gezonde warme maaltijden in de scholen zijn Finland en Zweden erin geslaagd obesitas in te dijken. Die collectieve aanpak lost ook meteen de ongelijkheden in de boterhamendozen op. Vroeger bestond deze traditie ook meer in onze stad. Wij willen ze weer in ere herstellen.

INVESTEER OP NIEUW IN ONZE STADSCRÈCHES

VEROVER
DE STAD

antwerpen.pvda.be

PVDA

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

10. WERKENDE STAD

STANDPUNT

Er zijn duizenden werkende handen nodig voor een stad op mensenmaat. We hebben bouwvakkers nodig om huizen te isoleren, chauffeurs voor een beter openbaar vervoer, meer leerkrachten voor kleinere klassen, meer zorgpersoneel... Er is zo veel te doen. Toch tekent Antwerpen al jaren de hoogste werkloosheidscijfers van Vlaanderen op. Maar het stadsbestuur mist elke ambitie als het om tewerkstelling gaat. Voor 4000 à 5000 vacatures laat men 35 000 tot 40 000 Antwerpse werkzoekenden onder elkaar concurreren. Wij willen hier een trendbreuk. De stad op mensenmaat is een werkende stad.

WAT WE WILLEN

EEN. INVESTEER IN DE STAD

- Wij investeren in het stedelijk onderwijs, de stadscrèches en in de herwaardering van andere stadsdiensten. Daar zijn honderden jobs voor nodig.
- We gaan voor investeringen en banen in toekomstsectoren. We bouwen een stadsbedrijf voor duurzame en goedkope energie uit: Energie Aan de Stroom of EAS.
- We willen een stedelijk investeringsbudget dat uitgaat van de sociale noden, maar ook zorgt voor volwaardige jobs. Dat is een andere koers dan het cadeaubeleid aan ondernemingen zonder tewerkstellingsvoorwaarden.

TWEE. NULTOLERANTIE VOOR SOCIALE DUMPING

- Wij voeren een A-charter tegen sociale dumping in. Want op de bouwvelden van de stad aanvaarden we alleen volwaardige jobs. Geen wirwar van constructies en onderaannemingen die een loopje nemen met de sociale rechten en de veiligheid van de werknemers.
- Het gemeentelijk havenbedrijf beslist welke bedrijven gebruikmaken van de terreinen in de haven. Daarbij moet respect voor arbeid, milieu en veiligheid het eerste criterium zijn. Het havenbedrijf moet optreden tegen sociale dumping en tegen overtredingen van de wet-Major voor de havenarbeiders.
- Opleidingstrajecten, sociale tewerkstelling en het stelsel van 'artikel 60' moeten bijkomende tewerkstelling creëren. Ze mogen geen stabiele banen vernietigen.

DRIE. RESPECT VOOR HET STADSPERSONEEL

- Wij tonen respect voor de medewerkers van de stadsdiensten. Sterke publieke diensten zijn nodig. Ze staan of vallen bij gemotiveerde medewerkers. Zorg voor een vast statuut op alle niveaus. De stad moet een sociale werkgever bij uitstek zijn.
- We luisteren naar het stadspersoneel en nemen de expertise qua dienstverlening ernstig. We verspillen daarom geen geld aan dure consultancybureaus.
- We draaien de privatiseringen van het stadsbestuur terug. We heropenen laagdrempelige wijkkantoren, zodat de stadsmedewerkers hun dienstverlening kunnen verbeteren.
- Er moet een structurele oplossing komen voor de financiering van de pensioenen van het stadsperso-

neel. In 2012 vernietigde het stadsbestuur 1420 jobs om zo de pensioenrekening te kunnen betalen. Vandaag zijn die jobs geschrapt, maar de pensioenrekening ligt er nog altijd.

VIER. SOCIALE INNOVATIE MET DE 30-URENWEEK

- We testen de 30-urenweek uit bij een aantal stadsdiensten. Een experiment met de 30-urenweek in Göteborg leverde beloftevolle resultaten op inzake ziekteverzuim, burn-outs...
- De 30-urenweek biedt mogelijkheden bij verminderde tewerkstelling door digitalisering en technologische vernieuwing.

VISIE

Antwerpen heeft een groot tewerkstellingsprobleem. Het aantal werkenden van onze beroepsactieve bevolking (18-65 jaar) raakt niet boven 60 procent. Tegenover de 40 000 werkzoekenden – 35 000 werklozen en 5000 ‘te activeren’ leefloners – staan er amper 4000 à 5000 vacatures. De cijfers zijn nog slechter voor de ‘doelgroepen’: jongeren, ouderen, laaggeschoolden of mensen met een migratieachtergrond. Nochtans zijn er duizenden mogelijkheden voor degelijke, waardige banen: in de haven, in de industrie, in het stadscentrum, in toekomstsectoren gericht op de behoeften van mens en planeet.

Dat is de Antwerpse arbeidsmarktparadox: nergens is er zo veel potentieel voor werk en toch zijn er zo veel werklozen. De voorbije stadsbesturen hebben daar geen verandering in gebracht. Aan woorden en voornemens geen gebrek, maar aan dadendrang des te meer. De voornaamste beleidsdaad van de stad de voorbije zes jaar op vlak van werk is de beslissing 1420 jobs te schrappen bij het stadspersoneel. Dat zegt genoeg.

Het stadsbestuur beperkt alles tot het ‘activeren’ van de werkzoekenden. Dat is: het laat de 40 000 werkzoekenden concurreren voor 4000 openstaande vacatures bij de VDAB. En voor de rest zou het de persoonlijke verantwoordelijkheid van de werkloze Antwerpenaren zelf zijn dat ze geen baan hebben. Het is alsof een overheid alleen maar opleidingen kan aanbieden, en sanctioneren wie volgens de maatstaven niet hard genoeg naar werk zoekt. De werkgevers blijven op die manier volledig buiten beeld. Alsof zij geen enkele verantwoordelijkheid hebben voor de tewerkstelling. Alle verantwoordelijkheid en alle dwang worden op de werkzoekende gericht. Dat is een compleet onevenwichtig beleid.

Wij zijn van oordeel dat het werkbeleid van de stad volledig verlamd is: enerzijds door het liberale idee dat je privébedrijven geen strobreed in de weg mag leggen en anderzijds door het liberale taboe rond publieke tewerkstelling. Om de huidige jobs te beschermen en meer Antwerpenaren aan de slag te krijgen, moeten we breken met deze liberale visie.

EEN. INVESTEER IN DE STAD

Het beleid is verlamd door het liberale idee dat je het privébedrijven zo gemakkelijk mogelijk moet maken. Je legt de managers van die bedrijven in de watten. Je investeert in diamant, cruises en casino's. Je doet aan citymarketing. Allemaal met het idee dat de stad daar de vruchten van zal plukken, dat de welvaart dan zal verbeteren. Maar dat sprookje werkt niet. Ook in Antwerpen niet. Rijken worden er alleen rijker van, en armen armer.

Wij hebben geen sprookjes nodig maar een echte visie op investeren in de stad. Wij geloven niet in de cadeaupolitiek waar geen enkele tewerkstellingsvoorwaarde tegenover staat. Want dan kunnen we al dat geld beter nuttig besteden. Daarom richten wij ons investeringsbudget naar de noden van de inwoners en

naar jobcreatie voor Antwerpenaren. Bijzondere aandacht gaat daarbij naar banen en opleidingen voor laaggeschoolden.

De output van onze Grote Bevraging geeft aan dat de Antwerpenaar vooral vragende partij is voor de herwaardering van het stedelijk onderwijs en de stadscreches. Daar maken we werk van. Nieuwe investeringen oriënteren we niet meer in de diamant, maar in duurzame en goedkope energie. We bouwen daarvoor het stadsbedrijf EAS, Energie Aan de Stroom uit en zorgen voor banen in deze toekomstsector.

TWEE. NULTOLERANTIE VOOR SOCIALE DUMPING

Twee scheepsherstellers, Serkan en Bari, lieten in 2015 het leven bij een dodelijk arbeidsongeval. Een jaar eerder had het stadsbestuur beslist om 'de garage van de haven', de scheepsherstelling, te verkopen aan de meestbiedende. Alle scheepsherstellers werden met hun jaren vakmanschap op straat gezet. Er kwamen schimmige constructies met cascades van onderaannemingen in de plaats. Toen Serkan en Bari omkwamen, keken het stadsbestuur en het Havenbedrijf de andere kant op. Zo kan het niet verder! De stad moet haar verantwoordelijkheid opnemen in de strijd tegen sociale dumping.

Antwerpen heeft veel troeven om voor kwaliteitsjobs te zorgen. Geen enkel privébedrijf in de stad heeft zo'n groot investeringsbudget in handen als het stadsbestuur. Het stadsbestuur heeft ook de tools om binnen de stadsgrenzen komaf te maken met sociale dumping. Het kan als eigenaar van het Havenbedrijf bepalen of sociale dumping in de haven al dan niet bestreden wordt. Maar het gedraagt zich tegenover de werknemers daar als een rentenier. Zelfs bij flagrante gevallen van sociale dumping, zoals in de scheepsherstelling en in de havenarbeid, komt het niet tussen. Erger nog, het kiest de kant van bedenkelijke bedrijven en tegen de belangen van de eigen inwoners.

Bij aanbestedingen moet de stad de regie veel beter in handen nemen om een eind te maken aan mistoestanden op bouwwerven en wegenwerken. De aanbestede bedrijven moeten respect hebben voor de verloning, de werkuren en de arbeidsveiligheid. In 70 tot 80 procent van gecontroleerde bouwwerven stelt de sociale inspectie inbreuken vast. Daarom willen we een A-charter met afdwingbare maatregelen tegen sociale dumping. Met zo'n charter, voorgesteld door de vakbonden, sluiten we misstanden uit en houden we de sleutels in handen om volwaardige jobs met volwaardige contracten te beschermen.

Tot tweemaal toe vroeg de gemeenteraadsfractie van de PVDA om zo'n charter tegen sociale dumping in te voeren. Peter Mertens gaf voorbeelden van de schijnzelfstandigen die met niets in orde zijn, en van gedetacheerde werknemers die in hun auto blijven slapen. Maar het stadsbestuur negeerde het bestaan van het probleem. De vakbonden pikten die struisvogelpolitiek niet langer, en besloten dit stadsbestuur een gulden struisvogelei te overhandigen. Terecht.

DRIE. RESPECT VOOR HET STADSPERSONEEL

Antwerpen lijdt ook onder het liberale taboe rond publieke tewerkstelling. In de neoliberale visie van het stadsbestuur is de dienstverlening door het stadspersoneel vooral een last, die drastisch ingeperkt moet worden.

Het motto van het stadsbestuur was: 'We snijden in de publieke diensten en tewerkstelling om te investeren'. Maar voor de inwoners van Antwerpen is die dienstverlening net een waardevolle investering. Wie anders zorgt voor onze kinderen en ouderen? Wie anders houdt de straten proper? Wie anders helpt ons met allerlei administratie? Wie anders organiseert sport, cultuur en ontspanning? Het stadsbestuur moet opnieuw personeel aanwerven in goede statuten. Met goede publieke diensten en een volwaardige publieke tewerkstelling kan je bovendien mensen snel hoger op de sociale ladder helpen. Nu zitten veel Antwerpenaren structureel vast in het moeras van werkloosheid, armoede en preciaire jobs met een slecht statuut: deeltijds, tijdelijk, onveilig, onderbetaald...

Sommigen beweren dat het niet uitmaakt of een dienst privé of publiek is, als hij maar bestaat. Voor de PVDA is het publieke wél een meerwaarde. Bij openbare stadsdiensten kan de dienstverlening werkelijk centraal staan, in plaats van de winst en rendabiliteit. Daarom willen we niet dat de stad haar vaste publieke functies uitbesteedt. We zijn tegen het vermarkten van kerntaken van de overheid. We zijn tegen een beleid dat publieke diensten benadeelt of afbouwt omdat ze stoorzenders zouden zijn voor de privé. Want overall waar zo'n beleid gevolgd werd, zien we de dienstverlening aan de inwoners van de stad achteruitgaan: de privatisering van de kinderboerderij in Wilrijk, de benadeling van de stedelijke kinderopvang tegenover private initiatieven, de uitbesteding van IBO (de initiatieven van buitenschoolse opvang) en de afschaffing van bos- en zeeklassen in het stadsonderwijs...

De bedrijfslogica en de commerciële strategieën in de stadsdiensten mogen van ons op de schop. Ons vertrekpunt is: de diensten van de stad moeten toegankelijk zijn. Dat realiseer je niet alleen met apps en websites. De PVDA is voorstander van digitalisering, maar dan moet je wel als stadsbestuur actief zorgen dat iedereen mee is. Je hebt aanspreekbare stadsmedewerkers nodig, in toegankelijke wijkkantoren van de stadsloketten en de lokale politie. De stad heeft zich de afgelopen jaren teruggetrokken. Ja, je kan nog wel een digitale afspraak maken. Maar een buurtagent tegen het lijf lopen, stadsnieuws in je bus vinden, tijd hebben om met een vuilnisphaler te spreken, dat is allemaal veel minder geworden. De stadskantoren op het Kiel, op de Luchtbal, op het De Coninckplein en in de Paleisstraat sloten de deuren. Nochtans maakten 123 000 bewoners gebruik van deze laagdrempelige stadskantoren. Het ging om een pure besparingsoperatie.

Wij verwachten van de stad niet alleen een beleid op mensenmaat naar haar inwoners, maar ook naar haar werknemers. Uit een eigen rondvraag van de PVDA bij het stadspersoneel valt op dat het een groot tekort aan respect en erkenning voelt vanwege het stadsbestuur en het management.

De werknemers bij de stad hechten veel belang aan de maatschappelijke relevantie van hun job. Ze willen iets voor anderen betekenen. Daar worden ze bij gehinderd door de logge procedures, de te hoge werkdruk en het tekort aan personeel. Het beeld van de ambtenaar die er de kantjes afloopt, is misplaatst. De maatschappelijke rol en het algemeen belang: daar doet het stadspersoneel het voor. Het verdient alle vertrouwen en respect; een kritische houding mag niet afgestraft worden met zwijgplicht. Brandweermannen weten beter dan schepenen wat de beste brandweerpakken zijn, loketbedienden weten het best hoe je voor iedereen goede dienstverlening kan aanbieden. Daar heb je geen peperdure consultancybureaus voor nodig.

'Als de kinderverzorgsters minder ziek zouden zijn, dan zou er helemaal geen probleem zijn', zei Antwerps schepenen van Kinderopvang Nabilla Ait Daoud over het probleem van de te hoge werkdruk in de stedelijke kinderopvang. Een kaakslag voor alle kinderverzorgsters die dag in dag uit het beste van zichzelf proberen te geven. PVDA-gemeenteraadslid Mie Branders diende haar van antwoord: 'Misschien moet schepenen Ait Daoud eens twee weken komen meewerken in een kinderkribbe, in plaats van zo arrogant met de vinger te wijzen naar het personeel dat zich in alle bochten wringt om de kinderopvang zo goed mogelijk te laten verlopen.'

Wij willen een structurele oplossing voor de financiering van de pensioenen bij de lokale besturen. In 2012 besliste het stadsbestuur 1420 jobs te vernietigen om de pensioenrekening te betalen. Vandaag zijn die jobs verdwenen, maar de pensioenrekening ligt er nog altijd. De besparingen op het stadspersoneel hebben alleen maar geleid tot minder dienstverlening. Ze hebben de pensioenproblematiek niet opgelost. Wij hebben daar de afgelopen zes jaar telkens opnieuw voor gewaarschuwd. De gepensioneerde ambtenaren worden betaald met de sociale bijdragen op de wedden van de werkende ambtenaren. Maar omdat de stad Antwerpen al jarenlang geen statutaire ambtenaren benoemt, loopt de financieringsbasis voor de pensioenen van haar gepensioneerde ambtenaren natuurlijk leeg. 1420 jobs werden opgeofferd, maar het probleem is totaal niet verholpen. Meer ambtenaren met een vast statuut benoemen is de beste garantie om het pensioenprobleem van het stadspersoneel op te lossen. De hogere overheden moeten daar hun verantwoordelijkheid voor opnemen en financieel tussenkomen.

De toplonen bij de autonome gemeentelijke bedrijven zoals ZNA en het Havenbedrijf willen we herzien. Die waanzinnig hoge salarissen heeft burgemeester De Wever gewoon 'gelegaliseerd'. De CEO van de OCMW-ziekenhuizen verdiende in 2016 450 000 euro bruto. Dat is anderhalve keer meer dan de premier van het land. En tien keer het loon van een hardwerkende verpleegkundige. Betaald met belastinggeld.

VIER. SOCIALE INNOVATIE MET DE 30-URENWEEK

De Zweedse havenstad Göteborg lanceerde in een stedelijk rusthuis een innovatief experiment. Het verplegend personeel ging er werken met een nieuwe fulltime: 30 uur per week. De output van dat experiment? Tevreden oudjes over de betere dienstverlening. En tevreden werknemers. Die hadden een betere gezondheid, een betere levenskwaliteit en meer arbeidsvreugde. Er was dan ook beduidend minder ziekteverzuim dan in een langere arbeidsweek. Het werk was niet alleen gezonder, maar ook aangenamer. Ook voor veel stadsmedewerkers in Antwerpen zou een 30-urenweek een grote opluchting zijn.

Mensen werken zich te pletter, het aantal burn-outs stijgt zienderogen. Een 30-urenweek met behoud van loon en bijkomende aanwervingen heeft uiteraard een kostenplaatje. De overheid kan deze uitgave grotendeels terugverdienen doordat ze minder uitkeringen moet betalen voor ziekte en werkloosheid.

De 30-urenweek is het moderne antwoord op de technologische ontwikkelingen. Ook stadsdiensten stemmen zich af op de eenentwintigste eeuw. Minder werken per week biedt mogelijkheden om het werk te verdelen bij vermindering van de tewerkstelling door de digitalisering en de technologische vernieuwingen.

Wij willen de 30-urenweek bij een aantal stadsdiensten uittesten. We mikken hier op stadsdiensten met hoge werkdruk en ziekteverzuim, en we denken daarbij aan een testproject met de 30-urenweek in de Antwerpse rusthuizen. We willen daar een sociaal, productief en gendergelijk experiment voor een nieuw, korter voltijds opzetten.

ANTWERPEN IS NIET TE KOOP

VEROVER
DE STAD

antwerpen.pvda.be

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

11. STADSONTWIKKELING

STANDPUNT

Wonen in de stad is duurzaam. Stadsbewoners hebben een kleinere ecologische voetafdruk, maken minder gebruik van de auto, gebruiken meer de fiets en het openbaar vervoer in hun dagelijkse verplaatsingen. Wonen er globaal meer mensen in de steden, dan zorgt dat voor minder versnippering, dan blijft er meer open ruimte en vermindert de verkeersstroom.

Maar wie maakt de stad? Stadsbeleid en ruimtelijke planning gaan over het maken van keuzes. Met wie komt de stadsontwikkeling tot stand, of zonder wie? Ten gunste van wie, of ten nadele van wie? Wie beslist, wie niet?

WAT WE WILLEN

EEN. EEN AMBITIEUS, WERVEND EN GLOBAAL STADSONTWIKKELINGSPLAN

- Een stadsontwikkelingsplan zet als eerste stap het openbaar vervoer, de groene zones en de publieke voorzieningen op de kaart als stevige ruggengraat.
- Zo'n plan vormt het frame voor kleinere ontwikkelingsplannen en projecten van stadsvernieuwing, zodat ruimtelijke samenhang, planprincipes en kwaliteit gegarandeerd blijven.
- Het geeft structuur en een kader aan het tijdelijke, het onvoorspelbare en het nieuwe.
- Ingrepen moeten voorzien worden op korte, middellange en lange termijn.
- Er moet ruimte blijven voor cocreatie en voor de actieve deelname van de Antwerpenaren.

TWEE. DE STAD ZELF ALS DE BELANGRIJKSTE ACTOR IN DE ONTWIKKELING

- De stad voert een actieve grondpolitiek. Ze verstevigt haar positie door systematisch zelf gronden te verwerven en wordt zo de belangrijkste speler.
- Nieuwe stadsdelen ontwikkelen begint met de aanleg van de gemeenschappelijke ruimte en de ontsluiting met openbaar vervoer. Investeren in aantrekkelijke stedelijke kwaliteiten zoals infrastructuur (openbaar vervoer, fietspaden...), groen en stedelijke dienstverlening, zorgt voor een hogere grondwaarde. De opbrengst daarvan komt de stad zelf toe en niet de private ontwikkelaars.
- Meerwaarde van private bouwprojecten moet naar de stad terugvloeien in de vorm van een heffing op die meerwaarde. Met dat geld kan de stad zelf investeren. We moeten af van de ruilhandel van gemeenschapsvoorzieningen voor bouwrechten.

DRIE. PLANPRINCIPES VOOR EEN LEEFBARE, LEVENDIGE, DIVERSE EN SAMENHANGENDE STAD

- We zorgen voor integrale wijken. Nieuw ontwikkelde wijken hebben altijd een mix van functies.

- We gaan voor korte transportafstanden waarbij de focus ligt op het openbaar vervoer en de fiets.
- We opteren voor een geconcentreerde stadsontwikkeling.
- We gaan voor een meervoudig en breed gebruik van grotere gemeenschappelijke ruimtes en gebouwen.
- Ondernemingen hebben ook in het centrum van de stad een plaats.
- Publieke gronden privatiseren we niet langer.
- We gaan voor tijdelijk gemeenschapsgebruik van leegstaande terreinen en panden.
- We kiezen voor een gevarieerd woningaanbod in elke wijk.
- We zorgen altijd voor groene ruimte, met zitbanken en speeltuigen, op maximaal 300 meter van je woning.

VIER. SAMEN STAD MAKEN, GEEN ONTWIKKELING ZONDER INSPRAAK

- Bij de opstart van nieuwe projecten hoort de stad echte inspraak te organiseren.
- Het beleid moet de adviezen van de bevoegde diensten respecteren.
- Draai de volgorde om: eerst overleg met de buurt, daarna een ontwerp en een planning.
- Bottom-up, een belangrijke karakteristiek van onze stadsontwikkeling.

VISIE

In de vorige eeuw moedigde het beleid wonen buiten de stad aan. Kosten noch moeite werden gespaard om elk deel van Vlaanderen te ontsluiten. Tot in de kleinste uithoeken heeft de overheid voor nutsvoorzieningen gezorgd. Wie het zich kon veroorloven, ging buiten de stad wonen, in het groen. Wie niet de middelen had, bleef in de stad. De steden verloederden omdat ze te weinig financiële draagkracht overhadden en het platteland raakte volgebouwd.

Vandaag spitst het ruimtelijk beleid in Vlaanderen zich toe op bestemmingen en zonerings. Het beleid voert een ‘boekhouding’ van de ruimte. Het probeert structuur te brengen in de ruimtelijke warboel en heeft de mond vol over de noodzakelijke inspanningen van iedereen om de overgang te maken naar een duurzaam en klimaatvriendelijk gebruik van de ruimte. Terug naar de stad dus. De glorie van vrijstaande woningen buiten de stad lijkt voorbij: ze zijn te groot en te duur in onderhoud en qua energieverbruik. En de afhankelijkheid van de auto is veel te groot. Maar ook nu zit er een adder onder het gras.

De vastgoedsector herontdekt de stad en mikt op een nieuwe middenklasse van welgestelde gepensioneerden en van jonge tweeverdieners. De nadruk ligt op de bouw van dure appartementen, in nieuwbouw of op exclusieve lofts in vernieuwbouw. Uitsluitend voor verkoop. Stadsontwikkelingsplannen proberen vooral kapitaalkrachtige bewoners terug te lokken. En wie nooit de middelen had om naar een betere omgeving te trekken, is ook nu weer gezien. In de stadsdelen waar de vastgoedsector op die manier doende is, gaan de koop- en huurprijzen steevast omhoog. Wie zich dat niet meer kan permitteren, moet verkassen naar veel minder aantrekkelijke stadsdelen.

‘Inspanningen van iedereen’ voor een duurzaam gebruik van de ruimte? Er is geen algemeen ‘wij’. Niet elke stadsbewoner komt met dezelfde kansen aan de startlijn. Stadsplanning wordt onvermijdelijk geconfronteerd met vraagstukken van verarming, sociale cohesie, ruimtelijke en sociale verdringing, verdeling van de ruimte...

EEN. EEN AMBITIEUS, WERVEND EN GLOBAAL STADSONTWIKKELINGSPLAN

Bouwen is geen theoretische kwestie maar een kwestie van denken en doen. Van een plan over de bebouwde ruimte mag verwacht worden dat het discussie uitlokt aan de keukentafel, dat men het zich concreet kan voorstellen, dat je goesting krijgt om mee te doen.

Zo'n stadsontwikkelingsplan hoeft geen dik boek te zijn. Dat van Kopenhagen bijvoorbeeld, een stad die groeit met 10 000 inwoners per jaar, telt 25 pagina's. Het bevat heldere principes die vele jaren meegaan. Die principes vertrekken van de woonnoden en de verwachtingen van de inwoners van Kopenhagen.

Het is maar logisch dat wat een stad leefbaar en aangenaam maakt, eerst op de plankaart wordt gezet. Geen stad die dichtslibt met auto's, maar een stad met een fijnmazig en stipt netwerk van openbaar vervoer. Een stad met degelijke fietsinfrastructuur en met mooi verspreide en bereikbare groene ruimtes. Dat komt op de eerste plaats.

Antwerpen heeft een Ruimtelijk Structuurplan. Dat wordt momenteel herwerkt. Maar zal die update zorgen voor een volgehouden en samenhangend ruimtelijk beleid? Want dat is het grote gebrek: het voortdurend afwijken van het grote overkoepelende plan, de versplinterde aanpak met een rits mini-ontwikkelingsplan-netjes, vaak *à la tête du client*: de projectontwikkelaar. Denken we maar aan de speciale ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's) die er kwamen voor het Tolhuis, voor Brouwersvliet enzovoort (zie verder). Ook voor de nieuwe *Van Thillo Tower* van De Persgroep aan het Kievitplein, zocht dit stadsbestuur een oplossing op maat van de cliënt. Normaal zouden er in dat nieuwe gebouw ook minstens 32 appartementen voorzien moeten worden. Maar De Persgroep wou dat niet, en dus vroeg het Stadsbestuur snel een afwijking op het RUP, dat verplicht om niet alleen kantoren maar ook een percentage woningen te voorzien. Een oplossing op maat Christian Van Thillo: geen appartementen meer, alleen nog kantoren. Zo wordt in Antwerpen de ruimtelijke ordening ondergeschikt aan de wensen van de bouwheer.

Zonder een jarenlang volgehouden inspanning vanuit een vogelperspectief, met een evenwichtige verdeling van infrastructuur en voorzieningen, heb je geen leefbare en levendige stad. Kopenhagen volgt al sinds 1947 dezelfde planningsprincipes, en staat hoog in de top tien van de aangenaamste steden ter wereld.

Slow urbanism laat doordachte structurele ingrepen toe. Dat gebeurt dan vanuit een visie die gebaseerd is op een traject, waarin de stad samen met haar bewoners op zoek gaat naar een aangename leefomgeving. Een leefomgeving die ook duidelijk geworteld is in de bestaande situatie. Deze visie steunt op sociale kennis in ontwikkeling, op een gestage opbouw van inzicht en bewustzijn. Op die manier vermijden we overhaaste ingrepen die aangedreven worden door de conjunctuur en de waan van de dag. Maar *slow urbanism* mag geen voorwendsel zijn voor uitstel. Integendeel, het maakt op korte termijn allerlei dingen mogelijk. Zo kan een leegstaand kantoor- of bedrijfsgebouw in een wijk tijdelijk een andere missie krijgen, waar de buurt op dat moment nood aan heeft. En intussen zet die buurt met inspraak het ontwikkelingsplan verder uit.

TWEE. DE STAD ZELF ALS DE BELANGRIJKSTE ACTOR IN DE ONTWIKKELING

De uitverkoop van allerlei ongebruikte publieke gronden verzwakt de greep van de stad op de stadsontwikkeling. De reserves aan gronden van de NMBS, militaire domeinen, het patrimonium van het ministerie van Justitie, ongebruikte terreinen van de sociale bouwmaatschappijen... het wordt allemaal om budgettaire redenen te gelde gemaakt, maar in feite gaat het over een uitverkoop van publieke rijkdommen.

Steden als Amsterdam tonen dat het anders kan. Daar voert de stad een actieve grondpolitiek en koopt ze systematisch gronden op. De stad werkt er met erfpachten. Zo is de stad eigenaar van maar liefst 80 procent van het grondgebied en houdt zo de sleutels van stadsontwikkeling in handen. We hoeven er geen

tekening bij te maken: in Amsterdam is de verhouding tussen stad en private projectontwikkelaars helemaal anders dan in Antwerpen. De private projectontwikkelaar wil de maximale invulling van de bouwrechten op een perceel realiseren. Maar als dat botst met wat wenselijk is voor de omgeving, lopen projecten vast en wordt de stad geremd in haar ontwikkeling. Hele buurten worden soms jarenlang gegijzeld in afwachting van de beslissende veldslag.

Willen we de stad weer aan het stuur, dan moeten we de publieke eigendom van gronden uitbouwen in plaats van ze af te bouwen.

We hebben ook een andere visie nodig op de ruimte die we gemeenschappelijk gebruiken. Nu kennen we voornamelijk een model van afgebakend privébezit dat bediend wordt door publieke voorzieningen en openbare ruimte. Als we afstappen van die 'bedieningslogica', en van het omgekeerde concept uitgaan, wordt veel meer mogelijk. Nieuwe stadsdelen ontwikkelen begint dan met de aanleg van de gemeenschappelijke ruimte en met de ontsluiting door het openbaar vervoer. Wanneer plannen voor een nieuwe woonwijk gemaakt worden, volstaat het niet groen tussen de woningen te voorzien en een boompje in de straat. Het komt er bij de planning vooral op aan de nieuwe wijk te bekijken vanuit het ruimere kader van de stad. Hoe zullen de nieuwe bewoners er raken? Wordt het bestaande transportnetwerk niet overbelast? Zijn de nieuwe bewoners dan toch weer aangewezen op de auto? De stad die vanuit deze visie eerst investeert in aantrekkelijke stedelijke kwaliteiten zoals infrastructuur (openbaar vervoer, fietspaden...) en groen, realiseert zo een meerwaarde die nadien kan terugvloeien naar de stad.

Hoe doen we dat? Door af te stappen van het huidige systeem van stedelijke ontwikkelingskosten, en door over te stappen op een heffing op de meerwaarde van private ontwikkelingsprojecten. Dat geld kan dan naar een stedelijk ontwikkelingsfonds gaan, waarmee de stad zelf kan investeren.

Schepen Rob Van de Velde (N-VA) poneert trots: 'We laten de projectontwikkelaars de scholen bouwen, kosten die de stad niet zelf moet doen.' Maar ten koste waarvan? Voor niks gaat alleen de zon op. De private ontwikkelaars recupereren de kost voor het schooltje of de stadcrèche uiteraard via het rendement op de rest van het project. En dan komen er zestien verdiepingen op het schooltje in plaats van zes, en hoge koop- of huurprijzen. We moeten dringend weg van de huidige ruilhandel van gemeenschapsvoorzieningen voor bouwrechten.

We proberen de private inbreng ook te diversifiëren: we werken liever met een gevarieerd consortium van grote en kleine financiers, *crowdfunders* inbegrepen, dan met die ene grote ontwikkelaar of financier.

DRIE. PLANPRINCIPES VOOR EEN LEEFBARE, LEVENDIGE, DIVERSE EN SAMENHANGENDE STAD

Antwerpen groeit. De stad leefbaar houden is een grote uitdaging. Elke vierkante meter ruimte is goud waard. De beste manier om die te laten renderen, is ervoor te zorgen dat zo veel mogelijk mensen op zo veel mogelijk manieren ervan kunnen genieten.

De levendigste en aangenaamste buurten zijn die waar de mix van functies zo volledig mogelijk is. Dat bedoelen we met 'integrale wijken', die we ook in de inleiding van dit programma beschrijven. Nieuw te ontwikkelen wijken moeten deze mix van bij de planopzet voorzien: wonen, werken, winkelen, ontspannen, schoolgaan, zorg, cultuur, groen...

De nabijheid van alle basisfuncties heeft ook een impact op onze manier van verplaatsen. De auto is de meest ruimteverslindende manier van transport. We kunnen onze steden niet langer blijven inrichten op die maat, zelfs als we morgen allemaal elektrisch zouden rijden. We streven naar korte transportafstanden met focus op het openbaar vervoer en de fiets. We maken er werk van dat in 2030 minder dan de helft van het vervoer in de Antwerpse regio per auto gebeurt. Het merendeel gebeurt te voet, met de fiets of met het openbaar vervoer.

Geconcentreerde stadsontwikkeling focust eerst gericht op functies vervolledigen of weer aanvullen, en op bestaande gebieden of wijken optimaliseren die nog niet aan alle planprincipes voldoen.

We plannen een meervoudig en breed gebruik in van de grotere gemeenschappelijke ruimtes en gebouwen: scholen, sporthallen, bibliotheken, culturele centra... zodat ze meer uren per dag in gebruik zijn en minder leegstaan. Breed gebruik zorgt voor levendige stedelijke ruimte door het komen en gaan van verschillende gebruikers op verschillende momenten van de dag.

Ondernemingen hebben een plaats in het centrum van de stad. Een korte woon-werkafstand gaat verkeerscongestie tegen. Maar grote kantoorprojecten (> 1500 m²) of functies met een groot aanzuigefect op bezoekers, horen thuis in een zone rond een station (bus, tram, metro of trein).

Hoogbouw kan, als die kwalitatief wordt aangepakt. Compacteer bouwen, op kleinere kavels, in het bestaande weefsel heeft voordelen. Zo verminderen we het ruimtebeslag en dus de verharding, maar ook de verplaatsingsbehoefte en het energieverbruik. Maar omwille van de leefbaarheid van de omgeving springen we toch spaarzaam om met hoogbouw. De locatie moet geschikt zijn. Financieel rendement per m² is geen criterium, meer open ruimte creëren wel.

We privatiseren niet-gebruikte publieke gronden niet langer, maar we geven ze een bestemming als ruimte voor gemeenschappelijk gebruik, naar het voorbeeld van Park Spoor Noord.

We gaan voor tijdelijk gemeenschapsgebruik van leegstaande publieke of private terreinen en panden. Zo houden we de stad levendig en gaan stadsdelen open waar mensen anders niet zouden komen.

De groeiende verscheidenheid aan gezinsvormen vereist een meer gevarieerd woningaanbod in elke zone, elk district en elke buurt. We plannen een waaier van allerlei types van woningen aan gevarieerde prijsniveaus in elke wijk. Deze waaier fungeert als basis voor de diversiteit over de hele stad en als een demper op de woningprijzen.

Geen enkele woning mag verder dan 300 meter van een groene ruimte liggen, met zitbanken en speeltuigen. We ontwikkelen restruimtes in de stad tot pocketparkjes. Binnentuinen in een bouwblok voegen we samen tot een gemeenschappelijk parkje voor de bewoners van het blok, als privaat groen met publiek gebruik.

VIER. SAMEN STAD MAKEN: GEEN ONTWIKKELING ZONDER INSpraak

‘Zijn bewoners van een buurt dan ook geen experts door het simpele feit dat ze er wonen en leven?’ Dat vroeg een buurtbewoner van de Charlottalei op de speciale districtsraad die op initiatief van de PVDA-fractie bijeenkwam. In deze Charlottalei liet het districtsbestuur van N-VA, Groen en Open Vld tegen de wil van de bewoners 56 gezonde kastanjabomen kappen.

Uit onze Grote Bevraging blijkt dat 79 procent van de Antwerpenaren akkoord gaat met de stelling: ‘Bij de beslissing van nieuwe projecten moet de stad echte inspraak organiseren’.

Echte inspraak geeft de bewoners en betrokkenen de kans om projecten aan te passen en laat nieuwe noden aan bod komen. Echte inspraak vertrekt van de behoeften in de stad en van de wensen en vragen van de inwoners. Hoe het niet moet? Eerst met de private ontwikkelaar het plan uitwerken en met dat bijna kant-en-klare project naar de bewoners gaan. Echte inspraak kan onder vele vormen. Het stadsbestuur moet daar creatief in zijn, zodat alle bewoners mee zijn en niet alleen de mondigen of de incrowd.

De stad krijgt adviezen: van de stedenbouwkundige ambtenaar, van Monumentenzorg, van de Gemeentelijke Commissie voor Ruimtelijke Ordening (Gecoro) enzovoort. Bij de Lins Tower aan de Tunnelplaats, die nu volop gebouwd wordt, zijn deze adviezen heel erg opvallend genegeerd. In augustus 2014 keurde het stadsbestuur de bouwaanvraag goed voor een torengedebouw aan de Tunnelplaats: projectontwikkelaar Land Invest Group kon een torengedebouw van ruim 44 meter plaatsen. Het negatieve advies van de stedenbouwkundig ambtenaar? De negatieve adviezen van Gecoro, van Monumentenzorg, van het Provinciaal Centrum Toegankelijkheid, van de Welstandscommissie en de dienst Ondernemen en Stadsmarketing van de stad Antwerpen? Die werden allemaal genegeerd. Nochtans gaat het stuk voor stuk om diensten die daar kennis, expertise en bevoegdheid voor hebben. In het dossier van de toren van zestien verdiepingen aan de Zwaantjes in Hoboken vond de schepen van Stadsontwikkeling dat de mensen van de stedelijke administratie die bezwaren aantekenden 'allerminst het maatschappelijk belang dienden'. Adviezen van zulke diensten moet je als stad waarderen. Niet negeren.

We willen ook de volgorde omdraaien: eerst overleg met de buurt en daarna een ontwerp en planning. Hoe gaat het nu? In september 2016 organiseerde de PVDA een fietstocht langs verschillende omstreden werven in de stad. We hielden halt aan de sites Lins Tower, Tolhuis, Handelsbeurs, Tivoli en Harmonie, met telkens een woordje uitleg van bewonersgroepen en deskundigen. Waarom hielden we halt aan deze sites? Omdat het allemaal om projecten gaat die bedisseld werden op kantoren van architecten, bouwmeesters, projectontwikkelaars en het schepenkabinet, zonder ook maar op enige manier rekening te houden met de buurt. Zo ging het in de wijk Markgrave: de buurt had zelf voorstellen om de Tivoli-site – een oude Cashwell supermarkt – te herbestemmen. Maar plots kreeg ze plannen te zien van projectontwikkelaar Impact om er de grootste Lidl van Vlaanderen en zeventig appartementen te bouwen, recht tegenover het blindeninstituut. De buurt ging in verzet, met affiche-acties en een betoging. Maar ze kreeg de wind van voren van schepen Rob Van de Velde. Het stadsbestuur keurde de bouwvergunning toch goed. De buurt ging in beroep bij de bestendige deputatie van de Provincie Antwerpen. Net voor de uitspraak van de deputatie, trokken Impact en Lidl zich terug. Onder druk van het verzet.

Een goed stadsvernieuwingsproject vertrekt vanuit een diagnose van de lokale problemen en noden. Samen met de bewoners, het stadsbestuur en de betrokken administraties wordt dan het plan voor de buurt uitgetekend. Zo creëer je een draagvlak. Alleen door de wijk te leren kennen van binnenuit weet je als stadsbestuur wat de draagkracht van die wijk is. Pas daarna kunnen ontwerpers en projectontwikkelaars een project uitwerken.

Dat staat haaks op hoe het nu verloopt. De bewoners worden nu volledig in het ongewisse gelaten. Intussen verdwijnen stukken van de stad als sneeuw voor de zon. Het regent op maat gemaakte Ruimtelijke Uitvoeringsplannen (RUP's). Het gaat om 'postzegel-RUP's', netjes op maat van de opdrachtgevers. Voorbeelden? Het Tolhuis, de Slachthuissite, Brouwersvliet, de Middenvijver, de Combori-site enzovoort.

Tot slot willen we dat de Antwerpse stadsontwikkeling bottom-up gaat werken. De tijd van de obligate informatiesessies met eenrichtingsverkeer van bovenuit is voorbij. Het tijdperk van de wakkere burger en van burgerinitiatieven en burgerbewegingen is aangebroken. De protestacties, bottom-up, tegen stedenbouwkundige ingrepen van bovenaf en de initiatieven van alternatieve kleinschalige buurtontwikkeling zijn niet meer te tellen. Zulke lokale initiatieven van onderuit zorgen ervoor dat niet-gekende of miskende lokale noden en mogelijkheden op de agenda komen. Op eigen kracht een lokaal probleem aanpakken is ook een oefening in mondigheid, een vorm van *empowerment*. De stad is een laboratorium. Open ruimte wordt gemeenschappelijk gebruikt en plots hebben we een ander sociaal leven in de wijk. Dat is zo met de vele samentuinen en de zomerbars van de buurt op braakliggend terrein. Zulke initiatieven kunnen het lokale ook overstijgen. Zo heeft de vroegere luchthaven Tempelhof in Berlijn een nieuwe bestemming gekregen als recreatieruimte. En er is natuurlijk ook het hele verhaal van Ringland, stRaten-Generaal en Ademloos, waarin meer kennis en input van de burgers kwam dan van de overheid. Ja, er is heel veel expertise en creativiteit aanwezig. Creëer daar ruimte voor, moedig zulke initiatieven aan en laat hen onafhankelijk en kritisch werken, in plaats van hen monddood te maken of in te kapselen in het stedelijke beleid.

GEEN NIEUWE PROJECTEN ZONDER ECHTE INSPRAAK

VEROVER
DE STAD

antwerpen.pvda.be

PVDA

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

12. DEMOCRATISCHE STAD

STANDPUNT

We leven in Antwerpen met meer dan een half miljoen inwoners samen. De toekomst van onze stad is niet alleen een zaak van negen schepenen, laat staan van enkele bevriende vastgoedmakelaars, maar wel van ons allemaal. Hoe meer bewoners betrokken worden bij het beleid van onze stad, hoe groter de collectieve kennis, ervaring, capaciteit en draagkracht. Inspraak en participatie verbeteren het samenleven. En ze zijn essentieel, want iedereen moet meetellen. Mensen uit alle lagen van de bevolking, ook wie in de samenleving doorgaans onzichtbaar blijft, moet opgezocht, geïnformeerd en betrokken worden.

WAT WE WILLEN

EEN. MAAK INFORMATIE OVER HET REILEN EN ZEILEN VAN DE STAD VOOR IEDEREEN TOEGANKELIJK

- Inspraak en participatie beginnen met informatie. De toegang tot informatie over het reilen en zeilen van de stad moet voor alle inwoners gegarandeerd worden.
- *Open source* online platformen van de stad kunnen alle info groeperen. Deze platformen moeten in handen van de gemeenschap zijn en blijven.
- We voorzien gratis wifi in de hele stad. Er moeten openbare plaatsen zijn waar je gratis en onbeperkt online kan gaan.
- Een deur-aan-deurinfoblad en specifieke informatiedragers zijn nodig om alle inwoners van Antwerpen, jong en oud, sinjoor en nieuwkomer, te bereiken.

TWEE. GEEN NIEUWE PROJECTEN ZONDER ECHTE INSPRAAK

- Inspraak en participatie kunnen niet zonder informatie en interactie. Interactie vraagt openheid en flexibiliteit van het beleid en van de administratie.
- Met de technologische middelen van vandaag kan de stad via online platformen gemakkelijk en objectief allerlei bevestigingen, peilingen en stemmingen organiseren.
- De stad heeft openbare ontmoetingsruimtes nodig, gericht op informatie, uitwisseling, inspraak en participatie. Dat kunnen vaste ontmoetingsruimtes zijn of pop-ups in functie van bepaalde projecten.

DRIE. EEN STERK MIDDENVELD

- Wij willen een stad op mensenmaat. Die bouwen we op van onderuit, met alle inwoners, doordat mensen zich inzetten, samenwerken, participeren en actievoeren als het moet.
- De stedelijke overheid moet het middenveld ondersteunen. Een sterk ontwikkeld middenveld doet de democratie opleven.

VIER. MAAK VAN DE GEMEENTERAAD EEN DEMOCRATISCH DEBATORGAAN

- De gemeenteraad moet ernstig genomen worden. Beslissingen moeten er echt voorliggen. Alle problemen en uitdagingen moeten er ter bespreking op tafel liggen.
- De gemeenteraad moet openstaan voor vragen en adviezen uit andere raden en van burgers. Die moeten daar ook toe uitgenodigd worden. En een ‘vragenuurtje’ moet voorzien worden.
- Contracten tussen stad en privébedrijven zijn openbaar te raadplegen. In autonome gemeentebedrijven horen de oppositie, personeel en inwoners vertegenwoordigd te zijn.

VIJF. BINDENDE REFERENDA VOOR DIRECTE DEMOCRATIE

- De PVDA ijvert ervoor dat een bindend referendum wordt gehouden als vijfduizend Antwerpenaren erom vragen. De initiatiefnemers bepalen daarbij de vraagstelling, er is geen opkomstdrempel.

VISIE

EEN. MAAK INFORMATIE OVER HET REILEN EN ZEILEN VAN DE STAD VOOR IEDEREEN TOEGANKELIJK

Inpraak en participatie beginnen met communicatie en informatie bestemd voor alle inwoners van de stad. Zonder deze kan je onmogelijk iedereen betrekken. Onderzoeker Eric Goubin schrijft in het maandblad van de Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten (VVSG): ‘Gemeentelijke communicatie is de belangrijkste overheidscommunicatie. Van alle overheden hebben burgers het meest vertrouwen in de lokale overheid. Tegelijk speelt het gevoel van nabijheid.’ Goubin voegt eraan toe dat er twee topkanalen zijn: de website en het informatieblad, zij bereiken drie kwart van de inwoners. Toen het huidige stadsbestuur aantrad, besloot dat om in te zetten op digitale communicatie en het maandblad *De Nieuwe Antwerpenaar* verdween. Het stadsbestuur richtte zich in zijn communicatie veel meer tot rijkere inwoners en bezoekers. De campagne *In Antwerp we speak diamond* illustreert dat. Heel wat gewone inwoners worden gepasseerd of zelfs geschoffeerd. Tekst- en beeldmateriaal met ook allochtone inwoners is er nauwelijks. De affichecampagne *Graag traag in onze straat* over verkeersveiligheid op de Turnhoutsebaan met alleen maar witte mama’s en kinderen was daar een triest voorbeeld van.

Voor alle inwoners moet er de garantie zijn dat ze toegang hebben tot de info over het reilen en zeilen van de stad. *Open source* online platformen – waar iedereen samen aan kan werken onder supervisie van de stad – kunnen die info groeperen. Ze moeten in handen van de gemeenschap zijn en blijven. Wij willen gratis wifi bieden in de hele stad. Wij dringen aan op openbare plaatsen waar je gratis en onbeperkt online kan gaan. In hoofdstuk 15 van dit programma, *Slimme stad*, gaan we in op de mogelijkheden die dat biedt.

We pleiten voor de herinvoering van een informatieblad en voor stadsinfo op specifieke dragers, zodat alle inwoners van Antwerpen, jong en oud, sinjoor en nieuwkomer, bereikt worden.

TWEE. GEEN NIEUWE PROJECTEN ZONDER INSpraak

Meer dan drie kwart van de Antwerpenaren die deelnamen aan de Grote Bevraging, schaaft zich achter de stelling ‘voor de beslissing van nieuwe projecten moet de stad échte inspraak organiseren’. De inwoners van onze stad willen inspraak. Dat is logisch en goed. ‘De burgers zelf weten gewoonlijk het best wat hun behoeften zijn en kunnen oplossingen of middelen appreciëren om deze behoeften te bevredigen. Ze kunnen ook zelf oplossingen aanreiken, zowel in de vorm van suggesties of creatieve ideeën, als van concrete

acties', besluiten VUB-onderzoekers in het boek *De humane stad*. Die burgerbijdrage kan effectief het verschil maken. Want, zo gaan de onderzoekers verder: 'Op die manier gaan de burgers zelf actief participeren in het beheer van hun gemeente. Aldus krijgen ze het gevoel dat ze wonen in een stad op maat van de mensen, en niet alleen van de bureaucratie, economie, technologie, of politiek.'

De technische mogelijkheden om iedereen te raadplegen en te betrekken, zijn vandaag eindeloos veel groter dan vroeger. Met de sociale media en de smartphone volstaat een druk op een knop om je mening te geven. Als *open source* publieke stadsplatformen alle info bijeenbrengen, is interactie mogelijk. Die platformen moeten voor iedereen toegankelijk zijn. Ze horen in handen van de gemeenschap thuis, niet in handen van een of ander privébedrijf dat vroeg of laat informatie kan achterhouden of alleen tegen betaling vrijgeven.

Digitale platformen bereiken niet iedereen. Daarom zijn ook openbare ontmoetingsruimtes nodig. Ontmoetingsruimtes waar je niets moet consumeren, maar wel van alles aangeboden krijgt: boeken, kranten, internet, televisie, kleine optredens, debatten, administratieve diensten... Waar je kennis kan uitwisselen en inspraak en participatie kan organiseren. Zulke ontmoetingsruimtes organiseren we het best per wijk, mogelijk met een aanvullend buddysysteem dat mensen actief opzoekt en uitnodigt om naar de plaatselijke ontmoetingsruimte te komen. Zo betrekken we ook de vele mensen die vandaag al te veel op zichzelf zijn aangewezen en die vereenzaamd zijn.

Dat alles kan natuurlijk alleen maar slagen als beleidsvoerders openstaan voor inspraak. De voorbije periode hebben we gezien dat de wil tot inspraak meer dan eens botste met de Antwerpse schepenen. Zo sprak schepen Rob Van de Velde dreigende taal tegen verschillende individuen en actiegroepen in belangrijke bouwdoSSIERS.

Dat staat in schril contrast met hoe het schepencollege in het district Borgerhout te werk ging en gaat. 'Het eerste punt in het bestuursakkoord was dat we echt op een interactieve manier willen besturen,' zegt Zohra Othman, PVDA-schepen in Borgerhout. 'We willen de bevolking sterk betrekken bij onze plannen. We willen dat de mensen mee zoeken naar oplossingen. We bespreken de problemen van de straat in de raad. Met het bestuur willen we die problemen ter harte nemen en ons beleid daarop afstemmen om er dan mee terug te gaan naar de straat.' Die oriëntatie heeft het districtsbestuur vanaf dag één gevolgd: al in de eerste weken volgden bijvoorbeeld vier wijkvergaderingen over het Borgerhoutse bestuursakkoord.

DRIE. EEN STERK MIDDENVELD

In *De Franken Teut*, het stadsmagazine van de PVDA, schreef PVDA-gemeenteraadslid Peter Mertens: 'Vooruit met de stad, en vooral met alle inwoners van de 62 wijken, en niet alleen met de allerrijkste sinjoren. Wij willen een stad op mensenmaat. Dat kan maar door druk van onderuit. Als mensen zich inzetten, samenwerken en actievoeren als het moet. In de wijken, op de werkvloer, bij het stadspersoneel, in de haven...'

Een sterk middenveld is belangrijk voor deze democratie-van-onderuit, omdat het allerlei groepen betreft, omdat het mensen versterkt, omdat er kennis samengebald zit... Een brede en diepe democratie kan niet zonder een goed ontwikkeld middenveld. Van actiegroepen tot vakbonden, van vrouwenorganisaties tot buurt- en natuurverenigingen: zij zijn een essentiële schakel in het democratische proces. Ze vormen de buik van de samenleving waar het debat wordt georganiseerd en mensen samenkomen. Ze kunnen mee de agenda bepalen en meningen helpen vormen.

Het stadsbestuur ondermijnt het middenveld met een beleid dat bespaart op werkingsmiddelen van allerlei organisaties en een beleid dat bepaalde diensten commercialiseert die door deze organisaties worden geleverd.

In juni 2013, als het stadsbestuur aankondigt dat het zwaar zal besparen in de jeugdsector en de sociale

sector, plant het Antwerps platform van sociale middenveldorganisaties een manifestatie op de Groenplaats. ‘Deze actie is de beste manier om te solliciteren naar besparingen,’ zo dreigt bevoegd schepen van Sociale Zaken Liesbeth Homans (N-VA). Een niet mis te verstane boodschap: wie in actie komt, solliciteert voor extra besparingen.

VIER. MAAK VAN DE GEMEENTERAAD EEN DEMOCRATISCH DEBATORGAAN

PVDA-gemeenteraadslid Mie Branders vertelde in *De Franken Teut*: ‘Ik zat twaalf jaar in de districtsraad van Hoboken. Ik kende dus al iets van het reilen en zeilen van zo’n raad. Maar dat de gemeenteraad zoveel meer cinema zou zijn, daar verbaas ik mij nog iedere zitting over. Het stadsbestuur neemt alle beslissingen al op voorhand, licht de pers in... en dan mag de gemeenteraad in een door het bestuur geregisseerde film optreden. Ik zou graag een echt debat hebben, waarin werkelijk over keuzes wordt gediscussieerd.’

Mohamed Chebaa, eveneens gemeenteraadslid voor de PVDA, bevestigt dat: ‘In de gemeenteraad is het een eindeloos getetter en dan nog in de eerste plaats vanwege de schepenen.’ Mohamed is elektricien in de haven: ‘Wij hebben wel al heel wat ter sprake gebracht. We zijn een klankbord voor de dagelijkse problemen van ons, werkende mensen. Op ‘t Schoon Verdiep weten ze daar dikwijls niks vanaf.’

Het zou toch voor zich moeten spreken dat het stadsbestuur de gemeenteraad ernstig neemt en niet als een ‘geregisseerde cinema’ beschouwt?

Het stadsbestuur moet ook de publieksdeelname aan de gemeenteraad beter organiseren, met voldoende publieksplaatsen, betere streaming enzovoort.

Ook de verslaggeving moet beter, en online gezet. Vandaag wordt van de Antwerpse gemeenteraad gewoon geen schriftelijk verslag gemaakt, noch van de voorbereidende commissies.

Adviezen van districtsraden, van senioren- of jeugdraden enzovoort moeten ernstig genomen worden. Behandelt de gemeenteraad zaken die betrekking hebben op bepaalde wijken of op bepaalde groepen, dan moeten de betrokkenen (raden en burgers) uitgenodigd worden.

We pleiten ook voor een ‘vragenuurtje’ waarbij burgers en actiecomités met vragen en voorstellen voor de dag kunnen komen.

Wij willen volledige openbaarheid. Alleen welbepaalde dossiers specifieke en concrete bedreiging van de openbare veiligheid, en individuele personeelsdossiers kunnen daar buiten vallen. Door de trend naar meer autonomie en privatisering van stadsdiensten, gaat de openbaarheid achteruit. Het kan niet dat contracten tussen de stad en privébedrijven zozeggend om concurrentiële redenen de openbaarheid beperken. Informatie achterhouden fruikt het democratische debat.

Peter Mertens, die namens de PVDA zetelde in de raad van bestuur van het Havenbedrijf, bracht uit dat de wettelijk opgelegde boetes ter waarde van 52 miljoen euro aan multinationals DP World en PSA werden kwijtgescholden. Daarop werd de PVDA uit de raad van bestuur gezet. De PVDA verdedigt dat de voltallige oppositie haar plaats heeft in het Havenbedrijf. De PVDA streeft ook naar ‘burgerbedrijven 3.0’ die in hun bestuur ook werknemers en inwoners opnemen (zie hoofdstuk 7, *Stad zonder graaiers*).

VIJF. BINDENDE REFERENDA VOOR DIRECTE DEMOCRATIE

De PVDA ijvert ervoor dat een bindend referendum wordt gehouden als vijfduizend Antwerpenaren dat vragen. De initiatiefnemers bepalen daarbij de vraagstelling, er is geen opkomstdrempel.

Referenda dwingen politici tot de gezonde reflex om hun politieke keuzes direct aan de basis te verantwoorden. Maar misschien is de belangrijkste winst wel dat het publieke debat voor iedereen opengesteld wordt. De democratie krijgt adem en treedt buiten de muren van de gemeenteraad. De discussie gaat

spelen in de wijken, bij de bakker en de kapper. Op de dag van het referendum bepalen we heel praktisch: deze richting gaat het beleid uit.

Het bindend karakter ervan moet ervoor zorgen dat het referendum werkelijk een stap is naar democratie. Vandaag kan een beleid al te gemakkelijk een referendum negeren. Nee is nee en ja is ja, en daarmee uit. Er mogen geen opkomstdrempels worden ingesteld. Wie niet deelneemt, geeft zijn mandaat aan wie wel deelneemt. Zonder opkomstdrempel vermijden we ook boycotacties: een te klein aantal stemlokalen, een oproep van het beleid om niet te stemmen enzovoort. Wie met veel handtekeningen een referendum uitlokt, moet de vraagstelling ervan kunnen bepalen. Nu legt de gemeenteraad nog vast waar het referendum exact om draait. Daardoor kan je een referendum al verliezen nog voor de stemming. Wel een goed idee is: ambtenaren ter beschikking stellen die initiatiefnemers van een referendum eventueel helpen bij een goede formulering.

RESPECTEER DE DISTRICTEN, VERDUBBEL DE BUDGETTEN

VEROVER
DE STAD

antwerpen.pvda.be

PVDA

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

13. STADSDISTRICTEN

STANDPUNT

De stad Antwerpen telt negen districten. Elk district heeft een eigen verkozen districtsraad en een eigen districtscollege. Bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen beloofden alle partijen meer bevoegdheden en middelen voor de districten. Maar pas in 2017 besliste het stadsbestuur om een paar aanpassingen te doen. En adviezen van het district kan het stadsbestuur nog altijd naast zich neerleggen. De middelen worden nu een beetje anders verdeeld, maar ze zijn niet verhoogd. Het budget voor de districten blijft een van de kleinste deeltjes in het totale budget. Sommige districten zoals Borgerhout zouden er zelfs op achteruitgaan. Voor de PVDA moeten de districten volop hun rol kunnen spelen als bestuur dat het dichtst bij de bewoners staat.

WAT WE WILLEN

- Eén. We maken de adviezen vanuit de districten voortaan bindend.
- Twee. We verdubbelen het budget voor de districten.
- Drie. De verdeling van de budgetten die naar elk district gaan, moet anders: ook de sociaaleconomische factor moet meetellen.
- Vier. We maken betrokkenheid ook mogelijk naast de verkozen districtsraad.
- Vijf. We voeren het vragenuurtje van het publiek op de districtsraden weer in.

VISIE

In 1983 werden Antwerpen en de gemeenten Berchem, Borgerhout, Deurne, Ekeren, Hoboken, Merksem, Wilrijk met Berendrecht, Zandvliet en Lillo samen één stad. Maar al snel groeide er een kloof tussen het bestuur van de grote stad en de man/vrouw in de straat. De negen vroegere gemeenten kregen eigen verkozen raden en een eigen bestuur. Deze districten, zoals ze gingen heten, beslisten over lokaal sport-, jeugd-, cultuur- en seniorenbeleid. Ook over straat- en groenwerken op hun terrein en over de communicatie van het district. En trouwen doe je altijd in je district. Voor de PVDA kunnen de districten een belangrijke rol spelen in de stad. Ze staan veel dicht bij de bevolking. Bij het begin van de bestuursperiode kondigde het stadsbestuur met N-VA, CD&V en Open Vld plechtig aan dat de districten meer bevoegdheden zouden krijgen. Vervolgens liet het bestuur er vijf jaar overheen gaan eer het een aantal bevoegdheden verder ging uitdiepen en aanstalten ging maken om de verdeling van de middelen aan te passen. Maar over de middelen vergroten bleef het stadsbestuur in alle talen zwijgen. En over adviezen uit de districtsraden bindend maken al evenzeer.

EEN. WE MAKEN DE ADVIEZEN VANUIT DE DISTRICTEN VOORTAAN BINDEND

- De districten dienen een veel belangrijker rol te spelen in het besturen van de stad Antwerpen dan nu het geval is.' Zo stond het in het verkiezingsprogramma van de N-VA in 2012. Praat voor de vaak was het.

Het stadsbestuur met de N-VA negeert systematisch de adviezen van de districten:

- De Wilrijkse districtsraad adviseerde tegen de kap van het Ferrarisbos door de firma Essers. Het stadsbestuur vaardigde toch een kapvergunning uit.
- Borgerhout gaf advies voor een park op Spoor Oost. Maar er kwam een parking.
- Deurne gaf advies voor de renovatie van zwembad Arena. Maar het stadsbestuur antwoordt dat het zwembad versleten is en weg moet.
- Antwerpen gaf advies tegen een viersterrenhotel op Sint-Anneke en wilde de buurtbewoners mee laten beslissen. Maar nu is het plan dat er toch een hotel komt. Inspraak is daarover nog niet geweest.
- Het college van Hoboken geeft een negatief advies over de locatie van een school. De school komt toch op die locatie.

Als een districtsraad een advies opmaakt, willen wij dat het stadsbestuur dat advies ook volgt. Als het stadsbestuur toch heel goede redenen heeft om dat advies niet te volgen, dan moet het een overlegprocedure starten.

TWEE. WE VERDUBBELEN HET BUDGET VOOR DE DISTRICTEN

De districten ontvangen samen amper twee procent van het totale stadsbudget, terwijl de opdrachten groter worden, er meer publiek domein bijkomt en de bevolking aangroeit. Dit stadsbestuur zegt nu dat het de middelen niet verhoogt, 'want dat is een bevoegdheid van het nieuwe stadsbestuur'. De stad gedraagt zich alsof ze met tegenzin de afgedwongen alimentatie voor een ongewenst kind betaalt. Met de PVDA willen we de middelen voor de districten alvast verdubbelen.

DRIE. DE VERDELING VAN DE BUDGETTEN DIE NAAR ELK DISTRICT GAAN, MOET ANDERS: OOK DE SOCIAALECONOMISCHE FACTOR MOET MEETELLEN

De districten krijgen nu middelen op basis van de grootte van het district en van het aantal inwoners. Het stadsbestuur wijzigde dat. Het district wordt onderverdeeld in grijze oppervlakte (straten, pleinen) en groene oppervlakte (park, groene ruimte). De bevolkingsdichtheid zal vanaf 2019 ook meetellen, en maar goed ook. Want wonen er 11 866 inwoners per km², zoals in Borgerhout, dan heb je andere uitdagingen dan als er 2981 inwoners per km² wonen, zoals in Wilrijk. Denken we maar aan groene ruimte, ruimte om te spelen enzovoort. Helaas telt dat maar mee voor 25 procent van het budget. Voor de PVDA mag dat meer zijn. En als de armoedecijfers in een district hoger zijn, dan moeten daar ook extra middelen naartoe gaan. Nu gebeurt dat helemaal niet.

VIER. WE MAKEN BETROKKENHEID OOK MOGELIJK NAAST DE VERKOZEN DISTRICTSRAAD

Het district Borgerhout werkt met twee permanente wijkraden. Mensen uit de wijk overleggen heel regelmatig met hun districtsbestuur. Het district Antwerpen heeft een burgerbegroting waar inwoners mogen beslissen over tien procent van het budget. Met de PVDA willen we zulke modellen verder uitbouwen. We besteden daarbij extra aandacht om ook wijkbewoners die het sociaaleconomisch moeilijker hebben en wijkbewoners met taalachterstand te betrekken. Die worden nu te weinig bereikt.

VIJF. WE VOEREN HET 'VRAGENUURTJE' VAN HET PUBLIEK OP DE DISTRICTSRADEN WEER IN

In zo goed als alle districten werd het 'vragenuurtje' afgeschaft. Inwoners van het district mochten vroeger

voor de zitting langskomen en hun vragen stellen over wat er gebeurde in hun district. Dicht bij de burger staan, heet het, maar diezelfde burger zou niet welkom zijn op de raadszittingen? Met de PVDA willen we dat 'vragenuurtje' in elk district weer invoeren.

MAAK ANTWERPEN BETAALBAAR VOOR IEDEREEN

VEROVER
DE STAD

antwerpen.pvda.be

PVDA

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

14. FINANCIËEL GEZONDE STAD

STANDPUNT

Een begroting maken is keuzes maken. Waar haal je het geld vandaan? En waar gaat het geld naartoe? Niemand wil het geld door vensters en ramen gooien en niemand wil terug naar een schuldenberg. Het stadsbestuur bouwde de belastingen die het grootbedrijf aanspreken verder af. En het voerde een hele rits retributies en taksen in die Jan en alleman treffen. Dat willen we omkeren, zodat de sterkste schouders ook op stedelijk vlak de zwaarste lasten dragen. We schaffen de pesttaksen af. En we maken andere beleidskeuzes: we investeren meer in sociale uitgaven en in volwaardige stedelijke tewerkstelling.

WAT WE WILLEN

EEN. KOSTENVERHOGINGEN EN PESTTAKSEN AFBOWEN

- We maken containerparken opnieuw kosteloos. We schroeven de kostenverhoging van trouwen en van het plaatsen van parkeerverbodsborden bij verhuis terug.
- Water is een basisrecht. We verlagen de riooltaks (saneringsbijdrage) naar het niveau van 2013.
- We schaffen de ‘imagoverlagende belasting’ voor nachtwinkels en de ‘vreemdelingentaks’ af. Die pesttaksen viseren bepaalde groepen mensen en leveren nauwelijks inkomsten op voor de stad.

TWEE. BELASTINGVERSCHUIVING NAAR HET GROOTBEDRIJF

- Met een tariefaanpassing van de belasting op drijfkracht en op vestiging laten we het grootbedrijf meer gemeentelijke belastingen betalen.
- We recupereren het verlies aan inkomsten uit de opcentiemen op de onroerende voorheffing op materieel en outillage.
- We verbieden miljoenencadeaus aan grote bedrijven.
- Bij de federale overheid dringen we aan op een herziening van de berekening van de personenbelasting, zodat men weer rekening houdt met de inkomens uit vermogen.

DRIE. MINSTENS 15 PROCENT EXTRA MIDDELEN VOOR HET GEMEENTEFONDS

- We dringen er bij de Vlaamse overheid op aan om de dotatie voor het Gemeentefonds met 15 procent op te trekken.

VIJF. WE MAKEN ANDERE BELEIDSKEUZES

- We stoppen met de overdreven uitgaven in bewapening van de politie, die ten koste gaan van sociale uitgaven.

VIJF. BEHOUD VAN DE STEDELIJKE TEWERKSTELLING

- We weigeren een ‘herstructureringsronde’ bij de stadsdiensten.
- We streven ernaar weer meer ambtenaren te benoemen. Dat is de beste garantie voor een volwaardig pensioen voor het stadspersoneel.
- We heropenen de stadskantoren.
- We deprivatiseren de brandweerambulances.
- Personeelsleden die door de digitalisering van de dienstverlening uitgespaard worden, zetten we in om klanten die niet met computers overweg kunnen, te helpen en mee te krijgen.
- We nemen de hefboomen voor een coherent sociaal beleid weer in handen. We stoppen met de privaatsamenwerkingen en met het vermarkten van publieke initiatieven.

VISIE

Met allerlei verdoken reglementen heeft het stadsbestuur de belastingen verhoogd voor de inwoners en kleine middenstandszaken. De sterkste schouders en het grootbedrijf bleven buiten schot. En intussen werden taksen en retributies van gewone sinjoren alweer verhoogd.

EEN. KOSTENVERHOGINGEN EN PESTTAKSEN AFBOUWEN

Burgemeester De Wever klopt zich als King Kong op de borst dat hij de ‘gemeentebelasting’ van 8 procent opcentiemen niet verder heeft verhoogd. Dat heeft hij inderdaad niet gedaan, maar hij voerde wel allerlei kleine belastingen in, extra taksen en pesttaksen die samen zwaar doorwegen.

De PVDA verzette zich tegen deze belastingen en wil ze afschaffen. Zo vinden we dat de containerparken opnieuw gratis moeten. Goed sorteren moet beloond en niet bestraft worden. Sinds het betalend maken halveerde het aantal bezoekers bijna. Het teruggebrachte afval daalt, niet alleen voor de betalende fracties grofvuil en steenpuin maar ook bij de andere fracties zoals asbest en klein gevaarlijk afval.

Zelfs op de ‘mooiste dag van je leven’ moet je langs de kassa passeren. Sinds 2013 betaal je 124 euro om te trouwen op een weekdag (behalve op maandag) en 200 euro op een zaterdag. In 2016 voerde het stadsbestuur een nieuw reglement in voor het vrijhouden van parkeerplaatsen met parkeerverbodsborden. Verkeersborden bestellen voor een verhuis of voor verbouwingen kan voortaan alleen digitaal en het kost minimaal 49 euro. Voor meerdere dagen loopt de prijs al snel op. We hebben ons consequent tegen deze wirwar van taksen verzet. We blijven vragen dat de kostverhoging voor trouwen en de extra kost voor parkeerverbodsborden bij verhuis of verbouwing weer verdwijnen.

Het stadsbestuur verhoogde de saneringsbijdrage (riootaks) op de waterfactuur met 73 procent. Een kinderrijk gezin betaalt daardoor meer dan honderd euro per jaar extra. Mensen met een bescheiden inkomen hebben evenveel drinkwater nodig als miljonairs. Maar de taks weegt op een klein inkomen veel zwaarder door. Openbare voorzieningen zoals riolen moeten we aanleggen en onderhouden met inkomsten uit de reguliere belastingen, dan kunnen de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. We zijn tegen een vlaktaks op water waarbij iedereen hetzelfde bedrag betaalt. Water is een basisrecht. Daarom willen we de saneringsbijdrage weer naar het niveau van voor 2013 verlagen.

Het rechtse stadsbestuur besliste dat alle ondernemingen en organisaties met een uitbatingvergunning – nachtwinkels, club-vzw’s en videotheken – voortaan jaarlijks een ‘imagotaks’ van 1500 euro moeten betalen. Voor een nieuwe uitbatingvergunning betaal je voortaan 6000 euro. Door de druk van de getroffen

en met de hulp van de PVDA werden club-vzw's en videotheken uit de belasting gehaald. Wij vragen dat de hele 'imagotaks' wordt afgeschaft.

Na een eerste mislukte poging voerde het Antwerpse schepencollege in 2015 de vreemdelingentaks in. Per gezinslid wordt voortaan 50 euro gevraagd voor het verlengen, vernieuwen en vervangen van het bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister. Dat bedrag zou zegge de administratieve lasten moeten compenseren, maar in feite is het een pestbeleid dat vooral minder gefortuneerde niet-Belgen moet ontraden zich in Antwerpen te vestigen. We vragen dat die pestbelasting onmiddellijk wordt afgeschaft.

TWEE. BELASTINGVERSCHUIVING NAAR HET GROOTBEDRIJF

De PVDA meent dat het grootbedrijf meer moet bijdragen aan de stadsbegroting. Bedrijven maken gebruik van de collectieve haveninfrastructuur, van transportinfrastructuur, van onderwijs, van onderzoek aan de universiteiten en van sociale voorzieningen als tijdelijke werkloosheid. Zonder die collectieve voorzieningen kunnen zij hun activiteiten niet uitvoeren en hun winsten niet verzekeren. Het is dan ook logisch dat ze een navenante bijdrage leveren aan de stadsfinanciën. De sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen.

- Met een tariefaanpassing van de belasting op drijfkracht en op vestiging laten we het grootbedrijf meer gemeentelijke belastingen betalen.

De concurrentie tussen de steden leidt tot een neerwaartse fiscale spiraal voor de grote bedrijven. Om daar een eind aan te maken zouden de tarieven van deze belastingen het best federaal vastgelegd worden. In afwachting van die nationale harmonisering stellen we voor in Antwerpen de tarieven van de belasting op drijfkracht aan te passen: schaf er de degressiviteit en het plafond van af, behalve voor bedrijven die met groene energie werken. Trek het tarief van de drijfkrachtbelasting op naar het niveau van Zwijndrecht, 30 euro per kilowatt. Schaf ook de degressiviteit en het plafond van de vestigingsbelasting af.

Zwijndrecht voorziet in de begroting van 2018 7,8 miljoen euro belasting op drijfkracht, op een totale begroting van 29,6 miljoen euro. Daardoor komt 23 procent van de inkomsten van Zwijndrecht van de bedrijven. De stad Antwerpen voorziet 25,6 miljoen euro belasting op drijfkracht en 11,8 miljoen euro vestigingstaks, maar dan op een totale begroting van ongeveer 1,8 miljard euro. Er komt dus maar 2 procent van de stadsinkomsten van de grote bedrijven! En dat ondanks het feit dat de industrie van Antwerpen honderden keren groter is dan het industriepark van Zwijndrecht. Het stadsbestuur schafte de belasting op drijfkracht en vestiging af voor kleine ondernemers, en dat is een goede zaak. Maar het liet na om het verlies aan inkomsten te compenseren bij de grootbedrijven, die nochtans best een tandje kunnen bijsteken.

- We recupereren het verlies aan inkomsten uit de opcentiemen op de onroerende voorheffing op materieel en outillage.

De opcentiemen op de onroerende voorheffing op materieel en outillage vormen een andere belasting op grote bedrijven. Maar sinds 2009 verleent de Vlaamse overheid bij investeringen in nieuw materieel en outillage vrijstellingen op deze voorheffing. De Vlaamse overheid compenseerde het inkomstenverlies van de gemeenten ten gevolge van deze vrijstellingen. Maar in september 2015 schafte ze die compensatie zonder overleg met de gemeenten helemaal af.

Door de volledige vrijstelling van de onroerende voorheffing op nieuw materieel en outillage dreigt de stad Antwerpen op termijn een bedrag van jaarlijks 40 miljoen euro te verliezen.

Schepen van Financiën Koen Kennis (N-VA) spreekt over de pensioenen van ambtenaren als over een molenstein die rond de nek van de stadsfinanciën hangt. Maar het verlies van de inkomsten uit materieel en outillage, die betaalt hij dan weer 'met veel plezier'.

- We verbieden miljoenencadeaus aan grote bedrijven.

Om de grote havenbedrijven ter wille te zijn, schonk het Antwerps Havenbedrijf aan containergiganten DP World en PSA voor 52 miljoen euro boetes kwijt. Zij liepen die op omdat ze de contractuele voorwaarden van hun concessie niet naleefden. Wij eisen dat die boetes zonder pardon worden betaald. Omdat PVDA-gemeenteraadslid Peter Mertens deze informatie bekendmaakte werd hij uit de raad van bestuur van het Havenbedrijf gezet, 'om lekken te vermijden'.

Ook de Franse multinational *Air Liquide* kreeg 16,8 miljoen euro drijfkrachtbelasting teruggestort door dit stadsbestuur, omdat die – tegen het ingewonnen advies in – geen juridische strijd hierover wilde voeren.

- Bij de federale overheid dringen wij aan op een herziening van de berekening van de personenbelasting zodat men weer rekening houdt met de inkomens uit vermogen.

De fiscus ontziet personen met grote vermogens. De belastingen op inkomsten uit vermogen (roerende voorheffing) worden niet vermeerderd met gemeentelijke opcentiemen zoals dat wel het geval is met de personenbelasting op de lonen en uitkeringen. In Antwerpen bedraagt de aanvullende personenbelasting 8 procent. Al wie zijn of haar inkomen voornamelijk uit fortuin verkrijgt, betaalt daar dus geen gemeentelijke belastingen op. Een herziening van de berekening van de personenbelastingen zodat in de toekomst ook met inkomsten uit de grote fortuinen rekening wordt gehouden, dringt zich op.

Men zou bijvoorbeeld belasting kunnen heffen vanaf kapitaalopbrengsten hoger dan 10 000 euro zodat kleine spaarders niet getroffen worden. (Een opbrengst van 10 000 euro veronderstelt al een kapitaal van één miljoen euro met 1 procent opbrengst). Zo kunnen de gemeenten hun inkomsten verhogen en dragen de allerrijksten daar ook in bij.

DRIE. MINSTENS 15 PROCENT EXTRA MIDDELEN VOOR HET GEMEENTEFONDS

- We dringen er bij de Vlaamse overheid op aan de dotatie voor het Gemeentefonds op te trekken met 15 procent.

De PVDA wil dat meer financiële middelen van de Vlaamse overheid naar de stijgende behoeften van de gemeenten gaan. De dotaties van het Gemeentefonds worden tot in 2020 jaarlijks met 3,5 procent verhoogd, daarna met het inflatiepercentage. Gezien de onderfinanciering van de steden en gemeenten stellen we voor om dat budget met 15 procent aan te vullen. Dat zou voor Antwerpen voor een meerinkomst van 87 miljoen euro per jaar zorgen.

VIER. WE MAKEN ANDERE BELEIDSKEUZES

- We stoppen de overdreven uitgaven in de bewapening van de politie, die ten koste gaan van de sociale uitgaven.

Antwerpen spendeerde in 2015 547 euro per inwoner aan veiligheidszorg. Dat is veel meer dan de 374 euro gemiddeld in steden als Hasselt en Brugge. Die meeruitgave gaat ten koste van de budgetten voor leren en onderwijs. Die bedragen 102 euro in Antwerpen tegenover gemiddeld 189 euro in steden als Hasselt en Brugge.

Het Antwerps politieteam is echt het duurste van het land. Per hoofd van de Antwerpse bevolking zal in 2019 403 euro naar de politie gaan. Dat is meer dan het dubbele van het Vlaamse gemiddelde van jaarlijks 161 euro per inwoner. En toch beleefde de Antwerpse politie een personeelsbeperking, een beperking van

de wijkwerking en de sluiting van kantoren 's nachts. Om aangifte te doen van een diefstal moet je een afspraak maken. Al het extra geld gaat naar de aankoop van werp- en afvuurgranaten, gepantserde wagens, zwaar wapentuig, *tasers* van 50 000 volt en ANPR-camera's die alle voertuigen die de stad in- en uitrijden, volgen. De kosten voor de nieuwe politietoren zouden tot bijna 300 miljoen euro oplopen.

Geen wonder dat de investeringen in de sociale departementen achterop hinken. Van de 425 euro per inwoner in 2015 voor deze departementen besteedde de stad 169 euro aan bestuur en amper 151 euro aan onderwijs, wonen en zorg samen. Antwerpen verjongt en heeft scholen en nieuwe woningen nodig. Tegelijk is de babyboomgeneratie op rijpe leeftijd gekomen en zijn grotere investeringen in de zorg noodzakelijk.

VIJF. BEHOUD VAN DE STEDELIJKE TEWERKSTELLING

- We weigeren een nieuwe 'herstructureringsronde' in 2019 bij de stadsdiensten. We benoemen weer meer statutaire ambtenaren. Dat is de beste garantie voor een volwaardig pensioen voor het stadspersoneel.

Het stadsbestuur heeft in het begin van de legislatuur uitgerekend dat het een pensioenbedrag van 420 miljoen euro moest betalen aan de gepensioneerde statutaire ambtenaren. Het riep die kost in om 1420 jobs te schrappen. Deze maatregel kwam bovenop de afbouw met 400 jobs in 2009, toen Dexia-bank failliet ging en de stad het verlies van veel dividenden moest incasseren.

Het rechtse stadsbestuur ziet de dienstverlening door het stadspersoneel als een last, die drastisch moet ingeperkt worden. Maar voor de inwoners van Antwerpen is die dienstverlening juist heel waardevol. Wie zorgt er anders voor onze kinderen en ouderen? Wie anders houdt de straten proper? Wie anders helpt ons met allerlei administratie? Wie anders organiseert sport, cultuur en ontspanning? Het stadsbestuur moet opnieuw personeel aanwerven. Met een goed statuut.

Want de maatregel om nog eens 1420 jobs te schrappen werkt averechts, zoals de PVDA toen al heeft gewaarschuwd. Het heeft de toestand in verband met de pensioenen alleen maar verergerd. Het probleem is namelijk: door de afbouw van het aantal ambtenaren en doordat ambtenaren hoe langer hoe meer in een slechter contractueel statuut gehouden worden, komen er veel te weinig bijdragen binnen in de pensioenkas van de statutaire stadsambtenaren. Niet de uitgaven vormen het probleem, maar het gebrek aan inkomsten. Het stadsbestuur heeft de scheefftrekking alleen maar vergroot. Schepen van Financiën Koen Kennis gaf al aan dat er een nieuwe besparingsoefening moet komen. Voor de PVDA is het uitgesloten dat het stadspersoneel en de bevolking nog eens de kost van dat failliete beleid moeten dragen.

- We heropenen de stadskantoren.
- We deprivatiseren de brandweerambulances.
- Personeelsleden die door de digitalisering van de dienstverlening uitgespaard worden, zetten we in om klanten die niet met computers overweg kunnen, te helpen en mee te krijgen.

In de verschillende wijken van het district Antwerpen waren stadskantoren gevestigd waar de bevolking terecht kon voor dezelfde dienstverlening als in het districtshuis. Om te bezuinigen werden de stadskantoren op het Kiel, de Luchtbal, het De Coninckplein en in de Paleisstraat gesloten. Nochtans maakten 123 000 bewoners gebruik van deze stadskantoren. Laagdrempelige hulp dicht bij de mensen is essentieel.

Om voltijdse equivalenten te schrappen besliste de brandweer de eigen ziekenwagendienst op de posten Zuid, Centrum en Linkeroever af te stoten en te privatiseren.

De stad zet sterk in op digitalisering in de dienstverlening. Loketten worden zo veel mogelijk vervangen door E-dienstverlening. De verspreiding aan alle inwoners van Antwerpen van de gedrukte versie van het stadsmagazine *De Nieuwe Antwerpenaar* verdween. De besluitvorming verloopt volledig digitaal. De PVDA

is een voorstander van digitalisering, maar dan wel op voorwaarde dat iedereen mee is. Nu wordt een grote groep bewoners erdoor buitenspel gezet. Ook mensen die niet goed met computers kunnen werken of geen geld hebben voor een computer en de internetverbinding, anderstaligen... moeten bereikt en geholpen worden. De personeelsleden die men uitspaart door digitalisering moeten ingezet worden om iedereen mee te krijgen.

- We nemen de hefboomen voor een coherent sociaal beleid opnieuw in handen. We stoppen de privaatsamenwerkingen (PPS) en het vermarkten van publieke initiatieven.

De PVDA is tegen het opzetten van PPS-projecten of het outsourcen van projecten aan de privé. Binnen PPS-constructies staat de stad vaak de regulerende en uitvoerende bevoegdheden af aan de private partner. Daardoor geeft ze de sleutels voor het voeren van een coherent sociaal beleid uit handen.

De krappe financiële ruimte wordt ingeroepen om PPS-projecten op te zetten of te outsourcen naar privébedrijven. PPS lijkt ogenschijnlijk heel aantrekkelijk. Voorstanders beweren dat de stad op die manier bijvoorbeeld een nieuw ziekenhuis kan realiseren zonder dat het de stad wat kost. 'De privé neemt het ontwerp, de bouw, de financiering, het onderhoud en de uitbating op zich; de stad moet een kleine jaarlijkse vergoeding betalen.' De werkelijkheid is anders. Studies hebben uitgewezen dat PPS gemiddeld 3 procent duurder is dan de klassieke publieke financiering. Logisch, want de privé moet er ook aan verdienen! Het kostenplaatje voor de nieuwe politietoren, die met een PPS-constructie wordt opgetrokken, blijft stijgen. Het staat al op bijna 300 miljoen euro omdat de privésector de risico's vakkundig op de stad afwentelt.

De PVDA blijft de privatisering van stadsdiensten afwijzen. De kinderboerderij in Wilrijk toont hoe het niet moet. Ze was 36 jaar lang een plek waar kinderen in aanraking kwamen met het leven op een boerderij, waar vrijwilligers kwamen helpen die elders niet terechtkonden, waar jong en oud kon genieten van een plekje natuur. Het stadsbestuur besliste om de kinderboerderij in concessie te geven aan een private ondernemer en er een commercieel project van te maken. Alleen de PVDA stemde tegen deze privatisering. De gevolgen zijn gekend. De vrijwilligerswerking werd stopgezet, de schoolbezoeken verdwenen volledig en de boerderij verloederde. De stedelijke kinderboerderij is een taak van de stad en moet weer in stedelijke handen komen.

INNOVEER SLIM ÉN SOCIAAL

VEROVER
DE STAD

PVDA

antwerpen.pvda.be

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

15. SLIMME STAD

STANDPUNT

Antwerpen zou een ‘sociaal slimme’ stad kunnen zijn. Een stad waar iedereen kan rekenen op gebruiksvriendelijke stadsdiensten van topkwaliteit, vrij kan discussiëren en beslissen over de toekomst van de buurt en inzicht kan krijgen in wat de stadsoverheid allemaal uitvoert. Helaas, het huidige stadsbestuur gebruikt de nieuwe technologie liever om alles wat de burgers doen, te kunnen controleren; om te besparen bij de stadsdiensten waardoor die minder toegankelijk worden. Op die manier gaat de vooruitgang die door de nieuwe technologieën mogelijk wordt, bijna uitsluitend naar een kleine groep investeerders. Wij willen het roer omgooien. Wij willen de mogelijkheden van de ‘slimme’ technologieën gebruiken om het dagelijks leven van de Antwerpenaren te verbeteren en om ieders stem vrij te laten weerklinken.

WAT WE WILLEN

EEN. DIGITAAL DE DEMOCRATISCHE WERKING VAN DE STAD VERSTERKEN

- We geven de burger inzicht in de beslissingen van de stad door de stedelijke prioriteiten in de stadsbegroting helder en duidelijk te visualiseren, en de informatie erachter beschikbaar te stellen.
- We zorgen voor een digitale ethische mailbox waarin alle Antwerpenaren anoniem melding kunnen doen van fraude.
- We zetten in op reële participatie met toegankelijke digitale referenda over concrete beleidspunten.
- We richten een breed democratieplatform op waar burgers voorstellen kunnen doen, erover kunnen discussiëren en erop stemmen.
- We garanderen met een platform inspraak voor jongeren. Ook laten we hen op school kennismaken met digitale participatie in de wijk of op schoolniveau.
- We maken de algoritmes achter de camera-analyses van de politie openbaar. We maken een openbare database van de politie-interventies die gebaseerd zijn op camerabewegingen.

TWEE. SLIMME KLANTVRIENDELIJKE STADSDIENSTEN

- We maken de stadsadministratie en dienstverlening eenvoudiger en transparanter.
- We gebruiken de door digitalisering vrijgekomen tijd om de bevolking beter bij te staan en de dienstverlening toegankelijk te maken.
- Om de toegankelijkheid te garanderen, gaan we inclusief te werk. De gebruikservaring moet centraal staan bij de overgang naar nieuwe technologieën.
- We maken gebruik van nieuwe technologie om de Antwerpenaren te informeren over wat er te doen staat in hun wijk of straat of over wat de stad voor hen kan betekenen.
- We verbinden de verschillende stedelijke databases om op te sporen wie recht heeft op ondersteuning. Via een online platform maken we het eenvoudig om deze ondersteuning ook te laten toekennen.
- We zorgen ervoor dat de stadsdiensten overschakelen op *open source* software.
- Alle software die de stad ontwikkelt of laat ontwikkelen, wordt *open source* beschikbaar gesteld.

DRIE. ONZE INFORMATIE IN EIGEN HANDEN HOUDEN

- Bij het verzamelen van data op publieke plaatsen, garanderen we privacy en veiligheid. Zo kiezen we voor technologie opgebouwd rond het principe *'privacy by design'* zodat de data niet voor andere doeleinden misbruikt kunnen worden.
- Omdat deze publieke data van ons allemaal zijn, moeten ze in publieke handen blijven. We zien erop toe dat het gebruik ervan transparant verloopt.
- We verzamelen alle stedelijke data, van de overheid of afkomstig van publieke plaatsen, op een open en gestructureerde manier in een centrale database die hergebruik door alle burgers toelaat.

VIER. BOUWEN AAN EEN SOCIALE DIGITALE SAMENLEVING

- Via het onderwijs zorgen we ervoor dat jongeren al vroeg hun technologische creativiteit kunnen ontplooiën.
- We organiseren toegankelijke sessies over technologie, zodat iedereen mee is en men de digitale rechten maximaal kan benutten.
- We ondersteunen organisaties uit de stad om hun werking te innoveren met gepaste technologische oplossingen.
- We voorzien snel, open en gratis internet op openbare plaatsen en in openbare gebouwen.

VIJF. DE STAD ALS SOCIALE INNOVATOR

- Bij nieuwe projecten vertrekken we vanuit de noden van burgers en in dat kader beslissen we welke hightech of lowtech oplossingen het best geschikt zijn. Daarbij kiezen we voor de optie met de kleinste privacygevaaren.
- We ontwikkelen een verhuurplatform met alle Antwerpse huurwoningen. Daar kunnen huurders info krijgen, contact leggen met de eigenaars en woningen beoordelen.
- We stimuleren de ontwikkeling van innovatieve sociale *'fablabs'* waar coöperatieve organisaties experimenteren met nieuwe vormen van duurzame en lokale productie.
- We transformeren de stad naar een sociale slimme stad. We zorgen dat Antwerpen een voorloper wordt in sociale digitale innovatie. We ontwikkelen mee een open stadsplatform dat ook andere steden kunnen gebruiken en uitbreiden.

VISIE

De smartphone heeft ons leven veranderd. De kans dat je dit aan het lezen bent op zo'n slimme telefoon is groot. Daarna gebruik je misschien een andere app om je weg te vinden naar het centrum van de stad, of om op te zoeken wanneer de volgende bus aankomt. Op die bus stuur je wellicht een berichtje naar je afspraak dat je er wat later zal zijn omdat je een razend interessant verkiezingsprogramma aan het lezen bent. Dankzij de aaneenschakeling van allerlei nieuwe technologieën is je gsm vandaag veel meer dan alleen een apparaat om mee te bellen, hij is een grote rol gaan spelen in ons dagelijks leven.

Maar zoals alle vormen van technische vooruitgang kan ook deze techniek op een andere manier gebruikt worden. Apps kunnen je ongevraagd en ongeweten volgen of bespioneren. Je job kan morgen plots overbodig worden omdat een app die job vervangt. Dan moet je noodgedwongen aan de slag voor een groot buitenlands bedrijf waarvan je via een andere app je orders krijgt. Grote bedrijven azen via je smartphone op alle mogelijke informatie – 'data' – over jou en de mensen in je omgeving. Deze informatie is geld waard want door haar te analyseren komen bedrijven erachter hoe ze je het best iets kunnen verkopen. Hoe meer data ze bezitten, hoe beter ze erin slagen je te doen kopen en hoe meer winst ze dan kunnen maken.

Daarom zoeken ze voortdurend naar nieuwe manieren om meer data te vergaren over ons allemaal.

Ook onze steden proberen 'slimmer' te worden. Dat kan op allerlei manieren. Zo kunnen digitale diensten de stedelijke administratie efficiënter maken en dichter bij de Antwerpenaar brengen. En sensoren op straat kunnen het verkeer vlotter laten verlopen. Via online platformen zou de stad gemakkelijker burgers kunnen bereiken en mee laten beslissen. Of haar beleid transparanter kunnen maken. Nieuwe technologieën kunnen ook helpen de ecologische transformatie mogelijk te maken waar onze planeet naar snakt.

In Antwerpen kiest het stadsbestuur voor de andere weg. Het gebruikt de digitalisering om jobs te schrappen en vervangt op die manier menselijke dienstverlening door automatische processen die voor veel Antwerpenaren ontoegankelijk zijn. Het stadsbestuur ziet in de nieuwe technologieën vooral mogelijkheden om alle burgers onder controle te houden met geavanceerde camerasystemen. Computers analyseren dag in dag uit de beelden ervan om het gedrag van de Antwerpenaren te controleren en in kaart te brengen. En er is de grootste onduidelijkheid over wat er gebeurt met al die gegevens. We weten bijvoorbeeld niet op welke manier de beelden van die honderden camera's in de stad worden geanalyseerd. Dat brengt onze privacy in gevaar.

Parkeren onder een sensor, een Veloritje maken, voorbij een politiecamera lopen, verbinding maken met openbare wifi of een nieuwe domicilie bij de stad melden: telkens maak je nieuwe persoonlijke data aan. Die data kunnen ook nuttig zijn. Door ze te verzamelen kunnen we bijvoorbeeld het openbaar vervoer beter afstemmen op wanneer mensen het nodig hebben. Of met die data kunnen we nagaan wie extra ondersteuning nodig heeft en die ondersteuning ook automatisch aanbieden. We maken deze data eigenlijk allemaal zelf aan. Het is dan ook cruciaal dat ze gebruikt worden in ons belang, en niet tegen ons.

Het is ook het stadsbestuur niet ontgaan dat er met onze data veel kan gebeuren. Het bestuur hult zich in de grootste geheimhouding als het over camerabeelden gaat. Maar het is wel open als het over informatie gaat die de stadsdiensten zelf genereren. Het voert een strikt open-databeleid en stelt op die manier zo veel mogelijk informatie open ter beschikking. Het is op zich een goed idee dat wij als burgers zelf met onze data aan de slag kunnen gaan. Maar in de praktijk maken vooral private spelers gebruik van deze data om hun investeerders er winst mee te laten maken. Want alle subsidies voor incubatoren en alle omkadering van start-ups ten spijt, als innovatieve ontwikkelaar ben je verplicht te zoeken naar kortetermijnrendement voor risico-investeerders en zelfs daar slagen veel projecten amper in. En wat vangen deze private spelers met onze data aan? De transparantie is hier vaak volledig zoek.

We moeten het potentieel van de nieuwe technologie aangrijpen om het leven van alle Antwerpenaren te verbeteren. We kunnen bijvoorbeeld database technologie gebruiken om een overzicht te maken van alle huurwoningen in de stad en die woningen door gebruikers laten beoordelen. We kunnen innovatieve apps ontwikkelen zodat jongeren opdrachten op nieuwe, vlotte manieren kunnen uitvoeren. We kunnen de scholen openstellen zodat computers wel beschikbaar zijn. We kunnen de verschillende databases van de stad met elkaar verbinden om proactief gezinnen met kinderen de ondersteuning te geven waar ze recht op hebben, in plaats van een aanvraag af te wachten.

De stad kan een sociale innovator zijn die in de wijken voeling heeft met de behoeften en er creatieve ontwikkelaars mee uitdaagt om hightech of lowtech oplossingen aan te reiken. Zo kunnen we ook vermijden dat de digitale openbare diensten van morgen vandaag al vermarkt worden.

Veel technologiebedrijven beschikken over bepaalde technieken om problemen te kunnen vinden. Door van onderuit en participatief te werken zou de stad de echte problemen kunnen vinden, die oplossingen nodig hebben. Dan zou ze ook alleen maar data verzamelen met een duidelijk doel voor ogen. Dat zou ingaan tegen de trend om zo veel mogelijk mensen voortdurend te monitoren. Het zou misbruik tegengaan en privacy vooropzetten. Dan zou de stad zelf de controle houden over wie welke data in de stad verzamelt en er meester over blijven.

EEN. DIGITAAL DE DEMOCRATISCHE WERKING VAN DE STAD VERSTERKEN

In plaats van de achterkamerpolitiek in onze stad gebruiken we technologie om de ramen van het Schoon Verdiep open te zwieren. We maken de beslissingen van de stad en haar districten toegankelijk, bijvoorbeeld door de budgetten overzichtelijk in kaart te brengen en de gegevens erachter beschikbaar te stellen voor verdere analyse. Dan kunnen burgers en verenigingen echt betrokken worden. We zorgen ook voor een digitale ethische mailbox waarin iedere burger fraude van topambtenaren kan melden, met garantie op anonimiteit.

Participatie moet de hoeksteen zijn. Het huidige stadsbestuur heeft lak aan debat in de stad. Wij willen het debat net versterken. Daarom richten we een democratieplatform in waar iedereen voorstellen kan doen, ze bediscussiëren en erop stemmen. Ook organiseren we zelf regelmatig referenda over concrete punten. Die zijn in de districtshuizen zowel online als offline toegankelijk.

Jongeren in de stad hebben vandaag amper een stem. We moeten hen inspraak bieden in hun leefomgeving en in de stad. Daarvoor lanceren we een mobiel toegankelijk participatieplatform waarop ze hun visie op de stad kunnen geven en bediscussiëren. Ook starten we projecten in de stedelijke scholen om jongeren op een digitale manier inspraak te geven in hun school.

We gaan naar 500 camera's in de stad, die al onze bewegingen waarnemen. Ze worden voor een repressie overheid een krachtig middel om op te treden. Daarom maken we de algoritmes achter de camera-analyses openbaar om te controleren hoe ze gebeuren. We eisen een strikt verbod op methoden van *racial profiling* en op technieken zoals gezichtsherkenning, die de privacy van ons allemaal schenden. We maken ook een openbare database van alle interventies als gevolg van camerabeelden, met vermelding van hun reden.

TWEE. SLIMME KLANTVRIENDELIJKE STADSDIENSTEN

Het huidige stadsbestuur heeft de digitale techniek aangegrepen om hogere drempels op te werpen voor de stadsdiensten. Zonder online reserveringen geraak je niet geholpen en als je iets vergeten bent, moet je weer van vooraf aan beginnen. Wij gebruiken de digitalisering net om de stadsdiensten te versterken, toegankelijker te maken en op elkaar af te stemmen. De tijd die vrijkomt omdat er minder administratie is, laten we door het stadspersoneel gebruiken om mensen bij te staan en drempels te verlagen.

Als we nieuwe technologieën ontwikkelen, staat de toegankelijkheid centraal. Dat kunnen we doen door het contact met de burger te gaan diversifiëren. We zorgen ervoor dat dezelfde kwalitatieve dienstverlening er is op een online toegankelijke wijze voor de *tech-savvy* Antwerpenaren, maar ook op een offline toegankelijke manier in een stadsloket bij een stadsmedewerker. Zo houden we iedereen aan boord.

Ook als we niet weten dat we de stad nodig hebben, kan die er voor ons zijn. Door verschillende databases in de stad met elkaar te verbinden kunnen we op een eenvoudige manier opsporen welke dienstverlening nuttig is voor wie. Zo kunnen we proactief te werk gaan en de burgers zelf op de hoogte brengen van nuttige informatie en zelfs op een eenvoudige manier automatisch de ondersteuning toekennen waar ze recht op hebben.

Wij willen dat de stad overschakelt op *open source* software bij al haar activiteiten. Dat laat toe de onafhankelijkheid te bewaren tegenover de grote internationale technologiebedrijven. Nieuwe programma's van de stad worden dan ook *open source* gemaakt. Dan kunnen burgers en verenigingen voortbouwen op apps om ze te verbeteren en is het duidelijk wat er gebeurt met de persoonlijke data die erin omgaan. Dat is de voorwaarde om duurzaam aan open IT-innovatie te doen.

DRIE. ONZE INFORMATIE IN EIGEN HANDEN HOUDEN

In een slimme stad boordevol sensoren en camera's maken we door ons reilen en zeilen voortdurend nieuwe informatie aan over wat we doen. Omdat deze data door ons allemaal samen gemaakt worden, horen ze ook van ons allemaal te zijn. Daarom zetten we in op open data, niet alleen van de stadsdiensten, maar van alle data afkomstig van publieke plaatsen of van stedelijke initiatieven zoals Velo. We verzamelen al deze data volgens een duidelijke open structuur in een databank. Daar kan iedereen ze zien, en ook zien wat ermee gedaan wordt. De stad moet dan ook al haar data openstellen, maar ook duidelijk aangeven hoe ze ermee omspringt. Tot slot zorgen we voor veiligheid en *privacy assessment* volgens het principe '*privacy by design*' dat meteen bij het verzamelen alleen de nodige informatie bijhoudt en de data verrijkt met de noodzakelijke metadata.

Als we er slim mee omspringen kunnen die data van groot nut zijn. We stimuleren stadsdiensten, burgers en verenigingen dan ook ermee aan de slag te gaan. Wel is daarbij belangrijk dat wij blijven weten wat er met de data gebeurt en dat de nieuwe data die door deze toepassingen gegenereerd worden, opnieuw in de open database terecht komen voor verder gebruik. Daarom verbinden we aan het gebruik van de data de verplichting te werken volgens het principe '*open source*, open architectuur, open standaard en open data'.

VIJF. BOUWEN AAN EEN SOCIALE DIGITALE SAMENLEVING

Digitale projecten kunnen de sociale ongelijkheid in de stad versterken. Projecten die snel veel winst willen maken, sluiten financieel minder begoede stadsgenoten automatisch uit. Daarom stimuleren we de ontwikkeling van openbare projecten die iedereen ten goede komen en zorgen we voor een inclusief slimme stad.

In scholen zetten we in op creativiteit rond allerlei technologische toepassingen om jongeren op te leiden zodat ze met de knowhow toekomstige innovatie kunnen ontwikkelen. Maar ook om alle jongeren positieve ervaringen te laten opdoen met participatie via digitale innovaties. In bibliotheken en overheidscentra begeleiden we Antwerpenaren om hun digitale rechten ten volle te kunnen benutten.

We ondersteunen de verenigingen in onze stad om ook binnen hun werking te innoveren met de gepaste technologische oplossingen. De stad kan een rol spelen om *good practices* te verzamelen en applicaties te laten ontwikkelen voor de vele organisaties in onze stad.

Tot slot: technologie moet natuurlijk voor iedereen beschikbaar zijn. De stad moet inzetten op snel, gratis en open internet, zeker op openbare plaatsen.

VIJF. DE STAD ALS SOCIALE INNOVATOR

Voor de stad is een belangrijke rol weggelegd in de innovatie van nieuwe toepassingen en technologieën. Maar het huidige stadsbestuur laat de invulling volledig over aan de vrije markt en risico-investeerders. Maar ze springt wel in de bres met subsidies. Daardoor raken sociale digitale projecten amper van de grond. Wij laten stedelijke innovatie vertrekken vanuit de noden en van daaruit zoeken we ook naar oplossingen, hightech of lowtech. We kiezen daarbij voor de keuzes met de kleinste privacygevaaren.

We richten een huurwoningenplatform in waar alle woningen in de stad op geregistreerd zijn. Als huurder kan je via dat platform op zoek gaan naar een nieuwe stek en als verhuurder kan je de pagina van je woning met foto's en info stofferen. De huurder kan nagaan of de woning de nodige kwaliteitslabels heeft, maar ook opmerkingen van vorige bewoners lezen. Op het platform kan de huurder rechtstreeks met de eigenaar overleggen en op een veilige manier een digitaal contract ondertekenen. Het hoe en waarom van dit voorstel kan je ook lezen in ons tweede hoofdstuk *Woonstad*.

We stimuleren de ontwikkeling van innovatieve sociale *'fablabs'* waar coöperatieve organisaties experimenteren met nieuwe vormen van ecologische en lokale productie.

Wij willen dat Antwerpen samen met andere steden uit binnen- en buitenland het voortouw neemt om burgers en verenigingen te versterken en zelf eigenaar te blijven van de vruchten van de technologische vooruitgang. We willen de stad transformeren naar een sociale slimme stad die technologie gebruikt om Antwerpen weer van de Antwerpenaren te maken. We willen dat Antwerpen een voorloper wordt in sociale digitale innovatie.

VERHOOG DE SLAAGKANS VAN ALLE KINDEREN

VEROVER
DE STAD

antwerpen.pvda.be

PVDA

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

16. ONDERWIJZENDE STAD

STANDPUNT

Onderwijs is net als gezondheidszorg, wonen en werk een basisrecht. De overheid heeft dan ook de plicht voor iedereen onderwijs te garanderen zonder financiële of andere drempels. Onderwijs moet de talenten van onze kinderen aanboren en ontwikkelen, hen kennis bijbrengen om de wereld te begrijpen, hen kritisch en weerbaar maken om die wereld beter te maken, hun creativiteit en vindingrijkheid stimuleren om aan de uitdagingen van morgen te werken. Onderwijs moet de hefboom zijn voor emancipatie en sociale gelijkheid.

WAT WE WILLEN

EEN. WERK DE FINANCIËLE DREMPELS WEG

- De stad moet er bij de Vlaamse overheid op aandringen dat kleuter-, lager en secundair onderwijs volledig kosteloos moeten worden. In afwachting voert het stedelijk onderwijs een maximumfactuur in voor het volledige secundair onderwijs, naar voorbeeld van het Antwerps provinciaal onderwijs.
- Voor de voor- en nabewaking is er bijkomend geld nodig zodat gezinnen daar niet meer op te hoge financiële drempels botsen.
- We herinvesteren de overschotten op de jaarlijkse begroting van het stadsonderwijs opnieuw in onderwijs. Nu worden ze in de algemene stadskas gestort.
- We zorgen voor gezonde voeding op school. Samen koken met de leerlingen kan deel uitmaken van de lessen. De uitwisseling van de internationale keukens kan ook de verbinding tussen leerlingen, ouders en het schoolteam bevorderen.

TWEE. WERK DE ONGELIJKHEID WEG

- We dringen bij de Vlaamse overheid aan op een langere gemeenschappelijke stam en op het uitstellen van de studiekeuze tot 16 jaar.
- We organiseren een inschrijvingsbeleid dat elk kind een plaats garandeert in een gemakkelijk toegankelijke, sociaal gemengde school.
- We vermijden kampeertoestanden door alle scholen mee te laten werken aan het online centraal aanmeldingsregister, kortweg CAR.

DRIE. VERHOOG DE SLAAGKANS VAN ALLE KINDEREN: KLEINERE KLASSEN EN MEER LEERKRACHTEN

- We willen dat de stad bij de Vlaamse overheid gaat pleiten voor kleinere klassen. In de kleuterschool en het eerste en tweede jaar lager onderwijs willen we ongeveer 15 kinderen in de klas. In de volgende jaren van het lager en het secundair onderwijs willen we maximaal 20 leerlingen in de klas.
- De stad moet op Vlaams niveau aandringen op een vervangingspool van leerkrachten. Wie werkloos is en een leraarsdiploma bezit, heeft recht op werkzekerheid voor een volledig schooljaar en een loon voor twaalf maanden.

- Met een krachtige maatregel zoals de snellere vaste benoeming van TADD'ers verbeteren we de werkzekerheid van jonge leerkrachten (TADD: leerkrachten met een Tijdelijke Aanstelling van Doorlopende Duur).
- We heffen het hoofddoekenverbod op zodat heel wat jonge leerkrachten eindelijk hun talent kunnen inzetten.

VIER. **INVESTEER IN RENOVATIE EN NIEUWBOUW VAN SCHOLEN**

- We verhogen de financiële inspanningen om de renovatie van het verloederde patrimonium aan te pakken.
- We houden bij nieuwbouw de sleutels in de handen van de stad. We werken niet met vormen van privaat-publieke samenwerking en rekenen er niet op dat de stad door 'stedelijke ontwikkelingskosten' aan te rekenen aan grote bouwpromotoren de achterstand zal inhalen.
- In plaats van het aantal leerlingen in het secundair van het stedelijk onderwijs te bevrozen omwille van capaciteitsproblemen, pakken we het tekort aan. We ijveren voor een gezamenlijke oplossing voor het scholentekort, samen met alle netten en kloppen op tafel bij de Vlaamse overheid voor meer middelen en mensen.

VIJF. **HERINVESTEER IN OPENLUCHTVERBLIJVEN**

- We behouden Diesterweg en investeren in een versnelde renovatie.
- We zoeken naar nieuwe creatieve en uitdagende openluchtlocaties voor onze stadskinderen.
- We herinvesteren in mensen en middelen voor de kinderboerderij. Die moet weer volledig in publieke handen komen.

ZES. **ONDERWIJS: EEN TAAK VAN DE OVERHEID**

- We zien onderwijs niet als een concurrentiële markt tussen de verschillende netten. We werken nationaal toe naar één net en bevorderen alles wat de samenwerking tussen de netten kan verbeteren op stadsniveau.
- We zetten de overdreven hiërarchische managementcultuur aan de deur en laten een nieuwe wind waaien met weer veel aandacht voor de mensen op de vloer. We maken een cultuur waar men in een open sfeer samenwerkt en ook kritiek kan uiten zonder angst voor jobverlies of represailles.
- Elke school krijgt weer een conciërge en onderhoudspersoneel in een vast statutair contract.
- We stoppen raamcontracten met de goedkoopste firma's aan de laagste lonen. We herinvesteren weer in mensen, in kwaliteit en in zorg.

ZEVEN. **MAAK ONDERWIJS VOOR HOOFD, HART EN HANDEN**

- We zetten in op een veelzijdige vorming waarin iedereen een goede basis krijgt van algemene, wetenschappelijke en technische kennis en vaardigheden.
- Er gaat evenveel aandacht naar handvaardigheden, lichamelijke opvoeding, sport, muzische en beeldende vorming en expressie binnen de uren van het dagonderwijs.
- Het deeltijds kunstonderwijs verlaagt haar drempels zodat alle leerlingen de kans krijgen om hun talenten daar verder uit te diepen.
- We zorgen voor meer zwembad voor schoolkinderen, door het openhouden van zwembad Arena en het bijbouwen van nieuwe openbare zwembaden.
- We maken het schoolzwemmen opnieuw haalbaar voor alle jaren van de lagere school door het gratis te maken en door vervoer naar en van het zwembad voor de schoolbesturen te vergemakkelijken (openbaar vervoer of busje gratis).

ACHT. MAAK WERK VAN DE BREDE SCHOOL

- Onze scholen zijn ingebed in de wijk en de wijk is ingebed in onze school.
- Cultuur en sport wordt in en rond de school aangeboden.
- De school staat open voor de verenigingen uit de buurt.

VISIE

EEN. WERK DE FINANCIËLE DREMPELS WEG

Voor de PVDA moet het leerplichtonderwijs – kleuter-, lager én secundair onderwijs – kosteloos zijn, zoals het in de Grondwet staat. Het onderwijsbudget in ons land moet opgetrokken worden naar 7 procent van het bbp, zoals dat in de jaren 1980 nog het geval was. Voor de PVDA is de herfinanciering van het onderwijs een van de posten waar de opbrengst van de miljonairstaks voor bestemd is.

Ons onderwijs is te duur. Eén op de drie Antwerpse gezinnen heeft problemen de schoolrekeningen te betalen. Middagstudie en nabewaking dikken die factuur nog aan. Ook de maximumfactuur van 300 euro zorgt bij veel ouders voor een te grote hap uit het gezinsbudget. In het secundair lopen de kosten nog hoger op. In afwachting van de kosteloosheid voert het stedelijk onderwijs een maximumfactuur in voor het volledige secundair onderwijs, naar voorbeeld van het Antwerps provinciaal onderwijs.

In het Antwerps bestuursakkoord stond te lezen dat onderwijs bij de prioritaire doelstellingen hoorde. Papier is geduldig: het stadsbestuur heeft de werkingskosten met 16 miljoen euro afgebouwd en 50 voltijdse equivalenten laten afvloeien. Het stadsbestuur bespaarde ook op de voor- en nabewaking. Het Initiatief Buitenschoolse Kinderopvang (IBO) werd opgedoekt, want het kostte 3,5 miljoen euro per jaar voor 527 opvangplaatsen. De stad schuift het werk nu door naar vzw's zoals Komma en Koraal, die met minder geld meer kinderen moeten opvangen. Dat kan alleen door de inzet van vrijwilligers, interim-contracten of deeltijdsen, of door de ouders een hogere bijdrage te doen betalen.

Helemaal onbegrijpelijk is dat op het einde van de jaarrekening, de overschotten van het stedelijk onderwijs teruggestort worden in de algemene stadskas. Zo stortte het Autonoom Gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs (AGSO) in 2015 5 miljoen euro terug en in 2016 2,5 miljoen euro. Met de PVDA eisen we dat die broodnodige middelen in het onderwijs blijven.

De kinderarmoede in onze stad is hoog. De verhalen over lege boterhamdozen zijn welbekend. Dat kunnen we relatief eenvoudig oplossen met gezonde en voedzame maaltijden op school voor iedereen, zonder stigmatisering van de kinderen uit arme gezinnen. Het kan deel uitmaken van de lessen om met de leerlingen samen te koken. Verschillende eetculturen uitwisselen kan ook de verbinding tussen leerlingen, ouders en schoolteam bevorderen.

TWEE. WERK DE ONGELIJKHEID WEG

De Vlaamse school is de school van de ongelijkheid. Ons onderwijs is de kampioen in het reproduceren van de sociale ongelijkheid. Niet talent en doorzettingsvermogen bepalen je schoolloopbaan en je positie in de samenleving daarna, maar je afkomst. Leerlingen uit kansarme gezinnen zijn oververtegenwoordigd in de statistieken van schoolse vertraging en schoolse mislukking.

Op het einde van het lager onderwijs heeft 35 procent van de leerlingen in de Antwerpse scholen minstens één jaar schoolse vertraging. Eén op de vier jongeren verlaat in onze stad de schoolbanken zonder enig

getuigschrift. De sociale ongelijkheid op school wordt sterk in de hand gewerkt door de schoolse segregatie: arme en rijke concentratiescholen bestaan naast elkaar. De sociale segregatie in de scholen is groter dan die in de wijken.

Er is een doortastend beleid nodig om die kloof af te bouwen. We willen een school waar alle kinderen slagen, ook zij die het thuis sociaal en financieel moeilijker hebben. Alle kinderen moeten op school de nodige hulp krijgen, in kleine klassen met goed opgeleid personeel, zodat zittenblijven vermeden kan worden.

Vroegtijdige opsplitsing, vanaf de leeftijd van 12 jaar, in hiërarchische studierichtingen werkt de sociale selectie in de hand. Zoals veel onderwijsspecialisten pleit ook de PVDA voor een langere gemeenschappelijke basisvorming – tot 16 jaar – en een latere studiekeuze. Met een lange ‘gemeenschappelijke stam’ kunnen we iedereen een veelzijdige vorming aanbieden. Een latere studiekeuze zal een rijpere studiekeuze zijn. En ze zal minder dan vandaag bepaald zijn door de sociale afkomst. In tegenstelling tot de huidige bestuursmeerderheid is de PVDA tegen elitescholen.

We pleiten voor een inschrijvingsbeleid waarbij de overheid elk kind een plaats garandeert in een gemakkelijk toegankelijke en sociaal gemengde school. Om kampeertoestanden te vermijden, moeten alle scholen meewerken aan het Centraal Aanmeldingsregister (CAR). Momenteel treden scholen vrijwillig toe tot het CAR.

DRIE. VERHOOG DE SLAAGKANS VAN ALLE KINDEREN: KLEINERE KLASSEN EN MEER LEERKRACHTEN

Leerkrachten willen dat alle leerlingen vooruitgaan in de klas. Daar hebben we kleinere klassen voor nodig. Onderzoek in de VS heeft de resultaten gemeten als leerlingen gedurende vier leerjaren (van 6 tot 10 jaar) met 13 à 15 dan wel met 22 à 25 in een klas zitten. De leerlingen uit de kleinere klassen boekten in hun schoolloopbaan een gemiddelde leerwinst van meer dan een jaar en behaalden ook betere resultaten in het hoger onderwijs. Alle leerlingen boekten een grote leerwinst, de leerlingen uit de kansarme gezinnen het meest. Met de PVDA willen we het aantal leerlingen per klas beperken tot ongeveer 15 in de kleuterschool en de eerste twee jaar van het lager onderwijs en tot 20 in de volgende jaren van het lager en secundair onderwijs.

Kleinere klassen, dat vraagt extra leerkrachten. Het is heel jammer dat zo veel startende leerkrachten het onderwijs snel verlaten, onder andere omdat ze geen werkzekerheid hebben. Daarom moet er een volwaardige vervangingspool komen. Wie werkloos is en een leraarsdiploma bezit, heeft recht op werkzekerheid voor een volledig schooljaar en op een loon voor twaalf maanden. De leerkrachten van de vervangingspool zetten we in om zieke collega's te vervangen binnen een bepaalde regio. Tussen twee vervangingen verrichten ze pedagogische taken in een ankerschool (als hulpleerkracht, bij remediëring, huiswerkklas...). De snelle vervanging van zieke leerkrachten zal het aantal verloren lessen drastisch doen dalen. Vandaag lopen leerlingen soms een achterstand op omdat bepaalde vakken lange tijd niet gegeven worden. De vervangingspool zorgt voor werkzekerheid voor de leraars en voor leszekerheid voor de leerlingen.

Om de werkzekerheid van jonge leerkrachten te verbeteren willen we de snellere vaste benoeming van de TADD'ers, leerkrachten met een Tijdelijke Aanstelling van Doorlopende Duur.

Ook heel wat gemotiveerde nieuwe leerkrachten komen niet aan de bak omwille van het hoofddoekenverbod. Zo wordt heel wat talent aan de kant gezet. Het hoofddoekenverbod moet opgeheven worden. Het lerarenkorps moet een afspiegeling zijn van de stadspopulatie. Dat zal ook het welbevinden van kinderen met andere dan Vlaamse roots ten goede komen.

VIER. INVESTEER IN RENOVATIE EN NIEUWBOUW VAN SCHOLEN

We moeten dringend werk maken van de renovatie en nieuwbouw van scholen. Er is een capaciteitstekort en dat is niet nieuw. Dit stadsbestuur erfde een bouwvallig patrimonium. Renovatie en scholen bijbouwen werd het speerpunt van de schepen van Onderwijs. Maar het werd allemaal te weinig. En door de manier waarop geeft de stad de sleutels ook nog eens uit handen. Want veel gebeurt met privaat-publieke constructies, onder andere met consortia van banken. Daarbij zijn de lusten voor de privé en de lasten voor de overheid.

Grote bouwpromotoren mogen buiten de lijntjes scholen bouwen, in ruil voor wat centen. Zo gebeurde met het Zwaantjesproject in Hoboken. Een projectontwikkelaar bouwt een schooltje... op voorwaarde dat hij een lucratieve hoogbouw van 16 verdiepen mag neerpoten. Met de PVDA willen we dat de schoolgebouwen in handen van de overheid blijven.

VIJF. HERINVESTEER IN OPENLUCHTVERBLIJVEN

Een van de eerste bezuinigingsmaatregelen van dit stadsbestuur was de sluiting van de stedelijke openluchtverblijven Diesterweg in Kalmthout en Home Mathilde Schroyens in Koksijde. Dat home, beter bekend als 'de zeeklassen in Sint-Idesbald', kon niet snel genoeg te koop worden gezet. Het prachtige domein, annex duin, werd in de begroting ingeschreven voor 18 miljoen euro inkomsten. Maar het ging voor amper 9 miljoen euro naar de immovectoren. Hoeveel Antwerpse kinderen zagen voor het eerst de zee dankzij de zeeklassen? Meer dan honderd jaar sociale geschiedenis werd verkocht en vervangen door vouchers: een school krijgt nu 18 euro per leerling om een overnachting te kopen in een vakantieverblijf. Alsof je het emanciperend project van openluchtscholen kan vervangen door een Bongo-bon.

We willen dat de stad herinvesteert in openluchtverblijven. In tijden van luchtvervuiling en ADHD moeten onze stadskinderen in de buitenlucht kunnen zijn en voeling kunnen hebben met de natuur. Daarom willen we ook dat de Wilrijkse kinderboerderij weer in handen van de stad komt. Met de PVDA voeren we daar al sinds 2011 actie voor en komen we op voor de werknemers, de gebruikers, de schoolkinderen, de jonge gezinnen en de kwetsbare groepen, die er rust en erkenning kregen. De concessie van de kinderboerderij draaide uit op een treurig debacle.

ZES. ONDERWIJS: EEN TAAK VAN DE OVERHEID

In onze Grote Bevraging werd het voorstel 'opnieuw investeren in stedelijk onderwijs en stadscreches' als belangrijkste aanzien in het thema 'investerende stad'. Al sinds de vorige legislatuur wordt het stadsonderwijs bestuurd als een bedrijf. De managementtechnieken van de private sector kwamen binnen met burgemeester Janssens. Ze zijn gebleven. De communicatie gaat top-down, de openheid en transparantie nemen af, het personeelsstatuut staat onder druk, de lonen van de directeurs aan de top – die niet meer in een school staan – worden *marktconform*, grote stukken worden geoutsourcet, er is een verdoken enveloppenfinanciering en de bureaucratisering neemt toe. Vaste poetsvrouwen, bevlogen conciërges, vaste medewerkers bij de voor- en nabewaking... de privatiseringsdrang van het stadsbestuur maakte het allemaal kapot. Het is geen geheim dat het stadsbestuur het stadsonderwijs niet ziet als een kerntaak van de stad. De PVDA is wel voor een sterk stedelijk onderwijs. Onderwijs is de taak van de overheid.

ZEVEN. MAAK ONDERWIJS VOOR HOOFD, HART EN HANDEN

De PVDA gaat voor een veelzijdige vorming: iedereen moet een goede basis krijgen van algemene, wetenschappelijke en technische kennis en vaardigheden. Het is een vorming die ook handvaardigheden, lichamelijke opvoeding en sport, muzische en beeldende vorming en expressie bevat. Het gaat erom de wereld te grijpen, te begrijpen en erop in te grijpen. Daarom willen we ook culturele basisvaardigheden geïntegreerd zien in het dagonderwijs, van de kleuterklas tot en met de bachelor in het hoger onderwijs.

Een kunstzinnige vorming is net zo nodig als leren lezen en rekenen. We gaan ook voor een laagdrempelig deeltijds kunstonderwijs waar talenten de kans krijgen zich verder uit te diepen.

Antwerpen heeft een tekort aan zwembaden voor de schoolkinderen. In plaats van voor meer zwemwater te zorgen, breidt het stadsbestuur de zwemuren voor scholen uit naar uren die moeilijker liggen: het eerste en het laatste lesuur en tijdens de middagpauze. Protest van directies en leerkrachten mag niet baten, het stadsbestuur duwt zijn wil door. Het zwembad Arena wordt gesloten; er komt een commercieel zwemcomplex *Sportoase* in de plaats. Met de PVDA zijn we niet tegen een nieuw zwembad in Deurne, maar hiervoor hoeft het populaire buurtzwembad Arena niet te sluiten. Het feit dat het nieuwe recreatieve zwemcomplex 'Sportoase Groot Schijn' niet alleen aan de scholen en zwemclubs, maar aan iedere Antwerpenaar toegang moet geven aan het baantjeszwembad aan het goedkope tarief van de stedelijke zwembaden, i.p.v. het peperdure tarief van recreatieve zwembaden, zoals oorspronkelijk was voorzien.

ACHT. WE ZIJN FAN VAN DE BREDE SCHOOL

It takes a village to raise a child. Het concept 'brede school' sluit daar op aan. Een brede school is ingebed in de wijk en de wijk is ingebed in de school, cultuur- en sportaanbod worden in en rond de school aangeboden en de school staat open voor de verenigingen uit de buurt. Er is een brede schoolwerking die ingeplant is in de wijk.

Kinderen en jongeren krijgen er kwaliteitsonderwijs en leggen er de basis voor een leven lang leren. Rond de school ontwikkelt zich een intens sociaal leven, vanaf het moment dat de kinderen hun eerste stapjes door de grote schoolpoort zetten tot het moment dat een van de ouders 's avonds in de lokalen een cursus gaat volgen of aan sport komt doen. Misschien kan je in het schoolgebouw terecht voor je boeken omdat er een afdeling van de bibliotheek gevestigd is. De school is ook de plaats waar je 's woensdags of in het weekend les volgt in muziek, woord, dans of media ... Of misschien wonen de grootouders in een serviceflat die de gemeente boven de klaslokalen gebouwd heeft, omdat ze bewust gekozen heeft voor een multifunctioneel bouwproject. De school als 'ons dorp'.

OPEN EEN BIBLIOTHEEK IN ELKE WIJK

VEROVER
DE STAD

antwerpen.pvda.be

PVDA

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

17. CULTURELE STAD

STANDPUNT

We streven naar een beleid dat ervoor zorgt dat vrije tijd, sport en cultuur populair zijn in de werkelijke zin van het woord. Met toegang voor allen, met deelname van allen. Via kunst, cultuur en vrijetijdsbesteding ontspannen kinderen, jongeren en volwassenen zich en breiden ze hun sociaal netwerk uit. Cultuur is geen markt. Er moet een gezond evenwicht komen tussen evenementen enerzijds, en cultuuraanbod dat tot bij de allerlaatste inwoner van de stad raakt anderzijds. Kunstbeleving in musea, theater- en concertzalen kan niet overschat worden. Tegelijk willen we ook kunstbeleving in scholen, zorginstellingen, buurten, straten, de openbare ruimte. We ijveren voor een democratische cultuur op mensenmaat waarin iedereen, ongeacht afkomst, de eigen cultuur kan beleven en uitdrukken.

WAT WE WILLEN

EEN. VERLAAG DE DREMPELS NAAR CULTUUR

- We investeren meer in cultuur en kunst op mensenmaat: laagdrempelig, betaalbaar.
- Als het in Londen kan, dan bij ons ook: we maken met de A-kaart de Antwerpse musea gratis toegankelijk voor de Antwerpenaren (en in een tweede stap voor iedereen).
- We zetten verder in op de vrijetijdsloketten omdat het concept werkt. Blijvende structurele ondersteuning van aanbod en personeel is nodig om de afstand naar mensen in armoede te dichten.
- We maken het aanbod binnen het sociaal luik van de A-kaart zo breed en betaalbaar mogelijk.
- We plooiën de programmatie in onze cultuurhuizen open om alle lagen van de samenleving aan te spreken. We werven programmatoeren met een diverse achtergrond aan zodat alle inwoners van de stad een breed cultuuraanbod krijgen waarin ze zich kunnen herkennen.
- We brengen kunst en cultuur op school, niet als uitstapje, maar als een volwaardig deel van het lesplan met aandacht voor de culturele diversiteit. Daarbij zetten we professionele kunstenaars en kunstorganisaties in. We laten alle kunstdisciplines aan bod komen.
- We zetten kunstenaars met een grote wijkbetrokkenheid in om buurten creatief 'in te vullen'. Er mag gerust kleur en creativiteit bijkomen in de wijken van de stad. Dat doen we in overleg en samenwerking met de bewoners.

TWEE. VOLDOENDE MIDDELEN VOOR STEDELIJKE KUNST- EN CULTUURANBIEDERS

- We werken niet alleen projectmatig, maar geven de cultuuraanbieders het vertrouwen om ook op langere termijn hun werking uit te bouwen.

DRIE. RESPECT VOOR HET VRIJWILLIGERSWERK ÉN VOOR JOBS

- We vullen de jobs van conciërges, personeel in de cafetaria, klusjesmannen/vrouwen, logistieke medewerkers... opnieuw in. Hier is de afgelopen jaren veel te veel bespaard. We zorgen voor volwaardige

banen in plaats van preciaire jobs en nepstatuten.

- We zetten naast professionals ook vrijwilligers in en schatten hen naar waarde door te voorzien in voldoende omkadering, opleiding, opvolging en appreciatie. We blijven het vrijwilligersstatuut opwaarderen.
- We ijveren voor respect en aandacht voor een gezonde werkbelasting van de werknemers uit de cultuursector.

VIER. EEN FIJNZIG NETWERK VAN BIBLIOTHEKEN IN DE STAD

- We zorgen voor voldoende bibliotheken in alle districten van de stad.
- We verlagen de drempels naar bibliotheken voor jongeren, voor senioren, voor mensen met een beperking, voor nieuwkomers, voor laaggeletterden, voor digibeten.
- We zetten in op een boekencollectie die cultureel divers is. Met de hedendaagse middelen moet het mogelijk zijn een bredere waaier aan te bieden.

VIJF. MEER KWALITEITSVOLLE ZALEN

- We verhuren de zalen in de stad aan democratische tarieven voor cultuurorganisaties en verenigingen.
- We stellen het stedelijk patrimonium en de scholen breder open voor organisaties, kunstenaars en cultuurbeleving.
- We zoeken mee naar creatieve alternatieve locaties voor wijkgerichte culturele activiteiten.

ZES. ONS STEDELIJK CULTURBELEID IS NIET TE KOOP

- We zorgen ervoor dat de leden van de raden van bestuur van onze stedelijke musea en grote cultuurtempels alle lagen van de bevolking vertegenwoordigen. Dat ze uit het professionele veld, uit het middenveld, en uit de kansengroepen komen.
- We weren de grote multinationale ondernemingen in ons cultuurbeleid. Het is ons niet te doen om een gift hier en daar in ruil voor zelfpromotie en exclusiviteit voor het gebruik van de openbare instanties. Met een fair belastingstelsel, ook op stedelijk vlak, komt er heel wat meer geld in de stadskas. Daarmee kunnen we voor het cultuurbeleid een tandje bijsteken.

VISIE

EEN. VERLAAG DE DREMPELS NAAR CULTUUR

Voor heel wat mensen in onze stad zijn er nog te hoge drempels naar kunst en cultuur. Niet alleen financiële drempels kunnen de toegang verhogen, maar ook de digitalisering bij reserveringen, of de bereikbaarheid met het openbaar vervoer in late uren. Taal kan een grote barrière zijn of het feit dat je je als lid van een minderheidsgroep of een kansengroep niet aangesproken voelt door de programmatie. We moeten veel meer mensen met een migratieachtergrond, meer mensen die in armoede leven, meer mensen die kort geschoold zijn en meer jongeren en kinderen bereiken.

Londen wou het bezoekersaantal van de nationale musea verhogen door de toegang gratis te maken. Dat is gelukt. Vanaf 2001 kan je het British Museum, Tate Modern, The National Gallery en andere kunsttempels bezoeken zonder entreegeld. Het bezoekersaantal steeg met ruim 10 procent. Vooral voor gepensioneerden maar ook voor ongeschoolde arbeiders zakte de drempel. Als meer mensen gaan kijken, keren meer mensen ook vaker terug, al dan niet samen met vrienden of familie om iets te tonen dat ze hebben ontdekt.

De A-kaart opent al heel wat deuren naar het cultuuraanbod, maar ze zal pas echt voor iedereen zijn als er ook aandacht is voor toeleiding van mensen in armoede of met een andere achtergrond. Zowel de cultuur-aanbieders als de partners die met doelgroepen werken, hebben daar tijd, middelen en mensen voor nodig.

TWEE. VOLDOENDE MIDDELEN VOOR STEDELIJKE KUNST- EN CULTUURAAANBIEDERS

De cultuurbesparingen op Vlaams niveau hebben hun effect op de cultuursubsidies in de stad. Met de besparingen van twintig miljoen euro door Vlaams minister van Cultuur Gatz (Open Vld) krijgen heel wat knappe kunstorganisaties het financieel moeilijk. Ze kunnen nu nog project per project middelen aanvragen. Dat vergt vooral veel administratieve werkuren, die niet kunnen gaan naar het creatieve proces. Een langetermijnwerking is voor hen zo goed als onmogelijk geworden. De continuïteit van de organisaties staat onder druk. Het behoud van structurele subsidiëring is voor heel wat organisaties een kwestie van overleving. Het maatschappelijk verlies door de besparingen zal groter blijken dan alleen het verdwijnen van enkele organisaties en kleinere cultuurhuizen.

Als cultuurstad willen we zelf extra inspanningen doen om voor voldoende middelen te zorgen voor de kunst- en cultuur-aanbieders in de stad, zodat zij hun tijd kunnen steken in hun creativiteit, in plaats van in crowdfunding. Door de besparingen werd kunstencentrum Rataplan in Borgerhout verplicht om in de programmatie te knippen en het personeelsbestand te halveren. Het theatergezelschap MarthaTentatief moet op zoek naar MarthaKameraden om voor zijn voortbestaan te helpen zorgen.

Vaak wordt de cultuurwereld aangestuurd om hoge bezoekersaantallen te halen en rendement te scoren. We willen niet meedoen aan het aanporren van de cultuurwereld de programmatie af te stellen op bezoekersaantallen en op rendement. Het gaat in cultuur uiteraard niet om de grote namen van cultuurhuizen, het gaat om wat ze doen, wie ze bereiken en of de kunst en de kunstenaars een belangrijke plaats krijgen.

DRIE. RESPECT VOOR HET VRIJWILLIGERSWERK ÉN VOOR JOBS

Heel wat lokaal en toegankelijk vrijetijdsleven draait op vrijwilligers. Kijk maar naar de plaatselijke sportclubs, wandelclubs, kunst- en muziekgroepen, jeugdbewegingen, theatergroepen, jeugdhuizen, senioren-groepen enzovoort. Het stadsbestuur zou dat vrijwilligerswerk veel meer kunnen ondersteunen. Maar het beschouwt verenigingen te veel als uitvoerders van het stadsbeleid. Het steekt er vergeleken met grote prestigeprojecten ook relatief weinig energie en middelen in. Heel wat verenigingen en groepen moeten op zoek naar geld via crowdfunding, kaas- en wijnavonden, vlaaienslagen of fuiven. En zelfs fuiven worden moeilijk door het gebrek aan goede en betaalbare zalen.

Heel wat jobs in de cultuursector werden gewist en vervangen door vrijwilligerswerk. Dat is het geval voor de conciërges en de medewerkers in de cafetaria's in onze cultuurcentra en sportzalen. Hun plaats wordt opgevuld door sleuteldragers en vrijwilligers. Wij zijn fan van het vrijwilligerswerk omdat we weten dat het onze samenleving verrijkt. Maar reguliere jobs schrappen en dan vervangen door vrijwilligers, kan niet.

Werknemers in de cultuursector hebben heel onregelmatige werkroosters. Ze werken vaak wanneer familie en vrienden vrijaf hebben. Ze bieden die anderen zo de kans zich te ontspannen tijdens hun vrije tijd. Maar we willen er wel op toezien dat de werkgevers in de cultuursector respectvol met hun werknemers omgaan en met een proactief beleid maatregelen nemen tegen de stijgende werkdruk die het gevolg is van de jarenlange besparingsrondes in de sector.

VIER. EEN FIJNMAZIG NETWERK VAN BIBLIOTHEKEN IN DE STAD

In 2016 schafte de Vlaamse Regering de bibliotheekplicht af, die, zoals de naam zegt, gemeenten verplichtte een bibliotheek te hebben. Steden en gemeenten bepalen voortaan dus zelf of een bibliotheek nodig is in hun gemeente en welke werking die bib moet uitbouwen. Het geldt dat vroeger naar hun bibliotheek moest gaan, mogen de gemeenten nu voor andere uitgavenposten gebruiken, rioleringswerken bijvoorbeeld. Gezien de moeilijke budgettaire context van de gemeenten is dat als een zwaard van Damocles voor het bibliotheekwezen.

De PVDA pleit voor het herstel van de bibliotheekplicht. We vertrekken daarbij vanuit de visie dat elke burger het recht heeft op een toegankelijke ongebonden, pluralistische en hoogstaande informatievoorziening. Wij steunen het charter van 'een bibliotheek voor iedereen'. Het charter is te vinden op: www.bibvooriedereen.be.

Een bibliotheek heeft vier belangrijke functies. Die maken een bibliotheek tot bibliotheek. De 'plek' is er daar één van: een plaats waar mensen elkaar ontmoeten en waar je dingen kan organiseren. De collectie is het tweede aspect. Bij een bibliotheek gaat het toch altijd ook over de informatie die aanwezig is. Het derde aspect is de deskundigheid: het aanwezige personeel dat een specifieke expertise heeft. En tot slot is er nog de lokale inbedding: de linken met culturele organisaties maar ook met het onderwijs en met instellingen uit de welzijnssector. De sluiting van een bibliotheek treft altijd eerst de sociaal zwakkeren, de minst mobiele en de minst gedigitaliseerden.

VIJF. MEER KWALITEITSVOLLE ZALEN

Antwerpen heeft een groot tekort aan goede, betaalbare zalen voor socioculturele activiteiten. Voor een evenement moet je een locatie meestal voor meerdere dagen kunnen vastleggen. Opbouw, repetitie, afbraak, opkuis, dat doe je niet in blokken van vier uur, zoals de factuur dat nu berekent. Organisaties haken af omdat de rekening te hoog oploopt. De stad gaf ook enkele grote zalen in concessie aan vzw Formaat en vzw Let's Go Urban. Zo ontslaat de stad zich van haar taak dat patrimonium zelf te onderhouden en te verhuren, en bespaart ze meteen ook op personeel. Verenigingen krijgen er daardoor extra taken bij die niet meteen met hun socioculturele doelstelling te maken hebben. Zonder extra personeel en middelen kan je voor die extra taken ook nooit dezelfde kwaliteit bereiken. Daar worden derden dan weer het kind van de rekening van: de gebruikers, de interims of jobstudenten. Wij pleiten ervoor dat de stad zelf zorgt en instaat voor een breed kwaliteitsaanbod van betaalbare zalen.

We zorgen ook voor voldoende werkruimtes voor kunstenaars. Er is ook expositieruimte nodig voor experimenteel en ander werk dat niet aan bod komt in het galeriecircuit. Zo kunnen ook vernieuwende kunstvormen hun plaats vinden in de stad. We blijven kleine filmzalen ondersteunen voor films die niet aan bod komen in het commerciële circuit en we programmeren tijdens de zomermaanden films op pleintjes in de stad.

We pakken de leegstand aan (zie hoofdstuk 2, *Woonstad*) en ondertussen gebruiken we leegstaande winkelpanden om tentoonstellingen, voorstellingen en performances te organiseren in samenwerking met de wijkbewoners.

ZES. ONS STEDELIJK CULTUURBELEID IS NIET TE KOOP

Het huidige beleid ziet de kunstinstelling als een bedrijf en de kunstliefhebber als een klant. Het wil van cultuurhuizen marketingmachines maken die met sterk uitgebouwde communicatieploegen hun klanten willen laten consumeren. Hoe langer hoe meer worden de raden van bestuur van onze grote cultuurinstellingen en musea opgevuld met mensen uit de bankensector en de verzekeringswereld. Ze brengen alleen hun netwerkboekje mee in ruil voor *Exclusivity*, *Exposure* en *Hospitality*. (Ja, in Antwerpen moeten we Nederlands spreken.) Maar zijn dat de dingen die we nodig hebben? We willen dat de bewoners en de gebruikers van

de stad vertegenwoordigd zijn in die bestuursraden, via het middenveld en organisaties die kansengroepen aanspreken. De olieraffinaderij Total ging 300 000 euro geven voor de toegankelijkheid van het dakterras van het MAS voor rolstoelgebruikers. Toen bleek dat de factuur hoger zou oplopen, werd het project uitgesteld en vond Total een nieuwe missie: een stukje restauratie van het Rubenshuis. In ruil krijgt Total promoplaats en promotijd voor zichzelf. Niet alleen op het MAS dus, maar nu ook in het Rubenshuis met al zijn publicaties en uitnodigingen. *Exclusivity, Exposure* en *Hospitality* voor Total, dat is tijd en ruimte minder voor de gewone Antwerpenaren. Wij willen dat Total net als de werkmensen in de stad de belastingen correct betaalt en de fiscale achterpoortjes sluit. Dan zal de stadskas voldoende middelen hebben om zelf te kiezen waar geïnvesteerd moet worden.

HOU HET ARENA ZWEMBAD OPEN

VEROVER
DE STAD

antwerpen.pvda.be

PVDA

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

18. SPORTIEVE STAD

STANDPUNT

Sport en vrije tijd moeten populair zijn in de werkelijke betekenis van het woord. Met toegang voor allen en deelname van allen. Door te sporten leren mensen elkaar kennen. Een laagdrempelig sportaanbod draagt bij aan een solidaire samenleving. Bovendien is bewegen en sporten ook gezond. Clubs en infrastructuur zijn daarin belangrijk. Als stad kunnen we op onze eigen gronden, in onze sporthallen en met onze sportdiensten een voortrekker zijn van een toegankelijk en rijk sport- en vrijetijdsleven.

WAT WE WILLEN

- Eén. We behouden de stadsgronden voor publieke infrastructuur. Dat is de enige garantie dat de Antwerpenaar betaalbaar kan sporten in zijn of haar buurt. Verkoop van gronden aan de privé zorgt voor onzekerheid en hogere inkomtprijzen.
- Twee. Het zwembad Arena houden we open. Antwerpen heeft een tekort aan zwembaden, ook voor schoolzwemmen. Bestaande zwembaden moeten dringend gerenoveerd, maar er zijn ook nieuwe zwembaden nodig.
- Drie. We investeren in nieuwe sporthallen zodat elk district voldoende toegankelijke zalen heeft. Zalen met ruime openingsuren zijn cruciaal om jong en oud samen te laten sporten.
- Vier. Stadspersoneel zorgt voor professionele meerwaarde. Het brengt expertise, ervaring en passie mee en wordt daar ook voor gewaardeerd. Ook vrijwilligers zijn een meerwaarde voor elke vereniging en organisatie, maar we vervangen goed opgeleid personeel niet door vrijwilligers.
- Vijf. We verlagen de tarieven in het sport- en vrijetijdsaanbod. In onze eigen sporthallen, op onze terreinen, in onze zwembaden, in het publieke aanbod van buurtsport kunnen we de toegankelijkheid voor elke Antwerpenaar het best garanderen.
- Zes. We steunen op de ervaring en kennis van de sportclubs. Hun engagement en hun groot bereik moeten we koesteren. Met hun noden en kennis over infrastructuur moeten we aan de slag.

VISIE

We organiseren de stad zo dat iedereen op een fijne en goedkope manier aan sport en ontspanning kan doen. Zo maken we sport- en vrijetijdsbeleving werkelijk populair. De stad heeft daarvoor heel wat troeven: openbare gronden waarop we sportinfrastructuur kunnen bouwen; de bestaande sporthallen die hun nut al lang bewijzen maar onderhoud en renovatie nodig hebben; het stadspersoneel dat expertise heeft om die sporters te begeleiden. Maar sinds enkele decennia verkopen de opeenvolgende Antwerpse stadsbesturen de openbare ruimte en de stedelijke diensten aan de privésector, vaak voor spotprijzen. Zo geven zij de sleutels van het sportbeleid uit handen.

Ons sport- en vrijetijdsaanbod moet de Antwerpenaar de mogelijkheid bieden deel te nemen aan activiteiten, vrijelijk te spelen en te sporten, en zelf laagdrempelig iets te organiseren. Want er blijven heel wat

drempels bestaan om mee aan sport te doen. Volgens een bevraging van het Antwerps Jeugdsectoroverleg bij duizend jongeren trekt het aanbod vooral kinderen en jongeren aan uit geboede families die hun weg kennen en vinden in het informatieaanbod. Dat moet beter.

Investerings in sport- en vrijetijdsaanbod moeten dan ook gericht zijn op het wegwerken van die drempels. We zetten daarom in op sportinfrastructuur die door brede lagen van de bevolking gebruikt kan worden, in plaats van alleen maar te investeren in een paar *landmarks* en sporttempels. De prioriteit is dus: het ondersteunen van sportwedstrijden met een lokale en populaire inbedding, en niet het financiële opbod voor de meest prestigieuze evenementen.

EEN. WE GEBRUIKEN STADSGRONDEN VOOR PUBLIEKE INFRASTRUCTUUR

Onze openbare gronden zijn de belangrijkste hefboom voor een laagdrempelig sportbeleid. Op die plaatsen kunnen we nieuwe, publieke sportinfrastructuur creëren.

Op de Ruggenveldlaan in Deurne verkocht de stad een groot stuk grond voor een spotprijs om er een nieuw bovenlokaal recreatief zwembad te laten bouwen. Ten koste van het huidige Deurnese zwembad Arena. Eerst was de enige voorwaarde dat de koper er gedurende 25 jaar een zwembad moet uitbaten. Na strijd en verzet verlaagde het stadsbestuur de inkooprijzen voor Antwerpenaren en komt er ook een verlaagd tarief voor scholen en sportclubs.

TWEE. WE HOUDEN HET ZWEMBAD ARENA OPEN

In dit dossier verkoopt de stad haar gronden op de Ruggenveldlaan en laat ze haar eigen zwembad verloederen. Meer nog: de stad geeft voortaan de werkingsmiddelen – om het zwembad uit te baten – aan de private uitbater van het nieuwe zwembad. Je leest het goed: 1,125 miljoen euro, elk jaar opnieuw. Om dat cadeau aan de privé te financieren sluit het stadsbestuur een zwembad dat heel populair is bij jongeren, scholen, clubs, recreanten en de buurt.

Wij willen Arena openhouden én renoveren. Volgens een BLOSO-studie uit 2015 moeten er in de provincie Antwerpen elf à twaalf zwembaden bijkomen om het tekort weg te werken. Er kan dus geen sprake zijn van het sluiten van zwembaden, we zullen er net moeten bijbouwen.

DRIE. WE WILLEN MEER INVESTERINGEN IN NIEUWE SPORHALLEN

Dezelfde BLOSO-studie stelt dat er in Antwerpen zeker 30 procent meer sporthallen moeten komen. Die schaarste merken we ook in het beperkte aantal uren waarop inwoners deze zalen nog kunnen reserveren. Ook met de buiteninfrastructuur is het pover gesteld. Het stadsbestuur heeft bijvoorbeeld geen geld voor een deftige piste voor de atletiekclubs in Hoboken, Wilrijk en op het Kiel. Bij regenweer lopen honderden kinderen door modderpoelen.

Onze zweminfrastructuur heeft ook onderhoud nodig. Daarvoor doet de stad almaar meer een beroep op contractorfirma's in plaats van op de expertise van de stedelijke zwembadtechniekers. Geregeld zijn er dan ook klachten over laattijdige interventies, over techniekers met onvoldoende kennis, over contractors die alleen 'brandjes blussen' in plaats van in te zetten op preventief onderhoud.

VIER. STADSPERONEEL ZORGT VOOR PROFESSIONELE MEERWAARDE

Trainers, redders, schoonmakers, techniekers, mensen aan het onthaal, of in de cafetaria, stuk voor stuk zijn ze belangrijk voor de goede werking van onze sportinfrastructuur. Het personeel doet zijn uiterste best en wordt door de gebruikers ook gewaardeerd voor zijn inzet. Die troef moeten we koesteren en verder uitbouwen. Wij verzetten ons dan ook tegen de tendens steeds meer taken in de uitbating van sporthallen en zwembaden uitsluitend door vrijwilligers te laten uitvoeren. Zonder het engagement van die vrijwilligers zou het voortbestaan van drukbezochte plaatsen als de schaatsbaan in Deurne en de wielersbaan in Wilrijk onzeker zijn en dat is absurd.

VIJF. VERLAAG DE TARIEVEN IN HET SPORT- EN VRIJETIJDSAANBOD

De tarieven van het sport- en vrijetijdsaanbod kunnen een troef zijn van een sociaal beleid. De tarieven voor buurtsportactiviteiten en voor zwembeurten verlagen, heeft een positieve impact op het aantal sportende Antwerpenaren. En we kunnen vanuit de stad ook meer tussenkomen in de lidgelden van allerlei sportclubs.

Het huidige stadsbestuur slaagt er niet in gunstige voorwaarden voor tickets af te dwingen bij privé-uitbaters van sportinfrastructuur. In het nieuwe bovenlokale zwembad kunnen Antwerpenaren zwemmen voor 9 euro. Dat blijft een behoorlijk grote som geld, veel hoger dan de prijs in vergelijkbare baden in andere steden.

ZES. WE STEUNEN OP DE ERVARING EN KENNIS VAN DE SPORTCLUBS

Antwerpen heeft een prachtige rijkdom aan sportclubs. Ze bereiken week na week tienduizenden jongeren en volwassenen. Clubs zoals City Pirates koppelen hun laagdrempeligheid aan een groot sociaal engagement. We moeten dergelijke werkingen erkennen en verder uitbouwen over de stad.

Maar we moeten deze clubs ook beschermen tegen de afbraakpolitiek van het stadsbestuur. Skiclub Zondal – een club met 500 leden, zeer democratische prijzen en een werking op maat van slechtzienden – zag zijn skipiste plots verdwijnen. De stad had wilde plannen met de gronden en daar paste de toekomst van de club niet in.

Het Antwerpse OCMW springt niet langer financieel bij voor kansarmen die een gevechtssport beoefenen. Voor andere sporten bestaat die bijpassing wel, maar de stad vindt gevechtssporten ‘geen zinvolle vrijetijdsbesteding’. Nochtans bereiken bijvoorbeeld net onze Taekwondoclubs heel veel jongeren – ook kansjongeren. Ze trainen daar in een context van samenwerking en wederzijds respect en dat verdient de volle steun van de stad.

VERSTERK SOCIAAL WERK

VEROVER
DE STAD

PVDA

antwerpen.pvda.be

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

19. STAD MET EEN HART VOOR SOCIAAL WERK

STANDPUNT

Het bestuur van de stad en het OCMW staat in voor voldoende en goede sociale dienstverlening: buurtwerk, daklozenzorg, drughulp... Het kan daarvoor een beroep doen op sociale organisaties – vzw's – die via een duurzame subsidiëring de zorgcontinuïteit verzekeren. De zorg is geen markt en mag niet in handen vallen van bedrijven met een winstoogmerk. Het sociaal beleid van de stad krijgt vorm in dialoog met de sociale organisaties. Zij werken op het veld en hebben de expertise. In de sociale zorg staan de mensenrechten centraal. De sociale zorg verleent individuele hulp, maar heeft ook een signaalfunctie en emancipeert mensen in een kwetsbare positie. Een sociaal beleid pakt de armoede en de sociale uitsluiting aan. Het investeert in wonen, werk, onderwijs, gezondheidszorg en creëert kansen in culturele en maatschappelijke ontplooiing.

WAT WE WILLEN

EEN. ZORG IS GEEN KOOPWAAR

- We voorzien als stads- en OCMW-bestuur in voldoende en goede sociale dienstverlening, naargelang de noden in de stad. We kunnen daarvoor samenwerken met sociale organisaties. In geen geval worden sociale diensten in handen gegeven van organisaties met een winstoogmerk.
- Sociaal werk is mensenwerk en geen fabriekswerk. We voorzien een kwaliteitscontrole op de sociale zorgprojecten waarbij kwaliteit vooropstaat en niet kwantiteit. We gaan een inspanningsverbintenis aan en geen resultaatverbintenis.
- De sociale organisaties zijn partners in het vormgeven van het sociaal beleid. We zetten in op een goede samenwerking tussen de organisaties onderling, want sociale problemen zijn complex.
- We zetten als stad en OCMW in op een duurzame subsidiëring waardoor de continuïteit van zorg verzekerd wordt. Een vertrouwensband met mensen kunnen opbouwen, is cruciaal voor een goede hulpverlening.

TWEE. SOCIAAL WERKERS ZIJN MENSENRECHTENWERKERS

- Centraal in het werk van een sociaal werker staan de sociale grondrechten. Het sociaal werk beperkt zich niet tot individuele hulp, maar wordt gestimuleerd structurele oorzaken bloot te leggen. Dat kan via een signaalfunctie naar het beleid en via het emanciperen van mensen.
- We respecteren als stads- en OCMW-bestuur altijd het beroepsgeheim van sociaal werkers.

DRIE. VOORKOMEN IS BETER DAN GENEZEN

- We gaan voor een sociaal beleid dat inzet op werk, wonen, onderwijs, gezondheidszorg en ontplooiing, zodat niemand uit de boot valt. Voor een beleid dat erkent dat niet iedereen dezelfde kansen krijgt in het leven. Structurele uitsluitingsmechanismen worden opgespoord en uitgeschakeld.

VISIE

Commercialiseren van buurtwerk, daklozenopvang en drughulpverlening, dat doe je niet. Dat vinden zeven op de tien Antwerpenaren, zo blijkt uit onze Grote Bevraging. Toch wil het N-VA-bestuur de commercialisering van het sociaal werk koste wat het kost doordrukken.

De wereld wordt vandaag gedomineerd door een neoliberale beleid en dat gaat gepaard met een vloedgolf van privatiseringen in de openbare sector. Het begon in de jaren 1980 als antwoord op de crisis van het decennium ervoor. De terugval van de winsten werd beantwoord met een agressieve neoliberale politiek. Als reactie op de traditionele overheid stelde de Britse premier Margaret Thatcher het *New Public Management* voor. Dat baseert de dagelijkse leiding van de overheid op de principes uit de private sector. Managers moeten efficiënt meetbare doelstellingen weten te bereiken. Input- en outputindicatoren, als resultaat van allerlei auditprocessen, bepalen de evaluatie van een beleid. De zorg- en dienstverlening worden afgewogen op basis van een kosten-batenanalyse.

Het neoliberale beleid kon de crisis niet oplossen, alleen maar uitstellen. Ondertussen zorgde het voor een gigantische groei van de kloof tussen arm en rijk. Inkomens uit kapitaal stijgen ten koste van inkomens uit arbeid. Steeds meer mensen hebben het moeilijk, vallen uit de boot en hebben sociale zorg nodig.

Concurrentie

Het huidige stadsbestuur heeft zich dat neoliberale beleid eigengemaakt en ging het in maart 2016 toepassen op de sociale zorg. Schepen voor Sociale Zaken en OCMW-voorzitter Fons Duchateau (N-VA) maakte bekend dat de sociale zorg van de stad vermarkt moest worden. Zijn oordeel was: 'Het klassieke middenveld krijgt een aantal problemen niet opgelost, zo zijn er een tweehonderdtal daklozen die met een drugsverslaving kampen en voor veel overlast zorgen.' Duchateau toonde zich een goede leerling van Thatcher: 'Door de markt open te breken creëren we concurrentie en scherpte bij de organisaties.' Sindsdien worden sociale zorgprojecten zoals drughulpverlening, daklozenzorg en buurtwerk als een product aangeboden op de markt. Sociale organisaties moeten gaan concurreren met beursgenoteerde bedrijven. Want ook die mogen meedingen naar zo'n sociale opdracht.

Het inloopcentrum voor daklozen De Vaart was een van de eersten die voor de bijl moest. De bewakingsmultinational G4S zag de kans schoon en schepen Duchateau koos G4S als de beste kandidaat. Cijfers primeerden op de kwaliteit van zorg. Het team van de vzw Centrum Algemeen Welzijnswerk (CAW), dat al achttien jaar succesvol De Vaart uitbaatte, werd de laan uit gestuurd.

Het ongeloof was groot: wat zoekt een bewakingsmultinational in de daklozenzorg? Kan je daar winst op maken, en is dat wel wenselijk? Maar dat sociale zorg aantrekkelijk is voor multinationals, was duidelijk. De regering gaf ook de vluchtelingenopvang in handen van G4S. En de opvang van gevangenen in het Forensisch Psychiatrisch Centrum gaf ze in handen van Sodexo. Die grote bedrijven azen op de subsidiepot en maken de zorg rendabel door bijvoorbeeld te besparen op personeel. De multinationals willen overal de 'zorgmarkt' veroveren. En dan klinkt het goed dat je in België 'homeless and refugee care' uitbaat.

Tegenbeweging

Antwerps OCMW-raadslid van de PVDA Lise Vandecasteele heeft zich van in het begin vastgebeten in deze strijd. In de raad en op straat. Want plannen tegenhouden doe je door een tegenbeweging op te bouwen. Ze bracht al snel alle actoren samen in de kelder van De Groene Waterman om de strijd te ondersteunen. Daar benadrukte professor Peter Raeymaeckers van de Universiteit Antwerpen het belang van dat verzet. 'Sociaal werk is immers mensenrechtenwerk', zei hij. Er kwam een breed protest op gang. De bezoekers van De Vaart die een jarenlange vertrouwensband hadden opgebouwd met de medewerkers, waren woedend en heel ongerust over de toekomst. De sociaal werkers zelf werden met werkonzekerheid geplaagd. Een aantal van hen zocht elders een baan met meer toekomstperspectief. Drie bezoekers van De Vaart schoten in actie. Tathiana, Dirk en Arne vonden het verschrikkelijk dat hun begeleiders zouden moeten

opstappen. Ze dweilden met een petitie Antwerpen af en zamelden drieduizend handtekeningen in.

Bijna tegelijk schoot het Sociaal Werk Actienetwerk (SWAN) uit de startblokken. Dat netwerk komt op voor sociaal werk dat inzet op de realisatie van sociale grondrechten. Het verenigt sociaal werkers, docenten en academici uit de opleidingen sociaal werk, syndicalisten en studenten, vrijwilligers en gebruikers. SWAN volgde het voorbeeld van Tathiana, Dirk en Arne en voerde een eerste actie aan het stadhuis onder de slogan 'Sociaal werk is niet te koop'. In de gietende regen, met honderdvijftig man onder paraplu's. Het was de start van een indrukwekkende reeks protesten. Het SWAN voerde bijna maandelijks actie aan de OCMW- of gemeenteraad. In oktober 2016 verzamelden zich wel 800 vrouwen en mannen aan de deuren van de OCMW-raad. Sociaal werkster Katleen Poppe riep op 'voor een beleid dat investeert en verenigt en niet bespaart en beledigt'. De kruisbestuiving van de ervaren veldwerkers, de strijdbare gebruikers, de belezen academici en de creatieve jeugdige dynamiek van de studenten maakte de beweging heel sterk.

Stokken in de wielen

Ondertussen hadden OCMW-raadslid Lise Vandecasteele en gemeenteraadslid Peter Mertens ook klacht neergelegd bij de provinciegouverneur, net zoals andere oppositiepartijen en het CAW. De gouverneur gaf gehoor aan de klacht. De toewijzing van het daklozencentrum aan G4S werd geschorst wegens inbreuk op de democratische besluitvorming. Dat was een belangrijke stok in de wielen van de vermarkting. Toch besliste het OCMW-bestuur de hele molen van die vermarkting weer te doen draaien. Ook voor de andere projecten die op de markt gegooid waren, zoals het buurtwerk, het Zorghostel en het Zorgteam voor daklozen en de Arbeidszorg.

Twee projecten werden toegewezen aan G4S. Maar toen bleek dat G4S zijn ingediende dossier had opgesmukt met leugens, werd de druk te groot. OCMW-voorzitter Duchateau moest de samenwerking met G4S stoppen. Een overwinning die er zonder de tegenbeweging op straat niet gekomen zou zijn.

Alle sociale zorg in Antwerpen bleef in handen van vzw's, maar dan wel onder het regime van de vermarkting. Dat heeft veel negatieve gevolgen. Het brengt de continuïteit van de zorg in het gedrang omdat projecten per drie jaar worden toegekend en het project dan weer in handen van een andere organisatie of een ander bedrijf kan vallen. Dat staat de opbouw van een vertrouwensband in de weg, net bij mensen die het moeilijk hebben in het leven. Doordat de evaluatie gebeurt op basis van cijfers en resultaten, ontstaat er *cherry picking*: organisaties dreigen zich te richten op de mensen met wie ze gemakkelijker resultaten kunnen boeken. De zwakste zorgbehoevenden vallen dan uit de boot. En omdat men beoordeelt op basis van cijfers en resultaten, verdwijnt de brede opdracht van het sociaal werk uit het gezichtsveld. Een vzw wordt namelijk niet beoordeeld op het ijveren voor mensenrechten van kwetsbare groepen, en ook niet op de signaalfunctie die sociaal werk kan hebben voor het beleid. En de geïntroduceerde concurrentie staat samenwerking in de weg; en dat in een sector waar samenwerking cruciaal is omdat bijvoorbeeld mensen in armoede op verschillende levensdomeinen problemen ervaren.

Via de vermarkting ontloopt het OCMW-bestuur ook zijn verantwoordelijkheid in het garanderen van sociale grondrechten voor de burgers van de stad. Het schuift die verantwoordelijkheid voor een aantal jaren door naar een andere organisatie. En dat voor een opdracht die eigenlijk de zijne is. Als dan na die paar jaren blijkt dat de organisatie niet goed werkt, is dat niet de fout van het bestuur maar van die organisatie. En dan stelt het bestuur weer een andere organisatie aan.

EEN. ZORG IS GEEN KOOPWAAR

De opdracht van het OCMW staat beschreven in de OCMW-wet van 1976: 'Elke persoon heeft recht op maatschappelijke dienstverlening. Deze heeft tot doel eenieder in de mogelijkheid te stellen een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid. Er worden openbare centra voor maatschappelijk welzijn opgericht die, onder de door deze wet bepaalde voorwaarden, tot opdracht hebben deze dienstverlening te verzekeren.'

De dienstverlening waarvan sprake gaat onder meer over de sociale zorg, de zorg aan mensen in een

kwetsbare positie, daklozenzorg, drughulpverlening enzovoort. Het OCMW is wettelijk verantwoordelijk om deze dienstverlening te organiseren. Het kan daarvoor samenwerken met sociale organisaties.

De sociale organisaties die je als stad of OCMW bepaalde projecten toevertrouwt, zijn partners om het sociaal beleid vorm te geven. Zij hebben namelijk expertise die je als politicus of als bestuur niet hebt. Daarom moet het middenveld de nodige autonomie hebben om zijn expertise in te brengen, ook al schopt het daar al eens mee tegen de schenen.

Die samenwerking met de sociale organisaties moet verlopen in een geest van respect en erkenning. Vermarkting staat ver weg van die dialoog, want bij vermarkting bepaal je als bestuur van bovenaf wat er moet gebeuren en zoek je daar een uitvoerder voor. Je maakt sociale organisaties ook monddood, want wie zal je nog tegenspreken als hun middelen van jou afhangen?

In geen geval wordt sociale dienstverlening in handen gegeven van organisaties met een winstoogmerk. Deze bedrijven zijn op leven en dood gedwongen elk jaar meer winst te maken, zo niet worden ze weggeconcurrerd. Zij gaan geen daklozen verzorgen uit liefdadigheid. Alle experimenten leren ons dat zij zullen besparen op personeel en op diensten. Getuige daarvan de Pano-reportage over de commerciële woonzorgcentra. Een bejaarde laat weten dat hij afgevallen is omdat de maaltijden niet te eten zijn. Logisch als het budget voor de maaltijden van een hele dag amper drie euro per bewoner bedraagt. In de zorg moet de mens centraal staan en niet de winst. Daar vallen geen compromissen over te maken.

Als je als bestuur sociale zorg uitbesteedt aan sociale organisaties, moet je de kwaliteit ervan controleren. Voor het OCMW-bestuur met de vermarkting begon, werden er ook al meer en meer cijfers opgevraagd. Dat verergert nu. Sociale organisaties moeten een hele resem cijfers en resultaten doorgeven: per maand, per kwartaal, per jaar. Maar sociaal werk is mensenwerk en geen cijferfabriek. Er moet een kwaliteitscontrole zijn, maar die mag niet louter om cijfermatige resultaten draaien. Het moet over een inspanningsverbintenis gaan, niet over een resultaatsverbintenis. Er zullen nu eenmaal mensen zijn met problemen die niet in enkele maanden tijd opgelost raken. En hangt het ook niet van heel wat externe factoren af, zoals de toegang tot een goede en betaalbare woning of de toegang tot duurzaam werk, of iemand zijn leven snel weer op de rails heeft? Bovendien is het alleen maar logisch de kwaliteit ook te controleren door de gebruikers zelf te bevragen.

In plaats van een concurrentiestrijd op te zetten tussen organisaties moet je als bestuur net de samenwerking stimuleren. Die onderlinge samenwerking is cruciaal, gezien de complexiteit van veel sociale problemen. Net zoals je als bestuur ook moet inzetten op de continuïteit van de dienstverlening. Het opbouwen van een vertrouwensband is belangrijk in de zorg. Daar is duurzame subsidiëring voor nodig zodat dezelfde organisatie en dezelfde sociaal werkers concrete mensen en problemen duurzaam kunnen opvolgen.

TWEE. SOCIAAL WERKERS ZIJN MENSENRECHTENWERKERS

Sociaal werk is meer dan het 'helpen van mensen'. Sociaal werkers ijveren voor mensenrechten van kwetsbare groepen, ze hebben oog voor de diverse problemen op allerlei levensdomeinen. Mensen in armoede hebben te maken met structurele sociale uitsluiting op meerdere vlakken: ze hebben slechtere toegang tot kwaliteitsvolle woningen, tot duurzame en goed betaalde jobs, tot een diploma, tot gezondheidszorg en tot ontspanning en cultuur. Sociaal werkers kunnen helpen drempels te overwinnen, via individuele hulp. Maar heel veel hangt af van het gevoerde beleid. In welke mate investeert het beleid in de toegang tot de sociale grondrechten? De sociaal werker zal daar samen met de mensen die zij of hij begeleidt, mee geconfronteerd worden. Het is dan ook de taak van het sociaal werk structurele uitsluiting bloot te leggen en te signaleren aan het beleid. Het kan bij één persoon moeilijk zijn haar of hem te helpen zoeken naar een betaalbare en goede woning, maar als je daar telkens weer op botst, moet je aan de alarmbel trekken en ermee naar het beleid stappen. Dat kan via overleg. Of, als er geen aanpak van het probleem volgt, via acties op straat.

Evenzeer is het van belang dat je de mensen die je begeleidt, inzicht geeft in hun situatie, dat je hen versterkt en emancipeert. Inzicht in de structurele uitsluiting, inzicht in de manier waarop zij mee hun rechten kunnen afdwingen. Sociaal werk heeft de taak de stem van de mensen die onbeschermd zijn hoorbaar te maken, zo versterkt sociaal werk het democratische gehalte van onze samenleving.

De beste hulpverlening is degene die vanuit de leefwereld van de doelgroep vertrekt en die de mensen respecteert. De huisartsen van Geneeskunde voor het Volk werken volgens het idee van *de dokter als kameraad*. De dokter staat niet boven maar naast de patiënt, met respect voor diens persoon, ideeën en keuzes. Dat geldt ook voor sociaal werk. Want dan kunnen mensen vertrouwen in je hebben en werkelijk over hun problemen met je praten. Maar dan moeten ze zich bij een sociaal werker ook in een veilige haven voelen. Daarom is het beroepsgeheim van de sociaal werker heilig, zodat mensen ook de minder rooskleurige delen van hun verhaal op tafel kunnen leggen. Het beroepsgeheim wordt de sociaal werkers via het Strafwetboek opgelegd. De stad en het OCMW moeten dat beroepsgeheim altijd respecteren. De wetgeving voorziet ruimte voor de sociaal werker om het beroepsgeheim te doorbreken als hij of zij vermoedt dat iemand anderen in fysiek of psychisch gevaar kan brengen, zeker als het gaat om minderjarigen of om personen in een kwetsbare situatie.

DRIE. VOORKOMEN IS BETER DAN GENEZEN

Het voornaamste in het sociaal beleid van de stad is dat je inzet op de sociale grondrechten: werk, wonen, onderwijs, gezondheidszorg en ontplooiing, zodat niemand uit de boot valt. Maar in de neoliberale maatschappij vallen net steeds meer mensen uit die boot. Want daar is de toegang tot sociale grondrechten geen prioriteit van het beleid. Wat telt is de continue winsthonger van de grote bedrijven en daarop is het beleid gericht. Belastingvermindering voor grote havenbedrijven, een minnelijke schikking voor een diamantbedrijf, vriendjespolitiek met vastgoedmakelaars in 't Fornuis... het is natuurlijk niet zo fraai dat zwart op wit op papier te zetten. Zo van: 'Wij richten ons beleid op de grote bedrijven en bekommeren ons niet om de sociale grondrechten van de kwetsbare mensen'. Om dat te omzeilen wordt het eigen-schuldmodel bovengehaald. Het beleid maakt de mensen wijs dat armoede een probleem is van kansen niet grijpen, terwijl je als beleid geen kansen aanreikt. Je investeert niet in betaalbare goede woningen, maar als mensen zeggen dat ze geen woning vinden, zoeken ze niet goed genoeg. Die ene vrouw die zelf in een sociale woning opgroeide en het tot minister schopte, moet als bewijs dienen dat wie maar wil, er kan geraken.

Het gaat nog een stap verder. Omdat mensen in armoede hun situatie volgens het huidige beleid aan zichzelf te danken hebben, wil het stadsbestuur hen ook kwijt. OCMW-voorzitter Duchateau (N-VA) zegt zonder blikken of blozen dat hij niet zal investeren in meer sociale woningen omdat de stad daardoor meer arme mensen zou aantrekken. De stad laat liever woningen bouwen die 300 000 tot 500 000 euro kosten en rijkere mensen aantrekken.

Een andere tactiek om het koude beleid vol te houden is het verdeel-en-heers-model: 'Niet de grote bedrijven gaan met de koek lopen, maar de vluchtelingen en mensen met een andere afkomst.'

Sociaal werk strijdt mee voor een beleid dat de mensen centraal zet en niet de winsten van grote bedrijven. Het strijdt voor een beleid dat erkent dat niet iedereen dezelfde kansen krijgt in het leven, dat structurele uitsluitingsmechanismen opspoort en uitschakelt. Zo'n beleid kan deze neoliberale samenleving niet bieden. Daar moeten we samen een socialistische samenleving voor bouwen, een samenleving op mensenmaat.

'T STAD IS VAN DE WERELD

VEROVER
DE STAD

antwerpen.pvda.be

PVDA

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

20. SOLIDAIRE STAD

STANDPUNT

Antwerpen is een havenstad met een blik op de wereld. In een stad als de onze, waar mensen uit de hele wereld samenwonen, zijn ontwikkelingssamenwerking en internationale solidariteit belangrijk. Ze dragen bij tot een meer open en solidaire samenleving. Wij vinden dat het stadsbestuur moet blijven inzetten op ontwikkelingssamenwerking en op initiatieven van Antwerpse organisaties die actief zijn rond internationale solidariteit. Wij zien Antwerpen als een solidaire stad die inzet op een actief lokaal vredesbeleid en die ons Belgisch koloniaal verleden duidt. Een stad die geen relaties onderhoudt met apartheidsregimes en het internationaal recht hoog in haar vaandel draagt. Een stad waar solidaire burgers elkaar vinden in de talrijke verenigingen voor internationale solidariteit.

WAT WE WILLEN

EEN. ONTWIKKELINGSSAMENWERKING, MAG HET WAT MEER ZIJN?

- We verhogen het stedelijk budget voor ontwikkelingssamenwerking. Bij het begin van de nieuwe legislatuur leggen we een financiële norm vast waarbij een fors groeipad wordt afgesproken richting 0,7 procent van de stadsbegroting.
- We behouden de Zuidwerking van de stad en breiden die uit naar landen waarvan veel mensen in Antwerpen wonen en naar landen waar ngo's of 4de-Pijlerorganisaties actief zijn.
- We steunen organisaties die werken rond internationale solidariteit en die de Antwerpenaar sensibiliseren en organiseren rond Noord-Zuidthema's.
- We bouwen Antwerpen verder uit als *FairTradeGemeente*, met een duurzaam aankoopbeleid en bewustmakingscampagnes.
- We staan erop dat het stadsbestuur een ethisch financieel beleid voert met zorg voor duurzame ontwikkeling en mensenrechten. Zo gaan we niet in zee met landen of bedrijven die terrorisme steunen.
- We gaan een zusterband aan met de Cubaanse havenstad Mariel.

TWEE. EEN STAD MET EEN LOKAAL VREDESBELEID

- We willen dat Antwerpen als onderschrijver van het project *Mayors for Peace* duidelijk standpunt inneemt voor een wereld vrij van nucleaire wapens.
- We zorgen ervoor dat geen oorlogsmateriaal naar conflictgebieden wordt vervoerd via de Antwerpse haven.

DRIE. DEKOLONISEER ANTWERPEN

- We gaan het debat aan over ons koloniaal verleden.
- We duiden standbeelden en straatnamen die koloniale figuren verheerlijken.
- We voegen nieuwe standbeelden toe en noemen straten of pleinen naar Nelson Mandela, Patrice Lumumba of Mohammed Abdelkrim el Khattabi.

VIER. STEUN AAN EEN ACTIEVE VREDESPOLITIEK IN PALESTINA

- We organiseren geen handelsmissies naar Israël zolang dat land het internationaal recht schendt.
- We werken niet samen met Israëlische bedrijven die de bezetting van Palestina steunen.

VISIE

De Antwerpse burger is een solidaire burger. Dat vertaalt zich in de brede waaier van organisaties en initiatieven in onze stad. We vinden dat deze solidariteit door het stadsbestuur moet worden aangemoedigd en niet tegengewerkt.

EEN. ONTWIKKELINGSSAMENWERKING, MAG HET WAT MEER ZIJN?

In 2013 gaf onze stad nog 584 000 euro uit aan ontwikkelingssamenwerking. Nadien zakte dat bedrag naar nog maar 353 000 euro in 2016 en 2017. Daarmee besteedt Antwerpen 0,02 procent van haar budget aan ontwikkelingssamenwerking. Dat is veel te weinig. Antwerpen tekende de engagementsverklaring Global Goals, Local Focus in het kader van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen. Ook om dat engagement ernstig op te nemen is een veel grotere investering nodig. Er moet een kentering komen, de stad moet een financieel engagement aangaan richting 0,7 procent van de gewone begroting als symbolisch streefcijfer. Zo kan Antwerpen aan ons land het signaal geven dat het de internationale verbintenis moet opnemen om 0,7 procent van het nationaal inkomen te besteden aan ontwikkelingssamenwerking.

De stad onderhoudt een eigen Zuidwerking in vier landen met een grote gemeenschap in Antwerpen: Congo, Ghana, Marokko en Senegal. Dat gebeurt in nauwe samenwerking met een aantal Antwerpse verenigingen. De stad werkt in deze landen samen met partners rond gezondheidszorg, onderwijs, kleinschalige landbouw, water en sanitair. We onderschrijven de eis van de Antwerpse Adviesraad voor Ontwikkelingssamenwerking (Arosa) om de bestaande Zuidwerking te behouden en in de volgende beleidsperiode uit te breiden naar andere landen waarvan grote groepen in de stad aanwezig zijn en naar landen waar ngo's of 4de-Pijlerorganisaties actief zijn.

Het huidige stadsbestuur heeft bespaard op de subsidies voor kleinere Noord-Zuidorganisaties en lijkt hun rol te willen beperken tot lidmaatschap van een adviesorgaan. Om het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking te versterken vinden wij het daarentegen belangrijk dat de focus niet alleen ligt op Zuidprojecten, maar dat we ook blijven investeren in een sterke Noordwerking. Een Noordwerking die opvoedt en sensibiliseert over mondiale thema's.

Antwerpen is een *FairTradeGemeente* en dat is goed. De stad moet volop gaan voor een breed duurzaam aankoopbeleid en daarvoor in de aankoopdienst een beroep doen op experts. Bij de aankoop van bouwmaterialen, werkkledij, meubilair, rollend materieel en andere goederen kan een duurzaamheidstoets worden afgenomen. We ondersteunen de vraag van Arosa verdere stappen vooruit te zetten in het fairtrade aankoopbeleid en fairtrade ook te promoten. Aan dat aankoopbeleid kan de stad een bewustmakingscampagne over ongelijke handelsverhoudingen koppelen. Het district Borgerhout riep zich uit tot eerste Vlaamse 'TTIP-vrije gemeente' en stuurde daarmee een sterk signaal over de gevaren van dat internationaal handelsakkoord.

Wij willen dat de stad als publieke actor het voortouw neemt op het vlak van het ontwikkelen en naleven van een ethisch financieel beleid. Het Publipart-schandaal heeft menig burger gechoqueerd. Hoe kan het nu dat intercommunales geld beleggen in bedrijven die chemische wapens produceren en mensenrechten schenden? Antwerpen gaat niet in zee met landen of bedrijven die het terrorisme steunen. Het is dan ook

maar logisch dat de stad geen bedrijventerrein verstrekte aan de Saoedische firma ERS in de Antwerpse haven, gezien een van de initiatiefnemers gelinkt werd aan Al Qaeda. We vinden het ook belangrijk dat de strijd tegen de bloeddiamanten wordt voortgezet in onze stad.

We ijveren voor verzuistering van Antwerpen met de haven van Mariel op Cuba. Op die manier gaat onze stad in tegen het handelsembargo door de VS. Ondanks dat embargo is de levensverwachting in Cuba zes jaar hoger dan in de rest van Latijns-Amerika en zet het land sterk in op de aanpak van klimaatverandering. Door een zusterband met Mariel zou Antwerpen een mooi signaal geven.

TWEE. EEN STAD MET EEN LOKAAL VREDESBELEID

Als stad met blik op de wereld voert Antwerpen ook een lokaal vredesbeleid en maakt daarbij de inwoners warm voor vredethema's. In samenwerking met het middenveld zorgt de stad voor een educatief aanbod met lessenreeksen, educatief materiaal, infoavonden, tentoonstellingen...

Antwerpen kan zich daarbij ook inschakelen in vredescampagnes zoals de campagne van de vredesbeweging rond kernwapenvrije gemeenten. Antwerpen onderschreef het initiatief *Mayors for Peace* dat werd opgezet door de burgemeester van Hiroshima en dat pleit voor een volledige afschaffing van nucleaire wapens. Het initiatief verenigt 7500 steden in 163 landen. Antwerpen is er daar een van. Het zou alleen maar logisch zijn dat ook onze stad nee zou zeggen tegen kernwapens en zo een sterk signaal zou sturen naar onze federale overheid om het VN Verdrag voor de afschaffing van kernwapens te ondertekenen. 122 landen in de wereld hebben dat al gedaan.

De Antwerpse haven is nog altijd een belangrijke doorvoerhaven voor militair transport in het kader van de NAVO. Het is essentieel dat geen oorlogsmateriaal meer via de Antwerpse haven naar conflictgebieden vertrekt.

DRIE. DEKOLONISEER ANTWERPEN

Door terug te kijken of na te denken over het verleden weet je beter als maatschappij waar je naartoe wil. Monumenten die verwijzen naar het bloedige Belgische koloniale verleden moeten veel beter geduid worden. Bij elk monument zou de stad een infobord moeten plaatsten over dat verleden. De duiding bij het standbeeld van Pater de Deken in Wilrijk is daar een goed voorbeeld van. Zo doorbreken we het taboe over dat verleden en gaan we het debat erover aan in onze superdiverse stad. Samen kan er beslist worden nieuwe standbeelden toe te voegen of straatnamen te vervangen als die voor medestadsbewoners te kwetsend zijn. Zo willen we in onze stad graag verwijzingen zien naar figuren die een sleutelrol hebben gespeeld in de dekolonisatie en in de strijd tegen apartheid zoals Patrice Lumumba, Nelson Mandela of Mohammed Abdelkrim el Khattabi.

VIER. STEUN AAN EEN ACTIEVE VREDESPOLITIEK IN PALESTINA

'Meer investeringen in en uit Israël', onder dat motto trok het Antwerps stadsbestuur meermaals op economische missie naar Israël. De PVDA vindt die missies meer dan problematisch. Zo tekende de PVDA als enige partij samen met duizend bezorgde Antwerpenaren protest aan toen burgemeester De Wever met het VOKA op handelsmissie naar Israël vertrok. Handel voeren met een apartheidsstaat kan ethisch niet. Zolang Israël de rechten van de Palestijnen dagelijks systematisch schendt en het internationaal recht schendt, moeten alle economische missies naar dat land opgeschort worden.

TREK DE KAART VAN DE PLEIN PATRONS

VEROVER
DE STAD

PVDA

antwerpen.pvda.be

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

21. JONGE STAD

STANDPUNT

Jongeren verdienen hun plaats in de stad. Ze zijn experts bij uitstek over de plek waar ze wonen, leren en zich amuseren. Daarom kunnen we, door hen aan het woord te laten, een schat aan voorstellen en engagement aanboren. Als het gaat over inspraak, ontspanning en welzijn van jongeren, neemt het jeugdwerk natuurlijk een cruciale plaats in. 'Plaats' moeten we hier ook letterlijk nemen: jongeren hebben meer groene, openbare ruimte nodig. Plaats om bij elkaar te komen en zich uit te leven. Daarnaast willen we voor jongeren de drempels verlagen voor deelname aan sport, spel en cultuur.

WAT WE WILLEN

EEN. LAAT HET ANTWERPS JEUGDWERK BLOEIEN

- In elk district is een sterke permanente werking van het professioneel jeugdwerk nodig. We investeren daar in professionals en solide vrijwilligers om het aanbod te optimaliseren en nieuwe initiatieven op te starten.
- Jeugdbewegingen zoeken vrijwilligers en omkaderen hen. Het is ook aan de stad en de districten de jeugdbewegingen daarbij te steunen. Zo willen we de wachtlijsten om kinderen en jongeren in een jeugdbeweging in te schrijven wegwerken.
- De opleiding van vrijwilligers met een migratie-achtergrond geven we extra aandacht om de diversiteit in het jeugdwerk te verhogen.
- Om de ontmoeting, uitwisseling en samenwerking tussen jongeren van de verschillende vormen van jeugdwerk te stimuleren, organiseren en ondersteunen we jaarlijkse gezamenlijke evenementen.

TWEE. JONGEREN VERDIENEN EEN PLAATS IN DE OPENBARE RUIMTE

- De openbare ruimte richten we zo in dat jongeren er zich thuisvoelen, met voetbal- en basketbalveldjes, zitbanken, sanitair en drinkwaterfonteinnetjes.
- Luifels om te schuilen voor de regen en onderdelen van skateparken nemen we op in de officiële lijst van straatmeubilair. Zo maken we het makkelijker die dingen te plaatsen.
- We zorgen ervoor dat er overal groen en open ruimte is op wandelafstand, plekken waar jongeren zich kunnen uitleven.

DRIE. INFRASTRUCTUUR OP MAAT VAN JONGEREN EN HUN ORGANISATIES

- We voorzien meer lokalen voor jongeren, van huiswerkklasjes tot lokalen voor jeugdbewegingen. Een lokaal dat je je eigen kan maken, is een ankerpunt voor een jongerenwerking.

- Elke jongere heeft recht op een sporthal en zwembad dicht in de buurt, zowel voor sportclubs als voor vrij gebruik.
- De infrastructuur van scholen openstellen kan een hefboom zijn om aan de noden te verhelpen, als investering in animatoren en conciërges.
- De jeugdsector en sport- en dansverenigingen kunnen bij de organisatie van die nieuwe publieke ruimte een rol spelen. Door activiteiten te organiseren in de schoolgebouwen kunnen we meer jongeren bereiken.
- We investeren in een fijnmazig net van bibliotheken voor een toegankelijk aanbod van boeken, tijdschriften en digitale diensten.
- In alle districten voorzien we fuifzalen in beheer van de stad onder het motto: betaalbaar en bereikbaar.

VIER. JEUGDDIENSTEN MET EEN OPEN DEUR

- De jeugddiensten stimuleren we om in een open aanbod te voorzien op plaatsen waar de jongeren zijn. Een vindplaatsgericht gratis aanbod waar geen inschrijving voor nodig is. Zo kunnen we meer jongeren bereiken dan met het A-kaartaanbod alleen.
- Wie veel jongeren bereikt, kan ook meer animatoren vinden en opleiden, in samenwerking met professioneel jeugdwerk.
- Plein Patrons willen we in heel de stad. Plein Patrons zijn animatoren op buurtpleinen. Jongeren vanaf 16 jaar nemen zo verantwoordelijkheid op voor hun eigen plein in samenwerking met professionele coaches uit het jeugdwerk.

VIJF. LAAT JONGEREN MEE DE STAD MAKEN

- Bij de heraanleg van straten en pleinen betrekken we jongeren, ook buiten de klassieke inspraakkanaalen. We treden ze daarvoor tegemoet. We maken contact via het jeugdwerk en het onderwijs.
- Een goed functionerende jeugdraad vraagt om permanente professionele ondersteuning en zit verankerd in de jeugdverenigingen van het district.
- De jeugdraad moet initiatiefrecht krijgen in de gemeenteraad en in de districtsraden. Dan kunnen jongeren punten op de agenda zetten.
- We maken een digitale plek waar jongeren vragen en voorstellen kunnen dropen en die ook kunnen laten ondersteunen door leeftijdsgenoten. We zorgen voor een brede bekendmaking van dit nieuwe online inspraakmedium.

ZES. MEER PRIKKELS EN MOGELIJKHEDEN VOOR SPEL, SPORT, DANS EN CULTUUR

- Sporten en dansen moeten toegankelijker en goedkoper. Daarom bieden we laagdrempelige infrastructuur aan, geven we sport- en dansverenigingen voldoende werkingsmiddelen en komen tussen in de kosten voor lidmaatschap van een sport- of dansclub.
- We richten openbare fitnessruimtes in waar jongeren goedkoop kunnen komen trainen.
- Het aanbod van de Antwerpse cultuurhuizen stemmen we af op jongeren zodat het aandeel van het cultuuraanbod voor jongeren in de stedelijke bevolking weerspiegelt.

ZEVEN. SAMENLEVEN EN VEILIGHEID

- We nemen en stimuleren initiatieven om jongeren samen te brengen over alle verschillen heen: buurt-evenementen, festivals...
- We zetten in op een laagdrempelige politie en versterken daarom de ploeg wijkagenten en de wijkteams. De inzet van interventieploegen met agenten die de stad niet kennen, beperken we tot een minimum.
- De politie moet zich focussen op de jongeren die voor problemen zorgen. We leggen de stigmatiserende identiteitscontroles aan banden.

VISIE

Antwerpen is een jonge stad. Meer dan een derde van de Antwerpenaren is jonger dan dertig. Daar komen de eerstvolgende jaren meer dan 10 000 adolescenten tussen 10 en 19 jaar bij. Allemaal verdienen die hun plaats in de stad. Allemaal zijn het burgers in volle ontwikkeling, met dromen en barstensvol ideeën. Ideeën over hun toekomst, maar ook over de stad waarin ze leven. En over de buurt waar ze wonen, leren en hun vrienden ontmoeten.

INSPRAAK

Toch geeft amper één op de vijf jongeren aan te kunnen meedenken over wat in de stad gebeurt. Jongeren vinden dat het stadsbestuur hen eerder als een vervelende bron van overlast beschouwt dan als volwaardige partners die mee de stad van vandaag kunnen maken. Inspraak blijft weggelegd voor wie de weg doorheen de wirwar van stedelijke structuren op eigen houtje afgelegd krijgt. 'Als mijn mening niet gevraagd wordt, dan geef ik ze niet', getuigt een jongere in het memorandum van het Antwerps Jeugdsectoroverleg.

Wie jonger is dan 18 kan zelfs bij de verkiezingen zijn of haar stem niet laten gelden. En studenten die in Antwerpen studeren maar buiten de stad wonen, al evenmin. Er is een *mindshift* nodig om hen bij het uitstippelen van het stedelijk beleid aan bod te laten komen. Want los van alle formele vormen van inspraak: vertrouwen is het eerste. Om je te kunnen uitspreken, moet er ook geluisterd worden. Dat vraagt om een open houding van beleidsmakers. Die moeten beseffen dat jongeren experts zijn over hun buurt of school. Democratie is tweerichtingsverkeer: verwacht niet alleen dat jongeren zelf hun weg vinden, maar ga ook actief naar hen toe.

Met die ingesteldheid kan een stadsbestuur jongeren op allerlei manieren aan bod laten komen. In de eerste plaats via de structurele inspraakorganen, zoals de jeugdraden. Die moeten uitgroeien tot volwaardige jongerenvertegenwoordigingen. Voorwaarden daarvoor zijn: professionele ondersteuning en respect en waardering vanwege het beleid. Daarom moet de jeugdraad initiatiefrecht krijgen in de gemeenteraad en de districtsraden. Dan kunnen ook de jongeren punten op de agenda zetten.

Ook wie geen rechtstreekse lijn heeft naar de jeugdraad, moet haar of zijn ideeën op tafel kunnen leggen. Daar is een open, digitaal instrument voor nodig, waarmee jongeren hun vragen en voorstellen kunnen naar voren brengen en daar steun van andere jongeren voor kunnen krijgen. De stedelijke diensten engageren zich elke vraag te beantwoorden en voorstellen die de steun krijgen van voldoende jongeren, te behandelen.

Het stedelijk jeugdbeleid moet verankerd zijn in de jongerenwereld. Daarvoor kan het beleid steunen op het jeugdwerk en op banden in het onderwijs. Dan kunnen jongeren gehoord worden als er veranderingen op til zijn in hun buurt, maar ook om beleid bij hen af te toetsen. Zonder sterk jeugdwerk kan het beleid doorgedreven inspraak van jongeren niet realiseren.

JEUGDWERK

Jeugdverenigingen doen vandaag in onze stad schitterend werk. We hebben het dan over het professionele jeugdwerk dat zich met vaste medewerkers in dienst vooral richt op de maatschappelijk meer kwetsbare jongeren; maar ook over vrijwillig jeugdwerk – de jeugdbewegingen. Die bezorgen duizenden jongeren elk weekend en elke zomer de tijd van hun leven. Het jeugdwerk is voor veel jongeren hun tweede thuis, een plek waar ze zich veilig voelen, vrienden maken en kunnen groeien. Het jeugdwerk haalt jongeren uit hun isolement, doet hen open bloeien en zet hen op weg naar hun eerste job.

Alle Antwerpse jongeren hebben recht op zo'n tweede thuis. Toch werd de laatste jaren bespaard op het jeugdwerk. Dat verminderde aanbod viel meer dan eens samen met meer incidenten en onveiligheid in de

buurt. Waarop het stadsbestuur dan weer reageerde met meer camera's en meer inzet van politie. Dat leidt tot een spiraal van wantrouwen. Die trend willen we ombuigen. Daarom investeren we volop in de verschillende vormen van jeugdwerk waar onze stad zo rijk aan is.

Het professionele jeugdwerk moet weer meer middelen krijgen. Om werkingen uit te breiden en om met jeugdwerkers de hulpvragen van jongeren te kunnen beantwoorden. Maar ook om werkingen op te starten in districten en buurten waar ze vandaag nog niet bestaan. Het vrijwillige jeugdwerk helpen we vooral met ondersteuning bij het vinden en vormen van hun ruggengraat: de vrijwilligers die zich dag in dag uit engageren voor hun jeugdbeweging. Maar we verlenen ook steun voor een degelijke infrastructuur voor de jeugdbewegingen.

ARMOEDE

Het jeugdwerk is een onmisbare schakel in de strijd tegen kansarmoede, maar die strijd heeft meer nodig dan alleen jeugdwerkers. Eén op de drie dak- en thuislozen in Antwerpen is minderjarig. Een kwart van onze jongeren geeft aan dat het thuis geen boeken heeft om als ontspanning te lezen. Te veel jongeren maken hun huiswerk op hun gsm, bij gebrek aan een computer of internet. Armoede is een van de belangrijkste bekommernissen van onze jongeren. Dat blijkt zowel uit de enquête van het Antwerps Jeugdsectoroverleg als uit De Grote Bevraging van de PVDA.

De aanpak van de kansarmoede onder jongeren begint bij het verbeteren van de situatie van hun ouders. Maar er zijn ook specifieke acties nodig, gericht op de jongeren zelf: een laagdrempelig aanbod voor sport, spel en cultuur en voor digitale diensten bijvoorbeeld. Of ondersteuning in het onderwijs en begeleiding bij het zoeken naar werk. Veroveren jongeren een positief toekomstperspectief, dan kunnen ze hun leven in handen nemen. We moeten koste wat het kost vermijden dat jongeren terechtkomen in een situatie zonder job of opleiding. Hier draagt ook de stad een verantwoordelijkheid.

RUIMTE

De Big Ask, zo heette de jongerenenquête van RedFox, de jongerenbeweging van de PVDA. Op de vraag hoe de stad leefbaarder te maken gaven de meeste jongeren aan: 'Meer parken en meer groene ruimte'. Dat moet ook een basispijler van goed jeugd beleid zijn: meer groen en open ruimte, zeker in dichtbebouwde wijken. Om je vrienden te ontmoeten, te voetballen of gewoon in het gras te liggen, op wandelafstand van je thuis. Die openbare ruimte richten we zo in dat jongeren zich er thuis voelen en we conflicten tussen gebruikers vermijden. Onderzoek van het Antwerps Jeugdsectoroverleg wijst uit dat er extra aandacht nodig is voor de behoeften van meisjes. Een open aanbod van sport- en spelactiviteiten nodigt jongeren uit elkaar in die openbare ruimte te ontmoeten.

Verder kan de stad jongeren ook binnen meer plaats geven. Sportzalen zijn vandaag dikwijls volgeboekt. Maar er is ook nood om infrastructuur vrij te gebruiken. En die ligt er na sluitingstijd soms verlaten bij: sportzalen van scholen bijvoorbeeld, maar ook parkings. Met investeringen in conciërges en animatoren kunnen we die ruimtes openstellen en nieuw publiek domein creëren. Door naschoolse activiteiten aan te bieden in de schoolgebouwen zelf, verlagen we voor de leerlingen de drempel om deel te nemen.

ONTSPANNING

Voor jongeren moet de drempel naar sport en cultuur naar omlaag. Dat blijkt zowel uit De Grote Bevraging als uit de Big Ask. De kostprijs verlagen is hier onze eerste maatregel. Als gevolg van de besparingen moesten sport- en dansverenigingen hun lidgelden de laatste jaren verhogen. Om dat te vermijden verhogen we hun werkingsmiddelen. Maar de stad kan ook rechtstreeks tussenkomen als lidgelden een hoge financiële drempel vormen. Fitness is een populaire bezigheid en heel gezond als er een goede begeleiding is. Maar fitnesszalen zijn bijna volledig in handen van privé-uitbaters. Die hanteren vaak erg hoge prijzen. Met

de uitbouw van publieke fitnessruimtes en de plaatsing van fitnessstoestellen in de openbare ruimte kunnen jongeren goedkoop aan hun conditie werken. Ook dansen zit bij jongeren in de lift, zoals het succes van Let's go Urban toont.

De jeugddiensten moeten zelf ook hun drempel laag houden. De jeugddienst van Borgerhout maakte al zijn activiteiten gratis, schafte de inschrijving af en trok naar de pleinen waar jongeren zich ophouden. Zo vertienvoudigde de dienst het aantal bereikte jongeren. In het district Borgerhout kunnen jongeren vanaf 16 jaar een opleiding tot steward volgen om dan de zaken op 'hun' plein in goede banen te leiden. 'Plein Patrons', zo noemt men ze. Jongeren met verantwoordelijkheid en een doel voelen zich beter in hun vel én in hun wijk.

MAAK DE STAD VROUWVRIENDELIJK

VEROVER
DE STAD

antwerpen.pvda.be

PVDA

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

22. VROUWVRIENDELIJKE STAD

STANDPUNT

Wij streven naar een samenleving van gelijkheid tussen vrouwen en mannen en zonder discriminatie. We willen dat vrouwen veilig zijn voor seksisme en geweld. We willen voor vrouwen gelijke toegang tot de arbeidsmarkt, zonder gender loon- en pensioenkloof. We willen de druk van de traditionele rollenpatronen weg, met meer tijd en ruimte om zich ten volle te ontplooiën.

De genderongelijkheid wegwerken is een kwestie van maatschappelijke keuzes in allerlei aspecten van het samenleven. Ook de stad moet die keuzes maken. Maar het huidige stadsbestuur kiest voor een beleid dat de genderkloof vergroot. Het *framet* seksisme en geweld tegen vrouwen als een probleem van bepaalde bevolkingsgroepen. Wij willen een vrouwvriendelijk Antwerpen. Een stad die de genderongelijkheid effectief aanpakt.

WAT WE WILLEN

EEN. WE INVESTEREN IN PREVENTIE VAN GEWELD TEGEN VROUWEN

- We willen meer inzetten op seksuele en relationele vorming op school. Preventie van seksisme en van geweld tegen vrouwen begint op jonge leeftijd.
- De stad moet een vrouwvriendelijke cultuur uitdragen. Ze geeft geen steun aan projecten die de integriteit van vrouwen schenden. Ze bant seksistische reclame uit het straatbeeld.
- We verhogen de veiligheid van vrouwen in de publieke ruimte door verlichting van straten en parken. We zorgen bij nieuwe bouwprojecten dat 'lege zones' worden weggewerkt.

TWEE. WE INVESTEREN IN HULPVERLENING VOOR VROUWEN DIE HET SLACHTOFFER ZIJN VAN GEWELD OF SEKSISME

- We openen een multidisciplinair Zorgcentrum na Seksueel Geweld (ZSG) in Antwerpen.
- We gaan voor laagdrempelige politiekantoren die ook 's nachts open zijn.
- We zorgen voor goed opgeleid politie-onthaal voor slachtoffers van geweld en zetten de bestrijding van intrafamiliaal geweld hoog op de agenda.
- We maken meer middelen vrij voor vrouwenopvang (vluchthuizen) bij het Centrum Algemeen Welzijnswerk (CAW) Antwerpen.
- We hanteren als stad een gedragscode en stellen in alle stadsdiensten een vertrouwenspersoon aan.

DRIE. GEEN DISCRIMINATIE TEN OPZICHTE VAN VROUWEN

- We geven financiële ondersteuning aan lokale vzw's die aan basiswerk doen met vrouwen.
- We voorzien gratis openbare toiletten.
- We voorzien voedings- en verzorgingsruimtes voor baby's en peuters.

- We schaffen het hoofddoekenverbod af in Antwerpse middelbare scholen en bij het stedelijk personeel.

VIER. **MAAK VAN ZORGTAKEN EEN KEUZE, GEEN VERPLICHTING OF NOODZAAK**

- We breiden de publieke kinderopvang verder uit.
- We nemen de vakantieopvang en buitenschoolse opvang opnieuw in handen.

VIJF. **GELIJKHEID OP DE ARBEIDSMARKT**

- De loonkloof in de stadsdiensten en stadsbedrijven werken we weg. We stellen een commissie aan die daarop moet toezien, die rekening houdt met alle factoren die de loonkloof versterken over de verschillende stadsdiensten heen, en deze kan bestrijden.
- We bannen verplicht deeltijds werk in de stadsdiensten of -bedrijven. Bij nieuwe vacatures moet er eerst gekeken worden naar het verhogen van het aantal uren van de werknemers die al in dienst zijn.
- We voeren proactieve praktijktesten in op stadsniveau, ook tegen seksisme.

ZES. **RECHT OP ABORTUS**

- We geven meer financiële ondersteuning aan de abortuscentra.
- We richten een fonds op ter ondersteuning van vrouwen in financiële moeilijkheden om een abortus te kunnen betalen.

VISIE

De stad heeft een rol in het wegwerken van de genderongelijkheid en van het seksisme. Om die rol op te nemen moet ze investeren in het maatschappelijk weefsel. Ze moet seksisme en geweld tegen vrouwen aanpakken, zowel preventief als bij de opvang van de slachtoffers ervan. Ze moet discriminaties wegwerken. Het huidige stadsbestuur meet zich een vrouwvriendelijk imago aan, maar het schiet tekort. Het ver-groot zelfs de ongelijkheid.

Een sterk sociaal weefsel is de voorwaarde om vrouwen volop te laten deelnemen aan het openbare leven en de arbeidsmarkt. Sterke openbare diensten nemen veel zorgtaken op die anders bij het gezin, en vooral bij de vrouwen, blijven liggen. Maar het stadsbestuur ontmantelt dat sociale weefsel en holt de publieke dienstverlening uit.

Een voorbeeld daarvan is de kinderopvang. De stad heeft bijkomende plaatsen helpen creëren, maar dan wel vrijwel uitsluitend bij privé-initiatieven. Het stadsbestuur bewandelt de weg van de commercialisering van de opvang. Het werkt mee aan een kinderopvangmarkt met grote commerciële spelers, naar Nederlands model. Daar swingen de opvangprijzen de pan uit en gingen al verschillende grote spelers over kop. In veel volkswijken is er geen opvang meer. Dat zet allemaal druk op de arbeidsparticipatie van vrouwen. In de stedelijke kinderopvang hanteert het stadsbestuur dan weer een streng huishoudelijk reglement en een heel rigide opvangplan, dat ouders bij de minste onregelmatigheid sanctioneert. Extra combinatie-stress blijft dan niet uit. Vrouwen hebben baat bij een goedkope openbare dienstverlening van kwaliteit, die zorgtaken wegneemt van het gezin. Dan groeit hun arbeidsparticipatie en verkleint de genderloonkloof.

Het seksisme en het geweld tegen vrouwen staan in de actualiteit. De beweging rond #MeToo heeft blootgelegd hoe diep dat probleem in de samenleving geworteld is. Het doet zich voor bij mensen van alle

achtergronden en van alle sociale statussen. Maar volgens het stadsbestuur is het vooral een probleem bij bepaalde bevolkingsgroepen en in bepaalde wijken. Dat is stigmatiserend en verdelend. Zo ontwikkelde het stadsbestuur een affichecampagne met de focus op *street harassment*. Een campagne die een bepaalde groep viseert en brandmerkt. Zo raken we geen stap verder. Wie seksisme en geweld tegen vrouwen wil aanpakken, moet inzetten op preventie in de gehele samenleving en werken aan een algemene mentaliteitswijziging. En wel vanaf de kindertijd. Daarom is uitgebreide seksuele en relationele vorming op school zo belangrijk.

De stad moet ook werken aan de kwaliteit van de opvang en hulpverlening voor de slachtoffers van gendergeweld. Maar het stadsbestuur heeft vier wijkkantoren van de politie gesloten en de nachtopening afgeschaft. Ook dat je een afspraak moet maken om een aangifte te doen, verhoogt de drempel.

Middenveldorganisaties die werken met vrouwen, krijgen financieel minder steun. De opvang voor tijdelijk verblijf van vrouwen in moeilijkheden zit overvol. De stad moet ervoor zorgen dat hulpverlening en opvang toegankelijk en kwaliteitsvol zijn, met voldoende capaciteit.

EEN. WE INVESTEREN IN PREVENTIE VAN GEWELD TEGEN VROUWEN

Met een brede en adequate preventie pakken we het probleem bij de wortel aan. Want we hebben een mentaliteitswijziging nodig. Omdat het probleem maatschappijbreed is, moeten we het ook maatschappijbreed aanpakken. Preventie begint vanaf de kindertijd, door seksuele en relationele vorming in het onderwijs hoog op de agenda te plaatsen. Deze vorming staat ingeschreven in de vakoverschrijdende eindtermen maar door gebrek aan tijd en aan middelen is het voor scholen soms moeilijk daar echt op in te zetten. Het stadsbestuur moet ervoor instaan dat de scholen van het stadsonderwijs over voldoende middelen beschikken om langlopende en schoolbrede projecten van seksuele en relationele vorming op te zetten.

Preventie, dat is ook: zelf een vrouwvriendelijke cultuur uitdragen. Projecten die de integriteit van vrouwen schenden, kan de stad dan ook niet steunen. Ze zou seksistische reclame uit haar straatbeeld moeten weren. Zo was er de campagne van de datingsite *'rich meets beautiful'* die studentes in contact brengt met rijke mannen, met reclamewagens aan de campus van universiteitssteden. In verschillende steden trad de universiteit op tegen deze vrouwonvriendelijke campagne. Maar het Antwerps stadsbestuur liet weten niets te zullen ondernemen omdat volgens het bestuur geen wetten geschonden werden. Stockholm, Parijs, Londen en Genève gingen het engagement aan seksistische reclame uit het straatbeeld te weren. Antwerpen kan hun voorbeeld volgen. De stad kan zich daarvoor laten bijstaan door de Jury voor Ethische Praktijken inzake reclame, de JEP.

De openbare ruimte is er ook voor de vrouwen. Maar om zich veilig te kunnen voelen is goede verlichting nodig in metrohaltes, ondergrondse garages, parken enzovoort. Dat is een opdracht voor de stad. Bij het ontwerpen van nieuwe bouwprojecten moet men 'lege zones' met weinig sociale controle en waar weinig mensen wonen, wegwerken.

TWEE. WE INVESTEREN IN HULPVERLENING VOOR VROUWEN DIE HET SLACHTOFFER ZIJN VAN GEWELD OF SEKSISME

Slachtoffers van geweld en seksisme hebben recht op een betaalbare en goede hulpverlening. Dat laten we niet over aan een gecommercialiseerde hulpverlening. Na de #MeToo-getuigenissen besloot de regering drie Zorgcentra na Seksueel Geweld te openen waar slachtoffers terecht kunnen voor medische en psychologische zorg, forensisch onderzoek, het neerleggen van een klacht en opvolging nadien. Een goed initiatief maar drie centra voor heel België, dat is onvoldoende. Geen wonder dat ze een grotere toeloop kennen dan

verwacht. Er is in elke provincie zo'n centrum nodig. Daarom vragen we er ook een in Antwerpen.

De meeste vrouwen die slachtoffer zijn van geweld geven dat niet aan bij de politie. Ze aarzelen dikwijls uit vrees dat ze er met hun verhaal niet terechtkunnen. Personeel van slachtofferonthaal moet daarom een specifieke opleiding krijgen. Ook de nabijheid van een politiekantoor speelt hier een rol. We vragen dan ook de heropening van de gesloten wijkkantoren van de lokale politie. Geweld binnen het gezin blijft problematisch hoog, het moet heel prominent op de agenda van de politie staan.

Vluchthuizen zijn een levensbehoefte voor vrouwen die aan een gewelddadige situatie willen ontsnappen. Het kan niet dat er dan plaatsgebrek is. De stad moet meer middelen vrijmaken voor vrouwenopvang door het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk (CAW) en meer opvangplaatsen voorzien.

DRIE. GEEN DISCRIMINATIE TEN OVERSTAAN VAN VROUWEN

Een vrouwvriendelijke stad bevordert de gelijkheid en past ze toe in haar eigen werking. Daar hoort de gelijke vertegenwoordiging van vrouwen en mannen bij, door middel van quota, in de bestuursraden van de stadsbedrijven.

Lokale vzw's werken met vrouwen in de strijd tegen discriminatie, in de preventie van geweld en seksisme, in de opvang van slachtoffers enzovoort. Ze hebben een belangrijke emancipatorische rol. De stad moet die rol waarderen. Ook deze vzw's hebben meer middelen nodig om die rol waar te maken.

Wie dringend een plasje moet maken, kan in veel gevallen alleen terecht in horecazaken of winkels. Plassen doe je dan tegen betaling. Er zijn te weinig openbare toiletten, zeker voor vrouwen.

Wie met een baby of peuter de stad in trekt, heeft weinig mogelijkheid om het kindje rustig te verschonen of te voeden. Waar warm je een flesje of een papje op? Waar kan je rustig borstvoeding geven? Borstvoeding is een natuurlijk gebeuren dat overal in de openbare ruimte mogelijk moet zijn. Daarnaast kunnen aparte borstvoedingsruimtes nuttig zijn voor moeders die hun kind in alle rust willen voeden.

Het hoofddoekenverbod is een discriminerende maatregel die in strijd is met het recht op vrije keuze van onderwijs en die het recht op werk inperkt. Het stedelijk onderwijs en het stadspersoneel moeten de samenstelling van de stadsbevolking weerspiegelen. We willen het hoofddoekenverbod daarom afgeschaft zien, zowel in het stadsonderwijs als voor het stadspersoneel.

VIER. MAAK VAN ZORGTAKEN EEN KEUZE, GEEN VERPLICHTING OF NOODZAAK

Vrouwen nemen nog altijd het merendeel van de zorgtaken op zich. Goede en sterke publieke dienstverlening ontlast de gezinnen en de vrouwen. Maar de stad snoeit in de publieke crèches en in de naschoolse opvang waardoor die voor veel ouders ontoegankelijk worden. Er is een rechtstreekse link tussen goede en betaalbare kinderopvang en de arbeidsparticipatie van vrouwen. Daarom organiseren we de uitbreiding van goede en betaalbare kinderopvang van de stad. Vanuit datzelfde oogpunt moet de stad de vakantieopvang en de buitenschoolse opvang opnieuw in handen pakken.

VIJF. GELIJKHEID OP DE ARBEIDSMARKT

De stad is een grote werkgever en stelt veel vrouwen tewerk. Ideaal om zelf de strijd aan te gaan tegen de loonkloof en voor een volwaardige tewerkstelling van vrouwen. De werkvoorwaarden en het deeltijds werk zijn bepalend voor de genderloonkloof. Het zou een grote stap vooruit zijn als de stad verplicht deeltijds werk bij de stadsdiensten en de autonome stadsbedrijven zou bannen en als bij nieuwe vacatures werknemers die hun aantal uren willen uitbreiden, voorrang zouden krijgen. De stad moet actief de loonkloof

wegwerken in al haar diensten. Ze kan een commissie oprichten om daarop toe te zien. Praktijktesten op stadsniveau kunnen seksistische discriminatie op de arbeidsmarkt tegengaan.

ZES. RECHT OP ABORTUS

De keuze om al dan niet moeder te worden behoort tot het zelfbeschikkingsrecht van vrouwen. Elke vrouw hoort zelf te bepalen wat er met haar lichaam gebeurt. Dat recht staat wereldwijd onder druk. Ook in België is het niet helemaal verworven. Abortus staat nog altijd in het strafrecht. Nochtans is abortus geen misdrijf maar een medische handeling. De stad kan bijdragen aan dat zelfbeschikkingsrecht door de abortuscentra te ondersteunen. Ze kan ook een fonds oprichten voor vrouwen in precaire situaties, om het geld voor een zwangerschapsonderbreking voor te schieten. Ja, vrouwen in financieel moeilijke situaties kunnen bij het OCMW aankloppen voor een tussenkomst bij een abortus. Daar gaat wel uitgebreid sociaal onderzoek aan vooraf en dat duurt lang. Soms te lang, zodat die vrouwen voorbij de wettelijke termijn gaan waarop ze een abortus kunnen laten uitvoeren.

HALVEER DE PRIJS VAN HET RUSTHUIS

VEROVER
DE STAD

antwerpen.pvda.be

PVDA

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

23. SENIOREN IN DE SINJORENSTAD

STANDPUNT

Wie met pensioen gaat heeft, afhankelijk van zijn of haar scholingsgraad en de fysieke en mentale belasting van de loopbaan, nog veel levensjaren voor zich en plant 'een nieuw leven'. Na jaren van hard werken heb je dat ook verdiend. Je wil voor de kleinkinderen zorgen, je wil erop uit, je wil dingen doen waarvoor je voordien nooit tijd vond.

Senioren willen zolang mogelijk deelnemen aan wat de samenleving biedt. Ze willen een waardig leven blijven leiden, zonder angst voor armoede of voor gebrek aan zorg. Ze mogen niet bang zijn een last te gaan worden voor hun kinderen. De stad heeft samen met de andere overheden de sleutels voor een volwaardige seniorenzorg in handen. Ze kan een regiefunctie uitoefenen voor mutualiteiten, voor welzijns-, thuiszorg- of seniorenorganisaties. Ze beschikt ook over haar eigen dienstverlening, met de OCMW-ziekenhuizen van ZNA en het Zorgbedrijf Antwerpen.

WAT WE WILLEN

EEN. BETAALBARE WONINGEN EN ZORG

- In elk district voorzien we dienstcentra waar senioren voor ondersteuning terechtkunnen. We voorzien in elk district ook verschillende lokale aanspreekpunten.
- Het Zorgbedrijf moet instaan voor de betaalbaarheid van zijn serviceflats en woonzorgcentra. We voeren een maximumfactuur van 855 euro in voor zijn woonzorgcentra.
- Geen winst op de zorg! We privatiseren het Zorgbedrijf niet. We maken van het Zorgbedrijf opnieuw een kwaliteitsvolle, betaalbare en openbare instelling.
- Voldoende aanbod voor thuiszorg: thuisverpleging, poetshulp, levering van gezonde maaltijden.

TWEE. INSPRAAK EN COMMUNICATIE

- We maken een lokaal ouderenbeleidsplan voor de stad en de districten en voorzien voldoende werkmiddelen voor de seniorenraden. Die moeten meer in de buurten verankerd zijn.
- Bij de stedelijke dienstverlening zetten we in op ondersteuning van niet-digitale burgers: in de selfservicezones van de loketten bieden we hulp en we behouden telefonische en papieren dienstverlening.

DRIE. MOBILITEIT, KWALITEITSVOLLE OPENBARE RUIMTE EN VEILIGHEID

- We voorzien voldoende bus- en tramlijnen zodat iedere senior een opstapplaats heeft op haalbare wandelafstand. We verbieden het sluiten van bushaltes vlakbij dienstcentra.
- Een bus of tram nemen wordt voor senioren weer gratis. Voor alle 65-plussers, en niet alleen voor senioren in armoede, voorzien we taxicheques.
- We leggen meer en veiliger fiets- en voetpaden aan. De toegankelijkheid van de stedelijke gebouwen en

- diensten verbeteren we. We voorzien voldoende rustbanken met rugleuningen in de openbare ruimte.
- We zorgen voor een goede openbare verlichting, verbeteren zo het sociaal contact en verminderen zo het onveiligheidsgevoel.
 - Door regelmatig bezoek van de wijkagent aan activiteiten van seniorenverenigingen en aan dienstencentra verbeteren we de bekendheid van de senioren met de wijkagenten.

VIER. CULTUUR EN ONTSPANNING

- We zorgen als stad/district voor laagdrempelige culturele en ontspannende initiatieven voor senioren en ondersteunen de seniorenverenigingen maximaal.
- Senioren hebben recht op ontspanning en ontmoeting. We nemen initiatieven om eenzaamheid bij ouderen te voorkomen, op te sporen en tegen te gaan.

VISIE

EEN. BETAALBARE WONINGEN EN ZORG

- In elk district voorzien we dienstencentra waar senioren voor ondersteuning terecht kunnen. We voorzien in elk district ook verschillende lokale aanspreekpunten.

De meeste ouderen willen zo lang mogelijk in de eigen vertrouwde omgeving blijven. Maar ze botsen op een onoverzichtelijk kluwen van diensten en hulpvormen: huishoudhulp, poetshulp, oppashulp, thuisverpleging, woonadvies, nachtzorg... Ook projecten van cohousing kunnen ondersteund worden als een vorm van collectieve dienstverlening.

In plaats van de regie van de seniorenzorg in handen te nemen heeft de stad zelfs de weinige sociale info-punten in de districten afgeschaft. In plaats van voor persoonlijke dienstverlening en bijstand te zorgen, heeft de stad een digitalisering van de loketwerking doorgevoerd die helemaal niet op maat is van veel senioren.

De PVDA steunt de vraag van de Stedelijke seniorenraad Antwerpen om lokale aanspreekpunten uit te werken, ook in de dienstencentra. Zo'n lokaal aanspreekpunt informeert senioren over de diensten, rechten en hulpvormen waar zij een beroep op kunnen doen en maakt hen daarbij wegwijs. De medewerkers ervan kunnen ook aan huis komen. Zij zorgen voor de beste zorg op maat, in samenwerking met de mutualiteiten en met welzijns-, thuiszorg- of andere middenveldorganisaties.

- Het Zorgbedrijf moet instaan voor de betaalbaarheid van zijn serviceflats en woonzorgcentra. We voeren een maximumfactuur van 855 euro in voor zijn woonzorgcentra.

Als ouderen niet langer thuis kunnen blijven wonen omdat de zorgvraag te groot wordt, dan doemt de confrontatie met hoge woon- en zorgprijzen op. In onze Grote Bevraging bij 8785 Antwerpenaren is 'betaalbare rusthuizen en serviceflats' veruit de populairste eis onder de rubriek 'zorgende stad'. We willen die verzuchting ernstig nemen.

Ook de serviceflats van het Zorgbedrijf Antwerpen zijn peperduur geworden. Voor de nieuwe flatjes betalen senioren nu 890 tot 1580 euro per maand, zonder de vaste en gemeenschappelijke kosten. De stad heeft een sociale traditie van serviceflats aan 400 euro huur per maand, met een goede dienstverlening. Die traditie moet in ere hersteld worden.

In De Grote Bevraging getuigt een werknemer: 'Voor de oprichting van het Zorgbedrijf was het belangrijkste dat de OCMW-rusthuizen een goede reputatie hadden. Verblijven in de OCMW-rusthuizen, daar was het goed. Vandaag zijn het de targets en de cijfers die centraal staan. Het is nu meer bedrijf, dan zorg.'

Bij de centrale klantendienst van het Zorgbedrijf, waarlangs alle inschrijvingen moeten passeren, worden maatschappelijk werkers vervangen door gehaaide reclamejongens die 'targets' moeten halen: zij moeten een bepaald aantal contracten voor serviceflats of woonzorgcentra afsluiten. Dat staat haaks op het sociaal werk van de maatschappelijk werkers of bij de lokale aanspreekpunten. Maatschappelijk werk betekent: de senioren op weg helpen naar een kwaliteitsvolle, mensvriendelijke en goedkope dienstverlening.

De prijzen voor de Antwerpse woonzorgcentra zijn de hoogste van Vlaanderen. Gemiddeld 1905 euro per maand, tegenover gemiddeld 1690 euro voor Vlaanderen. Dat is onlogisch en schandalig omdat door het schaalvoordeel die prijzen in een grootstad juist lager zouden moeten zijn. De tijd dat je erop kon vertrouwen dat OCMW-rusthuizen de betaalbaarste waren, is al even geleden. Een rusthuis in Antwerpen kost nu al gauw 2000 euro per maand, met alle kosten inbegrepen spreken we zelfs van 2200 euro per maand. Maar het pensioen van de meeste bewoners is gemiddeld 1200 euro per maand. Dat klopt echt niet! Het pensioen is veel te laag. En de overheid schuift steeds meer van de factuur door naar de bewoners en/of hun kinderen. Nochtans hebben onze ouders en grootouders hun leven lang hard gewerkt, zij hebben ervoor gezorgd dat wij het nu beter hebben.

We willen een maximumfactuur invoeren voor de woonzorgcentra van 855 euro. Dat bedrag komt overeen met de som van de inkomensgarantie als samenwonende bejaarde (725 euro) plus de tegemoetkoming vanuit de zorgpremie (125 euro).

De personeelsnorm voor de woonzorgcentra is niet aangepast aan de noden van vandaag. De zorgzwaarte van de bewoners is gemiddeld veel hoger dan pakweg twintig jaar geleden, maar het aantal werknemers is in verhouding niet gestegen. Hoewel het Zorgbedrijf vandaag met meer personeel per bewoner werkt dan in commerciële woonzorgcentra, blijft het ruim onvoldoende. Er is geen tijd meer voor een babbel met de mensen. Steeds meer staan de 'targets' centraal: het aantal luiers, washandjes, handdoeken en maaltijden, en niet de menselijke zorg. In de commerciële woonzorgcentra werkt minder personeel per bewoner, en de loon- en arbeidsvoorwaarden zijn er minder goed. Dat verschil tussen commerciële en publieke dienstverlening verdwijnt als winst in de zakken van de private aandeelhouders.

- Geen winst op de zorg! We privatiseren het Zorgbedrijf niet. We maken van het Zorgbedrijf opnieuw een kwaliteitsvolle, betaalbare en openbare instelling.

Het huidige stadsbestuur pleit voor schaalvergroting van het Zorgbedrijf buiten Antwerpen, in samenwerking met commerciële bedrijven. Zes bedrijven hebben interesse, niet uit barmhartigheid maar omdat er winst te rapen valt. De Antwerpse openbare ouderenzorg zal zo de speelbal worden van kapitaalgroepen die een hoog rendement eisen. De Pano-uitzending over de commerciële woonzorgcentra zorgde voor heel wat beroering. Terecht. Commerciële groepen als Armonia en Orpea hebben maar één belang: hun winst vergroten. Dat leidt tot lagere zorgkwaliteit: minder personeel, minder zorg, minder kwaliteitsvoeding... en vaak een hogere factuur voor de bewoners.

De geplande privatisering en commercialisering van het Zorgbedrijf Antwerpen gaat niet samen met kwalitatieve zorg. Maak van het Zorgbedrijf weer een kwaliteitsvolle, betaalbare en openbare instelling.

- Voldoende aanbod voor thuiszorg: thuisverpleging, poetshulp, levering van gezonde maaltijden.

TWEE. INSPRAAK EN COMMUNICATIE

- We maken een lokaal ouderenbeleidsplan voor de stad en de districten en voorzien voldoende werkingsmiddelen voor de seniorenraden.

De beleidskeuzes moeten rekening houden met het aantal ouderen in Antwerpen. Bijna één op de vier Antwerpenaren is ouder dan 60. Zoals de seniorenraden vragen, maken we een ouderenbeleidsplan dat de strategische keuzes en de concrete voornemens van het stads- en districtsbestuur over seniorenbeleid voor de komende zes jaar schetst. Het plan maken we op in samenwerking met de seniorenraad van de stad en het district en leggen we voor in de wijken. Halfweg de bestuursperiode legt het bestuur verantwoording af aan de senioren in de wijken.

- Bij de stedelijke dienstverlening zetten we in op ondersteuning van niet-digitale burgers: in de selfservicezones van de loketten bieden we hulp en we behouden telefonische en papieren dienstverlening.

We verzekeren de stedelijke dienstverlening en communicatie voor de oudere senioren in het bijzonder door te helpen bij de digitalisering van de loketwerking. We maken de sorteerstraatjes gebruiksvriendelijker, bieden papieren meldingskaarten aan en blijven het papieren A-blad verdelen.

DRIE. MOBILITEIT, DE OPENBARE RUIMTE EN VEILIGHEID

- We voorzien voldoende bus- en tramlijnen zodat iedere senior een opstapplaats heeft op haalbare wandelafstand. We verbieden het sluiten van bushaltes vlakbij dienstencentra.

De besparingsplannen van De Lijn, het schrappen van buslijnen in bepaalde wijken: het raakt senioren heel sterk. De bewoners en bezoekers van Dienstencentrum De Brem in Merksem haalden 2285 handtekeningen op om de afgeschafte halte aan hun voordeur opnieuw in gebruik te kunnen nemen. Op de vraag van PVDA-districtsraadslid Tristan Faes antwoordde de minister van Mobiliteit Ben Weyts (N-VA) dat er al een halte op 450 meter van het dienstencentrum was en dat dit moest volstaan. Maar dat is een onhaalbare afstand voor veel bezoekers en bewoners.

- Een bus of tram nemen wordt voor senioren opnieuw gratis. Voor alle 65-plussers, en niet alleen voor senioren in armoede, voorzien we taxicheques.

Het stadsbestuur verhoogde de inkomensgrenzen om recht te hebben op taxicheques, waardoor veel senioren niet meer van een korting op taxiriten kunnen genieten.

- We leggen meer en veiliger fiets- en voetpaden aan. De toegankelijkheid van de stedelijke gebouwen en diensten verbeteren we. We voorzien voldoende rustbanken met rugleuningen in de openbare ruimte.
- We zorgen voor een goede openbare verlichting, stimuleren zo het sociaal contact en verminderen zo het onveiligheidsgevoel.
- Door regelmatig bezoek van de wijkagent aan activiteiten van seniorenverenigingen en aan dienstencentra verbeteren we de bekendheid van de senioren met de wijkagenten.

VIER. CULTUUR EN ONTSPANNING

- We zorgen als stad/district voor laagdrempelige culturele en ontspannende initiatieven voor senioren en ondersteunen de seniorenverenigingen maximaal.

Culturele participatie speelt een belangrijke rol in het actief en zinvol ouder worden. Ze kan voor de ouderen een bron van expressie en zingeving zijn, en heeft ook een positieve impact op de fysieke gezondheid, het psychisch welzijn en de sociale cohesie. Voor de ouderen spelen in het bijzonder de seniorenverenigingen een onvervangbare rol als sociaal weefsel.

- Senioren hebben recht op ontspanning en ontmoeting. We nemen initiatieven om eenzaamheid bij ouderen te voorkomen, op te sporen en tegen te gaan.

We steunen op de seniorenverenigingen als buffer tegen vereenzaming. Zij verdienen daarvoor de nodige ondersteuning. We steunen de seniorenverenigingen materieel en logistiek bij de organisatie van culturele en vrijetijdsactiviteiten: we geven subsidies, lenen materiaal uit en stellen lokalen ter beschikking. Ook het district en de stad zelf moeten initiatieven nemen ter preventie en opsporing van vereenzaming.

Er is veel armoede bij senioren. We hebben aandacht voor het financieel toegankelijk maken van evenementen, musea, tentoonstellingen en vrijetijdsactiviteiten in het algemeen. De prijzen in grote Antwerpse cultuurhuizen (Bourla, Arenberg, Singel, Opera...) liggen vaak erg hoog.

PLANT EEN SPEELTUIN IN ELKE BUURT

VEROVER
DE STAD

antwerpen.pvda.be

PVDA

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

24. KINDVRIENDELIJKE STAD

STANDPUNT

De stad telt 85 000 kinderen onder de twaalf jaar. Dat is bijna een op de zes inwoners. We maken van Antwerpen een kindvriendelijke stad die kinderen omarmt als volwaardige medeburgers. Kinderen hebben recht op de stad. Niet later, als volwassenen, maar nu. Een stad waar de overheid kinderopvang van kwaliteit zelf organiseert. Een stad waar kinderen zelfstandig en veilig gebruik kunnen maken van de publieke ruimte en infrastructuur. Een stad met een divers en laagdrempelig vrijetijdsaanbod. In een kindvriendelijke stad is er constant dialoog tussen beleidsmakers, het middenveld en de kinderen zelf en zorgt kinderopvang voor een voortdurende stroom van signalen, ideeën en meningen.

WAT WE WILLEN

EEN. BOUW DE PUBLIEKE KINDEROPVANG WEER VERDER UIT

- We bouwen de stedelijke kinderopvang weer uit. Met voldoende personeel en een goede infrastructuur. Een stedelijke kinderopvang 2.0 die het voortouw neemt op het vlak van kwaliteit in de kinderopvang.
- Het huishoudelijk reglement van de stedelijke kinderopvang is te rigide. Het drijft ouders op kosten. We wijzigen dat. Het systeem van snipperdagen schaffen we af. Voor gewettigde afwezigheden en bij voorafgaande verwittiging rekenen we de kosten niet langer aan.
- Geen winstbejag in de Antwerpse kinderopvang. Wij willen geen multinationals in de kinderopvang.

TWEE. VRIJE TIJD EN DE PUBLIEKE RUIMTE

- De stad voorziet voldoende speelruimte in alle districten en wijken. We voorzien voor alle kinderen een speelterrein op maximaal 300 meter van thuis.
- Richt straten in met 'spelaanleiding'.
- We zorgen voor een breed, laagdrempelig speelaanbod voor de kinderen op de pleinen in heel de stad: gratis en zonder inschrijvingen.

DRIE. INFORMATIE EN INSPRAAK VOOR KINDEREN

- We maken werk van laagdrempelige communicatie naar kinderen via diverse kanalen.
- We bieden verschillende mogelijkheden aan om kinderen hun mening te laten geven. Bijvoorbeeld via kinderenquêtes aan de schoolpoort, naar analogie met de Big Ask van RedFox.
- We investeren in de kinder- en jeugdorganisaties. Zij bieden kinderen en jongeren een tweede thuis, een veilige omgeving om zichzelf te zijn, om problemen te bespreken en nieuwe dingen te ontdekken.
- Voor iedereen die betrokken is bij het jeugdwerk en de kinderopvang, voorzien we regelmatige bijscholing, vorming en omkadering.
- Antwerpen moet zich inzetten om het label 'Kindvriendelijke stad' te behalen.

VISIE

EEN. BOUW DE PUBLIEKE KINDEROPVANG WEER VERDER UIT

Kinderen tussen nul en zes jaar halen veel profijt uit een stimulerend aanbod van kinderopvang, pedagogische ondersteuning en kleuteronderwijs, zowel qua cognitieve ontwikkeling als op sociaal en gezondheidsvlak. Als ze in hun prille levensjaren verstoken blijven van kwaliteitsvolle diensten, presteren zelfs de knapste kinderen uit kansarme milieus beneden de middenmoot.

In De Grote Bevraging van de PVDA bij 8785 Antwerpenaren dringt 38 procent erop aan opnieuw te investeren in stedelijk onderwijs en stadscrèches. De combinatie van een baan – of het zoeken ernaar – met de opvoeding van de kinderen en het zorgen voor opvang en babysit loopt niet altijd van een leien dakje. Werkgevers eisen meer flexibiliteit met almaar variabelere uurroosters; de ouders moeten dat zien te bolwerken.

Het stadsbestuur zorgde voor een inhaalbeweging in het aantal kinderopvangplaatsen, maar alleen in initiatieven die niet van de stad zijn. De publieke kinderopvang wordt systematisch afgebouwd. Van de 1108 extra plaatsen sinds begin 2013 zijn er amper 22 in de stedelijke kinderopvang bijgekomen. Nochtans heeft de stad alle sleutels in handen voor de uitbouw van een kindvriendelijke en sociale stedelijke kinderopvang.

Die stedelijke kinderopvang heeft altijd een goede reputatie gehad. De aandacht voor de kwaliteit van dienstverlening vertaalde zich in de ruime openingsuren en -dagen, maar ook in de intense begeleiding van de baby's en peuters. Zo onderscheidde de stedelijke kinderopvang zich door de vele pedagogische activiteiten – stimulatie van de motoriek, het taalgebruik en de creativiteit –, de dagelijkse observatie van de kinderen, de gegarandeerde bewaking op elk moment, de continuïteit – met permanente aandacht voor en begeleiding van de kinderen...

Maar onder het vorige bestuur werd de stedelijke kinderopvang naar een autonoom gemeentebedrijf overgeheveld. De bezettingsgraad werd opgetrokken naar 90 procent. Dat hoge gemiddelde zorgt ervoor dat crèches regelmatig over hun maximumbezetting gaan. Het leidt tot situaties dat een kinderverzorgster alleen staat voor veertien baby's! Het is een bedrijfslogica ten koste van de kwaliteit van de opvang. Met hartzeer vertellen kinderverzorgsters vandaag dat hun job degradeert tot bandwerk en dat er weinig ruimte rest om kinderen extra aandacht te geven.

Hogere werkdruk, minder mogelijkheden voor pedagogiek, maar ook ongunstige vakantieregelingen voor de ouders. Vanaf 1 januari 2015 moet je betalen voor de dagen dat je peuter ziek is, of voor de extra dagen vakantie die je wil nemen buiten het bouwverlof. En je riskeert een boete als je door omstandigheden te laat komt.

In 2013 ging nog 94 procent van het stedelijk budget voor kinderopvang naar de publieke opvang door de stad. In 2017 nog amper 63 procent. 37 procent van het publieke budget gaat naar private kinderopvang. Overschotten die de stedelijke kinderopvang door besparingen boeken op hun begroting, worden naar de algemene stadskas teruggedraineerd.

De PVDA is de enige partij die opkomt voor de openbare kinderopvang. In de gemeenteraad stelt de Groenfractie bij monde van raadslid Freya Piryns telkens dat het voor haar niet uitmaakt wie de kinderopvang organiseert, overheid of privé, zolang er maar plaatsjes bijkomen en de opvang van kwaliteit is. De N-VA gaat nog een stapje verder. Voor schepen van Jeugd Nabilla Ait Daoud is de stedelijke kinderopvang concurrentie met belastinggeld voor de private opvang.

In de Antwerpse kinderopvang verschijnt ondertussen de eerste monopolist op het terrein: Babilou, een keten met crèches in Monaco, België, Duitsland, Dubai en Zwitserland. Dat er plaatsen bijkomen is hard

nodig. Maar daarvoor grote multinationals subsidiëren, is de verkeerde piste. Privéspelers die op zoek zijn naar een pand, kunnen tot de helft van de investering terugkrijgen. Babilou, een van de grootsten op de Europese markt, wil tegen 2020 een omzet halen van 500 miljoen. Maar als bedrijven hun winsten willen vergroten in de zorgsector, gaan de kwaliteit en de arbeidsvoorwaarden er telkens op achteruit. Of er komen hogere prijzen voor wie kwaliteit wil. Ook Nederland heeft de keuze voor de privé gemaakt. Vandaag, zes jaar later, is de situatie dramatisch: stijgende prijzen, slechte kwaliteit, groot onderaanbod, ondergekwalificeerd en slecht betaald personeel... In juli 2012 ging Estro, een groep met 340 crèches en opvanglocaties, failliet. Zulke toestanden willen we bij ons niet meemaken. Kinderopvang moet een basisvoorziening zijn, geen bron van winst voor aandeelhouders van multinationals. Kinderopvang is een publieke aangelegenheid, geen markt waar grote bedrijven zich op kunnen storten.

TWEE. VRIJE TIJD EN DE PUBLIEKE RUIMTE

Al spelend leren kinderen niet alleen motorische maar ook sociale vaardigheden. In de stad groeien veel kinderen op in appartementen of kleine woningen zonder tuin. Dan is het belangrijk dat ze dicht bij huis kosteloos kunnen spelen. Zo maken ze vriendjes in de buurt en wordt de band tussen de buurt en de kinderen sterker. Nu moeten drie op de tien kinderen langer dan vijf minuten wandelen voor ze aan een speelterrein komen. Wij willen dat er voor elk kind in elke buurt op minder dan 300 meter een speelruimte is.

Daarvoor moet de stad niet overal speelruimtes 'bouwen', ze kan ook creatief zijn. Het kan bijvoorbeeld ook door buurtscholen in het weekend open te stellen, maar ook door kleine speeltuigen en speelaanleidingen zoals bepaalde parcours aan te brengen in de openbare ruimte. Speelruimte creëren is de eerste stap, degelijk onderhoud ervan is de tweede stap en ook die is nodig.

In Borgerhout wonen veel gezinnen met kinderen. Per inwoner is er welgeteld één vierkante meter open ruimte. De PVDA wil geen plekje laten verloren gaan. Zo kunnen straten speciaal worden ingericht met 'speelaanleiding'. Je kent dat wel. Kinderen lopen langs straat en ze zien een muurtje: hup, ze lopen over dat muurtje. Als ze een boom zien: hup, ze klimmen erin. Je kan straten zo organiseren dat kinderen er speelaanleiding vinden, bijvoorbeeld door op het voetpad een hinkelspel aan te brengen. Dat is ook een discussie met het stadsbestuur, omdat dat kiest voor de auto en wij meer kiezen voor openbaar vervoer, te voet en met de fiets.

Er moeten ook meer goed uitgeruste speeltuinen en speelruimtes komen naar het voorbeeld van Park Spoor Noord of het Nachtegalenpark. Het overkappen van de ring en de aanleg van een park op de site Spoor Oost kan veel mogelijkheden geven qua speelruimte, en nog wel voor de kinderen die nu in de minst groene districten wonen: Borgerhout, Berchem en Antwerpen.

In 2014 werkte het stadsbestuur een prijzenbeleid uit voor het aanbod van de A-kaart. Kinderen moesten voor de activiteiten van de jeugddiensten plots van 2,5 tot 15 euro per dagdeel betalen. Vanaf de zomer 2016 ging het retributiereglement van start. Voor de bovenlaag van de Antwerpse bevolking zijn dat misschien aanvaardbare bedragen. Voor gewone mensen is het duur, en vormen deze prijzen een drempel om hun kinderen aan de activiteiten te laten deelnemen. Bovendien moet je alles online aanvragen, wat voor veel Antwerpenaren geen evidentie is.

In Borgerhout behaalde PVDA-schepen Zohra Othman samen met de jeugdwerkers uitstekende resultaten door in te zetten op laagdrempelige activiteiten. In plaats van een online inschrijvingsite werkt Borgerhout met gratis activiteiten zonder inschrijving en trekt daarbij naar de pleinen met veel kinderen. Het is een voorbeeld voor de andere districten.

DRIE. INFORMATIE EN INSPRAAK VOOR KINDEREN

De communicatie tussen de stad en kinderen en jongeren kan een stuk beter. Uit de bevraging door het Antwerpse Jeugdsectoroverleg in samenwerking met de Artesis Plantijn Hogeschool blijkt dat maar één op de drie kinderen en jongeren weet waar hij of zij terecht kan met een vraag en maar één op de drie begrijpt de gekregen informatie.

Natuurlijk vinden kinderen en jongeren het belangrijk om mee na te denken over de stad waarin ze wonen, maar slechts één op de zeven kinderen en jongeren gelooft dat er ook effectief naar hen geluisterd wordt. Neem kinderen ernstig in hun ideeën en bedenkingen. Burgerschap kan alleen vanuit wederzijds vertrouwen en respect. De stad moet kinderen en jongeren verschillende mogelijkheden aanbieden om te participeren aan het beleid. Dat kan bijvoorbeeld met eenvoudige bevragingen. In het najaar van 2017 bevroegde RedFox, de jongerenorganisatie van de PVDA, wel 7500 jongeren aan tachtig schoolpoorten met een bakfiets, doorschijnende kokers en pingpongballetjes. De leerlingen waren super enthousiast om hun mening te geven over allerlei thema's: van armoede, over mobiliteit tot racisme. Dat kan ook bij kinderen.

Participatie vraagt informatie en empowerment. Blijf investeren in de kinder- en jeugdorganisaties, zowel de vrijwillige als de professionele. Ze bieden kinderen en jongeren een tweede thuis, een veilige omgeving om zichzelf te zijn, om problemen te bespreken en om nieuwe dingen te ontdekken. Voor informatie en participatie vinden kinderen en jongeren de jeugdwerkers belangrijke tussenpersonen.

We voorzien regelmatige bijscholing, vorming en omkadering voor alle betrokkenen bij het jeugdwerk en de kinderopvang. Veel organisaties geven aan dat daar grote nood aan is. Vrijwilligers en professionals worden almaar meer geconfronteerd met psychologische problemen, kansarmoede, racisme... en weten niet altijd goed hoe daarmee om te gaan.

Tot slot willen wij dat Antwerpen het UNICEF-label 'Kindvriendelijke stad' behaalt. Dat label wordt verleend aan steden en gemeenten die streven naar de realisatie van alle rechten van het kind.

KOM OP VOOR DE HELE REGENBOOG

VEROVER
DE STAD

PVDA

antwerpen.pvda.be

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

25. REGENBOOGSTAD

STANDPUNT

Van waar je ook komt, van wie je ook houdt of wie je ook bent, je bent welkom in de diverse samenleving die onze stad zo rijk maakt. Antwerpen kent een uitgebreid netwerk van organisaties voor holebi's en transgenders (LGBT+) die al jaren opkomen voor gelijke rechten en algemene aanvaarding. Door deze organisaties te ondersteunen in hun samenwerking met alle actoren in de samenleving – scholen, stadsdiensten, andere sociaal-culturele organisaties... – kunnen we alle vormen van discriminatie tegengaan en werken we aan een stad met plaats voor alle kleuren van de regenboog.

WAT WE WILLEN

EEN. **STERKE EN ONAFHANKELIJKE ORGANISATIES, DIE HUN EXPERTISE VOOR HONDERD PROCENT INZETTEN**

- We voorzien meer structurele langetermijnondersteuning die de LGBT+-organisaties in de stad toelaat om op eigen initiatief actie te ondernemen zonder dat daar het fiat van het stadsbestuur voor nodig is.
- We brengen de verschillende sociaal-culturele organisaties regelmatig in contact met elkaar en richten daar een ontmoetings- en samenwerkingsplatform voor op. Zo kunnen ze elkaar versterken in hun werk en expertise uitwisselen.
- We stimuleren dat sociaal-culturele organisaties met verschillende doelgroepen samen projecten opstarten en voorzien daar specifieke ondersteuning voor.

TWEE. **SAMEN TEGEN IEDERE VORM VAN DISCRIMINATIE**

- We voorzien in psychosociale ondersteuning voor slachtoffers van haatmisdrijven.
- Bij veroordeling leggen we de nadruk op taakstraffen in organisaties die opkomen voor LGBT+-rechten of tegen seksueel geweld.
- We voeren praktijktesten in om discriminatie op te sporen, in de eerste plaats op de woon- en arbeidsmarkt.
- We geven speciale aandacht aan vluchtelingen die hun thuisland hebben verlaten omwille van hun gevaarheid of genderidentiteit. We starten samen met het middenveld het project *Safe Havens* weer op in een Antwerpse context.

DRIE: **HET ONDERWIJS IS DÉ HEFBOOM NAAR MAATSCHAPPELIJKE AANVAARDING VAN LGBT+-PERSONEN**

- We voorzien een inclusieve seksuele opvoeding met aandacht voor LGBT+-thema's op aangepaste wijze in de lagere school en in iedere graad van het secundair onderwijs.
- We stimuleren en ondersteunen de oprichting van leerlingenorganisaties op alle scholen naar het voorbeeld van de *gay-straight alliances* waarmee leerlingen zelf acties ondernemen om racisme en discriminatie op school en daarbuiten tegen te gaan.

- We investeren in de aanwerving van een coördinator die in samenwerking met het LGBT+ middenveld-trajecten voor Antwerpse scholen aanbiedt om te bouwen aan een meer inclusieve school en die de leerlingenorganisaties samen met leerkrachten op de scholen zelf omkadert.

VIER. STADSDIENSTEN VAN TOPKWALITEIT DIE DE DIVERSITEIT WEERSPIEGELEN

- We scholen alle stedelijke ambtenaren en dienstverleners regelmatig bij in de LGBT+-thematiek. Op deze manier kunnen LGBT+-Antwerpenaren van in de kleuterschool tot het woonzorgcentrum altijd zichzelf zijn.
- We maken werk van een communicatie die iedereen correct aanspreekt, met een beeldvorming die de diversiteit van de stad weerspiegelt.
- Dankzij een inclusief personeelsbeleid zijn de stadsmedewerkers een afspiegeling van de diversiteit in de samenleving, op alle vlakken.
- We organiseren brede campagnes op districtsniveau die alle Antwerpenaren bereiken en sensibiliseren over het LGBT+-thema.

VISIE

In onze stad is iedereen thuis, van wie je ook houdt of hoe je je ook voelt. In onze Antwerpse samenleving zijn er tienduizenden mensen voor wie het traditionele gezin van man en vrouw niet opgaat of die zich niet identificeren met hun geboortegeslacht. In deze zeer diverse groep vind je lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, queer personen, intersekse personen en nog meer. We vatten ze onder de inclusieve noemer LGBT+. Met de PVDA streven we naar een samenleving en een stad waar alle rechten gegarandeerd zijn.

De LGBT+-gemeenschap zelf is heel divers. Ze is niet over één kam te scheren. Over heel de stad, in alle wijken, gezinnen en verenigingen, vind je die diversiteit terug. Sommigen zijn out and proud, anderen niet. Sommigen wonen samen met hun gezin, anderen staan er alleen voor. Sommigen zijn gelovig, anderen niet. Sommigen lopen nog school, anderen hebben hun weg al gevonden naar een woon-zorgcentrum. Sommigen wonen al heel hun leven in Antwerpen, anderen nog maar net. Maar toch streven ze allemaal naar aanvaarding in de maatschappij. Willen we de rechten van alle LGBT+-Antwerpenaren garanderen, dan moeten we daar ook met heel de samenleving en alle actoren actief in zijn.

Het stadsbestuur ziet dat helemaal anders. Het polariseert en zet groepen tegen elkaar op. Bijvoorbeeld: nieuwe Antwerpenaren tegen homoseksuele mannen. Maar hoe zit het dan met de homoseksuele nieuwe Antwerpenaren? Die polarisering maakt het voor LGBT+-personen keer op keer nog moeilijker om te strijden voor aanvaarding in hun omgeving. Ook verenigingen worden tegen elkaar uitgespeeld. Ze moeten concurreren voor subsidieprojecten en krijgen geen vrijheid om hun expertise in de praktijk om te zetten. Dat maakt brede samenwerking, die net nodig is om echte aanvaarding in de stad mogelijk te maken, nog moeilijker.

Wij gaan voor een inclusieve stad waarin organisaties samenwerken en personen elkaar ontmoeten. We bouwen op alle expertise die onze stad rijk is, om deze strijd voor aanvaarding te voeren.

EEN. STERKE EN ONAFHANKELIJKE ORGANISATIES, DIE HUN EXPERTISE VOOR HONDERD PROCENT INZETTEN

Veel juridische discriminatie is uit de weg geruimd en op papier zouden LGBT+-personen in de stad dezelfde kansen moeten kunnen krijgen als iedereen. Jammer genoeg is de realiteit niet zo rooskleurig. Verbale en fysieke agressie op straat, op school en op het werk leggen een loden deken op het welzijn van LGBT+-personen. Het hoge aantal suïcidegedachten en -daden in deze groep, een op de vier heeft al een suïcidepoging ondernomen, toont dat er nog veel werk aan de winkel is om te komen tot een algemene aanvaarding van elkeen, ongeacht genderidentiteit of seksuele geaardheid.

Die aanvaarding begint in het dagelijkse leven, op de plek waar je woont. Daarom is het een verantwoordelijkheid van de stad in te zetten op een beleid waardoor iedereen zich thuis voelt. In Antwerpen hebben we daar troeven voor in handen. Al jaren zijn in onze Scheldestad tientallen organisaties actief die mensen bij elkaar brengen om op te komen voor gelijke rechten voor LGBT+-personen. Samen bezitten ze een schat aan ervaring en expertise. Die is onontbeerlijk om een inclusieve samenleving op te bouwen.

Het huidige bestuur legt de LGBT+-verenigingen van bovenaf een strikt kader op waarbinnen hun activiteiten moeten plaatsvinden. Op deze manier zorgt het stadsbestuur ervoor dat alleen de projecten die passen bij zijn visie, doorgaan, ook al is dit niet wat de LGBT+-Antwerpenaren echt nodig hebben. Het bestuur houdt de LGBT+-beweging in bedwang door te focussen op projectmatige ondersteuning. Zo kan het kiezen welke projecten wel en welke niet doorgaan. In jaarlijks te herziene overeenkomsten wordt gedetailleerd bepaald wat de organisaties mogen doen. De projecten kunnen maar een korte periode lopen, zoals het *Safe Havens* project dat LGBT+-vluchtelingen opvang maar sinds kort niet meer kan werken omdat het project niet verlengd wordt. Zo verdwijnt de kans om een visie op een lange termijn uit te werken. De verschillende sociaal-culturele organisaties worden bij subsidierondes ook nog eens tegen elkaar uitgespeeld, wat samenwerking veel moeilijker maakt.

Wij zien in de expertise van het LGBT+-middenveld, dat elke dag op het terrein actief is, net de sleutel tot een inclusieve stad. Daarom willen we het Roze Huis Antwerpen, de koepel van de Antwerpse LGBT+-verenigingen, structureel en op lange termijn ondersteunen zodat er ruimte komt voor zelfinitiatieven met een maximale impact op de samenleving. Zo bouwen we aan een onafhankelijk en sterk LGBT+-middenveld, dat met kennis van zaken aan de stad kan bouwen.

Verder heeft de stad sterkere samenwerking tussen alle organisaties nodig in plaats van concurrentie. Zo is de strijd tegen racisme binnen de LGBT+-gemeenschap net zo'n uitdaging als die tegen holebi- en transfoobie in het bedrijfsleven, de verenigingen, de sportwereld, gemeenschappen, dienstencentra enzovoort. We richten een ontmoetings- en samenwerkingsplatform op zodat expertise gedeeld kan worden. We zetten in op projecten waarin sociaal-culturele verenigingen met verschillende doelgroep samen aan de slag gaan. Door ervaringen uit te wisselen en uitdagingen samen aan te gaan, kunnen we streven naar aanvaarding in een veel breder deel van onze diverse stadsgemeenschap.

TWEE. SAMEN TEGEN IEDERE VORM VAN DISCRIMINATIE

Acht op de tien holebi's en transpersonen geven aan dat ze al discriminatie ervaren hebben. Dat cijfer toont dat, in tegenstelling tot wat soms beweerd wordt, discriminatie nog aanwezig is in alle delen van de samenleving. De enige manier waarop we discriminatie van LGBT+-personen kunnen aanpakken is: er samen tegenin gaan.

Onderzoek wijst uit dat de psychische weerslag bij slachtoffers van holebi- en transfoobie een veel sterkere impact heeft dan de materiële. Voor slachtoffers van deze haatmisdrijven is het daarom een grote stap effectief aangifte te doen. Daarom installeren we in de districtshuizen heel laagdrempelige meldpunten voor alle vormen van discriminatie. En we richten een gelijkheidsdienst in die discriminatie voorkomt, opspoot en aanpakt.

Als men aangifte doet van haatmisdrijven bij politiediensten, ligt de focus dikwijls alleen op het misdrijf en wordt het slachtoffer aan zijn of haar lot overgelaten, met blijvende emotionele schade tot gevolg. We pleiten ervoor bij holebifootbal en transfootbal geweld ook aandacht te besteden aan een zachte opvang. Het best met hulp van de middenveldorganisaties die kunnen voorzien in omkadering nadien. Voor de daders van deze agressie geven we de voorkeur aan taakstraffen bij organisaties die opkomen voor holebi's en transgenders of die strijden tegen seksueel geweld.

Lesbische koppels ondervinden een dubbele economische discriminatie: als vrouw en dan nog eens als lesbienne. Ook transpersonen gaan vaak door een ook financieel heel moeilijke periode. En dan verliezen ze dikwijls ook nog eens hun werk. Een kwart van hen is werkloos of op invaliditeit. Ook vinden we heel veel alleenstaanden onder LGBT+-personen. Zij moeten dan alleen de duurdere huishuur en hoge stadstaksen dragen. Ze krijgen minder kansen op een goede tewerkstelling en worden vaak uitgesloten. Oudere holebi's en senioren voelen zich dikwijls verplicht terug in de kast te kruipen in woonzorgcentra, dienstencentra en seniorenorganisaties. Maar zij kunnen zich niet thuis voelen in een milieu waar het taboe op 'anders-zijn' nog groot is.

Om deze discriminatie tegen te gaan zetten we in op praktijktesten, analoog met de praktijktesten in de strijd tegen racisme en seksisme.

De strijd tegen discriminatie speelt niet alleen in Antwerpen een rol, maar is internationaal. LGBT+-personen die hun land ontvluchten, komen hier vandaag vaak terecht in asielprocedures en instellingen die niet aangepast zijn. In 2016 nam de PVDA deel aan de Belgian Pride onder de slogan '*We take Pride in solidarity*' om haar steun met LGBT+-vluchtelingen uit te drukken en te pleiten voor een humaan asielbeleid met aandacht voor LGBT+. Ook de middenveldorganisaties sprongen mee in de bres en startten het succesrijke project *Safe Havens* dat LGBT+-asielzoekers ondersteunt in hun zoektocht naar een nieuw leven in België. Maar begin 2018 is het project om financiële redenen geschrapt. Wij willen de draad weer opnemen en vanuit Antwerpen het project zijn rol laten spelen.

DRIE. HET ONDERWIJS IS DÉ HEFBOOM NAAR MAATSCHAPPELIJKE AANVAARDING VAN LGBT+-PERSONEN

Voor het onderwijs in de stad is een grote rol weggelegd in de brede maatschappelijke aanvaarding van LGBT+-personen. Pesterijen op de speelplaats zijn schering en inslag, en het woord 'homo' is nog altijd het meest gebruikte scheldwoord. België scoort ook barslecht wat mentaal welzijn bij LGBT+-jongeren betreft. Een open, positief klimaat op scholen rond seksualiteit en genderidentiteit is daarom essentieel.

We zien dat seksuele opvoeding tot een minimum beperkt wordt en dat het daarbij vaak alleen gaat over het reproductieve en over contraceptie. Het LGBT+-thema komt maar zelden expliciet aan bod, en dan nog op individueel initiatief van een leerkracht. Op deze manier is het onmogelijk om het thema grondig met jongeren te bespreken en zo holebi- en transfobie te bannen.

Daarom willen we het LGBT+-thema op aangepaste manier opnemen en een progressieve seksuele opvoeding voorzien in alle lagere scholen van het stedelijk onderwijs en in iedere graad van alle richtingen in het middelbaar onderwijs. De scholen en leerkrachten krijgen daar ondersteuning voor van experts uit het LGTB+-middenveld.

Daarnaast zetten we in op het oprichten van jongerenorganisaties naar het voorbeeld van de *gay-straight alliance* groepen in enkele scholen in West-Vlaanderen en Nederland. Daarbij worden jongeren geholpen op te komen voor een inclusieve school, vrij van elke discriminatie.

Voor deze projecten investeren we in een coördinator die de middenveldorganisaties structureel ondersteunt. Deze coördinator kan de trainingen en trajecten op stadsscholen helpen begeleiden, in samen-

werking met middenveldorganisaties die zich bekwaamd hebben in het werken aan een school zonder discriminatie. De coördinator kan samen met de leerkrachten ook jongerenorganisaties ondersteunen in hun werking en actie.

VIER. STADSDIENSTEN VAN TOPKWALITEIT DIE DE DIVERSITEIT WEERSPIEGELEN

Van de kinderopvang tot het woonzorgcentrum staan stedelijke diensten en organisaties in voor het welzijn van de Antwerpenaar. Toch is hun werking vaak niet aangepast aan LGBT+-personen of gezinnen. Er is een adequate opleiding van het stadspersoneel nodig zowel om de kinderen te laten opgroeien in een superdiverse samenleving als om ervoor te zorgen dat ouderen niet terug in de kast moeten.

De stadsdiensten hebben een voorbeeldfunctie te vervullen in inclusieve communicatie en dienstverlening, met respect voor iedere Antwerpenaar. Je genderidentiteit komt niet noodzakelijk overeen met je geboortegeslacht, of je voelt je niet echt man noch vrouw. In onze dagelijkse omgang hebben we de neiging mensen als man of vrouw te categoriseren, maar als we willen dat dienstverlening niet afhangt van je geslacht of genderidentiteit, is het dan noodzakelijk daarachter te vragen? Is het bijvoorbeeld echt nodig te vragen naar je geslacht bij de aanvraag van een parkeerkaart of de aangifte van een fietsdiefstal? Wij willen de stadsdocumenten doorlichten op inclusieve taal. We willen werken aan een gender-neutrale dienstverlening om echte inclusiviteit mogelijk te maken. We streven ernaar dat de stadsmedewerkers de diversiteit van de Antwerpse bevolking weerspiegelen.

Als stad kunnen we ook bouwen op alle verenigingen die mensen bij elkaar brengen. We willen al deze verenigingen, die zich bezighouden met allerlei takken van cultuur, ontspanning en sport, vragen om het diversiteitscharter te ondertekenen. Op die manier kunnen zij de discussie starten over hoe LGBT+-personen in hun vereniging eraan toe zijn, en van onderuit bouwen aan een meer inclusieve samenleving.

Tot slot zetten we in op stedelijke campagnes die de verschillende aspecten van de LGBT+-gemeenschap in beeld brengen. Deze campagnes zijn laagdrempelig en breed en proberen verschillende plaatsen in de stad en haar districten te bereiken. Zo worden mensen bereikt die buiten de scope van de traditionele Pride vallen.

MAAK ELKE BUSHALTE TOEGANKELIJK VOOR IEDEREEN

VEROVER
DE STAD

PVDA

antwerpen.pvda.be

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

26. TOEGANKELIJKE STAD

STANDPUNT

Ongeveer 15 procent van de wereldbevolking gaat met een beperking door het leven. Auditieve, visuele, motorische of verstandelijke beperkingen zijn een keiharde realiteit voor meer dan een miljard mensen. In Antwerpen gaat het over zowat 70 000 inwoners. We maken van Antwerpen een toegankelijke stad, waar alle inwoners en bezoekers gelijkwaardig en onafhankelijk toegang hebben tot de gebouwen, de openbare ruimte, de dienstverlening en de communicatie. Iedereen kan er goed, gemakkelijk en betaalbaar wonen, leren, werken, dagelijkse activiteiten uitvoeren, zich verplaatsen en ontspannen. Ook de inwoners en bezoekers met een beperking. Dat is de geest van het VN-Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap. België ratificeerde dat verdrag in 2009. Het pleit ervoor dat personen met een beperking volledig en gelijkwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving.

WAT WE WILLEN

EEN. TOEGANKELIJKE STADSGEBOUWEN

- Alle hindernissen die het mensen met beperkingen moeilijk maken, verwijderen we, niet alleen in de administratieve gebouwen maar ook in de scholen, kinderdagverblijven, speeltuinen, jeugdlokalen, sporthallen, zwembaden, culturele centra, stadsparken enzovoort.
- In de stadsgebouwen passen we de loketten aan en maken we de ingangen en doorgangen toegankelijk voor mensen met een rolstoel. We voorzien ze van duidelijke wegwijzers.
- We passen de principes van Universal Design toe in alle projecten van de stad en alle opdrachten van VESPA: scholen, administratieve gebouwen, sportzalen, cultuurhuizen, bibliotheken...
- We gebruiken die kennis bij de bouw van nieuwe gebouwen. Dat is beter en goedkoper dan achteraf fouten te moeten rechtzetten.

TWEE. TOEGANKELIJKE OPENBARE RUIMTE

- Ook in iedere publiek toegankelijke ruimte vermijden en verwijderen we hindernissen die verplaatsingen bemoeilijken of verhinderen. We moedigen eigenaars van winkels en horecazaken aan hun zaken maximaal toegankelijk te maken, ook de toiletten.
- We zorgen voor een sluitende controle op de toepassing van de wettelijke bepalingen op vlak van terrassen, bouwwerven, geveltuinjes...
- De stedenbouwkundige verordening voor toegankelijkheid in het vergunningenbeleid passen we strikt toe en we handhaven de regels opgenomen in deze stedenbouwkundige verordening.
- We letten op voldoende kleurcontrast bij de inrichting van gebouwen en bij de aanleg van straten en pleinen, zodat slechtzienden er hun weg vinden.
- Alle openbare ruimtes moeten een attest van toegankelijkheid krijgen, afgeleverd door een eigen ATO (Adviesbureau Toegankelijke Omgeving) in Antwerpen. Nu moet men daarvoor naar het ATO in Sint-Niklaas gaan. Dat bemoeilijkt de controles en het kost de stad geld.
- We willen de expertise en controle in onze stad versterken door te ijveren voor de herinvoering van het vak Universal Design in de opleiding architectuur en voor de heroprichting van het Centrum voor Toegan-

kelijkheid Provincie Antwerpen, dat in 2015 opgedoekt is.

- We zorgen voor voldoende goed toegankelijke openbare toiletten.

DRIE. DIENSTVERLENING

- We willen investeren in de vorming en opleiding van het stadspersoneel over hoe vlot om te gaan met mensen met een beperking.
- We willen voldoende personeel in alle stadsdiensten en stadsorganisaties om mensen met een beperking te begeleiden.
- Wij willen verenigingen financieel aanmoedigen om de barrières voor personen met een handicap weg te werken.

VIER. COMMUNICATIE

- We verwachten dat mensen met een beperking positief in beeld komen in de stadscommunicatie. Laat ze ook méér in beeld komen!
- De informatie van de stad moet toegankelijk zijn voor iedereen. We gebruiken 'klare taal'. We bieden informatie in verschillende *formats* zodat ze gemakkelijk kan vergroot worden of uitgelezen door een computer. De stedelijke website Antwerpen.be moet beantwoorden aan de eisen van AnySurfer.
- De website moet ook voldoende informatie geven over de toegankelijkheid van gebouwen en diensten.
- Communicatie vanuit de stadsdiensten naar blinden en slechtzienden gebeurt voortaan alleen digitaal in plaats van op papier.
- De onwennigheid tegenover mensen met een beperking moet snel tot het verleden behoren. We willen meer aandacht voor hen zodat iedereen vertrouwd raakt met mensen met een beperking en de essentiële kennis heeft van hoe met hen om te gaan.

VIJF. ONDERWIJS EN TEWERKSTELLING

- We pleiten voor inclusief onderwijs. Dat veronderstelt niet alleen fysieke toegankelijkheid maar ook extra ondersteuning voor leerkrachten en aandacht voor een goed leerlingenvervoer.
- We willen de quota van tewerkstelling van mensen met een beperking in de stadsdiensten optrekken naar 5 procent. We willen een goed diversiteitsplan waar kandidaten met een handicap een eerlijke kans krijgen om hun talent in dienst te stellen van de stad, op alle niveaus.
- Wij willen dat de stad voldoende opdrachten toewijst aan beschutte werkplaatsen. Dat mag niet gebeuren ten koste van reguliere tewerkstelling. De werknemers uit beschutte werkplaatsen mogen ook niet in concurrentie staan met gewone werknemers of hetzelfde werk doen tegen slechtere betaling.

ZES. MOBILITEIT

- Mensen met een handicap moeten mobiel kunnen zijn met de grootst mogelijke mate van zelfstandigheid.
- We zorgen voor een aangepaste inrichting van straten, stoepen en oversteekplaatsen. Bij werkzaamheden zorgen we voor een goede doorgang op stoepen en bij oversteekplaatsen.
- Er moeten voldoende voorbehouden parkeerplaatsen zijn, met controle op misbruik.
- Als wegbeheerder is de stad verantwoordelijk voor de aanleg van tram- en bushaltes. We willen haltes beter toegankelijk maken.
- We zorgen voor een aanbod van aangepast vervoer voor inwoners die het openbaar vervoer niet kunnen gebruiken.

ZEVEN. EVENEMENTEN

- We streven ernaar alle evenementen georganiseerd door de stad Antwerpen maximaal toegankelijk te maken voor mensen met een beperking. Concreet: audiodescriptie voor blinden en slechtzienden, ringleiding (via een ringleiding genieten mensen met een hoortoestel van een optreden zonder omgevingsgeluid), gebarentaal voor doven en slechthorenden, rolstoeltoegankelijkheid...
- We zorgen voor een specifieke opleiding voor de vrijwilligers en medewerkers aan deze evenementen, zodat ze de juiste kennis hebben van de nodige begeleiding.
- We zoeken naar oplossingen voor de meerkost van bepaalde personen met een beperking die altijd een begeleider nodig hebben.

VISIE

De PVDA kiest voor een inclusieve stad: een stad waar iedereen de kans krijgt op een goed, menswaardig leven. Willen we dat ook bieden aan Antwerpenaren met een beperking, dan zijn daar inspanningen voor nodig.

Het internationaal Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap (VRPH) erkent de noodzaak om de mensenrechten van alle personen met een beperking te bevorderen en te beschermen. Het beleid van onze stad moet daaraan beantwoorden. Een beperking wordt een handicap door een onaangepaste omgeving. Concrete aanpassingen kunnen in specifieke situaties nodig zijn om obstakels weg te werken zodat personen met een beperking ook kunnen deelnemen aan een activiteit, de arbeidsmarkt, een scholing, of ook kunnen genieten van een dienst.

Toegankelijkheid van de volledige omgeving, van vervoer, van informatie en communicatie en van voorzieningen of aangeboden diensten is een recht voor alle personen met een beperking, welke dan ook. Toegankelijkheid houdt veel meer in dan de fysieke toegankelijkheid van de openbare ruimte en van de gebouwen die voor het publiek toegankelijk zijn, zoals winkels, bioscopen, medische praktijken enzovoort. Onder een integraal toegankelijke publieke ruimte verstaan we een publieke ruimte die iedereen moet kunnen bereiken, betreden, gebruiken en begrijpen op een gelijkwaardige en zelfstandige manier. Dat lijkt een vanzelfsprekendheid, maar in de praktijk zien we dat mensen met een beperking nog op veel hindernissen stoten.

Aanpassingen aan de publieke omgeving komen niet alleen personen met een beperking ten goede. Ook mensen die zich om allerlei redenen minder goed kunnen verplaatsen omwille van bijvoorbeeld een kwetsuur, het dragen van boodschappen of het duwen van een kinderwagen worden beperkt in hun bewegingsvrijheid. Degelijke stoepen en veilige oversteekplaatsen zijn voor iedereen een goede zaak! En voor veel oudere mensen is het een groot voordeel om in gemakkelijk begrijpbare taal te communiceren. Een integraal toegankelijke publieke ruimte vormt de sleutel tot een volwaardige maatschappelijke integratie en participatie van iedereen en getuigt van respect voor mensen.

Het beleid rond mensen met een beperking is voor een groot deel Vlaamse en federale materie, maar ook de stad kan een grote impact hebben waar het gaat over toegankelijkheid van gebouwen, mobiliteit en communicatie. De stad kan ook zelf een modelwerkgever zijn, initiatieven nemen op vlak van mobiliteit, onderwijs, huisvesting en zorg.

Antwerpen zou, naar het model van Amsterdam, een 'Manifest voor een inclusief Antwerpen' kunnen opstellen. Inclusie betekent volgens dat Manifest: meedoen zonder na te denken of het wel of niet kan, want aanwezig zijn is niet hetzelfde als participeren. Het betekent: accepteren dat iedereen een beetje anders

is. Het betekent: kunnen meedoen binnen je eigen mogelijkheden, ook als je een niet-zichtbare beperking hebt. Het betekent ook: de middelen krijgen om mee te kunnen doen.

Het Antwerps beleid moet zich volop steunen op de adviezen van de stedelijke Adviesraad Personen met een Handicap en van organisaties als de Werkgroep Antwerpen Toegankelijk.

Mensen voelen zich gehandicapt als de omgeving niet is aangepast aan hun mogelijkheden. Daarom is er ondersteuning nodig om de omgeving toegankelijk, bruikbaar, begrijpelijk en dus comfortabel te maken voor iedereen. Dat gebeurt het beste door samenwerking tussen deskundigen, gebruikers en beleidsmakers.

EEN. TOEGANKELIJKE STADSGEBOUWEN

De fysieke toegang tot de stadsgebouwen is nog altijd geen evidentie. Er bestaan nog veel drempels. De toegankelijkheid van administratieve gebouwen, scholen, sport- en culturele infrastructuur moet vanuit de toegankelijkheid voor mensen met een beperking geconcipeerd worden. Deze bekommernis moet er zijn van bij de start van ieder project. Aanpassen achteraf is moeilijker, minder efficiënt en duurder. Zo wachten we in Antwerpen al jaren op een goede toegankelijkheid van het MAS.

TWEE. TOEGANKELIJKE OPENBARE RUIMTE

Ook de openbare weg blijft voor velen een (soms letterlijke) valkuil: slecht onderhouden stoepen, moeilijke oversteekplaatsen, onoverkomelijke hinder aan bouwerven. Winkels en horeca letten onvoldoende op de doorgang op hun stoepen en op de toegankelijkheid in hun zaak, in het bijzonder de toegang tot de toiletten.

Er is onvoldoende toezicht op de naleving van de regelgeving zoals bij het plaatsen van terrassen op publiek terrein, bij bouwerven waar het voetpad wordt gebruikt, bij de aanleg van geveltuinjes, bij rode brievenbussen van bpost enzovoort. De wettelijke bepalingen zijn er, maar er is te weinig controle en zo nodig verbalisatie bij overtredingen. Zo blijven hindernissen op voetpaden en pleinen bestaan.

DRIE. DIENSTVERLENING

Dienstverlening en bijstand aan mensen met een beperking vereist kennis en vaardigheid om hen op een correcte manier te helpen. Geduld en tijd zijn daarbij essentieel. Dat veronderstelt voldoende personeel met de nodige tijd en vaardigheden om deze diensten te verlenen.

Wij willen dat men mensen met een beperking meer actief opzoekt en informeert over de bestaande dienstverlening. Zij hebben er dikwijls geen weet van of durven er soms geen beroep op doen.

VIER. COMMUNICATIE

Mensen met een beperking komen te weinig in beeld. In de stadscommunicatie zijn ze dikwijls afwezig en komen ze nooit aan het woord. Nochtans valt er veel (positief) nieuws van en over deze stadsgenoten te vertellen.

Omgekeerd blijft de communicatie naar deze groep problematisch: de website van de stad is onvoldoende gebruiksvriendelijk, veel communicatie gebeurt nog in een ingewikkelde taal en alleen op papier. Informatie over toegankelijkheid van gebouwen blijft heel belangrijk, zowel online als met aanduidingen ter plekke.

VIJF. ONDERWIJS EN TEWERKSTELLING

Kinderen met een beperking genieten nog altijd niet dezelfde kansen op degelijk onderwijs in hun eigen omgeving als kinderen zonder beperking. Jongeren met een beperking hebben de helft minder kans hoger onderwijs te volgen dan jongeren zonder beperking. Werkzoekenden met een beperking zijn niet alleen oververtegenwoordigd in de statistieken, een groot deel van hen is in die statistieken gewoonweg niet zichtbaar omdat ze niet officieel als werkzoekende geregistreerd zijn.

Vijf procent tewerkstelling in de stadsdiensten voor mensen met een beperking is een minimum, omdat vijftien procent van de bevolking met een beperking leeft. Met de nodige aanpassingen in uurroosters en werkposten is voor velen tewerkstelling een haalbare kaart.

ZES. MOBILITEIT

Mobiliteit blijft voor veel mensen met een beperking moeilijk. Gebouwen kunnen dan al toegankelijk zijn, de mensen moeten er ook nog geraken. De toegang en het gebruik van het openbaar vervoer blijven pijnpunten: te hoge opstap, bereikbaarheid van de haltes... De Katholieke Vereniging Gehandicapten (KVG) schrijft: '83 procent van de bussen van De Lijn is toegankelijk. Toch kunnen maar heel weinig mensen met mobiliteitsproblemen gebruikmaken van het openbaar vervoer. Dat komt door de ontoegankelijkheid van de haltes: maar 10 procent van de haltes in Vlaanderen is toegankelijk.' De vereniging roept op: 'Het is de gemeente die verantwoordelijk is voor de haltes. Dus jij en je partij kunnen hier echt het verschil maken! In 2018 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Zet de toegankelijkheid van haltes in je gemeente op het partijprogramma en pas jaarlijks minstens één halte aan. Zo bouw je mee aan openbaar vervoer voor iedereen!' Er zijn onvoldoende gereserveerde parkeermogelijkheden voor mensen met een beperking en ze worden dikwijls niet gerespecteerd. Daar is onvoldoende controle op.

ZEVEN. EVENEMENTEN

Mensen met een beperking willen evenzeer als mensen zonder beperking allerlei evenementen bijwonen: sportwedstrijden, concerten, toneel en film... Ze stoten nog altijd op veel hindernissen om er te geraken en de evenementen op een goede manier bij te wonen. Voor sommige bezoekers met een beperking zorgt de noodzakelijke begeleiding voor een meerkost. Dat is dikwijls een reden om af te zien van deelname aan het evenement.

De nieuwe technologieën bieden nieuwe mogelijkheden. Maar ook specifieke opleiding van medewerkers en vrijwilligers van deze evenementen zou het comfort van de bezoekers met een beperking ten goede komen.

A series of 30 horizontal dotted lines spanning the width of the page, intended for handwritten text or notes.

GEEF ONS **VLEUGELS**

STEUN ONZE CAMPAGNE

- ▶ KIES EEN AFFICHE EN HANG ZE UIT
- ▶ LIKE & SHARE ONZE VISUALS OP DE SOCIALE MEDIA

antwerpen.pvda.be

PVDA

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

ACTIECENTRUM PVDA ANTWERPEN

Gemeentestraat 6, 2060 Antwerpen

03 225 28 93

antwerpen@pvda.be

antwerpen.pvda.be

5 euro